A XVII a

mont. 179

17182/A/2

55151

AUR. CORN.

CELSI

DE

MEDICINA.

LIBRI OCTO

TOM. SECUNDUS.

LIBER SEPTIMUS.

PRÆFATIO.

De Chirurgica, & qui in ea claruerint, & qualis eſſe Chirurgus debeat, & quid hoc in libro deſcribatur.

TErtiam eſſe medicinæ partem, quæ manu curet, & vulgo notum, & à me propoſitum eſt. Ea non quidem medicamenta atque victus rationem omittit; ſed manu tamen plurimum præſtat. eſtque ejus effectus inter omnes medicinæ partes evidentiſſimus. Siquidem in morbis cum multum [1] fortuna conferat [2], eademque ſæ- 18,13.
pe ſalutaria, ſæpe vana ſint; poteſt dubitari, 19, 18.
ſecunda valetudo medicinæ, an corporis be- 111, 34.
neficio contigerit. In his quoque, in quibus 112,17.
medicamentis maxime utimur, quamvis profectus evidentior eſt, tamen ſanitatem & per hæc fruſtra quæri, & ſine his reddi ſæpe, manifeſtum eſt. Sicut in oculis quoque deprehendi poteſt; qui à medicis diu vexati, ſine his interdum ſaneſcunt. At in ea parte, quæ manu curat, evidens eſt, omnem profectum, ut aliquid ab aliis adjuvetur, hinc tamen plurimum trahere. Hæc autem pars, cum ſit vetuſtiſſima, magis ta- 2, 7.
men ab illo parente omnis medicinæ Hippocrate, quam à prioribus exculta eſt. Deinde, poſteaquam diducta ab aliis habere profeſſores ſuos cœpit, in Ægypto quoque increvit, Philoxeno maxime authore, qui plu-

1 Hippocr. de Arte. V. 2 *Remedia* quidam adſcripſit margini edit. Cæſar.

pluribus voluminibus hanc partem diligentiſſime comprehendit. Gorgias quoque & Soſtratus, & Herones & Apollonii duo, & Ammonius Alexandrinus, multique alii celebres viri, ſinguli quædam repererunt. Ac Romæ quoque non mediocres profeſſores, maximeque nuper [1] Tryphon pater, & Euelpiſtus Phlegetis filius, &, ut ex ſcriptis ejus intelligi poteſt, horum eruditiſſimus Meges, quibuſdam in melius mutatis, aliquantum ei diſciplinæ adjecerunt.

Eſſe autem Chirurgus debet adoleſcens, aut certe adoleſcentiæ propior; manu ſtrenua, ſtabili, nec unquam intremiſcente, eaque non minus ſiniſtra, quam dextra promptus; acie oculorum acri, claraque; animo intrepidus, [2] immiſericors, ſic, ut ſanari velit eum, quem accepit, non ut clamore ejus motus, vel magis, quam res deſiderat, properet, vel minus, quam neceſſe eſt, ſecet: ſed perinde faciet omnia, ac ſi nullus ex vagitibus alterius affectus oriretur.

Poteſt autem requiri, quod huic parti proprie vindicandum ſit: quia vulnerum quoque ulcerumque multorum curationes, quas alibi executus ſum, Chirurgi ſibi vendicant. Ego eundem quidem hominem poſſe omnia iſta præſtare concipio: atque, ubi ſe diviſerunt, eum laudo, qui quamplurimum percipit. Ipſe autem huic parti ea reliqui, in quibus vulnus facit medicus, non accipit; & in quibus vulneribus ulceribuſve plus profici manu, quam medicamento, credo: tum, quicquid ad oſſa pertinet.

1 Rhod. ad Scrib. Larg. pag. 291. 2 Theodoret. Græc. Affect. I. pag. m. 4.

tinet. Quæ deinceps exequi aggrediar, dilatiſque in aliud volumen oſſibus, in hoc cætera explicabo: præpoſitiſque his, quæ in qualibet parte corporis fiunt, ad ea, quæ proprias ſedes habent, tranſibo.

CAPUT I.

De Vexatis. [1]

VEXATA igitur in quacunque parte corporis ſint, quamprimum ſic curari debent, ut, qua dolor eſt, ea ſcalpello cutis crebro incidatur, detergeaturque eodem adverſo profluens ſanguis. quod ſi paulo tardius ſubvenítur, jamque etiam rubor eſt; qua rubet corpus: ſi tumor quoque acceſſit, quacunque is eſt, id idem optimum auxilium eſt. Tum ſuperdanda reprimentia ſunt; maximeque lana ſuccida ex [2] aceto & oleo. Quod ſi levior is caſus eſt, poſſunt etiam, ſine ſcalpello, impoſita eadem mederi. Et, ſi nihil aliud eſt, cinis quoque; maxime ex ſarmentis; ſi is non eſt, quilibet alius ex aceto, vel etiam ex aqua coactus.

CAP. II.

De his, quæ per ſe intumeſcunt, quomodo incidenda, & curanda ſint.

VERUM hoc quidem promptum eſt; In his autem negotium majus eſt, quæ per ſe, vitio intus orto, intumeſcunt, & ad ſuppurationem ſpectant.

1 Aëtius Tetrab. IV. Serm. II, 68. 2 Actuar. M. M. IV, 16.

Ea omnia genera abſceſſuum eſſe alias propoſui, medicamentaque his idonea executus ſum: nunc ſupereſt, ut dicam, quæ in iis manu fieri debeant. Ergo, priuſquam indureſcant, cutem incidere, & cucurbitulam accommodare oportet; quod, quicquid illud malæ corruptæque materiæ coiit, extrahat: idque iterum, tertioque recte fit, donec omne indicium inflammationis excedat. Neque tamen fas eſt, nihil à cucurbitula agere.

Interdum etiam fit, ſed raro, ut quicquid abſcedit, velamento ſuo includatur. id antiqui tunicam nominabant. Meges, quia tunica omnis nervoſa eſt, dixit, non naſci ſub eo vitio nervum, quo caro conſumeretur, ſed ſubjecto jam vetuſtiore pure, callum circumdari. Quod ad curationis rationem nullo modo pertinet; quia quicquid, ſi tunica eſt, idem, ſi callus eſt, fieri debet: neque ulla res prohibet, etiamſi callus eſt, tamen, quia cingit, tunicam nominari: tum, pure quoque maturiore, hæc interdum eſſe conſuevit. ideoque, quod ſub ea eſt, extrahi per cucurbitulam non poteſt. ſed facile id intelligitur, ubi nihil admota illa mutavit. Ergo, ſive id incidit, ſive jam durities eſt, in hac auxilii nihil eſt: ſed, ut alias ſcripſi, vel avertenda concurrens eo materia, vel digerenda, vel ad maturitatem perducenda eſt. Si priora contigerunt, nihil præterea neceſſarium eſt. Si pus maturuit, in alis quidem & inguinibus raro ſecandum eſt: item ubicun-

que

que mediocris abſceſſus eſt: item quoties in ſumma cute, vel etiam carne vitium eſt; niſi feſtinare curandi imbecillitas cogit. Satiſque eſt cataplaſmatibus efficere, ut per ſe pus aperiatur. nam fere ſine cicatrice poteſt eſſe is locus, qui expertus ferrum non eſt. Si autem altius malum eſt, conſiderari debet, nervoſusne is locus ſit, an non ſit. Nam, ſi ſine nervis eſt, candenti ferramento aperiri debet. cujus hæc ratio eſt, quod exigua plaga diutius ad pus evocandum pateat, parvaque poſtea cicatrix ſit. At, ſi nervi juxta ſunt, ignis alienus eſt; ne diſtendantur & membrum debilitent: neceſſaria vero opera [1] ſcalpelli eſt. Sed cætera etiam ſubcruda aperiri poſſunt; inter nervos ultima expectanda maturitas eſt, quæ cutem extenuet, eique pus jungat, quo propius reperiatur. Jamque alia rectam plagam deſiderant, ut in carne: alia vero vehementer cutem extenuant, in quibus tota ea ſuper pus excidenda eſt. Semper autem, ubi ſcalpellus admovetur, id agendum eſt, ut & quam minimæ & quam pauciſſimæ plagæ ſint: cum eo tamen, ut neceſſitati ſuccurramus, & in modo, & in numero. Nam majores ſinus, latius; interdum etiam duabus, aut tribus lineis incidendi ſunt. Dandaque opera, ut imus ſinus exitum habeat; ne quis humor intus ſubſidat, qui proxima & adhuc ſana rodendo ſinuet. Eſt etiam in rerum natura, ut cutis latius excidenda ſit. Nam, ubi poſt longos morbos totius corporis habitus vitiatus eſt, lateque ſe ſinus ſuffudit,

1 H. F. ab Aquapend. Chirur. p. 442.

fudit, & in eo jam cutis pallet; ſcire licet, eam jam emortuam eſſe, & inutilem futuram. Ideoque excidere commodius eſt: maxime, ſi circa articulos majores id evenit, cubantemque ægrum fluens alvus exercuit, neque per alimenta quicquam corpori accedit. Sed excidi ita debet, ut plaga ad ſimilitudinem myrtei folii fiat, quo facilius ſaneſcat. Idque perpetuum eſt; ubicunque medicus & quacunque de cauſa cutem excidit. Pure effuſo, in alis vel inguinibus linamento opus non eſt; ſed ſpongia ex vino imponenda eſt. In cæteris partibus, ſi æque ea linamenta ſupervacua ſunt, purgationis cauſa paulum mellis infundendum; dein glutinantia ſuperdanda: ſi illa neceſſaria ſunt, ſuper ea quoque ſimiliter dari ſpongia eodem modo ex vino expreſſa debet. Quando autem linamentis opus ſit, quando non ſit alias dictum eſt. Cætera eadem, inciſa ſuppuratione, facienda ſunt, quæ ubi per medicamenta rupta eſt, facienda eſſe propoſui.

Cap. III.

De bonis, maliſve ſignis Suppurationum.

PRotinus autem, quantum curatio efficiat, quantumque aut ſperari aut timeri debeat, ex quibusdam ſignis intelli-
295. gi poteſt; fereque iiſdem, quæ in vulneri-
30. bus expoſita ſunt. Nam bona ſigna ſunt, ſomnum capere, facile ſpirare, ſiti non confici, cibum non faſtidire, ſi febricula fuit, ea vacare: itemque habere pus album, læve, non

non fœdi odoris. Mala ſunt, vigilia, ſpiritus gravitas, ſitis, cibi faſtidium, febris; pus nigrum, aut feculentum, [1] & fœdi odoris: item procedente curatione eruptio ſanguinis; aut ſi, antequam ſinus carne impleatur, oræ calloſæ [2] fiunt, illa quoque ipſa 300,10.
carne hebete, nec firma. Deficere tamen animam vel in ipſa curatione, vel poſtea, peſſimum omnium eſt. Quinetiam morbus ipſe, ſive ſubito ſolutus eſt, dein ſuppuratio exorta eſt; ſive effuſo pure permanet, non injuſte terret. Eſtque inter cauſas timoris, ſi ſenſus in vulnere rodentium non eſt. Sed ut hæc ipſa † fortuna huc illucve diſcernit; ſic medici partium eſt, eniti ad reperiendam ſanitatem. Ergo, quoties ulcus reſolverit, eluere id, ſi reprimendus humor videbitur, vino & aqua pluviatili mixto, vel aqua, in qua lenticula cocta ſit, debebit: ſi purgandum erit, mulſo, rurſuſque imponere eadem. Ubi jam repreſſus videbitur humor, ulcuſque purum erit, produci carnem conveniet, & foveri ulcus pari portione vini ac mellis, ſuperque imponi ſpongiam ex vino & roſa tinctam per quæ caro producitur. Plus tamen, ut alias quoque dixi, victus ratio eo confert. Ea eſt, ſolutis jam febribus & cibi cupiditate reddita, balneum rarum; quotidiana, ſed lenis geſtatio; cibi potioneſque corpori faciendo aptæ. Quæ omnia, per medicamenta quoque ſuppuratione rupta, ſequuntur. Sed, quia magno malo vix ſine ferro mederi licet, in hunc locum reſervata ſunt.

CAP.

1 Aphor. VII, 44. 2 Aphor. VI, 4.

Cap. IV.

328. *De Fiſtulis.*

Adversus fiſtulas quoque, ſi altius penetrant, ut ad ultimas demitti [1] collyrium non poſſit, ſi tortuoſæ ſunt, ſi multiplices, majus in manu, quam in medicamentis, præſidium eſt; minuſque operæ eſt, ſi ſub cute tranſverſæ feruntur, quam ſi recta intus tendunt. Igitur, ſi ſub cute tranſverſa fiſtula eſt, demitti [2] ſpecillum debet, ſupraque id ea incidi. Si flexus reperiuntur, hi quoque ſimul ſpecillo & ferro perſequendi ſunt. Idemque faciendum, ſi plures ſe quaſi rivuli oſtendunt. Ubi ad fines fiſtulæ ventum eſt, excidendus ex ea totus callus eſt, ſuperque fibulæ dandæ, & medicamentum, quo glutinetur. At, ſi recta ſubter tendit, ubi, quo maxime ferat, ſpecillo exploratum eſt; excidi is ſinus debet: dein fibula oris cutis injicienda eſt, eique glutinantia medicamenta ſuperdanda ſunt; aut, ſi corruptius ulcus eſt (quod interdum oſſe vitiato fit) ubi id quoque curatum eſt, pus moventia.

2. *De Coſtarum fiſtulis.*

Solent autem inter coſtas fiſtulæ ſubter ire. Quod ubi incidit, eo loco coſta ab utraque parte præcidenda [3] & eximenda eſt, ne quid intus corruptum relinquatur. Solent quoque, ubi coſtas tranſierunt, ſeptum id, quod tranſverſum à ſuperioribus viſceribus inteſtina diſcernit, violare. Quod intelligi poteſt & ex loco, & ex magnitudine doloris,

1 Æginet. IV. 49. 2 Aëtius Tetrab. IV, Serm. II. c.55. 3 H.F.abAquapendente Oper.Chirarg.p.1.c.4.

ris, & quia nonnunquam ſpiritus eò cum humore quaſi bullante prorumpit, maximeque, ſi hunc ore ille continuit. In eo medicinæ locus nullus eſt. In cæteris vero, quæ circa coſtas ſanabilia ſunt, pinguia medicamenta inimica ſunt, cæteris, quæ ad vulnera accommodantur, uti licet: optime tamen ſicca linamenta, vel, ſi purgandum aliquid videtur, in melle tincta imponuntur.

3. *De Ventris fiſtulis.*

Ventri nullum os ſubeſt; ſed ibi pernicioſæ admodum fiſtulæ fiunt: adeo ut Soſtratus inſanabiles eſſe crediderit. Id non ex toto ita ſe habere uſus oſtendit. Et quidem, quod maxime mirum videri poteſt, tutior fiſtula eſt contra jecur, & lienem, & ventriculum, quam contra inteſtina: non quo pernicioſior ibi res ſit, ſed quo alteri periculo locum faciat. Cujus experimento moti quidam authores parum modum rei cognoverunt. Nam venter ſæpe etiam telo perforatur, prolapſaque inteſtina conduntur, & oras vulneris futuræ comprehendunt. quod quemadmodum fiat, mox indicabo. Itaque, etiam ubi tenuis fiſtula abdomen perrupit, excidere eam licet, ſuturaque oras conjungere. Si vero ea fiſtula intus patuit, exciſa neceſſe eſt latius foramen relinquat. quod niſi permagna vi ſui non poteſt; utique ab interiore parte, qua quaſi membrana quædam finit abdomen, quam περιτόναιον Græci vocant. Ergo, ubi aliquis ingredi ac moveri cœpit, rum-

rumpitur illa ſutura, atque inteſtina ſolvuntur. quo fit, ut pereundum homini ſit. Sed non omnimodo res ea deſperationem habet: ideoque tenuioribus fiſtulis adhibenda curatio eſt.

493. ### 4. *De Ani fiſtulis.* [1]

Propriam etiamnum animadverſionem deſiderant eæ, quæ in ano ſunt. In has demiſſo ſpecillo, ad ultimum ejus caput incidi cutis debet: dein novo foramine ſpecillum educi lino ſequente, quod in aliam ejus partem, ob id ipſum perforatam, conjectum ſit. Ibi linum apprehendendum ligandumque cum altero capite eſt, ut laxe cutem, quæ ſuper fiſtulam eſt, teneat. Idque [2] linum debet eſſe crudum, & duplex triplexve, ſic tortum, ut unitas in eo facta ſit. Interim autem licet negocia agere, ambulare, lavare, cibum capere, perinde atque ſaniſſimo. Tantummodo id linum bis in die, ſoluto nodo, ducendum eſt ſic, ut ſubeat fiſtulam pars, quæ ſuperior fuit. Neque committendum eſt, ut id linum putreſcat: ſed tertio quoque die nodus reſolvendus eſt, & ad caput alterum recens linum alligandum, eductoque vetere, id in fiſtula cum ſimili nodo relinquendum. Sic enim id paulatim cutem, quæ ſupra fiſtulam eſt, incidit: ſimulque & id saneſcit, quod à lino relictum eſt; & id, quod ab eo mordetur, inciditur. Hæc ratio curationis longa, ſed ſine dolore eſt.

Qui feſtinant, adſtringere cutem lino debent, quo celerius ſecetur; noctuque ex peni-

1 Æginet. VI. 78. H. F. ab Aquapendente Operat. Chirurg. P. 1. c. 93. Petr. de Marchettis Obſerv. Medic. Chirurgic. in fine multa. 2 Quid ſit docet H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. Part. I. C. 93.

penicillo tenuia quædam intus demittere, ut cutis hoc ipſo extenuetur, quo extenditur. ſed hæc dolorem movent. Adjicitur celeritati, ſicut tormento quoque, ſi & linum, & id, quod ex penicillo eſt, aliquo medicamento illinitur ex iis, quibus callum exedi propoſui. Poteſt tamen fieri, ut ad ſcalpelli curationem etiam illo loco veniendum ſit, ſi intus fiſtula fert, ſi multiplex eſt. Igitur in hæc genera demiſſo ſpecillo, duabus lineis incidenda cutis eſt; ut media inter eas habenula tenuis admodum injiciatur, ne protinus oræ coeant; ſitque locus aliquis linamentis, quæ quam pauciſſima ſuperinjicienda ſunt; omniaque eodem modo facienda, quæ in abceſſibus poſita ſunt. Si vero ab uno ore plures ſinus erunt, recta fiſtula ſcalpello erit incidenda; ab eo cæteræ, quæ jam patebunt, lino excipiendæ. Si intus aliqua procedet, quo ferrum tuto pervenire non poterit, collyrium demittendum erit.

Cibus autem in omnibus ejusmodi caſibus, ſive manu, ſive medicamentis agetur, dari debet humidus; potio liberalis, diuque aqua. ubi jam caro increſcit, tum demum & balneis raris utendum erit, & cibis corpus implentibus.

CAP. V.

De Telis è corpore extrahendis. [1]

TELA quoque, quæ illata corporibus intus hæſerunt, magno negocio ſæpe ejiciuntur. Sunt enim quædam difficultates

1 *Æginet.* VI. 88.

tates ex generibus eorum; quædam ex his ſedibus, in quas illa penetrarunt. Omne autem telum extrahitur, aut ab ea parte, qua venit, aut ab ea, in quam tetendit. illic viam, qua redeat, ipſum ſibi fecit: hic, à ſcalpello accepit. nam contra mucronem caro inciditur. Sed ſi non alte telum inſedit, & in ſumma carne eſt, aut certe magnas venas & loca nervoſa non tranſit, nihil melius eſt, quam, qua venit, id revellere. Si vero plus eſt, per quod telo revertendum, quam quod perrumpendum eſt; jamque venas nervoſque id tranſiit, commodius eſt aperire quod ſupereſt,[1] eaque extrahere. nam & propius petitur, & tutius evellitur. Et in majore membro, ſi medium mucro tranſiit, facilius ſaneſcit, quod pervium eſt; quia utrinque medicamento fovetur. Sed, ſi retro telum recipiendum, amplianda plaga eſt; quo facilius id ſequatur, quoque minor oriatur inflammatio: quæ major fit, ſi ab illo ipſo telo, dum redit, corpus laniatur. Item, ſi ex alia parte vulnus aperitur, laxius eſſe debet, quam ut telo poſtea tranſeunte amplietur. In ſumma autem utraque parte iſta habenda cura eſt, ne nervus, ne vena major, ne arteria incidatur. Quorum ubi aliquid detectum eſt, excipiendum hamo retuſo eſt, abducendumque à ſcalpello. Ubi autem inciſum eſt ſatis, telum eximendum eſt: tunc quoque eodem modo, & eadem cura habita, ne ſub eo, quod eximitur, aliquid eorum lædatur, quæ tuenda eſſe propoſui.

2. *De*

1 Alii *itaque.*

2. *De Sagittis recipiendis.*

Hæc communia ſunt: præter quæ propria quædam in ſingulis telorum generibus ſunt, quæ protinus ſubjiciam. Nihil tam facile in corpus, quam ſagitta, conditur, eademque altiſſime inſidit. Hæc autem eveniunt, & quia magna vi fertur illa, & quia ipſa anguſta eſt. Sæpius itaque ab altera parte, quam ex qua venit, recipienda eſt; præcipueque, quia fere ſpiculis cingitur; quæ magis laniant, ſi retro, quam ſi contra trahuntur. Sed inde, aperta via, caro diduci debet ferramento facto ad ſimilitudinem Græcæ literæ ν: deinde, ubi apparuit mucro, ſi ei arundo inhæret, propellenda eſt, donec ab altera parte apprehendi & extrahi poſſit. Si jam illa decidit, ſolumque intus ferrum eſt; mucro vel digitis apprehendi, vel forcipe, atque ita educi debet. Neque alia ratio extrahendi eſt, ubi ab ea parte, qua venit, evelli magis placuit. nam, ampliato magis vulnere, aut arundo, ſi ineſt, evellenda eſt; aut, ſi ea non eſt, ferrum ipſum. Quod ſi ſpicula apparuerunt, eaque brevia & tenuia ſunt, forcipe ibi comminui debent, vacuumque ab his telum educi; ſi ea majora valentioraque ſunt, fiſſis ſcriptoriis calamis contegenda, ac, ne quid dilacerent, ſic evellenda ſunt. & in ſagittis quidem hæc obſervatio eſt.

3. *De Latis telis educendis.*

Latum vero telum, ſi aliquis intus in carne habuerit, ab altera parte educi non expedit; ne ingenti vulneri ipſi quoque in-

ingens vulnus adjiciamus. Evellendum eſt ergo quodam genere ferramenti, quod Διοκλέȣς γρυφίσκον Græci vocant; quoniam authorem Dioclem habet; quem inter priſcos maximoſque medicos fuiſſe, jam poſui. Lamina eſt ferrea, vel ænea etiam; ab altero capite duos utrinque deorſum converſos uncos habens; ab altero duplicata lateribus, leviterque extrema eam in partem inclinata, quæ ſinuata eſt; inſuper etiam ea parte inclinata, quæ perforata eſt. Hæc juxta telum tranſverſa demittitur: deinde, ubi ad imum mucronem ventum eſt, paululum torquetur, ut telum foramine ſuo excipiat: cum in cavo mucro eſt, illico duo digiti, ſubjecti partis alterius uncis, ſimul ferramentum id extrahunt, & telum.

4. *De alio telorum genere.*

Tertium genus telorum, quod interdum evelli debet, eſt plumbea glans, aut lapis, aut ſimile aliquid, quod, perrupta cute, integrum intus inſedit. In omnibus his latius vulnus aperiendum, idque, quod ineſt, ea, qua venit, forcipe extrahendum eſt. Accedit vero aliquid difficultatis ſub omni ictu, ſi telum vel oſſi inhæſit, vel in articulo ſe inter duo oſſa demerſit. In oſſe uſque eo movendum eſt, donec laxetur is locus, qui mucronem momordit; & tunc vel manu vel forcipe telum extrahendum eſt. quæ ratio quoque in dentibus ejiciendis eſt. Et vix unquam ita telum non ſequitur. ſed, ſi morabitur, excuti quoque cum aliquo ferramento poterit. Ultimum eſt, ubi non

non evellitur, terebra juxta forare, & ab eo foramine, ad ſpeciem literæ v contra telum os excidere ſic, ut lineæ, quæ diducuntur, ad telum ſpectent: eo facto, id neceſſe eſt labet, & facile auferatur.

Inter duo vero oſſa ſi per ipſum articulum perruperit, circa vulnus duo membra faſciis habenisve deliganda, & per has in diverſas partes diducenda ſunt, ut nervos diſtendant: quibus extentis, laxius inter oſſa ſpatium eſt, ut ſine difficultate telum recipiatur. Illud videndum eſt, ſicut in aliis locis poſui, ne quis nervus, aut vena aut arteria à telo lædatur, dum id extrahitur: eadem ſcilicet ratione, quæ ſupra poſita eſt.

5. *De venenato telo evellendo.*

At, ſi venenato quoque telo quis ictus eſt, iiſdem omnibus, ſi fieri poteſt, etiam feſtinantius actis, adjicienda curatio eſt, quæ vel epoto veneno [1], vel à ſerpente ictis adhibetur. Vulneris autem ipſius, extracto telo, medicina non alia eſt, quam quæ eſſet, ſi corpore icto nihil inhæſiſſet. de qua ſatis alio loco dictum eſt.

CAP. VI. 305

De Gangliis, & Meliceride, & Atheromate, [2] *& Steatomate, capitis tuberculis.*

HÆC evenire in qualibet parte corporis poſſunt: reliqua certas ſedes habent, de quibus dicam, orſus à capite. In hoc multa variaque tubercula oriun-

1 Scribon. Larg. C.XLV. c.175. 2 Æginet.IV,34. VI,36. Actuar. M. M. IV, 16.

oriuntur[1] *γάγγλια*, *μελικηρίδας*, & *ἀθερώματα* nominant; aliiſque etiamnum vocabulis quædam alii diſcernunt; quibus ego *στεατώματα* quoque adjiciam. quæ quamvis & in cervice, & in alis, & in lateribus oriri ſolent; per ſe tamen non poſui; cum iſta omnia mediocres differentias habeant, ac neque periculo terreant, neque diverſo genere curentur. Omnia autem iſta & ex parvulo incipiunt, & diu paulatimque increſcunt, & tunica ſua includuntur. Quædam ex his dura ac renitentia, quædam mollia cedentiaque ſunt: quædam ſpatio nudantur, quædam tecta capillo ſuo permanent, fereque ſine dolore ſunt. Quid intus habeant, ut conjectura præſagiri poteſt; ſic ex toto cognoſci, niſi cum ejecta ſunt, non poteſt. Maxime tamen in his, quæ renituntur, aut lapillis quædam ſimilia, aut concreti confertique pili reperiuntur. In his vero, quæ cedunt, aut melli ſimile aliquid, aut tenui pulticulæ, aut quaſi raſæ cartilagini, aut carni hebeti & cruentæ, quibus alii aliique colores eſſe conſueverunt. Fereque ganglia renituntur: atheromati ſubeſt quaſi tenuis pulticula: meli-
288,32. ceridi liquidior humor; ideoque preſſu circumfluit: ſteatomati pingue quiddam, idque latiſſime patere conſuevit, reſolvitque totam cutem ſuperpoſitam ſic, ut ea labet; cum in cæteris ſit adſtrictior. Omnia, deraſa ante, ſi capillis conteguntur, per medium oportet incidere, ut effundatur, quicquid intus coiit. Sed ſteatomatis tunica

1 Æginet. IV, 16. & VI, 39. Actuar. M.M. II, 11.

ca quoque ſecanda eſt: quia non [1] facile à cute & ſubjecta carne ea ſeparatur. At in cæteris ipſa tunica inviolata ſervanda eſt. Protinus autem, cum iſta alba & intenta ſe oſtendit, tum ſcalpelli manubriolo diducenda à cute & carne eſt, ejiciendaque cum eo, quod intus tenet. Si quando tamen ab inferiore parte tunicæ muſculus inhæſit, ne is lædatur, ſuperior pars illius decidenda, alia ibidem relinquenda eſt. Ubi tota exempta eſt, committendæ oræ, fibulaque his injicienda, & ſuper medicamentum glutinans dandum eſt. Ubi vel tota tunica, vel aliquid ex ea relictum eſt, pus moventia adhibenda ſunt.

CAP. VII.

De Oculorum vitiis, quæ ſcalpello & manu curantur.

SED ut hæc neque genere vitii, neque ratione curationis inter ſe multum diſtant: ſic in oculis, quæ manum poſtulant, & ipſa diverſa ſunt, & aliter aliterque curantur. Igitur in ſuperioribus palpebris veſicæ [2] naſci ſolent, pingues graveſque; quæ vix attollere oculos ſinunt, leveſque pituitæ curſus, ſed aſſiduos, in oculis movent. Fere vero in pueris naſcuntur. Oportet, compreſſo digitis duobus oculo, atque ita cute intenta, ſcalpello tranſverſa linea incidere, ſuſpenſa leviter manu, ne veſica ipſa vulneretur, & ut, loco ei patefacto, ipſa prorumpat; tum digitis eam apprehendere, & evellere. facile enim ſequi-

1 Actuar. M. M. IV,16. 2 De hiſce agit H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. Part. 1. c. 9.

tur. Dein ſuperinungi collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi ſuperinunguntur: quo pauciſſimis diebus cicatricula inducitur. Moleſtius eſt, ubi inciſa veſica eſt. effundit enim humorem; neque poſtea, quia tenuis admodum eſt, poteſt colligi. Si forte id incidit, eorum aliquid imponendum eſt, quæ puri movendo ſunt.

12. *De Crithe.* [1]

In eadem palpebra ſuper pilorum locum tuberculum parvulum naſcitur, quod à ſimilitudine [2] hordei, à Græcis κριθὴ nominatur. Tunica quiddam, quod difficulter matureſcit, comprehenſum eſt. Id vel calido pane, vel cera ſubinde calefacta foveri oportet ſic, ne nimius is calor ſit, ſed facile à parte ſuſtineatur. hac enim ratione ſæpe diſcutitur, interdum concoquitur. Si pus ſe oſtendit, ſcalpello dividi debet, &, quicquid intus humoris eſt, exprimi: eodem deinde vapore poſtea quoque foveri, & ſuperinungi, donec ad ſanitatem perveniat.

3. *De Chalazio.* [3]

Alia quoque quædam in palpebris huic non diſſimilia naſcuntur; ſed neque utique figuræ ejuſdem, & mobilia, ſimulatque digito huc vel illuc impelluntur. Quæ, quia grandini ſimilia ſunt, † χαλάζια Græci vocant. Hæc incidi debent, ſi ſub cute ſunt ab exteriore parte; ſi ſub cartilagine, ab interiore: dein ſcalpelli manubriolo deducenda ab integris partibus ſunt. Ac, ſi intus plaga eſt, inungendum primo lenibus, dein-

1 Aeginet. III,22. Actuar. M.M. II,7. 2 *Varulus* dicitur Marcell. de Med. C. VIII. pag. 279. 3 Actuar. M. M. II,7.

deinde acrioribus: ſi extra, ſuperdandum emplaſtrum, quo id glutinetur.

4. *De Ungue oculorum.* [1]

Unguis vero, quod πτερύγιον Græci vocant, eſt membranula nervoſa, quæ oriens ab angulo, nonnunquam ad pupillam quoque pervenit, eique officit. Sæpius à narium, interdum etiam à temporum parte naſcitur. Hunc recentem non difficile eſt diſcutere medicamentis, quibus cicatrices in oculis extenuantur. Si inveteravit, jamque ei craſſitudo quoque acceſſit, excidi debet. Poſt abſtinentiam vero unius diei, vel adverſus in ſedili contra medicum is homo collocandus eſt, vel ſic averſus, ut in gremium ejus caput reſupinus effundat. Quidam, ſi in ſiniſtro oculo vitium eſt, adverſum: ſi in dextro, reſupinum collocari volunt. Alteram autem palpebram à miniſtro diduci oportet, alteram à medico: ſed ab hoc, ſi ille adverſus eſt, inferiorem; ſi ſupinus, ſuperiorem. Tum idem medicus hamulum acutum, paulum mucrone intus recurvato, ſubjicere extremo ungui debet, eumque infigere; atque eam quoque palpebram tradere alteri: ipſe, hamulo apprehenſo, levare unguem, eumque acu trajicere linum trahente: deinde acum ponere, lini duo capita apprehendere, & per ea erecto ungue, ſi qua parte oculo inhæret, manubriolo ſcalpelli diducere, donec ad angulum veniat: deinde invicem modo remittere, modo attrahere, ut ſic & initium ejus, & finis anguli reperiatur. Duplex enim pericu-

1 Æginet. III, 22. VI, 18. H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. Part. 1. Cap. 18.

lum eſt; ne vel ex ungue aliquid relinquatur, quod exulceratum vix ullam recipiat curationem; vel ex angulo quoque caruncula abſcindatur; quæ, ſi vehementius unguis ducitur, ſequitur quoque ac decidit. Si abſciſſa eſt, patefit foramen, per quod poſtea ſemper humor deſcendit: [1] † *ῥυάδα* Græci vocant. Verus ergo anguli finis utique noſcendus eſt; qui ubi ſatis conſtitit; non nimium adducto ungue ſcalpellus adhibendus eſt; deinde ſic excidenda membranula, ne quid ex angulo lædatur. Ei deinde ex melle linamentum ſuperdandum eſt, ſupraque linteolum, & aut ſpongia aut lana ſuccida: proximiſque diebus diducendus quotidie oculus eſt, ne cicatrice inter ſe palpebræ glutinentur (ſiquidem id quoque tertium periculum accedit) eodemque modo linamentum imponendum, ac noviſſime inungendum collyrio, quo ulcera ad cicatricem perducuntur.

Sed ea curatio vere eſſe debet, aut certe ante hiemen. De qua re, ad plura loca pertinente, ſemel dixiſſe ſatis erit. Nam duo genera curationum ſunt: alia, in quibus eligere tempus non licet, ſed utendum eſt eo, quod incidit: ſicut in vulneribus, & fiſtulis: alia, in quibus nullus dies urget, & expectare tutiſſimum & facile eſt; ſicut evenit in iis, quæ & tarde increſcunt, & dolore non cruciant. In his ver expectandum eſt: aut, ſi quid magis preſſit, melior tamen autumnus quam hiems vel
285, 5. æſtas eſt; atque is ipſe medius, jam fractis

[1] *ῥυπάδα* alii. Trallian. II, 8.

ctis æſtibus, & nondum ortis frigoribus. Quo magis autem neceſſaria pars erit, quæ tractabitur, hoc quoque majori periculo ſubjecta eſt. & ſæpe, quo major plaga facienda, eo magis hæc temporis ratio ſervabitur.

5. *De Encanthide.* [1]

Ex curatione vero unguis, ut dixi, vitia naſcuntur, quæ ipſa aliis quoque de cauſis oriri ſolent. Interdum enim fit in angulo, parum ungue exciſo, vel aliter, tuberculum, quod palpebras parum diduci patitur: ἐγκανθὶς [2] Græce nominatur. Excipi hamulo, & circumcidi debet: hic quoque diligenter temperata manu, ne quid ex ipſo angulo abſcindatur. Tum exiguum linamentum reſpergendum eſt vel cadmia, vel atramento ſutorio; inque eum angulum, diductis palpebris, inſerendum, ſupraque eodem modo deligandum: proximiſque diebus ſimiliter nutriendum, ut primo tantum aqua egelida, vel etiam frigida foveatur.

6. *De Ancyloblepharo.* [3]

Interdum inter ſe palpebræ coaleſcunt, aperirique non poteſt oculus. Cui malo ſolet etiam illud accedere, ut palpebræ cum albo oculi cohæreſcant; ſcilicet, cum in utrovis fuit ulcus negligenter curatum. ſaneſcendo enim, quod diduci potuit & debuit, glutinabitur; ἀγκυλοβλέφαρον ſub utroque vitium Græci vocant. Palpebræ tantum inter ſe cohærentes, non difficulter diducuntur; ſed interdum fruſtra. nam rurſus glutinantur. Experiri tamen oportet;

1 Tulpius Obſerv. lib. 1. cap. 29. H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. Part. 1. c. 19. 2 Æginet. III, 22. Actuar. M. M. IV, 11. 3 Æginet. III, 22. VI, 15.

tet; quia bene res ſæpius cedit. Igitur [1] adverſum [2] ſpecillum inſerendum, diducendæque eo palpebræ ſunt: deinde exigua penicilla interponenda, donec exulceratio ejus loci finiatur. At, ubi albo ipſius oculi palpebra inhæſit, Heraclides Tarentinus author eſt, adverſo ſcalpello ſubſecare, magna cum moderatione, ut neque ex oculo, neque ex palpebra quicquam abſcindatur; ac, ſi neceſſe eſt, ex palpebra potius. Poſt hæc, inungatur oculus medicamentis, quibus aſpritudo curatur: quotidieque palpebra vertatur, non ſolum ut ulceri medicamentum inducatur, ſed etiam ne inhæreat: ipſique etiam ægro præcipiatur, ut ſæpe eam duobus digitis attollat. Ego ſic reſtitutum eſſe neminem memini. Meges ſe quoque multa tentaſſe, neque umquam profuiſſe, quia ſemper iterum oculo palpebra inhæſerit, memoriæ prodidit.

17. *De Ægilope.* [3]

Etiamnum in angulo, qui naribus propior eſt, ex aliquo vitio quaſi parva fiſtula aperitur, per quam pituita aſſidue deſtillat: *αἰγίλωπα* Græci vocant. Idque aſſidue male habet oculum: nonnunquam etiam exeſo oſſe, uſque ad nares penetrat. Idque interdum naturam carcinomatis habet: ubi intentæ venæ & recurvatæ ſunt, color pallet, cutis dura eſt, & levi tactu irritatur, inflammationemque in eas partes, quæ conjunctæ ſunt, evocat. Ex his eos, qui quaſi carcinoma habent, curare periculoſum eſt. nam mortem quoque ea res ma-

1. *Averſum* legendum eſſe conſtat ex H. F. ab Aquap. Chirurg. Oper. Part. I. c. 7. qui meretur inſpici 2 Quid ſit docet H. F. ab Aquapend. Oper. Chir. Part. I, c. 7. p. 46. 3 Actuar. M. M. IV. 11. Aëtius Tetr. II. Serm. III. 86, H. F. ab Aquap. Oper. Chirurg. Part. I, c. 21.

maturat. Eos vero, quibus ad nares tendit, ſupervacuum. neque enim ſaneſcunt. At, quibus id in angulo eſt, poteſt adhiberi curatio; cum eo, ne ignotum ſit, eſſe difficilem. quanto autem angulo proprius id foramen eſt, tanto difficilior eſt; quoniam peranguſtum eſt, in quo verſari manus poſſit: recenti tamen re mederi facilius eſt. Hamulo autem ſummum ejus foraminis excipiendum; deinde totum id cavum, ſicut in fiſtulis dixi, uſque ad os exciden- 412,
dum; oculoque & cæteris junctis partibus 20.
bene obtectis, os ferramento adurendum eſt vehementius. quod ſi jam carie vexatum eſt, quo craſſior huic ſquama abſcedat, quidam adurentia imponunt; ut atramentum ſutorium, vel chalcitidem, vel æruginem raſam. quod & tardius & non idem facit. Oſſe aduſto, curatio ſequitur eadem, quæ in cæteris uſtis.

8. *De Pilis palpebrarum oculum irritantibus.*

Pili vero, qui in palpebris ſunt, duabus de cauſis oculum irritare conſueverunt. Nam modo palpebræ ſumma cutis relaxatur, & procidit; quo fit, ut ejus pili ad ipſum oculum convertantur, quia non ſimul cartilago quoque ſe remiſit: modo ſub ordine naturali pilorum alius ordo ſubcreſcit, qui protinus intus ad oculum tendit. Curationes vero hæ ſunt. Si pili nati ſunt, qui non debuerunt, tenuis acus [1] ferrea ad ſimilitudinem ſpathæ lata, in ignem conjicienda eſt: deinde candens, ſublata palpebra ſic, ut ejus pernicioſi pili in conſpectum curantis

1 Aeginet. VI, 13. H. F. ab Aquapend. Operat. Chir. Part. I, c. 12.

rantis veniant, ſub ipſis pilorum radicibus angulo immittenda eſt, ut ea tertiam partem palpebræ tranſvehat: deinde iterum, tertioque ad alterum angulum, quo fit, ut omnes pilorum radices aduſtæ emoriantur. Tum ſuperimponendum medicamentum eſt, quod inflammationem prohibeat: atque ubi cruſtæ exciderunt, ad cicatricem perducendum. Facillime autem id genus ſaneſcit. Quidam aiunt, acu [1] tranſſui juxta pilos exteriorem partem palpebræ oportere, eamque tranſmitti duplicem capillum muliebrem ducentem; atque ubi acus tranſiit, in ipſius capilli ſinum, qua duplicatur, pilum eſſe injiciendum, & per eum in ſuperiorem palpebræ partem attrahendum, ibique corpori adglutinandum, & imponendum medicamentum, quo foramen glutinetur. ſic enim fore, ut is pilus in exteriorem partem poſtea ſpectet. Id primum fieri non poteſt, niſi in pilo longiore; cum fere breves eo loci naſcantur. Deinde ſi plures pili ſunt, neceſſe eſt longum tormentum ſit, & toties acus tranſiens magnam inflammationem moveat. Noviſſime, cum humor aliquis ibi ſubſit, oculo & ante per pilos & tum per palpebræ foramina affecto, vix fieri poteſt, ut gluten, quo vinctus eſt pilus, non reſolvatur: eoque fit, ut is eo, unde vi abductus eſt, redeat. Ea vero curatio, quæ palpebræ laxioris ab omnibus frequentatur, nihil habet dubii. Siquidem oportet contecto oculo mediam palpebræ cutem, ſive ea ſuperior, ſive inferior eſt, apprehendere

1 Æginet. VI, 13.

dere digitis, ac levare. tum conſiderare, quantulo detracto futurum ſit, ut naturaliter ſe habeat. Siquidem hic quoque duo pericula circumſtant: ſi nimium fuerit exciſum, ne contegi oculus non poſſit; ſi parum, ne nihil actum ſit, & fruſtra ſectus aliquis ſit. Quod deinde incidendum videbitur, per duas lineas atramento notandum eſt ſic, ut inter oram, quæ pilos continet, & propiorem ei lineam, aliquid relinquatur, quod apprehendere acus poſtea poſſit. His conſtitutis, ſcalpellus adhibendus eſt: &, ſi ſuperior palpebra eſt, ante; ſi inferior, poſtea propius ipſis pilis incidendum: initiumque faciendum in ſiniſtro oculo, ab eo angulo, qui tempori; in dextro, ab eo, qui naribus propior eſt: idque, quod inter duas lineas eſt, excidendum. deinde oræ vulneris inter ſe ſimplici ſutura committendæ, operienduſque oculus eſt: &, ſi parum palpebra deſcendet, laxanda utique; ſi nimium, aut adſtringenda, aut etiam rurſus tenuis habenda ab ulteriore ora excidenda. Ubi ſecta eſt, aliæ ſuturæ adjiciendæ, quæ ſupra tres eſſe non debent. Præter hæc, in ſuperiore palpebra ſub pilis ipſis incidenda linea eſt, ut ab inferiore parte diducti pili ſurſum ſpectent. Idque, ſi levis inclinatio eſt, etiam ſolum ſatis tuetur. Inferior palpebra eo non eget. His factis, ſpongia, ex aqua frigida expreſſa, ſuper deliganda eſt. Poſtero die glutinans emplaſtrum injiciendum. Quarto ſutura tollenda eſt, & collyrio, quod inflammatio-

mationes reprimit, ſuperinungendum.

9. *De Lagophthalmo.*[1]

Nonnunquam autem, nimium ſub hac curatione exciſa cute, evenit, ut oculus non contegatur. Idque interdum etiam alia de cauſa fit. λαγώφθαλμον Græci appellant. In quo ſi nimium palpebræ deeſt, nulla id reſtituere curatio poteſt: ſi exiguum, mederi licet. Paulum infra ſupercilium cutis incidenda eſt lunata figura, cornibus ejus deorſum ſpectantibus Altitudo eſſe plagæ uſque ad cartilaginem[2] debet, ipſa illa nihil læſa. nam, ſi ea inciſa eſt, palpebra concidit, neque attolli poſtea poteſt. Cute igitur tantum diducta fit, ut paululum in ima oculi ora deſcendat; hiante ſcilicet ſuper plaga. in quam linamentum injiciendum eſt, quod & conjungi diductam cutem prohibeat, & in medio carunculam creêt: quæ ubi eum locum implevit, poſtea recte oculus operitur.

10. *De Eutropio.*[3]

Ut ſuperioris autem palpebræ vitium eſt, quo parum deſcendit, ideoque oculum non contegit: ſic inferioris, quo parum ſurſum attollitur, ſed pendet & hiat, neque poteſt cum ſuperiore committi. Atque id quoque evenit interdum ex ſimili vitio curationis, interdum etiam ſenectute. ἐκτρόπιον Græci vocant. ſi ex mala curatione eſt, eadem ratio medicinæ eſt, quæ ſupra poſita eſt: plagæ tantum cornua ad maxillas, non ad oculum convertenda ſunt. Si ex ſenectute eſt, tenui feramento id

1 Æginet. VI,10. Aëtius Tetr.II. Serm.III. c. 73.
2 Vide H. F. ab Aquapend. Oper. Chir. Part. I. c. 14.
3 Actuar. M. M. II. 7.

id totum extrinſecus adurendum eſt; deinde melle inungendum à quarto die, vapore aquæ calidæ fovendum, inungendumque medicamentis ad cicatricem perducentibus.

11. *De Staphylomate.*

Hæc fere circa oculum in angulis palpebriſque incidere conſueverunt. In ipſo autem oculo nonnunquam ſumma attollitur tunica, ſive ruptis intus membranis aliquibus, ſive laxatis;[1] & ſimilis figura[2] acino fit. unde id σταφυλωμα Græci vocant. Curatio duplex eſt. Altera, ad ipſas radices per medium transſuere acu duo lina ducente; deinde alterius lini duo capita ex ſuperiore parte, alterius ex inferiore adſtringere inter ſe, quæ paulatim ſecando id excidant. Altera, in ſumma parte ejus ad lenticulæ magnitudinem excidere; deinde ſpodium aut cadmiam infricare. Utrolibet autem facto, album ovi lana excipiendum & imponendum; poſteaque vapore aquæ calidæ fovendus oculus, & lenibus medicamentis ungendus eſt.

12. *De Clavis oculorum.*

Clavi autem vocantur calloſa[3] in albo oculi tubercula; quibus nomen à figuræ ſimilitudine eſt. Hos ad imam radicem perforare acu commodiſſimum eſt, infraque eam excidere, deinde lenibus medicamentis inungere.

15. *De Oculorum natura.*

Suffuſionis jam alias feci mentionem; 367; 23.
quia cum recens incidit, medicamentis quo-

1 H. F. ab Aquapend. Oper. Chir. Part. I. c. 17.
2 Æginet. III, 22. VI, 19. Actuar. M.M. II, 7. Aëtius Tetr. II. Serm. III. 34. 35. Aliud procidentiæ genus obſervavit Tulpius Obſerv. L. I. cap. 28. 3 Actuar. M. M. II, 7.

quoque ſæpe diſcutitur. ſed, ubi vetuſtior facta eſt, manus curationem deſiderat. quæ inter ſubtiliſſimas haberi poteſt. De qua antequam dico, paucis ipſius oculi natura indicanda eſt. Cujus cognitio, cum ad plura loca pertineat, tum vel præcipue ad hunc pertinet. Is igitur ſummas habet duas tunicas: ex quibus ſuperior à Græcis κερατοειδὴς vocatur; eaque, qua parte alba eſt, ſatis craſſa, pupillæ loco extenuatur. Huic interior adjuncta eſt media parte, qua pupilla eſt, modico foramine concava, circa tenuis, ulterioribus partibus ipſa quoque plenior. quæ χοροειδὴς à Græcis nominatur. Hæ duæ tunicæ, cum interiora oculi cingant, rurſus ſub his coëunt; extenuatæque & in unum coactæ per foramen, quod inter oſſa eſt, ad membranam cerebri perveniunt, eique inhæreſcunt. Sub his autem, qua parte pupilla eſt, locus vacuus eſt: deinde infra rurſus tenuiſſima tunica, quam Herophilus ἀραχνοειδῆ nominavit. Ea media ſubſidit; coque cavo continet quiddam, quod, à vitri ſimilitudine, ὑαλοειδὲς Græci vocant. Id neque liquidum, neque aridum eſt; ſed quaſi concretus humor. Ex cujus colore pupillæ color vel niger eſt, vel cæſius, cum ſumma tota tunica alba ſit. Id autem ſuperveniens ab interiore parte membranula includit. Sub his gutta humoris eſt, ovi albo ſimilis: à qua videndi facultas proficiſcitur. κρυσταλλοειδὴς à Græcis nominatur.

14. *De Suffuſione.*

Igitur vel ex morbo, vel ex ictu concre- 369,18.
ſcit humor ſub duabus tunicis [1], qua locum vacuum eſſe propoſui; iſque paulatim indureſcens, interiori potentiæ ſe opponit. Vitii ejus plures ſpecies ſunt, quædam ſanabiles, quædam quæ curationem non admittunt. Nam ſi exigua ſuffuſio eſt, ſi immobilis, colorem vero habet marinæ aquæ, vel ferri nitentis, à latere ſenſum aliquem fulgoris relinquit, ſpes ſupereſt. Si magna eſt, ſi nigra pars oculi, amiſſa naturali figura, in aliam ſe vertit, ſi ſuffuſioni color cœruleus eſt, aut auro ſimilis, ſi labat, & hac atque illac movetur, vix unquam ſuccurritur. Fere vero pejor eſt, quo ex graviore morbo, majoribusve capitis doloribus, vel ictu vehementiore orta eſt. Neque idonea curationi ſenilis ætas eſt; quæ ſine novo vitio, tamen aciem hebetem habet: ac ne puerilis quidem; ſed inter has media ætas. Oculus quoque curationi neque exiguus, neque concavus, ſatis opportunus eſt. Atque ipſius quoque ſuffuſionis quædam maturitas eſt. Expectandum igitur eſt, donec jam non fluere, ſed duritie quadam concreviſſe videatur.

Ante curationem autem modico cibo uti, bibere aquam triduo debet; pridie, ab omnibus abſtinere. Poſt hæc in adverſo ſedili collocandus eſt loco lucido, lumine adverſo, ſic ut contra medicus paulo altius ſedeat; à poſteriore autem parte caput ejus, qui curabitur, miniſter contineat, & im-

1 Hoc non uſque adeo veritati conſentire putat Hi. F. ab Aquapend. Oper. Chir. Part. 1, C. 16.

mobile id præſtet: nam levi motu eripi acies in perpetuum poteſt. Quin etiam ipſe oculus, qui curabitur, immobilior faciendus eſt, ſuper alterum lana impoſita & deligata. Curari vero ſiniſter oculus dextra manu, dexter ſiniſtra debet. Tum acus admovenda eſt, aut acuta, aut certe non nimium tenuis, eaque demittenda, ſed recta, eſt per ſummas duas tunicas medio loco inter nigrum oculi & angulum tempori propiorem, è regione mediæ ſuffuſionis ſic, ne qua vena lædatur. Neque tamen timide demittenda eſt, quia inani loco excipitur. Ad quem cum ventum eſt, ne mediocriter quidem peritus falli poteſt; quia prementi nihil renititur. Ubi eo ventum eſt, inclinanda acus ad ipſam ſuffuſionem eſt, leniterque ibi verti & paulatim eam deducere infra regionem pupillæ debet; ubi deinde eam tranſiit, vehementius imprimi, ut inferiori parte inſidat. Si hæſit, curatio expleta eſt. Si ſubinde redit, eadem acu magis concidenda, & in plures partes diſſipanda eſt: quæ ſingulæ & facilius conduntur, & minus late officiunt. Poſt hæc educenda acus recta eſt, imponendumque eſt lana molli exceptum ovi album, & ſupra, quod inflammationem coerceat, atque ita devinciendum.

348,21. Poſt hæc opus eſt quiete, abſtinentia, lenium medicamentorum inunctionibus, cibo (qui poſtero die ſatis mature datur) primum liquido, ne maxillæ laborent; deinde, inflammatione finita, tali, qualis in vul-

vulneribus propoſitus. Quibus, ut aqua quoque diutius bibatur, neceſſario accedit.

15. *De Pituita oculorum.*

De pituitæ quoque tenuis curſu, qui 347. oculos infeſtat, quatenus medicamentis agendum eſt, jam explicui. Nunc ad ea veniam, quæ curationem ex manu poſtulant. Animadvertimus autem quibuſdam nunquam ſicceſcere oculos, ſed ſemper humore tenui madere: quæ res aſpritudinem continuat, & ex levibus momentis inflammationes & lippitudines excitat, totam denique vitam hominis infeſtat. Idque in quibuſdam nulla ope adjuvari poteſt, in quibuſdam ſanabile eſt. Quod primum diſcrimen noſſe oportet, ut alteris ſuccurratur, alteris manus non injiciatur.

Ac primum ſupervacua curatio eſt in his, qui ab infantibus id vitium habent; quia neceſſario manſurum eſt uſque mortis diem. Deinde non neceſſaria etiam in his, quibus non multa, ſed acris pituita eſt: ſiquidem manu nihil adjuvantur; medicamentis, & victus ratione, quæ craſſiorem pituitam reddit, ad ſanitatem perveniunt. Lata etiam capita vix medicinæ patent. Tum intereſt, pituitam emittant venæ, quæ inter calvariam & cutem ſunt, an quæ inter membranam cerebri & calvariam: ſuperiores enim per tempora oculos rigant; inferiores, per eas membranas, quæ ab oculis ad cerebrum tendunt. Poteſt autem adhiberi remedium his, quæ ſupra os fluunt; non poteſt his, quæ ab oſſe. Ac ne his qui-

dem ſuccurritur, quibus pituita utrinque deſcendit: quia levata altera parte, nihilominus altera infeſtat.

Quid ſit autem, hac ratione cognoſcitur. Raſo capite ea medicamenta, quibus in lippitudine pituita ſuſpenditur, à ſuperciliis uſque ad verticem illini debent: ſi ſicci oculi eſſe cœperunt, apparet per eas venas, quæ ſub cute ſunt, irrigari: ſi nihilominus madent, manifeſtum eſt ſub oſſe deſcendere: ſi eſt tumor, ſed levior, duplex vitium eſt. Plurimi tamen ex laborantibus reperiuntur, quos ſuperiores venæ exerceant; ideoque pluribus etiam opitulari licet. Idque non in Græcia tantummodo, ſed in aliis quoque gentibus celebre eſt: adeo ut nulla medicinæ pars magis per nationes quaſque expoſita ſit.

Reperti in [1] Græcia ſunt, qui novem lineis cutem capitis inciderent: duabus in occipitio rectis, una ſuper eas tranſverſa: dein duabus ſuper aures, una inter eas item tranſverſa: tribus denique inter verticem & frontem rectis. Reperti ſunt, qui à vertice recta eas lineas ad tempora deducerent; cognitiſque, ex motu maxillarum, muſculorum initiis, leviter ſuper eos cutem inciderent, diductiſque per retuſos hamos oris, insererent linamenta ſic, ut neque inter ſe cutis antiqui fines committerentur, & in medio caro increſceret, quæ venas, ex quibus ad oculos tranſiret, adſtringeret. Quidam etiam atramento duas lineas duxerunt à media aure ad mediam alteram

1 H. F. ab Aquapendente Operat. Chirurgic. Part. I. c. 4.

teram aurem; deinde à naribus ad verticem: tum ubi lineæ committebantur, ſcalpello inciderunt; & poſt ſanguinem effuſum, os ibidem aduſſerunt. Nihilominus autem & in temporibus, & inter frontem atque verticem eminentibus venis idem candens ferrum admoverunt.

Frequens curatio eſt, venas in temporibus adurere, quæ fere quidem in ejuſmodi malo tument: ſed tamen, ut inflentur magiſque ſe oſtendant, cervix ante modice deliganda eſt. Tenuibus autem ferramentis, & retuſis venæ adurendæ; donec in oculos pituitæ curſus conquieſcat. Id enim ſignum eſt quaſi excæcatorum itinerum, per quæ humor ferebatur.

Valentior tamen medicina eſt, ubi tenues conditæque venæ ſunt, ideoque legi non poſſunt, eodem modo cervice deligata [1], retentoque ab ipſo ſpiritu, quo magis venæ prodeant, atramento notare eas contra tempora, & inter verticem ac frontem: deinde cervice reſoluta, qua notæ ſunt, venas incidere, & ſanguinem mittere: ubi ſatis fluxit, tenuibus ferramentis adurere. contra tempora quidem, timide: ne ſubjecti muſculi, qui maxillas tenent, ſentiant: inter frontem vero & verticem, vehementer ſic, ut ſquama ab oſſe recedat.

Efficacior tamen etiamnum eſt Afrorum curatio, qui verticem uſque ad os adurunt ſic, ut ſquamam remittat. Sed nihil melius eſt, quam quod in Gallia quoque Comata fit, ubi venas in temporibus & in ſu-

1 H. F. ab Aquapendente Operat. Chirurg. Part. I. c. 3.

periore capitis parte legunt. Aduſta quo modo curanda ſint, jam explicui. Nunc illud adjicio; neque ut cruſtæ decidant, neque ut ulcus impleatur, aduſtis venis, eſſe properandum; ne vel ſanguis erumpat, vel cito pus ſupprimatur: cum per hoc ſicceſcere eas partes opus ſit; per illud exhauriri opus non ſit. Si quando tamen ſanguis eruperit, infrianda medicamenta eſſe, quæ ſic ſanguinem ſupprimant, ut ne adurant. Quemadmodum autem venæ deligendæ ſint, quidque lectis his faciendum ſit, cum venero ad crurum varices, dicam.

CAP. VIII.

De Aurium morbis, qui manu & ſcalpello curantur.

VERUM ut oculi multiplicem curationem, etiam manus exigunt: ſic in auribus admodum pauca ſunt, quæ in hac medicinæ parte tractentur. Solet tamen evenire vel à prima natali die protinus, vel poſtea facta exulceratione, deinde per cicatricem aure repleta, ut foramen [1] in ea nullum ſit, ideoque audiendi uſu careat. Quod ubi incidit, ſpecillo tentandum eſt, alte ne id repletum, an in ſummo tantum glutinatum ſit. Nam ſi alte eſt, prementi non cedit: ſi in ſummo, ſpecillum protinus recipit. Illud attingi non oportet; ne ſine effectus ſpe oriatur diſtentio nervorum, & ex ea mortis periculum ſit: hoc facile curatur. Nam qua cavum eſſe debet, vel medicamentum aliquod impo-

1 Æginet. VI, 23.

imponendum eſt ex adurentibus, vel candente ferro aperiendum, vel etiam ſcalpello incidendum. Cumque id patefactum, & jam ulcus purum eſt, injicienda eo pinna eſt, illita medicamento cicatricem inducente: circaque id, medicamentum dandum, ut cutis circa pinnam ſaneſcat; quo fit, ut ea remota, poſtea facultas audiendi ſit.

At ubi aures perforatæ ſunt, & offendunt, trajicere id cavum celeriter candente acu ſatis eſt, ut leniter ejus oræ exulcerentur; aut etiam adurente medicamento idem exulcerare: poſtea deinde imponere id quod purget; tum quod eum locum repleat, & cicatricem inducat. Quod ſi magnum id foramen eſt, ſicut ſolet eſſe in his, qui majora pondera auribus geſſerunt, incidere, quod ſuper eſt, ad extremum oportet: ſupra deinde oras ſcalpello exulcerare, & poſtea ſuere, ac medicamentum, quo id glutinetur, imponere. Tertium eſt, ſi quid ibi curti eſt, ſarcire. quæ res cum in labris quoque & naribus fieri poſſit, eandem autem curationem habet, ſimul explicanda eſt.

CAP. IX.

Curta in auribus, labriſque ac naribus, quomodo ſarciri & curari poſſint. [1]

CURTA igitur in his tribus, ac ſi qua parte parva ſunt, curari poſſunt: ſi qua majora ſunt, aut non accipiunt curationem, aut ita per hanc ipſam defor-

[1] Æginet. III, 24. VI, 25.

mantur, ut minus indecora ante fuerint. Atque in aure quidem & naribus deformitas ſola timeri poteſt: in labris vero, ſi nimium contracta ſunt, uſus quoque neceſſario jactura fit; quia minus facile & cibus aſſumitur, & ſermo explicatur. Neque enim creatur ibi corpus; ſed ex vicino adducitur. quod etſi in levi mutilatione, & nihil eripere, & fallere oculum poteſt; in magna, non poteſt. Neque ſenile autem corpus, neque quod mali habitus eſt, neque in quo difficulter ulcera ſaneſcunt, huic medicinæ idoneum eſt: quia nuſquam aut celerius cancer occupat, aut difficilius tollitur.

Ratio curationis ejuſmodi eſt: id quod curatum eſt, in quadratum redigere; ab interioribus ejus angulis lineas tranſverſas incidere, quæ citeriorem partem ab ulteriore ex toto diducant; deinde ea, quæ ſic [1] reſolvimus, in unum adducere. Si non ſatis junguntur, ultra lineas, quas ante fecimus, alias duas lunatas, & ad plagam converſas immittere, quibus ſumma tantum cutis diducatur: ſic enim fit, ut facilius quod adducitur, ſequi poſſit. quod non vi cogendum eſt; ſed ita adducendum, ut ex facili ſubſequatur, & demiſſum non multum recedat.

Interdum tamen ab altera parte cutis haud omnino adducta deformem, quem reliquit locum, reddit. Hujuſmodi loci altera pars incidenda, altera intacta habenda eſt. Ergo neque ex imis auribus, neque ex me-

1 Al. *repoſuimus.*

medio naſo imiſve narium partibus, neque ex angulis labrorum quicquam attrahere tentabimus. Utrinque autem petemus, ſi quid ſummis auribus, ſi quid imis aut mediis naribus, aut mediis labris deerit. Quæ tamen interdum etiam duobus locis curtata eſſe conſuerunt: ſed eadem ratio curandi eſt. Si cartilago in eo, quod inciſum eſt, eminet, excidenda eſt: neque enim aut glutinatur, aut acu tuto trajicitur. Neque longe tamen excidi debet, ne inter duas oras liberæ cutis utrinque coitus puris fieri poſſit. Tum junctæ oræ inter ſe ſuendæ ſunt, utrinque cute apprehenſa; & qua priores lineæ ſunt, ea quoque ſuturæ injiciendæ ſunt. Siccis locis, uti naribus, illita ſpuma argenti, ſatis proficit. In interiores vero, lunataſque plagas, linamentum dandum eſt; ut caro increſcens vulnus impleat. Summaque cura, quod ita ſutum eſt, tuendum eſſe, apparere ex eo poteſt, quod de cancro ſupra poſui. Ergo etiam tertio quoque die fovendum erit vapore aquæ calidæ, rurſuſque idem medicamentum injiciendum. quo fere ſeptimo die glutinatum eſt. Tum ſuturæ eximi, & ulcus ad ſanitatem perduci debet.

CAP. X.

De Polypo. [1] 380

POLYPUM vero, qui in naribus naſcitur, præcipue ferro curari jam alias poſui. Ergo etiam hunc ferramento acuto, in modum [2] ſpathæ facto, reſolvere ab

1 Æginet. VI. 25. H. F. Aquapend. Oper. Chirurg. Part. I, c.24. 25 2 De hac conſule Rhodium ad Scribon. Largum, pag. 46.

ab oſſe oportet: adhibita diligentia, ne infra cartilago lædatur; in qua difficilis curatio eſt. Ubi abſciſſus eſt, unco ferramento extrahendus eſt. Tum implicitum linamentum, vel aliquid ex penicillo reſpergendum eſt medicamento, quo ſanguis ſupprimitur, eoque nares leniter implendæ. Sanguine ſuppreſſo, linamento ulcus purgandum eſt. Ubi purum eſt, eo pinna,
439, 5. eodem modo, quo in aure ſupra poſitum eſt, medicamento illita, quo cicatrix inducitur, intus demittenda, donec ex toto id ſaneſcat.

CAP. XI.

379. *De Ozena.*

ID autem vitium, quod ὄζαινα à Græcis vocatur, ſi medicamentis non cederet, quemadmodum manu curandum eſſet, apud magnos Chirurgos non reperi. Credo, quia res raro ad ſanitatem ſatis proficit; cum aliquod in ipſa curatione tormentum habeat. Apud quoſdam tamen poſitum eſt, vel ſubtilem [1] fiſtulam, vel eodem ſcriptorium calamum [2] in narem eſſe conjiciendum, donec ſurſum ad os perveniat: tum per id tenue ferramentum candens dandum eſſe ad ipſum os: deinde aduſtum locum purgandum eſſe ærugine & melle: ubi purus eſt, lycio ad ſanitatem perducendum. Vel narem incidendam eſſe ab ima parte ad os, ut & conſpici locus poſſit, & facilius candens ferramentum admoveri. Tum ſui narem debere; & aduſtum quidem

1 *Fictilem* legit H. F. ab Aquapend. Oper.Chir.p. I.cap.26. pag. 104. & 106. 2 Hodierni Chirurgi argenteum habent.H.F.abAquap.Oper.Chir.P.I.c.26.

dem ulcus eadem ratione curari: futuram vero illini vel ſpuma argenti, vel alio glutinante.

CAP. XII.

De Oris vitiis, quæ manu & ferro curantur.

1. *De Dentibus.* [1] 381

IN ore quoque quædam manu curantur. Ubi in primis dentes nonnunquam moventur, modo propter radicum imbecillitatem, modo propter gingivarum marceſcentium vitium. Oportet in utrolibet candens ferramentum gingivis admovere, ut leviter attingat, non ut inſidat. Adultæ gingivæ melle illinendæ, & mulſo eluendæ ſunt. Ut pura ulcera eſſe cœperunt, arida medicamenta infrianda ſunt ex his, quæ reprimunt.

Si vero dens dolores movet, eximique eum, quia medicamenta nihil adjuvant, placuit, circumradi debet, ut gingiva ab eo [2] reſolvatur; tum is concutiendus eſt. Eademque facienda, donec bene moveatur. nam dens hærens cum ſummo periculo evellitur, ac nonnunquam maxilla loco movetur [3]. Idque etiam majore periculo in ſuperioribus dentibus fit; quia poteſt tempora oculoſve concutere. Tum, ſi fieri poteſt, manu; ſi minus, forcipe [4] dens excipiendus eſt.

At ſi exeſus eſt ante, id foramen vel [5] linamento, vel bene accommodato plumbo replendum eſt, ne ſub forcipe contringatur.

Recta

1 Æginet. III, 26 2 Id ſæpenumero ſufficit teſte Simone Paulo Quadr. Botan. pag. 151. 3 Imo pars avellitur, quod aliquando ipſe vidi. 4 Vidi figuram apud Rhodium ad Scrib. Largum, pag. 94. 5 Aeginet VI, 28.

Recta vero forceps ducendus eſt, ne inflexis radicibus os rarum, cui dens inhæret, parte aliqua frangatur. Neque ideo nullum ejus rei periculum eſt; utique in dentibus brevibus, qui fere longiores radices habent: ſæpe enim forceps, cum dentem comprehendere non poſſit, aut fruſtra comprehendat, os gingivæ prehendit & frangit.

Protinus autem, ubi plus ſanguinis profluit, ſcire licet, aliquid ex oſſe fractum eſſe. Ergo ſpecillo conquirenda eſt teſta, quæ receſſit, & vulſella protrahenda eſt: ſi non ſequitur, incidi gingiva debet, donec labans oſſi teſta recipiatur. Quod ſi fractum ſtatim non eſt, ſed intumeſcit extrinſecus maxilla, ut os hiare non poſſit, foris imponendum calidum ex farina & fico cataplaſma eſt, donec ibi pus moveatur: tum incidi gingiva debet. Pus quoque multum profluens, oſſis fracti nota eſt. Itaque etiam tum id extrahi convenit. Nonnunquam etiam, eo læſo, fiſſura fit, quæ eradi debet.

Dens autem ſcaber, qua parte niger eſt, radendus eſt, illinenduſque roſæ flore contrito, cui gallæ quarta pars & altera myrrhæ ſit adjecta, continendumque ore crebro vinum meracum. Atque in eo caſu velandum caput, ambulatione multa, fricatione capitis, cibo non acri utendum eſt.

At, ſi ex ictu vel alio caſu aliqui labant dentes, auro cum his, qui bene hærent, vinciendi ſunt; continendaque ore repri-

mentſa,

mentia, ut vinum, in quo malicorium decoctum, aut in quod galla candens conjecta ſit, Si quando etiam in pueris ante dens naſcitur, quam prior excidat is, qui cadere debuit, circumradendus & evellendus eſt; is, qui natus eſt in locum prioris, quotidie digito adurgendus, donec ad juſtam magnitudinem perveniat. Quotieſcunque dente exempto radix relicta eſt, protinus ea quoque ad id facto forcipe, quam ῥιζάγραν [1] Græci vocant, eximenda eſt.

2. *De Tonſillis induratis.* 383.

Tonſillas autem, quæ poſt inflammationes induruerunt, † ἀντιάδες autem à Græcis appellantur, cum ſub levi tunica ſint, oportet digito circumradere & evellere: ſi ne ſic quidem reſolvuntur, hamulo excipere, & ſcalpello excidere: tum ulcus aceto eluere, & illinire vulnus medicamento, quo ſanguis ſupprimitur.

3. *De Uva.* 389.

Uva, ſi cum inflammatione deſcendit, dolorique eſt, & ſubrubicundi coloris, præcidi ſine periculo non poteſt: ſolet enim multum ſanguinem effundere, itaque melius eſt iis uti, quæ alias propoſita ſunt. Si vero inflammatio quidem nulla eſt. nihilominus autem ea ultra juſtum modum à pituita diducta eſt, & tenuis, acuta, alba eſt, præcidi debet. Itemque, ſi ima, livida & craſſa; ſumma, tenuis eſt. Neque quicquam commodius eſt, quam vulſella apprehendere, ſub eaque, quod volumus, excidere. Neque enim ullum periculum eſt, ne

1 Vide Rhodium ad Scrib. Largum. pag. 94.

ne plus minuſve præcidatur: cum liceat tantum infra vulſellam relinquere, quantum inutile eſſe manifeſtum eſt; idque præcidere, quo longior uva eſt, quam eſſe naturaliter debet. Poſt curationem eadem facienda ſunt, quæ in tonſillis proxime poſui.

387. ### 4. *De Lingua.*

Lingua vero quibuſdam cum ſubjecta parte à primo natali die juncta eſt; qui ob id ne [1] loqui quidem poſſunt. Horum extrema lingua vulſella apprehendenda eſt, ſub eaque membrana incidenda: magna cura habita, ne venæ, quæ juxta ſunt, violentur, & profuſione ſanguinis noceant. Reliqua curatio vulneris in prioribus poſita eſt. Et plerique quidem, ubi conſanuerunt, loquuntur. Ego autem cognovi, qui ſuccisa lingua, cum abunde ſuper dentes eam promeret, non tamen loquendi facultatem conſecutus eſt. Adeo in medicina, etiam, ubi perpetuum eſt, quod fieri debet, non tamen perpetuum eſt id, quod conſequi convenit.

5. *De Abſceſſu ſub lingua.* [2]

Sub lingua quoque interdum aliquid abſcedit; quod fere conſiſtit in tunica, doloreſque magnos movet. Quod ſi exiguum eſt, incidi ſemel ſatis eſt: ſi majus, ſumma cutis uſque ad tunicam excidenda eſt; deinde utrinque oræ hamulis excipiendæ, & tunica, undique circundata, liberanda eſt: magna diligentia per hanc curationem habita, ne qua major vena incidatur.

6. *De*

1 Æginet. VI, 29. 2 H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. Part. I. c. 36.

6. *De Labris.* [1]

Labra autem ſæpe finduntur, eaque res habet cum dolore etiam hanc moleſtiam, quod ſermo prohibetur; qui ſubinde eas rimas cum dolore diducendo ſanguinem citat. Sed has ſi in ſummo ſunt, medicamentis curare commodius eſt, quæ ad ulcera oris fiunt: ſi vero altius deſcenderunt, neceſſarium eſt tenui ferramento adurere. quod ſpathæ ſimile, quaſi tranſcurrere, non imprimi debet. poſtea facienda eadem ſunt, quæ in naribus aduſtis expoſita ſunt.

CAP. XIII.

De Cervicis vitio.

At in cervice, inter cutem & aſperam arteriam, tumor increſcit (βρογχοκήλην [2] Græci vocant) quo, modo caro hebes, modo humor aliquis, melli aquæve ſimilis, includitur; interdum etiam minutis oſſibus pili immiſti. Ex quibus quicquid eſt, quod tunica continetur, poteſt adurentibus medicamentis curari. Quibus ſumma cutis cum ſubjecta tunica [3] exuritur. quo facto, ſive humor eſt, profluit; ſive quid denſius, digitis educitur: tum ulcus ſub linamentis ſaneſcit. Sed ſcalpelli curatio brevior eſt. Medio tumor una linea inciditur uſque ad tunicam: deinde vitioſus ſinus ab integro corpore digito ſeparatur, totuſque cum velamento ſuo eximitur: tum aceto, cui vel ſalem vel nitrum aliquis adjecit, eluitur; oræque una ſutura junguntur; cæteraque eadem, quæ in aliis

ſu-

1 Oribaſ. de Loc. Affect. IV, 56. 2 Æginet. VI, 38.
3 Edit. Aldi. Steph. *exeditur*, Al. *excritur*.

ſuturis, ſuperinjiciuntur; leniter deinde, ne fauces urgeat, deligatur. Si quando autem tunica eximi non potuerit, intus inſpergenda adurentia, linamentiſque id curandum, & cæteris pus moventibus.

392.

CAP. XIV.

De Umbilici vitiis. [1]

SUNT etiam circa umbilicum plura vitia; de quibus, propter raritatem, inter authores parum conſtat. Veriſimile autem, id à quoque prætermiſſum, quod ipſe non cognoverat: à nullo id, quod non viderat, fictum. Commune omnibus eſt, umbilicum indecore prominere. Cauſæ requiruntur? Meges tres has poſuit: modo inteſtinum eo irrumpere, modo omentum, modo humorem. Soſtratus nihil de omento dixit. Duobus iiſdem adjecit, carnem ibi interdum increſcere, eamque modo integram eſſe, modo carcinomati ſimilem. Gorgias ipſe quoque omenti mentionem omiſit: ſed eadem tria cauſatus, ſpiritum quoque interdum eo dixit irrumpere. Heron omnibus his quatuor poſitis, & omenti mentionem habuit, & ejus, quod ſimul & omentum & inteſtinum habuerit.

[2] Quod autem horum ſit, his indiciis cognoſcitur. Ubi inteſtinum prolapſum eſt, tumor neque durus, neque mollis eſt: omni frigore minuitur; non ſolum ſub omni calore, ſed etiam retento ſpiritu creſcit: ſonat interdum; atque, ubi reſupinatus eſt aliquis, relapſo inteſtino, ipſe deſidit. Ubi vero

1 Æginet. VI, 51. H. F. ab Aquapendente Oper. Chirurg. P. I, c. 52. 2 Ald. Steph. *quid.*

vero omentum eſt, cætera ſimilia ſunt, tumor mollior, & ab [1] ima parte extenuatus in verticem eſt; ſi quis apprehendit, elabitur. Ubi utrumque eſt, indicia quoque mixta ſunt, & inter utrumque mollities. At caro durior eſt, ſemperque etiam reſupinato corpore tumet, prementique non cedit, prioribus facile cedentibus. Si vitioſa eſt, eaſdem notas habet, quas in carcinomate expoſui. Humor autem; ſi premitur, circumfluit. At ſpiritus preſſus cedit, ſed protinus redit: reſupinato quoque corpore tumorem in eadem figura tenet.

Ex his id, quod ex ſpiritu vitium eſt, medicinam non admittit. Caro quoque, carcinomati ſimilis, cum periculo tractatur. itaque omittenda eſt. Sana excidi debet; idque vulnus linamentis curari. Humorem quidam vel inciſo ſummo tumore effundunt, & vulnus iiſdem linamentis curant. In reliquis variæ ſententiæ ſunt. Ac reſupinandum quidem corpus eſſe, res ipſa teſtatur; ut in uterum, ſive inteſtinum, ſive omentum eſt, relabatur. Sinus vero umbilici, tum vacuus, à quibuſdam duabus regulis excipitur; vehementerque earum capitibus deligatis, ibi emoritur: à quibuſdam [2] ad imum acu trajectatur, duo lina ducente; deinde utriuſque lini duobus capitibus diverſæ partes adſtringuntur, (quod in uva quoque oculi fit:) nam ſic id, quod ſupra vinculum eſt, moritur. Adjecerunt quidam, ut antequam vincirent, ſummum una linea inciderent; quo

431,15. 454,26.

1 Ald. *una*. 2 Ald. *id vitium*.

quo facilius digito demiſſo, quod illuc irrupiſſet, depellerent: tum deinde vincirent. Sed abunde eſt, jubere ſpiritum continere, ut tumor, quantus maximus eſſe poteſt, ſe oſtendat: tum imam baſim ejus atramento notare; reſupinatoque homine, digitis tumorem eum premere, ut, ſi quid relapſum non eſt, manu cogatur: poſt hæc, umbilicum adtrahere, & qua nota atramenti eſt, lino vehementer adſtringere: deinde partem ſuperiorem aut medicamentis, aut ferro adurere, donec emoriatur: atque, ut cætera uſta, ulcus nutrire. Idque non ſolum ubi inteſtinum, vel omentum, vel utrumque eſt; ſed etiam, ubi humor eſt, optime proficit.

Sed ante quædam viſenda ſunt, ne quod ex vinculo periculum ſit. Nam curationi neque infans, neque aut robuſtus annis, aut ſenex aptus eſt; ſed à ſeptimo fere anno ad quartum decimum. Deinde ei corpus idoneum eſt id, quod integrum eſt: at quod mali habitus eſt, quodque papulas, impetigines, ſimiliaque habet, idoneum non eſt. Levibus quoque tumoribus facile ſubvenitur: at in eorum, qui nimis magni ſunt, curatione periculum eſt. Tempus autem anni & autumnale, & hibernum vitandum eſt. Ver idoneum maxime eſt. Ac prima æſtas non aliena eſt. Præter hæc, abſtinere pridie debet. Neque id ſatis eſt: ſed alvus quoque ei ducenda eſt; quo facilius omnia quæ exceſſerunt, intra uterum conſidant.

Cap.

CAP. XV.

Quomodo Aqua hydropicis emittatur. [1]

AQUAM his, qui hydropici ſunt, emitti oportere, alias [2] dixi. nunc, quemadmodum id fiat, dicendum. Quidam autem ſub umbilico, fere quatuor interpoſitis [3] digitis à ſiniſtra parte; quidam, ipſo umbilico perforato, id facere conſueverunt: quidam, cute primum aduſta, deinde interiore abdomine inciſo; quia, quod per ignem diviſum eſt, minus celeriter coit. Ferramentum autem demittitur magna cura habita, ne qua vena incidatur. Id tale eſſe debet, ut fere tertiam digiti partem latitudo mucronis impleat: demittendumque ita eſt, ut membranam quoque tranſeat, qua caro ab interiore parte finitur: eo tum plumbea aut ænea fiſtula injicienda eſt, vel recurvatis in exteriorem partem labris, vel eadem circumcingente quadam remora; ne tota intus delabi poſſit. Hujus ea pars, quæ intra, paulo longior eſſe debet, quam quæ extra; ut ultra interiorem membranam procedat. Per hanc effundendus humor eſt: atque ubi major pars ejus evocata eſt, claudenda demiſſo linteolo fiſtula eſt; & in vulnere, ſi id uſtum non eſt, relinquenda. Deinde per inſequentes dies circa ſingulas heminas emittendum, donec nullum aquæ veſtigium appareat. Quidam tamen etiam non uſta cute, protinus fiſtulam recipiunt, & ſuper vulnus ſpongiam expreſſam ex aqua frigida, vel ex aceto deligant: deinde poſtero

1 H. F. ab Aquapendente Oper. Chirurg. P. I. c. 54. 2 Libro III. c. 21. 3 Æginet. V, 50.

ſtero die rurſus fiſtulam demittunt (quod recens vulnus paululum diductum patitur) ut, ſi quid humoris ſupereſt, emittatur: idque bis ita feciſſe contenti ſunt.

CAP. XVI.

De Ventre ictu perforato, & Inteſtinis vulneratis. [1]

NONNUNQUAM autem venter ictu aliquo perforatur; ſequiturque, ut inteſtina evolvantur. Quod ubi incidit, protinus conſiderandum eſt, an integra ea ſint; deinde, an his color ſuus maneat Si tenuius inteſtinum perforatum eſt, nihil profici poſſe, jam retuli. Latius inteſtinum ſui poteſt: non quod certa fiducia ſit; ſed quod dubia ſpes, certa deſperatione ſit potior. † interdum enim glutinatur. Tum, ſi utrumlibet inteſtinum lividum, aut pallidum, aut nigrum eſt, quibus illud quoque neceſſario accedit, ut ſenſu careat, medicina omnis inanis eſt. Si vero adhuc ea ſui coloris ſunt, cum magna feſtinatione ſuccurrendum eſt: momento enim alienantur externo & inſueto ſpiritu circundata. Reſupinandus autem homo eſt, coxis erectioribus; &, ſi anguſtius vulnus eſt, quam ut inteſtina commode refundantur, incidendum eſt, donec ſatis pateat. Ac, ſi jam ſicciora inteſtina ſunt, perluenda aqua ſunt, cui paululum admodum olei ſit adjectum. Tum miniſter oras vulneris leniter diducere manibus ſuis, vel etiam duobus hamis, membranæ interiori injectis,

1 H. F. ab Aquapendente Operat. Chirurg. P. I. C. 55.

ctis, debet: medicus priora ſemper inteſtina, quæ poſteriora prolapſa ſunt, condere ſic, ut orbium ſingulorum locum ſervet. Repoſitis omnibus, leniter homo concutiendus eſt. quo fit, ut per ſe ſingula inteſtina in ſuas ſedes reducantur, & in his conſidant. His conditis, omentum quoque conſiderandum eſt: ex quo, ſi quid jam nigri & emortui eſt, forfice excidi debet: ſi quid integrum eſt, leniter ſuper inteſtina reduci: ſutura autem, neque ſummæ cutis, neque interioris membranæ per ſe, ſatis proficit; ſed utriuſque. Et quidem è duobus linis facienda eſt, & ſpiſſior quam alibi; quia & rumpi facilius motu ventris poteſt, & non æque magnis inflammationibus pars ea expoſita eſt. Igitur in duas acus fila conjicienda, eæque duabus manibus tenendæ; & prius interiori membranæ ſutura injicienda eſt ſic, ut ſiniſtra manus in dexteriore ora, dextra in ſiniſteriore à principio vulneris orſa, ab interiori parte in exteriorem acum immittat. quo fit, ut ab inteſtinis ea pars ſemper acuum longe ſit, quæ acuta; propinqua, quæ retuſa eſt. Semel utraque parte trajecta, permutandæ acus inter manus ſunt, ut ea ſit in dextra, quæ fuit in ſiniſtra, ea veniat in ſiniſtram, quam dextra continuit: iterumque eodem modo per oras immittendæ ſunt: atque ita tertio & quarto, deincepſque permutatis inter manus acubus includenda plaga. Poſt hæc, eadem fila, eædemque acus ad cutem transferendæ, ſimilique ratione ei quoque parti

utraque ſutura injicienda; ſemper ab interiore parte acubus venientibus, ſemper inter manus trajectis. Dein glutinantia injicienda. Quibus aut ſpongiam, aut ſuccidam lanam ex aceto expreſſam accedere debere, manifeſtius eſt, quam ut ſemper dicendum ſit. Impoſitis his leniter deligari venter debet.

Cap. XVII.

De Interiore membrana abdominis rupta. [1]

Interdum tamen vel ex ictu aliquo, vel retento diutius ſpiritu, vel ſub gravi faſce, interior abdominis membrana, ſuperiore cute integra, rumpitur. Quod fœminis quoque ex utero ſæpe evenire conſuevit: fitque præcipue circa ilia. Sequitur autem, cum ſuperior caro mollis ſit, ut non ſatis inteſtina contineat, hiſque intenta cutis indecora intumeſcat. Atque id quoque aliter atque aliter curatur. Quidam enim per acum duobus linis ad imam baſim immiſſis ſic utrinque devinciunt, quemadmodum & in umbilico, & in uva
449,32. poſitum eſt, ut, quicquid ſuper vinculum eſt, emoriatur. Quidam medium tumorem excidunt, ad ſimilitudinem myrtacei folii (quod ſemper eodem modo ſervandum eſſe jam poſui) & tum oras ſutura jungunt. Commodiſſimum eſt autem, reſupinato corpore, experiri manu, qua parte is tumor maxime cedat, quia neceſſe eſt, ea parte rupta membrana ſit; quaque integra

1 H. F. ab Aquapendente Oper. Chirurg. P. I. cap. 53.

gra eſt, ea magis obnitatur: tum, qua rupta videbitur, [1] incidendæ ſcalpello duæ tunicæ ſunt, ut exciſo medio, interior membrana utrinque recentem plagam habeat; quia, quod vetus eſt, ſutura non coit. Loco patefacto, ſi qua parte membrana non novam plagam, ſed veterem habet, tenuis excidenda habena eſt, quæ tantum oras 467, 2. ejus exulceret. Cætera, quæ ad ſuturam, reliquamque curationem pertinent, ſupra comprehenſa ſunt.

2. *De Varicibus ventris.*

Præter hæc evenit, ut in quorundam ventribus varices ſint, quarum quia nulla alio curatio eſt, quam quæ in cruribus eſſe conſuevit, tum eam partem explanaturus, hanc quoque eo differo. 495, 26.

CAP. XVIII.

De Teſticulorum natura, & morbis [2]

VENIO autem ad ea, quæ in naturalibus partibus circa teſticulos oriri ſolent. quæ quo facilius explicem, prius ipſius loci natura paucis proponenda eſt. Igitur teſticuli ſimile quiddam glandulis habent. nam ſanguinem non emittunt, & omni ſenſu carent: dolent autem in ictibus & inflammationibus tunicarum, quibus hi continentur. Dependent vero ab inguinibus per ſingulos nervos, quos κρεμαστῆρας Græci nominant. cum quorum utroque binæ deſcendunt & venæ & arteriæ. Hæc autem tunica conteguntur tenui, nervoſa, ſine ſanguine, alba, quæ ἐλυτροειδὴς

1 Edit. Ald. Steph. aliæque, *immittendæ ſcalpello duæ lineæ*. Cæſarius legit. 1. ſ. d. *tunicæ*. 2 H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. Part. 1, C. 71.

à Græcis nominatur. Super eam valentior tunica eſt, quæ interiori vehementer ima parte inhæret. δαρτὸν Græci vocant. Multæ deinde membranulæ venas & arterias, eoſque nervos comprehendunt; atque inter duas quoque tunicas ſuperioribus partibus tenues patulæque ſunt. Hactenus propria utrique teſticulo & velamenta & auxilia ſunt. Communis deinde utrique, omnibuſque interioribus ſinus eſt, qui etiam conſpicitur à nobis. ὀσχεὸν Græci, ſcrotum noſtri vocant. Iſque ab ima parte mediis tunicis leviter innexus, à ſuperiore tantum circundatus eſt.

Sub hoc igitur plura vitia eſſe conſueverunt. quæ modo ruptis tunicis; quas ab inguinibus incipere propoſui, modo his integris fiunt. ſiquidem interdum vel ex
198, morbo primum inflammatur, deinde po-
32. ſtea pondere abrumpitur, vel ex ictu aliquo protinus rumpitur tunica, quæ diducere ab inferioribus partibus inteſtina debuit. Tum pondere eo devolvitur, aut omentum, aut etiam inteſtinum: atque ibi reperta via, paulatim ab inguinibus in inferiores quoque partes niſum, ſubinde nervoſas tunicas, & ob id, quod dixi patentes diducit. ἐντεροκήλην & ἐπιπλοκήλην Græci vocant: apud nos indecorum, ſed commune his, herniæ nomen eſt.

Deinde, ſi deſcendit omentum, nunquam in ſcroto tumor tollitur, ſive inedia fuit, ſive corpus huc illucve converſum, aut alio quovis modo collocatum: itemque

ſi

ſi retentus eſt ſpiritus, non magnopere increſcit, tactu vero inæqualis eſt, & mollis, & lubricus.

At ſi inteſtinum quoque deſcendit, tumor is ſine inflammatione modo minuitur, modo increſcit; eſtque fere ſine dolore &, cum conquieſcit aliquis aut jacet, interdum ex toto deſidit, interdum ſic minuitur, ut in ſcroto exiguæ reliquiæ maneant: at ſub clamore, & ſatietate, & ſi ſub aliquo pondere is homo nixus eſt, creſcit: † frigore omni contrahitur, calore diffunditur: eſtque tum ſcrotum & rotundum, & tactu leve: idque, quod ſubeſt, lubricum eſt; ſi preſſum eſt, ad inguen revertitur; dimiſſumque, iterum cum quodam quaſi murmure devolvitur, & id quidem in levioribus malis evenit. Nonnunquam autem ſtercore accepto vaſtius tumet, retroque compelli non poteſt: adfertque tum dolorem & ſcroto, & inguinibus, & abdomini. Nonnunquam ſtomachus quoque affectus primum rufam bilem per os reddit, deinde viridem, quibuſdam etiam nigram.

Integris vero membranis interdum eam partem humor diſtendit. Atque ejus quoque ſpecies duæ ſunt. Nam vel inter tunicas is increſcit, vel in membranis, quæ ibi circa venas & arterias ſunt, ubi hæ gravatæ occalluerunt. Ac ne ei quidem humori, qui inter tunicas eſt, una ſedes eſt. Nam modo inter ſummam & mediam, modo inter mediam & imam conſiſtit.

 Græci

Græci communi nomine, quicquid eſt,
468,5. ὑδροκήλην appellant: noſtri vero, ſcilicet nullis diſcriminibus ſatis cognitis, hoc quoque ſub eodem nomine, quo priora, habent.

Signa autem quædam communia ſunt, quædam propria. Communia, quibus humor deprehenditur: propria, quibus locus. Humorem ſubeſſe diſcimus, ſi tumor eſt, nunquam ex toto ſe remittens, ſed interdum levior, aut propter famem, aut propter febriculam, maximeque in pueris: iſque mollis eſt, ſi non nimius humor ſubeſt; at, ſi is vehementer increvit, renititur ſicut uter repletus & arcte adſtrictus: venæ quoque in ſcroto inflantur; &, ſi digito premimus, cedit humor, circumfluenſque id, quod non premitur, attollit; & tanquam in vitro cornuve per ſcrotum apparet; iſque, quantum in ipſo eſt, ſine dolore eſt. Sedes autem ejus ſic deprehenditur. Si inter ſummam mediamque tunicam eſt, cum digitis duobus premimus, paulatim humor inter eos revertens ſubit: ſcrotum remiſſius & albidius eſt; ſi ducitur, aut nihil, aut paululum intenditur: teſticulus ea parte neque viſu, neque tactu ſentitur. At, ſi ſub media tunica eſt, intentum ſcrotum magis ſe attollit, adeo ut ſuperior coles ſub tumore deliteſcat.

Præter hæc æque integris tunicis ramex innaſcitur. κιρσοκήλην Græci adpellant, cum venæ intumeſcunt. Hæ quandoque
468,23. intortæ [1], conglomeratæque ad ſuperiorem partem, vel ipſum ſcrotum implent, vel mediam

[1] De hac voce vide I. Rhodium de Acia, C. 15. p. 212.

mediam tunicam, vel imam: interdum etiam ſub ima tunica, circa ipſum teſticulum nervumque ejus, increſcunt. Ex his eæ, quæ in ipſo ſcroto ſunt, oculis patent: hæ vero, quæ mediæ imæve tunicæ inſident, ut magis conditæ non æque quidem cernuntur, ſed tamen etiam viſui ſubjectæ ſunt: præterquam quod & tumoris aliquid eſt, pro venarum magnitudine & modo, & id prementi magis renititur, ac per ipſos venarum toros inæquale eſt; &, qua parte id eſt, teſticulus magis juſto dependet. Cum vero etiam ſuper ipſum teſticulum nervumque ejus id malum increvit, aliquanto longius teſticulus ipſe deſcendit, minorque altero fit, utpote alimento amiſſo.

Raro, ſed aliquando caro quoque inter tunicas increſcit. σαρκοκήλην Græci vo- 470,17
cant.

Interdum etiam ex inflammatione tumet ipſe teſticulus, ac febres quoque adfert; & niſi celeriter ea inflammatio conquievit, dolor ad inguina atque ilia pervenit; parteſque hæ intumeſcunt, & nervus, ex quo teſticulus dependet, plenior fit, ſimulque indureſcit.

Super hæc, inguen quoque nonnunquam ramices implent. βουβωνοκήλην adpel- 471,4
lant.[1]

CAP.

1 H.F. ab Aquapendente Oper. Chirurg. P. 1. c. 72.

Cap. XIX.

De Teſticulorum curationibus communibus: & primo de inciſione & curatione Inguinis, vel Scroti.

His cognitis, de curatione dicendum eſt. In qua quædam communia omnium ſunt, quædam propria ſingulorum. Prius de communibus dicam. Loquar autem nunc de his, quæ ſcalpellum 11
deſiderant. nam quæ vel ſanari non poſſint, vel aliter nutriri debeant, dicendum erit, ſimul ac ad ſpecies ſingulas venero. Inciditur autem interdum inguen, interdum ſcrotum. In utraque curatione ho- 11
mo ante per triduum bibere aquam; pridie abſtinere etiam à cibo debet: ipſo autem die collocari ſupinus: deinde, ſi inguen incidendum eſt, idque jam pube contegitur, ante radendum eſt: tum, extento ſcroto, ut 22
cutis inguinis intenta ſit, id incidendum ſub imo ventre, qua cum abdomine tunicæ inferiores committuntur. Aperiendum autem audacter eſt, donec ſumma tunica, quæ ipſius ſcroti eſt, incidatur, pervenia- 21
turque ad eam, quæ media eſt. Plaga facta, foramen deorſum verſus ſubeſt In id demittendus eſt ſiniſtræ manus digitus index, ut deductis intervenientibus membranulis, ſinum laxet † Miniſter autem, ſini- 3
ſtra manu comprehenſo ſcroto, ſurſum verſus eum debet extendere, & quam maxime ab inguinibus abducere; primum cum ipſo teſticulo, dum medicus omnes membranulas,

nulas,

nulas, quæ ſuper mediam tunicam ſunt, ſi digito diducere non poteſt, ſcalpello abſcindat: deinde ſine eo, ut is delapſus ipſi plagæ jungatur, digitoque inde promatur, & ſuper ventrem cum duabus ſuis tunicis collocetur. Inde ſi qua vitioſa ſunt, circuncidenda ſunt. In quibus cum multæ venæ diſcurrant, tenuiores quidem præcidi protinus poſſunt: majores vero ante longiore lino deligandæ ſunt; ne periculoſe ſanguinem fundant.

Sin media tunica vexata erit, aut ſub ea malum increverit, excidenda erit ſic, ut alte ad ipſum inguen præcidatur Infra tamen non tota demenda eſt: nam quod ad baſin teſticuli vehementer cum ima tunica connexum eſt, excidi ſine ſummo periculo non poteſt itaque ibi relinquendum eſt.

Idem in ima quoque tunica, ſi læſa eſt, faciendum eſt. Sed non à ſumma inguinis plaga, verum infra paululum ea abſcindenda; ne, læſa abdominis membrana, inflammationes moveat. Neque tamen nimium ex ea rurſum relinquendum eſt; ne poſtea ſinuetur, & ſedem eidem malo præſtet,

Purgatus ita teſticulus per ipſam plagam cum venis, & arteriis, & nervo ſuo leniter demittendus eſt; videndumque, ne ſanguis in ſcrotum deſcendat, neve concretus aliquo loco maneat. Quæ ita fient, ſi venis vinciendo medicus proſpexerit. Lina, quibus capita earum continebuntur, extra plagam dependere debebunt.

bunt. quæ, pure orto, ſine ullo dolore excident. Ipſi autem plagæ injiciendæ duæ fibulæ ſunt; & inſuper medicamentum, quo glutinetur.

Solet interdum ab altera ora neceſſarium eſſe alquid excidi, ut cicatrix major & latior fiat. Quod ubi incidit, linamenta ſuper non fulcienda, ſed leviter tantum ponenda ſunt; ſupraque ea, quæ inflammationem repellant, id eſt, ex aceto vel lana ſuccida, vel ſpongia: cætera eadem, quæ, ubi pus moveri debet, adhibenda ſunt. At, cum infra incidi oportet, reſupinato homine, ſubjicienda ſub ſcroto ſiniſtra manus eſt; deinde id vehementer apprehendendum, & incidendum: ſi parvulum eſt, quod nocet, modice, ut tertia pars integra, ad ſuſtinendum teſticulum, infra relinquatur: ſi majus eſt, etiam amplius, ut paululum tantummodo ad imum, cui teſticulus inſidere poſſit, integrum maneat. Sed primo rectus ſcalpellus quam leviſſima manu teneri debet, donec ſcrotum ipſum diducat: tum inclinandus mucro eſt, ut tranſverſas membranas ſecet, quæ inter ſummam mediamque tunicam ſunt. At, ſi vitium in proximo eſt, mediam tunicam attingi non oportet: ſi ſub illa quoque conditur, etiam illa incidenda eſt; ſicut tertia quoque, ſi illa vitium tegit. Ubicumque autem repertum malum eſt, miniſtrum ab inferiore parte exprimere moderate ſcrotum oportet: medicum, digito manubriolove ſcalpelli diducta inferiore parte, tuni-

cam

cam extra collocare ; deinde eam ferramento , quod à ſimilitudine corvum vocant incidere ſic , ut intrare duo digiti, index & medius poſſint: his deinde confectis, incidenda reliqua pars tunicæ, & inter digitos ſcalpellus immittendus eſt , eximendumque aut effundendum quicquid eſt noxium.

Quamcunque autem tunicam quis violavit, illam quoque debet excidere, ac mediam quidem; ut ſupra dixi, quam altiſſime ad inguen; imam autem , paulo infra. Ceterum antequam excidantur , hæ quoque vinciri lino ſumma cura debent ; & ejus lini capita extra plagam relinquenda ſunt, ſicut in aliis quoque venis, quæ id requiſierint.

Eo facto , teſticulus intus reponendus eſt : oræque ſcroti ſuturis inter ſe committendæ; neque paucis , ne parum glutinentur , & longior fiat curatio ; neque multis, ne inflammationem augeant. Atque hic quoque videndum eſt, ne quid in ſcroto ſanguinis maneat: tum imponenda glutinantia ſunt.

Si quando autem in ſcrotum ſanguis defluxit, aliquidve concretum ex eo decidit, incidi ſubter id debet ; purgatoque eo ſpongia , acri aceto madens, circumdari. Deligatum autem vulnus omne, quod ex his cauſis factum eſt, ſi dolor nullus eſt , quinque primis diebus non eſt reſolvendum; ſed bis die tantum aceto irroranda , lana vel ſpongia impoſita: ſi dolor eſt, ter-

tia

tia die reſolvendum; ubi fibulæ ſunt, hæ incidendæ; ubi linamentum, id mutandum eſt; roſaque & vino madefaciendum id, quod imponitur. Si inflammatio increſcit, adjiciendum prioribus cataplaſma 15
ex lenticula & melle; vel ex malicario, quod in auſtero vino coctum ſit; vel ex his mixtis. Si ſub his inflammatio non conquierit, poſt diem quintum multa calida aqua vulnus fovendum, donec ſcrotum 11
ipſum & extenuetur, & rugoſius fiat: tum imponendum cataplaſma ex triticea farina, cui reſina pinea adjecta ſit. quæ ipſa, ſi robuſtus curatur, ex aceto; ſi tener, ex melle coquenda ſunt. Neque dubium 11
eſt, quodcunque vitium fuit, ſi magna inflammatio eſt, quin ea quæ pus movent. imponenda ſint.

Quod ſi pus in ipſo ſcroto ortum eſt, paulùlum id incidi debet, ut exitus detur; 22
linamentumque eatenus imponendum eſt, ut foramen tegat. Inflammatione finita, propter nervos propiore cataplaſmate, dein cerato utendum eſt. Hæc proprie ad ejuſmodi vulnera pertinent. Cætera, & in 22
curatione, & in victu, ſimilia his eſſe debent, quæ in alio quoque vulnerum genere præcepimus.

Cap. XX.

De Inteſtini in ſcrotum devoluti curatione. [1] 3

His propoſitis ad ſingulas ſpecies veniendum eſt. Ac, ſi cui parvulo puero inteſtinum deſcendit, ante ſcalpel-

[1] Æginet. VI, 52, 65.

pellum experienda vinctura eſt. Faſcia ejus rei cauſa fit, cui uno loco pila aſſuta eſt ex panniculis facta, quæ ad repellendum inteſtinum ipſi illi ſubjicitur : deinde reliqua faſciæ pars arcte circundatur. ſub quo ſæpe & intus compellitur inteſtinum, & inter ſe tunicæ glutinantur. Rurſus, ſi ætas proceſſit, multumque inteſtini deſcendiſſe ex tumore magno patet, adjiciunturque dolores & vomitus (quæ ex ſtercore, per cruditatem eo delapſo, fere accidunt) ſcalpellum adhiberi ſine pernicie non poſſe, manifeſtum eſt : levandum tantummodo malum, & per alias curationes extrahendum eſt.

Sanguis mitti ex brachio debet: deinde, ſi vires patiuntur, imperanda tridui abſtinentia eſt; ſi minus, certe pro vi corporis quam longiſſima. Eodem vero tempore ſuperhabendum cataplaſma ex lini ſemine, quod ante aliquis ex mulſo decoxerit. Poſt hæc, & farina hordeacea cum reſina injicienda ; & ipſe demittendus in ſolium aquæ calidæ; cui oleum quoque adjectum ſit; dandumque aliquid cibi levis & calidi. Quidam etiam alvum ducunt. Id ducere aliquid in ſcrotum poteſt, educere ex eo non poteſt. Per ea vero, quæ ſupra ſcripta ſunt, levato malo, ſi quando alias dolor reverterit, eadem erunt facienda.

Sine dolore quoque ſi multa inteſtina prolapſa ſunt, ſecari ſupervacuum eſt: non quo excludi à ſcroto non poſſint (niſi tamen id inflammatio prohibuit) ſed quo

repulſa inguinibus immorentur, ibique tumorem excitent, atque ita fiat mali non finis, ſed mutatio.

At in eo, quem ſcalpello curari oportebit, ſimulatque ad mediam tunicam vulnus in inguine factum pervenerit, duobus hamulis ea juxta ipſas oras apprehendi debebit, dum eductis omnibus membranulis medicus eam liberet. Neque enim niſi cum periculo læditur, quæ incidenda eſt; cum inteſtinum eſſe, niſi ſub ea, non poſſit. Ubi diducta autem erit, ab inguine uſque ad teſticulum incidi debebit ſic, ne ipſe lædatur; tum excidi. Fere tamen hanc curationem puerilis ætas, & modicum malum recipit.

Sin vir robuſtus eſt, majusque id vitium eſt, extrahi teſticulus non debet, ſed in ſua ſede permanere. Id hoc modo fit. Inguen eadem ratione uſque ad mediam tunicam ſcalpello aperitur; eaque tunica eodem modo duobus hamis excipitur ſic, ut à ſiniſtro teſticulus eatenus contineatur, ne per vulnus exeat: tum ea tunica deorſum verſus ſcalpello inciditur: ſub eaque index digitus ſiniſtræ manus ad imum teſticulum demittitur, eumque ad plagam compellit: deinde dextræ manus duo digiti, pollex atque index, venam & arteriam & nervum tunicamque eorum à ſuperiore tunica diducunt. quod ſi aliquæ membranulæ prohibent, ſcalpello reſolvuntur, donec ante oculos tota jam tunica ſit. Exciſis, quæ excidenda ſunt, repoſitoque teſti-

culo,

culo, ab ora quoque ejus vulneris, quod in inguine eſt, demenda habenula paulo latior eſt; quo major plaga ſit, & plus creare carnis poſſit.

CAP. XXI.

De Omenti in ſcrotum prolapſi curatione.

At ſi omentum deſcendit, eodem quidem modo, quo ſupra ſcriptum eſt, aperiendum inguen, diducendæque tunicæ ſunt. Conſiderandum autem eſt, majorne ejus modus, an exiguus ſit. Nam quod parvulum eſt, ſuper inguen in uterum vel digito vel adverſo ſpecillo repellendum eſt: ſi plus eſt, ſinere oportet dependere, quantum ex utero prolapſum eſt; idque adurentibus medicamentis illinere, donec [1] emoriatur & excidat. Quidam hic quoque duo lina acu trajiciunt, binisque ſingulorum capitibus diverſas partes adſtringunt. Sub quo æque, ſed tardius emoritur. Adjicitur. tamen hic quoque celeritati, ſi omentum ſuper vinculum illinitur medicamentis, quæ exedunt, nec erodunt. σηπτικὰ Græci vocant. Fuerunt etiam, qui omentum forfice præciderent. Quod in parvulo non eſt neceſſarium: ſi majus eſt, poteſt profuſionem ſanguinis facere; ſiquidem omentum quoque venis quibusdam, etiam majoribus, illigatum eſt. Neque vero, ſi diſciſſo ventre id, quod prolapſum eſt, forfice præciditur, cum & emortuum ſit, & aliter tutius avelli non poſſit, inde huc exemplum transferendum eſt.

1 Aph. VI, 58.

Vulnus autem curari, ſi reductum omentum eſt, ſutura debet: ſi id amplius fuit, & extra emortuum eſt, exciſis oris, ſicut ſupra propoſitum eſt.

458,2. 2. *De Herniæ aquoſæ curatione.*[1]

Si vero humor intus eſt, incidendum eſt: in pueris quidem, inguen; niſi in his quoque liquoris ejus major modus prohibet: in viris vero, & ubicunque multus humor ſubeſt, ſcrotum. Deinde, ſi inguen inciſum eſt, eo protractis tunicis humor effundi debet: ſi ſcrotum, & ſub hoc protinus vitium eſt, nihil aliud quam humor eſt effundendus, abſcindendæque membranæ ſunt, ſi quæ eum continuerunt; deinde eluendum id ex aqua, quæ vel ſalem adjectum, vel nitrum habeat: ſi ſub media, imave tunica, totæ hæ extra ſcrotum collocandæ, excidendæque ſunt.

CAP. XXII.

De Ramicis curatione.

458,31. RAMEX[2] autem, ſi ſuper ipſum ſcrotum eſt, adurendus eſt tenuibus & acutis ferramentis, quæ ipſis venis inſigantur; cum eo, ne amplius quam has urant; maximeque, ubi inter ſe implicatæ glomerantur, eo ferrum id admovendum eſt; tum ſuper farina ex aqua frigida ſuba-
400,34. cta injicienda eſt; utendumque eo vinculo, quod idoneum eſſe ani curationibus poſui: tertio die lenticula cum melle imponenda eſt. poſt, ejectis cruſtis, ulcera melle purganda, roſa implenda, & ad cicatricem aridis linamentis

1 Æginet. VI, 62. 2 Hanc vocem exponit Salmaſius Epiſt. 56.

mentis perducenda ſunt. Quibus vero ſuper mediam tunicam venæ tument, incidendum inguen eſt, atque tunica promenda, ab eaque venæ digito vel manubriolo ſcalpelli ſeparandæ, qua parte vero inhærebunt, & ab ſuperiore & ab inferiore parte lino vinciendæ; tum ſub ipſis vinculis præcidendæ, reponenduſque teſticulus eſt. At, ubi ſupra tertiam tunicam ramex inſedit, mediam excidi neceſſe eſt. Deinde, ſi duæ treſve venæ tument, & ita pars aliqua obſidetur, ut major eo vitio vacet, idem faciendum, quod ſupra ſcriptum eſt; ut ab inguine, & à teſticulo deligatæ venæ præcidantur, iſque condatur. Sin totum id ramex obſederit, per plagam demittendus digitus index erit, ſubjiciendusque venis ſic, ut paulatim eas protrahat æque adducendo, donec is teſticulus par alteri fiat; tum fibulæ oris ſic injiciendæ, ut ſimul eas quoque venas comprehendant. Id hoc modo fit. Acus ab exteriore parte oram vulneris perforat: tum non per ipſam venam, ſed per membranam ejus immittitur, per eamque in alteram oram compellitur. Venæ vulnerari non debent, ne ſanguinem fundant. Membrana ſemper inter has venas eſt, ac neque periculum affert, & filo comprehenſas illas abunde tenet. itaque etiam ſatis eſt, duas fibulas eſſe. Tum venæ, quæcunque protractæ ſunt in ipſum inguen, averſo ſpecillo compelli debent. Solvendi fibulas tempus, inflammatione finita, & purgato vulnere, eſt; ut una ſimul & oras & venas cicatrix devinciat.

Ubi vero inter imam tunicam & ipſum teſticulum nervumque ejus ramex ortus eſt, una curatio eſt, quæ totum teſticulum abſcindit. Nam neque ad generationem quicquam is confert, & omnibus indecore, quibuſdam etiam cum dolore dependet. Sed tum quoque inguen incidendum, media tunica promenda, atque excidenda eſt: idem in ima faciendum; nervuſque, ex quo teſticulus dependet, præcidendus. Poſt id venæ & arteriæ ad inguen lino deligandæ, & infra vinculum abſcindendæ ſunt.

Cap. XXIII.

De Carne, quæ inter tunicas teſticulorum concrevit, & de Nervo indurato.[1]

459,19. Caro quoque, ſi quando inter tunicas increvit, nihil dubii eſt, quin eximenda ſit: ſed id, ipſo ſcroto inciſo, fieri commodius eſt.

At, ſi nervus induruit, curari res neque manu, neque medicamento poteſt. Urgent enim, febres ardentes; & aut virides, aut nigri vomitus: præter hæc, ingens ſitis, & linguæ aſpritudo; fereque à die tertio ſpumans bilis alvo cum roſione redditur. Atque neque aſſumi facile cibus, neque contineri poteſt: neque multo poſt extremæ partes frigeſcunt, tremor oritur, manus ſine ratione extenduntur; deinde in fronte frigidus ſudor, eumque mors ſequitur.

Cap.

1 Æginet. VI,63.

CAP. XXIV.

De Ramice inguinis.[1]

UBI vero in ipſo inguine ramex eſt, 459,29. ſi tumor modicus eſt, ſemel incidi; ſi major, duabus lineis debet, ut medium excidatur: deinde, non extracto teſticulo, ſicut inteſtinis quoque prolapſis interdum fieri docui, colligendæ venæ, vinciendæque; ubi tunicis inhærebunt, & ſub his nodis præcidendæ ſunt. Neque quicquam novi curatio vulneris ejus requirit.

CAP. XXV.

Ad tegendam Glandem colis, ſi nuda eſt.[2]

AB his ad ea tranſeundum eſt, quæ in cole ipſo fiunt. In quo ſi glans nuda eſt, vultque aliquis eam decoris[3] cau- 393,12. ſa tegere, fieri poteſt: ſed expeditius in puero, quam in viro; in eo, cui id naturale eſt, quam in eo, qui quarundam gentium more circumciſus eſt; in eo, cui glans parva juxtaque eam cutis ſpatioſior, brevis ipſe coles eſt, quam in quo contraria his ſunt. Curatio autem eorum, quibus id naturale eſt, ejuſmodi eſt. Cutis circa glandem prehenditur[4] & extenditur, donec illam ipſam condat; ibique deligatur: deinde, juxta pubem, in orbem tergus inciditur, donec coles nudetur; magnaque cura cavetur, ne vel urinæ iter, vel venæ, quæ ibi ſunt, incidantur. Eo facto, cutis ad vinculum inclinatur, nudaturque circa pubem velut circulus; tum ſuper eo linamenta dantur, ut caro

1 Æginet. VI, 66. Aëtius Tetrab. IV, Serm. II, 24.
2 H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. Part. 1. C. 61.
3 Æginet. VI, 53. 4 Æginet. VI, 53.

ro increſcat & id impleat, ſatiſque velamenti ſupra latitudo plagæ præſtet. Sed, donec cicatrix ſit, vinctum eſſe id debet; in medio tantum relicto exiguo urinæ itinere. At in eo, qui circumciſus eſt, ſub circulo glandis ſcalpello diducenda cutis ab interiore cole eſt. Non ita dolet, quia, ſummo ſoluto, diduci deorſum uſque ad pubem manu poteſt; neque ideo ſanguis profluit. Reſoluta autem cutis rurſus extenditur ultra glandem: tum multa frigida aqua fovetur; emplaſtroque circumdatur, quod valenter inflammationem reprimat; proximiſque diebus abſtinere, donec prope à fame victus ſit, ne forte eam partem ſatietas excitet. Ubi jam ſine inflammatione eſt, deligari debet à pube uſque circulum: ſuper glandem autem adverſo emplaſtro impoſito induci. ſic enim fit, ut inferior pars glutinetur; ſuperior ita ſaneſcat, ne inhæreat.

2. *Quando Glans penis contecta aperiri poſſit.* [1]

393,13. CONTRA, ſi glans ita contecta eſt, ut nudari non poſſit (quod vitium Græci φίμωσιν [2] appellant) aperienda eſt. Quod hoc modo fit. Subter à ſumma ora, cutis inciditur recta linea uſque ad frenum; atque ita ſuperius tergus relaxatum, cedere retro poteſt. Quod ſi parum ſic profectum eſt, aut propter anguſtias, aut propter duritiem tergoris, protinus triangula forma cutis ab inferiore parte excidenda eſt ſic, ut vertex ejus ad frenum; baſis in tergo extremo ſit. Tum ſuperdanda linamenta ſunt, aliaque medicamenta quæ

1 H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. P. 1. c. 62.
2 Æginet. VI, 54.

quæ ad ſanitatem perducant. Neceſſarium autem eſt, donec cicatrix ſit, conquieſcere: nam ambulatio, atterendo ulcus ſordidum reddit.

3. *Infibulandi ratio.* [1]

† Infibulare quoque adoleſcentulos interdum valetudinis cauſa quidam conſuerunt: ejuſque hæc ratio eſt. Cutis, quæ ſuper glandem eſt, extenditur, notaturque utrinque à lateribus atramento, qua perforetur; deinde remittitur. Si ſuper glandem notæ revertuntur, nimis apprehenſum eſt, & ultra notari debet: ſi glans ab his libera eſt, is locus idoneus fibulæ eſt. Tum, qua notæ ſunt, cutis acu filum ducente tranſuitur, ejuſque fili capita inter ſe deligantur, quotidieque id movetur, donec circa foramina cicatriculæ fiant. Ubi hæ confirmatæ ſunt, excepto filo fibula inditur, quæ [2] quo levior, eo melior eſt. Sed hoc quidem ſæpius inter ſupervacua, quam inter neceſſaria eſt.

CAP. XXVI.

De Urinæ reddendæ difficultate, & curatione. [3]

RES vero interdum cogit emoliri manu urinam, cum illa non redditur; aut quia ſenectute iter ejus collapſum eſt, aut quia calculus, vel concretum aliquid ex ſanguine intus ſe oppoſuit: ac mediocris quoque inflammatio ſæpe eam reddi naturaliter prohibet. Idque non in viris tantummodo, ſed in fœminis quoque interdum neceſſarium eſt. Ergo æneæ fiſtulæ

1 H. F. ab Aquapendente Oper. Chirurg. Part. I. C. 63. 2 Rhodius de Acia, Cap. 6. pag. 83. 3 Æginet. VI, 59.

fiunt: eæque, ut omni corpori, ampliori minorique ſufficiant, ad mares, tres; ad fœminas, duæ medico habendæ ſunt. Ex virilibus maxima decem & quinque eſt digitorum; media, duodecim; minima, novem: ex mulieribus major, novem; minor, ſex. Incurvas vero eſſe eas paululum, ſed magis viriles oportet, læveſque admodum; ac neque nimis plenas, neque nimis tenues.

Homo tum reſupinus eo modo, quo in curatione calculi figuratur, ſuper ſubſellium aut lectum collocandus eſt. Medicus autem à dextro latere, ſiniſtra quidem manu colem maſculi continere, dextra vero fiſtulam demittere in iter urinæ debet: atque ubi ad cervicem veſicæ ventum eſt, ſimul cum cole fiſtulam inclinatam in ipſam veſicam compellere, eamque, urina
185,30. reddita, recipere. Fœmina brevius uri-
481,22. næ iter, ſimul & rectius habet, quod carunculæ ſimile, inter imas oras ſuper naturale poſitum, non minus ſæpe auxilio eget, ſed aliquanto minus difficultatis exhibet.

† Nonnunquam etiam prolapſus in ipſam fiſtulam calculus, qui ſubinde ea extenuatur, non longe ab exitu inhæreſcit. Eum ſi fieri poteſt, oportet evellere, vel oriculario ſpecillo, vel eo ferramento, quo in ſectione calculus protrahitur. Si id fieri non potuit, cutis extrema † quam plurimum attrahenda &, condita glande, lino vincienda eſt: deinde à latere recta plaga coles

les incidendus, & calculus eximendus eſt: tum cutis remittenda. ſic enim fit, ut inciſum colem integra pars cutis contegat, & urina naturaliter profluat.

2. *Calculoſis quæ curatio adhibeatur.*[1]

Cum veſicæ vero, calculique facta mentio ſit; locus ipſe exigere videtur, ut ſubjiciam, quæ curatio calculoſis, cum aliter ſuccurri non poteſt, adhibeatur. Ad quam feſtinare, cum præceps ſit, nullo modo convenit. Ac neque omni tempore, neque in omni ætate, neque in omni vitio id experiendum eſt: ſed ſolo vere, in eo corpore, quod jam novem annos, nondum quatuordecim exceſſit; &, ſi tantum mali ſubeſt, ut neque medicamentis vinci poſſit, neque etiam trahi poſſe videatur, quo minus interpoſito aliquo ſpatio interimat. Non quo non interdum etiam temeraria medicina proficiat; ſed quo ſæpius utique in hoc fal- 138, 3.
lat, in quo plura & genera & tempora periculi ſunt. quæ ſimul cum ipſa curatione proponam.

Igitur, ubi ultima experiri ſtatutum eſt, ante aliquot diebus victu corpus præparandum eſt, ut modicos, ut ſalubres cibos, ut minime glutinoſos aſſumat, ut aquam bibat. Ambulandi vero inter hæc exercitatione utatur, quo magis calculus ad veſicæ cervicem deſcendat. Quod an inciderit, digitis quoque, ſicut in curatione docebo, demiſſis cognoſcitur. Ubi ejus rei fides eſt, pridie is puer in jejunio continendus eſt; & tum loco calido curatio adhi-

1 Aeginet. VI, 60. H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. P. I, c. 59.

adhibenda: quæ hoc modo ordinatur.

Homo prævalens & peritus in ſedili alto conſidit, ſupinumque eum & averſum, ſuper genua ſua coxis ejus collocatis, comprehendit; reductiſque ejus cruribus, ipſum quoque jubet, manibus ad ſuos poplites datis, eos, quam maxime poſſit, attrahere; ſimulque ipſe ſic eos continet. Quod ſi robuſtius corpus ejus eſt, qui curatur, duobus ſedilibus junctis, duo valentes inſidunt: quorum & ſedilia & interiora crura inter ſe deligantur, ne diduci poſſint. Tum is ſuper duorum genua eodem modo collocatur, atque alter, prout conſedit, ſiniſtrum crus ejus, alter dextrum, ſimulque ipſe poplites ſuos attrahit. Sive autem unus, ſive duo continent, ſuper humeros ejus ſuis pectoribus incumbunt. Ex quibus evenit, ut inter ilia ſinus ſuper pubem ſine ullis rugis ſit extentus, & in anguſtum compulſa veſica, facilius calculus capi poſſit. Præter hæc, etiamnum à lateribus duo valentes objiciuntur, qui circumſtantes, labare vel unum vel duos, qui puerum continent, non ſinunt.

Medicus deinde, diligenter unguibus circumciſis, ſiniſtræ manus duos digitos, indicem & medium, leniter prius unctos oleo, ſimul in anum ejus demittit; dextræque digitos ſuper imum abdomen leniter imponit; ne, ſi utrinque digiti circa calculum vehementer concurrerint, veſicam lædat. Neque vero feſtinanter in hac re, ut in pleriſque, agendum eſt; ſed ita, ut quam

quam maxime id tuto fiat. Nam læſa veſica nervorum diſtentiones cum periculo mortis excitat. Ac primum circa cervicem quæritur calculus. ubi repertus, minore negocio expellitur. Et ideo dixi, ne curandum quidem, niſi cum hoc indiciis ſuis cognitum eſt. Si vero aut ibi non fuit, aut receſſit retro, digiti ad ultimam veſicam dantur; paulatimque dextra quoque manus ejus ultra tranſlata ſubſequitur.

Atque, ubi repertus eſt calculus (qui neceſſe eſt in manus incidat) eo curioſius deducitur, quo minor læviorque eſt; ne effugiat, id eſt, ne ſæpius agitanda veſica ſit. Ergo ultra calculum dextra ſemper manus ei ſe opponit; ſiniſtra eum compellit deorſum digitis, donec ad cervicem pervenitur. In quam, ſi oblongus eſt, ſic compellendus eſt, ut ne pronus exeat: ſi planus, ſic, ut tranſverſus ſit: ſi quadratus, ut duobus angulis ſedeat: ſi altera parte plenior, ſic, ut prius ea, qua tenuior ſit, evadat. In rotundo nihil intereſſe, ex ipſa figura patet; niſi, ſi lævior altera parte eſt, ut ea antecedat.

Cum jam eo venit, ut ſuper veſicæ cervicem ſit, juxta anum incidi cutis † plaga lunata uſque ad cervicem veſicæ debet, cornibus ad coxas ſpectantibus paululum: deinde ea parte, qua ſtrictior ima plaga eſt, etiamnum ſub cute, altera tranſverſa † plaga facienda eſt, qua cervix aperiatur; donec urinæ iter pateat ſic, ut plaga paulo major, quam calculus ſit. Nam, qui [1] metu fiſtu-

1 Alii *meatum*.

ſiſtulæ (quam illo loco [1] *οὐρορυάδα* Græci vocant) parum patefaciunt, cum majore periculo eodem revolvuntur: quia calculus iter, cum vi promitur, facit, niſi accipit. idque etiam pernicioſius eſt; ſi figura quoque calculi, vel aſpritudo aliquid eo contulit. Ex quo & ſanguinis profuſio, & diſtentio nervorum fieri poteſt. quæ ſi quis evaſit, multo tamen patentiorem fiſtulam habiturus eſt rupta cervice, quam habuiſſet, inciſa.

† Cum via perfecta eſt, in conſpectum calculus venit: in cujus corpore multum diſcrimen eſt. Ideo, ſi exiguus eſt, digitis ab altera parte propelli, ab altera protrahi poteſt. Si major, injiciendus à ſuperiore ei parte uncus eſt, ejus rei cauſa factus. Is eſt ad extremum tenuis, in ſemicirculi ſpeciem retuſæ latitudinis; ab [2] interiori parte lævis, qua corpori jungitur; ab interiori aſper, qua caculum attingit. Iſque longior potius eſſe debet: nam brevior extrahendi vim non habet. Ubi injectus eſt, in utrumque latus inclinandus eſt, ut appareat calculus, & teneatur, quia, ſi apprehenſus eſt, ille ſimul inclinatur. Idque eo nomine opus eſt, ne, cum adduci uncus cœperit, calculus intus effugiat, hic in oram vulneris incidat, eamque convulneret. In qua re, quod periculum eſſet, jam ſupra propoſui.

Ubi ſatis teneri calculum patet, eodem pene momento triplex motus adhibendus eſt: in utrumque latus; deinde extra, ſic tamen,

1 Alii *χοιράδα* vel *οὐράδα*. edit. optimæ *οὐρήθραν*. anni 1497. *corhyada*. 2 *anteriori* vel *exteriori*,

tamen, ut leniter id fiat, paululumque primo calculus attrahatur: quo facto, attollendus uncus extremus eſt, uti intus magis maneat, faciliuſque illum producat. Quod ſi aliquando à ſuperiore parte calculus parum commode comprehenditur, à latere erit apprehendendus. Hæc eſt ſimpliciſſima curatio.

Sed varietas rerum quaſdam etiamnum animadverſiones deſiderant. Sunt enim quidam non aſperi tantummodo, ſed ſpinoſi quoque calculi, qui per ſe quidem delapſi in cervicem, ſine ullo periculo eximuntur. In veſica vero, non tuto vel hi conquiruntur, vel attrahuntur; quoniam, ubi illam convulnerarunt, ex diſtentione nervorum mortem maturant; multoque magis, ſi ſpina aliqua veſicæ inhæret, eamque, cum deduceretur, duplicavit. Colligitur autem eo, quod difficilius urina redditur, in cervice calculum eſſe; eo, quod cruenta diſtillat, illum eſſe ſpinoſum: maximeque id ſub digitis quoque experiendum eſt, neque adhibenda manus, niſi id conſiſtit. Ac tum quoque leniter intus digiti objiciendi, ne violenter promovendo convulnerent: tum incidendum. Multi hic quoque ſcalpello uſi ſunt. Meges (quoniam is infirmior eſt, poteſtque in aliqua prominentia incidere, inciſoque ſuper illam corpore, qua cavum ſubeſt, non ſecare, ſed relinquere, quod iterum incidi neceſſe ſit) ferramentum fecit rectum, in ſumma parte labroſum, in ima ſemicirculatum acutum-

tumque. Id receptum inter duos digitos, indicem ac medium, ſuper pollice impoſito ſic deprimebat, ut ſimul cum carne, ſi quid ex calculo prominebat, incideret. Quo conſequebatur, ut ſemel, quantum ſatis eſſet, aperiret. † Quocunque autem modo cervix ea parte ſecta eſt, leniter extrahi, quod aſperum eſt, debet; nulla propter feſtinationem, vi admota.

3. *Signa calculorum, vel arenoſorum, vel mollium.*

At calculus arenoſus, & ante manifeſtus
61,16. eſt; quoniam urina, quæ redditur, arenoſa eſt: & in ipſa curatione; quoniam inter ſubjectos digitos neque æque, ſed leniter renititur, & inſuper dilabitur. Item molles calculos, & ex pluribus minutiſque, ſed inter ſe parum adſtrictis, compoſitos indicat urina, ſecum trahens quaſdam quaſi ſquamulas. Hos omneis, leniter permutatis ſubinde digitorum vicibus, ſic oportet abducere, ne veſicam lædant, neve intus aliquæ diſſipatæ reliquiæ maneant, quæ poſtmodum curationi difficultatem faciant. Quicquid autem ex his in conſpectum venit, vel digitis, vel unco eximendum eſt.

At, ſi plures calculi ſunt, ſinguli protrahi debent; ſic tamen, ut, ſi quis exiguus ſupererit, potius relinquatur. Siquidem in veſica difficulter invenitur; inventusque celeriter effugit. Ita longa inquiſitione veſica læditur, excitatque inflammationes mortiferas; adeo ut quidam non ſecti, cum diu fruſtraque per digitos veſica eſſet agitata,

tata, deceſſerint. Quibus accedit etiam, quod exiguus calculus, ad plagam urina poſtea promovente, excidit.

Si quando autem is major non videtur, niſi rupta cervice, extrahi poſſe, findendus eſt. cujus repertor Ammonius, qui ob id λιθοτόμος cognominatus eſt. Id hoc modo fit. Uncus injicitur calculo ſic, ut facile eum concluſum quoque teneat, ne is retro revolvatur: tum ferramentum adhibetur craſſitudinis modicæ, prima parte tenui, ſed retuſa, quod admotum calculo, & ex altera parte ictum, findat; magna cura habita, ne aut ad ipſam veſicam ferramentum perveniat, aut calculi fractura ne quid incidat.

4. *De Calculis fœminarum.*

Hæ vero curationes in fœminis quoque ſimiles ſunt; de quibus parum, proprie tamen quædam dicenda ſunt. Siquidem in his, ubi parvulus calculus eſt ſcalpellus ſupervacuus eſt; quia is urina in cervicem compellitur. quæ & brevior, [1] quam in maribus, & laxior eſt † Ergo & per ſe ſæpe excidit, &, ſi in u- 185,30.
rinæ itinere, quod eſt anguſtius, inhæret, eo- 474,20.
dem tamen unco ſine ulla noxa educitur. At in majoribus calculis neceſſaria eadem curatio eſt. Sed virgini ſubjici digiti tanquam maſculo, mulieri per naturalia ejus debent. Tum, virgini quidem, ſub ima ſiniſteriore ora; mulieri vero, inter urinæ iter & os pubis, incidendum eſt ſic, ut utroque loco plaga tranſverſa ſit. neque terreri convenit, ſi plus ex muliebri corpore ſanguinis profluit.

1 Aëtius Tetrab. IV. Serm. IV, c. 99.

5. *Quæ curatio calculo evulſo habenda ſit.*

Calculo evulſo, ſi valens corpus eſt, neque magnopere vexatum, ſinere oportet ſanguinem fluere, quo minor inflammatio oriatur. Atque, ingredi quoque eum paululum, non alienum eſt, ut excidat, ſi quid intus concreti ſanguinis manſit. Quod ſi per ſe non deſtitit, rurſus, ne vis omnis intereat, ſupprimi debet. Idque protinus, in imbecillioribus, ab ipſa curatione faciendum eſt. Siquidem, ut diſtentione nervorum periclitatur aliquis, dum veſica ejus agitatur; ſic alter metus excipit, remotis medicaminibus, ne tantum ſanguinis profluat, ut occidat. Quod ne incidat, deſidere is debet in acre acetum, cui aliquantum ſalis ſit adjectum. ſub quo & ſanguis fere conquieſcit, & adſtringitur veſica, ideoque minus inflammatur. Quod ſi parum proficit, agglutinanda cucurbitula eſt, & in genibus, & coxis, & ſuper pubem.

Ubi jam ſatis vel evocatus eſt ſanguis, vel prohibitus, reſupinus collocandus eſt ſic, ut caput humile ſit, coxæ paululum excitentur: ac ſuper vulnus imponendum eſt duplex aut triplex linteolum, aceto madens. Deinde, interpoſitis duabus horis, in ſolium is aquæ calidæ reſupinus demittendus eſt ſic, ut à genibus ad umbilicum aqua teneat, cætera veſtimentis circumdata ſint; manibus tantummodo pedibuſque nudatis, ut & minus digeratur, & ibi diutius maneat. Ex quo ſudor multus oriri ſolet: qui ſpongia ſubinde in facie detergendus eſt.

eſt. Finiſque ejus fomenti eſt, donec infirmando offendat. Tum multo is oleo perungendus, inducenduſque † hapſus lanæ 210,6. mollis, tepido oleo repletus, qui pubem, & coxas, & inguina, & plagam ipſam, contectam eodem ante ſe linteolo, protegat: iſque ſubinde oleo tepido madefaciendus eſt; ut neque frigus ad veſicam admittat, & nervos leniter molliat. Quidam cataplaſmatis calefacientibus utuntur. Ea plus pondere nocent, atque veſicam urgendo vulnus irritant, quam calore proficiunt. Ergo ne vinculum quidem ullum neceſſarium eſt.

Proximo die, ſi ſpiritus difficilius redditur, ſi urina non exit, ſi locus circa pubem mature intumuit, ſcire licet, in veſica ſanguinem concretum remanſiſſe. Igitur, demiſſis eodem modo digitis, leniter pertractanda veſica eſt, & diſcutienda, ſi qua coierunt: quo fit, ut per vulnus poſtea procedant. Non alienum etiam eſt, oriculario clyſtere acetum nitro mixtum per plagam in veſicam compellere. nam ſic quoque diſcutiuntur, ſi qua cruenta coierunt. Eaque facere etiam primo die convenit, ſi timemus, ne quid intus ſit: maximeque, ubi ambulando id elicere imbecillitas prohibuit. Cætera eadem facienda ſunt: ut demittatur in ſolium, ut eodem modo panniculus, eodem lana ſuperinjiciatur.

Sed neque ſæpe, neque tamdiu in aqua calida puer habendus, quam adoleſcens eſt; infirmus, quam valens; levi, quam

graviore inflammatione adfectus; is, cujus corpus digeritur, quam is, cujus adſtrictum eſt. Inter hæc vero, ſi ſomnus eſt, & æqualis ſpiritus, & madens lingua, & ſitis modica, & venter imus ſedet, & mediocris eſt cum febre modica dolor, ſcire licet, recte procedere curationem.

At in his inflammatio fere quinto vel ſeptimo die finitur: qua levata, ſolium ſupervacuum eſt. ſupini tantummodo vulnus aqua calida fovendum eſt, ut, ſi quid urinæ rodit, abluatur. Imponenda autem medicamenta ſunt pus moventia; &, ſi purgandum ulcus videbitur, melle liniendum.
262,17. Id, ſi rodet, roſa temperabitur. Huic curationi aptiſſimum videtur ἐννεαφάρμακον emplaſtrum. nam & ſevum habet ad pus movendum, & mel ad ulcus repurgandum: medullam etiam, maximeque vitulinam; quæ in id, ne fiſtula relinquatur, præcipue proficit. Linamenta vero tum ſuper ulcus non ſunt neceſſaria; ſuper medicamentum, ad id continendum, recte imponuntur. At, ubi ulcus purgatum eſt, puro linamento ad cicatricem perducendum eſt.

Quibus temporibus tamen, ſi felix curatio non fuit, varia circa pericula oriuntur. Quæ præſagire protinus licet, ſi continua vigilia eſt, ſi ſpiritus difficultas, ſi lingua arida eſt, ſi ſitis vehemens, ſi venter imus tumet, ſi vulnus hiat, ſi tranſiliens urina id non rodit, ſi ſimiliter ante tertium diem quædam livida excidunt, ſi is aut nihil aut tarde reſpondet, ſi vehementes dolores

lores ſunt, ſi poſt diem quintum magnæ febres urgent, & faſtidium cibi permanet, ſi cubare in ventrem jucundius eſt. Nihil tamen pejus eſt diſtentione nervorum, &, ante nonum diem, vomitu bilis. Sed cum inflammationis ſit metus, ſuccurri abſtinentia, modicis, & tempeſtivis cibis; inter hæc, fomentis, & quibus ſupra ſripſimus, oportet.

CAP. XXVII.

De Cancro, qui exciſa veſica naſcitur.

PROXIMUS cancri metus eſt. Is cognoſcitur, ſi, & per vulnus, & per ipſum colem, fluit ſanies mali odoris, cumque ea quædam à concreto ſanguine non abhorrentia, tenueſque carunculæ lanulis ſimiles. præter hæc, ſi oræ vulneris aridæ ſunt, ſi dolent inguina, ſi febris non deſinit, eaque in noctem augetur, ſi inordinati horrores accedunt. Conſiderandum autem eſt, in quam partem cancer is tendat. Si ad colem, indureſcit is locus, & rubet, & tactu dolorem excitat, teſticulique intumeſcunt: ſi in ipſam veſicam, [1] ani dolor ſequitur, coxæ tumeſcunt, non facile crura extendi poſſunt: at, ſi in alterutrum latus, oculis id expoſitum eſt, pareſque utrinque eaſdem notas, ſed minores, habet.

Primum autem ad rem pertinet corpus recte jacere, ut ſuperior pars ſemper ea ſit, in quam vitium fertur. Ita, ſi ad colem it,

1 Tulpius Obſervat. Lib. IV. Cap. 38.

ſupinus is collocari debet: ſi ad veſicam in ventrem: ſi in latus, in id quod integrius eſt. Deinde, ubi ventum fuerit ad curationem, homo in aquam demittetur, in qua marrubium decoctum ſit, aut cupreſſus, 5
aut myrtus; † idemque humor clyſtere intus adigetur: tum ſuperponetur lenticula cum malicorio mixta: quæ utraque ex vino decocta ſint; vel rubus, aut oleæ folia, eodem modo decocta; aliave medicamenta, 11
quæ ad cohibendos purgandoſque cancros propoſuimus. ex quibus, ſi qua erunt arida, per ſcriptorium calamum inſpirabuntur.

Ubi ſtare cœperit cancer, mulſo ulcus 11
eluetur. vitabiturque eo tempore ceratum; quod, ad recipiendum id malum, corpus emollit. potius plumbum elotum cum vino inungetur: ſuper quæ idem linteolo illitum imponetur. Sub quibus perveniri 22
ad ſanitatem poteſt: cum eo tamen, quod non ignoremus, orto cancro ſæpe affici ſtomachum, cui cum veſica quoddam conſortium eſt: exque eo fieri, ut neque retineatur cibus, neque, ſi quis retentus, 22
concoquatur, neque corpus alatur; ideoque ne vulnus quidem aut purgari, aut ali poſſit. quæ neceſſario mortem maturant.

Sed ut his ſuccurri nullo modo poteſt, ſic à primo tamen die tenenda ratio cura- 2
tionis eſt. In qua quædam obſervatio, ad cibum quoque potionemque pertinens, neceſſaria eſt. Nam cibus inter principia, non niſi humidus dari debet: ubi ulcus

purga-

purgatum eſt, ex media materia. olera & ſalſamenta ſemper aliena ſunt. Potione opus eſt, non immodica. Nam, ſi parum bibitur, accenditur vulnus, & vigilia urget, & vis corporis minuitur: ſi plus æquo aſſumitur, ſubinde veſica impletur, eoque irritatur. Non niſi aquam autem bibendam eſſe, manifeſtius eſt, quam ut ſubinde dicendum ſit.

Solet vero ſub ejuſmodi victu evenire, ut alvus non reddatur. Hæc aqua ducenda eſt, in qua vel fœnum Græcum, vel malva decocta ſit. Idem humor roſa mixtus in ipſum vulnus oriculario clyſtere agendus, ubi id rodit urina, neque purgari patitur. Fere vero primo per vulnus exit hæc: deinde, eo ſaneſcente, dividitur, & pars per colem deſcendere incipit, donec ex toto plaga claudatur. Quod interdum tertio menſe, interdum non ante ſextum, nonnunquam exacto quoque anno fit.

Neque deſperari debet ſolida glutinatio vulneris, niſi ubi aut vehementet rupta cervix eſt, aut ex cancro multæ magnæque carunculæ, ſimulque nervoſa aliqua exciderunt. Sed, ut vel nulla ibi fiſtula, vel exigua admodum relinquatur, ſumma cura providendum eſt. Ergo, cum jam ad cicatricem vulnus tendit, extentis jacere feminibus & cruribus oportet; niſi tamen molles arenoſive calculi fuerunt: ſub his enim tardius veſica purgatur. Ideoque diutius plagam patere neceſſarium eſt; & tum

 demum,

demum, ubi jam nihil tale extra fertur, ad cicatricem perduci.

Quod, ſi antequam veſica purgata eſt, oræ ſe glutinarunt, dolorque & inflammatio redierunt; vulnus digitis vel averſo ſpecillo diducendum eſt; ut torquentibus exitus detur. Hiſque effuſis, cum diutius pura urina deſcendit, tum demum, quæ cicatricem inducant, imponenda ſunt, extendendique, ut ſupra docui, pedes, quam maxime juncti.

Quod ſi fiſtulæ metus ex his cauſis, quas propoſui, ſubeſſe videbitur, quo facilius claudatur ea, vel certe coanguſtetur, in anum quoque danda plumbea fiſtula eſt; extentiſque cruribus femina talique inter ſe deliganda ſunt, donec, qualis futura eſt, cicatrix ſit.

Cap. XXVIII.

Si Naturalia fœminarum non admittunt concubitum, quomodo curari conveniat[1]

Et hoc quidem commune eſſe maribus & fœminis poteſt. Proprie vero quædam ad fœminas pertinent: ut in primis, quod † earum naturalia nonnunquam, inter ſe glutinatis oris, concubitum non admittunt. Idque interdum evenit protinus in utero matris: interdum[2] exulceratione in his partibus facta, & per malam curationem his oris ſaneſcendo junctis. Si ex utero eſt, membrana ori vulvæ oppoſita eſt: ſi ex ulcere, caro id replevit.

Opor-

1 Æginet. VI, 72. Aëtius Tetrab. IV. Serm. IV, c. 96. Hipp. de Steril. XIII, 1. Idem de Natur. Mulie. VI. Joan. Wierus Obſerv. L. 1. p. 935. 2 Hipp. I. de Morb. Mul. T. LXVIII.

Oportet autem membranam duabus lineis, inter ſe tranſverſis, incidere ad ſimilitudinem literæ [1] x, magna cura habita, ne urinæ iter violetur: deinde undique eam membranam excidere. At, ſi caro increvit, neceſſarium eſt recta linea patefacere: tum ab ora † vel vulſella vel hamo apprehenſam, tanquam habenulam, excicere: & intus implicitum in longitudinem linamentum (ἐμμοτὸν Græci vocant) in aceto tinctum demittere ſupraque ſuccidam lanam aceto madentem deligare: tertio die ſolvere, & vulnus, ſicut alia vulnera, curare. Cumque jam ad ſanitatem tendet, plumbeam fiſtulam medicamento cicatricem inducente illinere, eamque intus dare: ſupraque idem medicamentum injicere, donec ad cicatricem plaga perveniat.

CAP. XXIX.

Qua ratione partus emortuus ex utero excutiatur. [2]

UBI concepit autem aliqua, ſi jam prope maturus partus intus emortuus eſt, neque excidere per ſe poteſt, adhibenda curatio eſt. Quæ numerari inter difficillimas poteſt. nam & ſummam prudentiam moderationemque deſiderat, & maximum periculum affert. Sed ante omnia vulvæ natura mirabilis, cum in multis aliis, tum in hac re quoque facile cognoſcitur.

Oportet autem ante omnia [3] reſupinam mulierem tranſverſo lecto ſic collocare, ut

1 Chiaſmus vocatur ab Æginet. VI, 51, 65. & ab aliis. H. F. ab Aquapendente Oper. Chirurg. P. I, c. 83.
2 Æginet. VI, 74. Aëtius Tetrab. IV. Serm. IV. c. 23.
3 Hippocr. l. de Morb. Mul. T. XCIV. 4.

feminibus ejus ipſius ilia comprimantur. quo fit, ut & imus venter in conſpectu medici ſit, & infans ad os vulvæ compellatur; quæ, emortuo partu, id comprimit: ex intervallo vero paululum dehiſcit. Hac occaſione uſus medicus, unctæ manus indicem digitum primum debet inſerere, atque ibi continere, donec iterum os adaperiatur, rurſuſque alterum digitum demittere debebit, & per eaſdem occaſiones alios, donec tota eſſe intus manus poſſit. Ad cujus rei facilitatem multum confert & magnitudo vulvæ, & vis nervorum ejus, & corporis totius habitus, & mentis etiam robur: cum præſertim intus nonnunquam etiam duæ manus dari debeant.

Pertinet etiam ad rem, quam calidiſſimum eſſe imum ventrem, & extrema corporis; neque dum inflammationem [1] accepiſſe, ſed recenti re protinus adhiberi medicinam. Nam, ſi corpus jam intumuit, neque demitti manus, neque educi infans, niſi ægerrime poteſt; ſequiturque ſæpe cum vomitu, & cum tremore, mortifera nervorum diſtentio. Verum intus emortuo corpori manus injecta protinus habitum ejus ſentit. nam aut in caput, aut in pedes converſum eſt, aut in tranſverſum jacet: fere tamen ſic, ut vel manus ejus, vel pes in propinquo ſit.

Medici vero propoſitum eſt, ut infantem manu dirigat vel in [2] caput [3], vel etiam in pedes, ſi forte aliter compoſitus eſt. Ac, ſi nihil aliud eſt, manus vel pes apprehenſus, corpus rectius

1 Alii *cepiſſe*. 2 Alii *manus*. 3 Hippocr. I. de Morb. Mul. XCV, 2.

rectius reddit. nam manus in caput, pes in pedes eum convertet. Tum, ſi caput proximum eſt, † demitti debet uncus, undique lævis, acuminis brevis, qui vel oculo, vel auri, vel ori, interdum etiam fronti recte injicitur: deinde attractus infantem educit. Neque tamen quolibet is tempore extrahi debet. nam, ſi compreſſo vulvæ ore id tentatum eſt, non emittente eo, infans abrumpitur, & unci acumen in ipſum os vulvæ delabitur, ſequiturque nervorum diſtentio, & ingens periculum mortis. Igitur, compreſſa vulva, conquieſcere; hiante, leniter trahere oportet; & per has occaſiones paulatim eum educere. Trahere autem dextra manus uncum; ſiniſtra, intus poſita, infantem ipſum, ſimulque dirigere eum debet.

Solet etiam evenire, ut is infans [1] humore diſtendatur; exque eo profluat fœdi odoris ſanies. Quod ſi tale eſt, indice digito corpus illud forandum eſt, ut, effuſo humore extenuetur: tum id leniter per ipſas manus recipiendum eſt nam uncus injectus putri corpuſculo facile elabitur. in quo quid periculi ſit, ſupra poſitum.

Sed in pedes quoque converſus infans non difficulter extrahitur. namque his apprehenſis per ipſas manus commode educitur.

Si vero tranſverſus eſt, neque dirigi potuit, uncus alæ injiciendus, paulatimque attrahendus eſt. Sub quo fere cervix replicatur, retroque caput ad reliquum corpus ſpectat.

1 Aëtius Tetrab. IV. Serm. IV c. 23.

ſpectat. Remedio eſt, cervix præciſa; ut ſeparatim utraque pars auferatur. Id unco fit. qui, priori ſimilis, in interiore tantum parte per totam aciem exacuitur. Tum id agendum eſt, ut ante caput, deinde reliqua pars auferatur: quia fere, majore parte extracta, caput in vacuam vulvam prolabitur, extrahique ſine ſummo periculo non poteſt.

Si tamen id incidit, ſuper ventrem mulieris duplici panniculo injecto, valens homo, non imperitus, à ſiniſtro latere ejus debet aſſiſtere, & ſuper imum ventrem ejus duas manus imponere, alteraque alteram premere. quo fit ut illud caput ad os vulvæ compellatur, idque tum eadem ratione, quæ ſupra poſita eſt, unco extrahi poſſit,

At, ſi pes alter juxta repertus eſt, alter retro cum corpore eſt, quicquid prolapſum eſt, [1] paulatim abſcindendum eſt. Ei, ſi clunes os vulvæ urgere cœperunt, iterum retro repellendæ ſunt, conquiſituſque pes ejus adducendus. Aliæque etiamnum difficultates faciunt, ut, qui ſolidus non exit, conciſus eximi debeat.

Quoties autem infans protractus eſt, tradendus miniſtro eſt. Is eum ſupinis manibus ſuſtinere, medicus deinde ſiniſtra manu leniter trahere umbilicum debet ita, ne abrumpat, dextraque eum ſequi uſque ad eas, quas Secundas vocant, quod velamentum infantis intus fuit: hiſque ultimis apprehenſis, venulas membranulaſque omnes eadem ratione manu diducere à vulva, totumque illud extrahere, &, ſi quid intus

1 Hippocrat. I. de Morb. X C V I.

intus præterea concreti ſanguinis remanet. Tum compreſſis in unum feminibus, illa in conclavi collocanda eſt, modicum calorem, ſine ullo perflatu, habente. Super imum ventrem ejus imponenda lana ſuccida, in aceto & roſa tincta. Reliqua curatio talis eſſe debet, qualis in inflammationibus, & in his vulneribus, quæ in nervoſis locis ſunt, adhibetur.

CAP. XXX.

De Ani vitiis.

ANI quoque vitia, ubi medicamentis non vincuntur, manus auxilium deſiderant. Ergo, ſi qua fiſſa in eo ve- 414. 399,23.
tuſtate induruerunt, jamque callum habent, commodiſſimum eſt, ducere alvum; tum ſpongiam calidam admovere, ut relaxentur illa, & foras prodeant: ubi in conſpectu ſunt, ſcalpello ſingula excidere, & ulcera [1] renovare; deinde imponere linamentum molle, & ſuper linteolum illitum melle; locumque eum molli lana implere, & ita vincire: altero die, deincepsque cæteris, lenibus medicamentis uti; quæ ad recentia eadem vitia neceſſaria eſſe, alias propoſui: utique per primos dies ſorbitionibus eum ſuſtinere, paulatim deinde cibis adjicere aliquid, generis tamen ejus, quod eodem loco præceptum eſt. Si quando autem ex inflammatione pus in his oritur, ubi primum id apparuit, incidendum eſt; ne anus ipſe ſuppuret. Neque tamen ante properandum eſt. nam, ſi crudum inciſum eſt, in-

1 Alii *removere.*

inflammationi multum accedit, & puris aliquanto amplius concitatur. His quoque vulneribus, lenibus cibis, iiſdemque medicamentis opus eſt.

2. *De Condylomatis.*[1]

400,14. At tubercula, quæ κονδυλώματα appel-
403,11. lantur, ubi induruerunt, hac ratione curantur. Alvus ante omnia ducitur. Tum vulſella tuberculum apprehenſum, juxta radices exciditur. Quod ubi factum eſt, eadem ſequuntur, quæ ſupra poſt curationem adhibenda eſſe propoſui: tantummodo, ſi quid increſcit, ſquama æris coercendum eſt.

3. *De Hæmorrhoidibus.*[2]

401,22. Ora etiam venarum, fundentia ſanguinem, ſic tolluntur. Ubi ſanguini, qui effluit, ſanies adjicitur, alvus acribus ducitur; quo magis ora promoveantur. eoque fit, ut [3] omnia vaſa, quaſi capitula conſpicua ſint. Tum, ſi capitulum exiguum eſt, baſimque tenuem habet, adſtringendum lino paulum ſupra eſt, quam ubi cum ano committitur, imponendaque ſpongia ex aqua calida eſt, donec id liveat: deinde aut ungue, aut ſcalpello, ſupra nodum id exulcerandum eſt. Quod niſi factum eſt, magni dolores ſubſequuntur: interdum etiam urinæ difficultas. Si id majus eſt, & baſis latior, hamulo uno aut altero excipiendum eſt, paululumque ſupra baſim incidendum: neque relinquendum quicquam ex eo capitulo, neque quicquam ex ano demendum eſt. quod conſequitur is, qui neque nimium, neque parum hamos ducit,

1 Æginet. VI, 80. 2 Æginet. VI, 79. 3 Alii Ronſeus *omnes venæ.*

ducit. Qua inciſum eſt, acus debet immitti, infraque eam lino id capitulum alligari. Si duo triave ſunt, intimum quodque primum curandum eſt: ſi plura, non omnia ſimul; ne tempore eodem undique teneræ cicatrices ſint. Si ſanguis profluit, excipiendus eſt ſpongia: deinde linamentum imponendum, ungenda femina, & inguina, & quicquid juxta ulcus eſt, ceratumque ſuperdandum, & farina hordeacea calida implendus is locus, & ſic deligandus eſt. Poſtero die is deſidere in aqua calida debet, eodemque cataplaſmate foveri. Ac bis die, & ante curationem, & poſt eam, coxendices ac femina liquido cerato perungenda ſunt; tepidoque is loco continendus. Interpoſitis quinque aut ſex diebus, oriculario ſpecillo linamenta educenda, &, ſi capitula ſimul non exciderunt, digito promovenda: tum lenibus medicamentis, iiſdemque, quæ alibi poſui, ulcera ad ſanitatem perducenda. Finito vitio, quemadmodum agendum eſſet, jam alias ſuperius expoſui.

CAP. XXXI.

De Varicibus.[1]

AB his ad crura proximus tranſitus eſt. In quibus orti varices non difficili ratione tolluntur. Huc autem & earum venularum, quæ in capite nocent; & eorum varicum, qui in ventre ſunt, curationem diſtuli: quoniam ubique eadem eſt. Igitur vena omnis, quæ noxia eſt, aut aduſta tabeſcit, aut manu exciditur. Si

1 Æginet. VI, 82.

Si recta; Si quamvis tranſverſa, tamen ſimplex; ſi modica eſt, melius aduritur. Si curva eſt, & velut in orbes quoſdam implicatur, pluresve inter ſe involvuntur, utilius excidere eſt.

Adurendi ratio hæc eſt. Cutis ſuperinciditur: tum, patefacta vena, tenui & retuſo ferramento candente modice premitur; vitaturque, ne plagæ ipſius oræ adurantur: quas reducere hamulis facile eſt. Id interpoſitis fere quaternis digitis per totum varicem fit: & tum ſuperponitur medicamentum, quo aduſta ſanantur.

At exciditur hoc modo. Cute eadem ratione ſuper venam inciſa, hamulo oræ excipiuntur; ſcalpelloque undique à corpore vena diducitur; caveturque, ne inter hæc ipſa lædatur; eique retuſus hamulus ſubjicitur; interpoſitoque eodem fere ſpacio, quod ſupra poſitum eſt, in eadem vena idem fit: quæ, quo tendat, facile hamulo extento cognoſcitur.

Ubi jam idem, quacunque varices ſunt, factum eſt, uno loco adducta per hamulum vena præciditur: deinde, qua proximus hamus eſt, attrahitur & evellitur; ibique rurſus abſcinditur. Ac ſic undique varicibus crure liberato, tum plagarum oræ committuntur, & ſuper emplaſtrum glutinans injicitur.

CAP.

CAP. XXXII.

De Digitis cohærentibus, & curvatis.

AT, ſi digiti vel in utero protinus, vel propter communem exulcerationem poſtea cohæſerunt, ſcalpello diducuntur: dein ſeparatim uterque non pingui emplaſtro circumdatur: atque ita per ſe uterque ſaneſcit.

Si vero fuit ulcus in digito, poſteaque male inducta cicatrix curvum eum reddidit; primum malagma tentandum eſt: dein, ſi id nihil prodeſt (quod & in veteri cicatrice, &, ubi nervi læſi ſunt, evenire conſuevit) videre oportet, nervine id vitium, an cutis ſit. Si nervi eſt, attingi non debet: neque enim ſanabile eſt. Si cutis, tota cicatrix excidenda eſt, quæ fere calloſa efficit, ut extendi digitus non poſſit. Tum rectus ſic ad novam cicatricem perducendus eſt.

CAP. XXXIII.

De Gangræna.

GANGRAENAM inter ungues alaſque, aut inguina naſci; &, ſiquando medicamenta vincuntur, membrum præcidi oportere, alio loco mihi dictum eſt.

Sed id quoque cum periculo ſummo fit. 304,23;] nam ſæpe in ipſo opere, vel profuſione ſanguinis vel animæ defectione moriuntur. Verum hic quoque nihil intereſt, an ſatis tutum præſidium ſit, quod unicum eſt.

Igitur inter ſanam vitiatamque partem incidenda ſcalpello caro uſque ad os eſt ſic, ut neque contra ipſum articulum id fiat, & potius ex ſana parte aliquid excidatur, quam ex ægra relinquatur. Ubi ad os ventum eſt, reducenda ab eo ſana caro, & circa os ſubſecanda eſt, ut ea quoque parte aliquid oſſis nudetur: dein id ſerrula præcidendum eſt, quam proxime ſanæ carni etiam inhærenti: ac tum frons oſſis, quam ſerrula exaſperavit, lævanda eſt, ſupraque inducenda cutis. quæ ſub ejuſmodi curatione laxa eſſe debet, ut quam maxime undique os contegat. Quo cutis inducta non fuerit, id linamentis erit contegendum, & ſuper id ſpongia ex aceto deliganda. Cætera poſtea ſic facienda, ut in vulneribus, in quibus pus non moveri debet, præceptum eſt.

LIBER OCTAVUS.

Cap. I.

De poſitu & figura Oſſium totius humani corporis.

SUPEREST ea pars, quæ ad oſſa pertinet. Quæ quo facilius accipi poſſit, prius poſitus figuraſque eorum indicabo. Igitur calvaria incipit ex interiore parte concava, extrinſecus gibba, utrinque lævis, &, qua cerebri [1] membranam contegit, &, qua cute, capillum gignente, conte-

1 Græci *μηνίγγας*, Macrob. Saturn. *lib.* 7. *Omentum* vocant.

tegitur. Eaque ſimplex, ab occipitio & temporibus; duplex, uſque in verticem à fronte, eſt. Oſſaque ejus, ab exterioribus, dura; ab interioribus, quibus inter ſe connectuntur, molliora ſunt. Interque ea venæ diſcurrunt, quas his alimentum ſubminiſtrare, credibile eſt.

Raro autem calvaria ſolida, ſine [1] ſuturis eſt: locis tamen æſtuoſis facilius invenitur. & id caput firmiſſimum, atque à dolore tutiſſimum eſt: ex cæteris, quo ſuturæ pauciores ſunt, eo capitis valetudo commodior eſt. neque [2] enim certus earum numerus eſt, ſicut nec locus quidem. Fere tamen duæ, ſuper aures, tempora à ſuperiore capitis parte diſcernunt: tertia, ad latera per verticem tendens, occipitium à ſummo capite diducit: quarta, ab eodem vertice per medium caput ad frontem procedit; eaque modo ſub imo capillo deſinit, modo frontem ipſam ſecans inter ſupercilia finitur. Ex his cæteræ quidem ſuturæ in unguem committuntur: hæ vero, quæ ſuper aures tranſverſæ ſunt, totis oris paulatim extenuantur; atque ita inferiora oſſa ſuperioribus leniter [3] inſidunt. Craſſiſſimum vero in capite os poſt aurem eſt; qua capillus, ut veriſimile eſt, ob idipſum non gignitur. Super hos quoque muſculos, qui tempora [4] contegunt, os medium, in exteriorem partem inclinatum, poſitum eſt. At facies ſuturam habet maximam. quæ à tempore incipiens, per medios oculos, nareſque tranſverſa pervenit ad alterum tem-

1 Nonnumquam tamen obſervatur, uti variis exemplis probat Vertunianus ad Hippocr. de Vulneribus Capitis, pag. 45. 2 *etiam* leg. Pauw, pag. 6. 3 *aſſidens* leg. Pauw, p. 12. 4 *connectunt*, Pauw. p. 12.

pus. A qua breves duæ ſub interioribus angulis deorſum ſpectant. Et malæ quoque in ſumma parte ſingulas tranſverſas ſuturas habent. A mediiſque naribus, aut ſuperiorum dentium gingivis, per medium palatum una procedit; aliaque tranſverſa idem palatum ſecat. Et ſuturæ quidem in plurimis hæ ſunt.

Foramina autem, intra caput, maxima oculorum ſunt; deinde narium; tum quæ in auribus habemus. Ex his, quæ oculorum ſunt, recta ſimpliciaque ad cerebrum tendunt. Narium duo foramina oſſe medio diſcernuntur. ſiquidem hæc primum à ſuperciliis, anguliſque oculorum, oſſe inchoantur ad tertiam fere partem: deinde in cartilaginem verſa, quo propius ori deſcendunt, eo magis caruncula quoque molliuntur. Sed ea foramina, quæ à ſummis ad intimas nares ſimplicia ſunt, ibi rurſus in bina itinera dividuntur: aliaque ex his, ad fauces pervia, ſpiritum & reddunt & accipiunt; alia ad cerebrum tendunt. In ultima parte in multa & tenuia foramina diſſipantur, per quæ ſenſus odoris nobis datur. In aure quoque primo rectum & ſimplex iter procedendo flexuoſum fit. Quod juxta cerebrum in multa & tenuia foramina diducitur, per quæ facultas audiendi eſt. Juxta ea duo parvuli quaſi ſinus ſunt; ſuperque eos finitur os, quod tranſverſum à genis tendens, ab inferioribus oſſibus ſuſtinetur. Jugale appellari poteſt ab eadem ſimilitudine, à qua id

Græci

Græci ζυγῶδες appellant. Maxilla vero eſt molle os, eoque una eſt. Cujus eadem & media, & etiam ima pars, mentum eſt: à quo utrinque procedit ad tempora; ſolaque ea movetur. Nam malæ cum toto oſſe, quod ſuperiores dentes excipit, immobiles ſunt. † Verum ipſius maxillæ partes extremæ quaſi bicornes ſunt. Alter proceſſus, intra latior, vertice ipſo tenuatur, longiusque procedens ſub oſſe jugali ſubit, & ſuper id temporum muſculis illigatur. Alter brevior & rotundior, & in eo ſinu, qui juxta foramina auris eſt, cardinis modo fit; ibique huc & illuc ſe inclinans maxillæ [1] facultatem motus præſtat.

Duriores oſſe dentes ſunt: quorum pars maxillæ, pars ſuperiori oſſi malarum hæret. Ex his quaterni primi, quia ſecant, τομικοὶ à Græcis nominantur. Hi deinde quatuor caninis dentibus ex omni parte cinguntur. Ultra quos utrinque fere [2] maxillares [3] quini ſunt, præterquam in iis, in quibus [4] genuini, qui ſero gigni ſolent, non increverunt. Ex his primores ſingulis radicibus, maxillares utique binis, quidam etiam ternis, quaterniſve nituntur. Fereque longior radix breviorem dentem edit; rectique dentis recta etiam radix, curvi flexa eſt. Ex ea radice in pueris novus dens ſubit, qui multo ſæpius priorem expellit; interdum tamen ſupra infrave eum ſe oſtendit.

Caput autem ſpina excipit. Ea conſtat ex vertebris quatuor & viginti. Septem in

1 *Facilitatem* alii, ſed malè, Pauw pag. 23. 1. militares i.e. molares vocat Soranus Epheſius, Iſag. C. 17. 2 *quaterni.* 3 *ultimi.* 4 *jam*, Pauw, pag. 26.

cervice ſunt, duodecim ad coſtas, reliquæ quinque ſunt proximæ coſtis. Hæ teretes breveſque, ab utroque latere, proceſſus duos [1] exigunt: mediæ perforatæ, qua ſpinæ medulla cerebro commiſſa deſcendit: [2] latera quoque inter duos proceſſus tenuibus cavis pervia, per quæ à membrana cerebri ſimiles membranulæ deducuntur. Omneſque vertebræ (exceptis tribus ſummis) à ſuperiore parte in ipſis proceſſibus parum deſidentes ſinus habent: ab inferiore alios deorſum verſus proceſſus exigunt. Summa igitur protinus caput ſuſtinet, per duos ſinus receptis exiguis ejus proceſſibus. Quo fit, ut caput deorſum [3] parvis tuberibus exaſperetur. Secunda [4] ſuperioris parti [5] inferiori inſeritur. Quod ad circuitum pertinet, pars ſumma anguſtiore orbe finitur. itaque ſuperior ſecundæ circumdata in latera quoque caput moveri ſinit. Tertia eodem modo ſecundam excipit. Ex quo facilis cervici mobilitas eſt. Ac, ne ſuſtinere quidem caput poſſet, niſi utrinque recti valenteſque nervi collum continerent, quos *καρότας* Græci appellant. ſiquidem horum inter omnes flexus alter ſemper intentus ultra prolabi ſuperiora non patitur. Jamque vertebra tertia tubercula, quæ inferiori inſerantur, excipit. Cæteræ proceſſibus deorſum ſpectantibus in inferiores inſinuantur, ac per ſinus, quos utrinque habent, ſuperiores accipiunt, multiſque nervis & multa cartilagine continentur. Ac ſic, uno flexu modico in pronum dato,

1 *exſerunt* legit Pauw, p. 32. 2 *ea* leg. Pauw, p. 32. i. e. ſpinæ medulla. 3 *verſus*, Pauw, p. 64. 4 *Superiori.* 5 *inferioris*, Pauw, p. 64.

dato, cæteris negociis homo & rectus inſiſtit, & alioqui ad neceſſaria opera curvatur.

Infra cervicem vero ſumma coſta contra humeros ſita eſt. Inde ſeptem inferiores uſque ad imum pectus perveniunt: hæque, primis partibus rotundæ & leniter quaſi capitulatæ, vertebrarum tranverſis proceſſibus, ibi quoque paululum ſinuatis, inhærent: inde lateſcunt, & in exterioriorem partem recurvatæ paulatim in cartilaginem degenerant; eaque parte rurſus in interiora leniter flexæ committuntur cum oſſe pectoris. Quod valens ac durum à faucibus incipit, ab utroque latere lunatum, & à præcordiis, jam ipſum quoque cartilagine mollitum, terminatur. Sub coſtis vero ſuperioribus quinque (quas νόθας Græci nominant) breves tenuioreſque, atque ipſæ quoque paulatim in cartilaginem verſæ, extremis abdominis partibus inhæreſcunt; imaque ex his, majore jam parte nihil, niſi cartilago eſt.

Rurſus, à cervice duo lata oſſa utrinque ad ſcapulas tendunt: noſtri † ſcutula operta; ὠμοπλάτας Græci nominant. Ea in ſummis verticibus ſinuata, ab his triangula, paulatimque lateſcentia ad ſpinam tendunt; &, quo latiora quaque parte ſunt, hoc hebetiora. Atque ipſa quoque, in imo cartilaginoſa, poſteriore parte velut innatant; quoniam, niſi in ſummo, nulli oſſi inhæreſcunt. Ibi vero validis muſculis nerviſque conſtricta ſunt.

At à ſumma coſta paulo interius,

quam ubi ea media eſt, os excreſcit, ibi quidem tenue, procedens vero, quo propius lato ſcapularum oſſi fit, eo plenius latiuſque eſt, paululum in inreriora curvatum. quod protinus altera verticis parte modice intumeſcens, ſuſtinet jugulum. Id ipſum recurvum ac inter duriſſima oſſa numerandum, altero capite in eo, quod poſui, altero in exiguo ſinu pectoralis oſſis inſidit, paululumque motu brachii movetur, & cum lato oſſe ſcapularum, infra caput ejus, nervis & cartilagine connectitur.

Hinc humerus incipit, extremis utrinque capitibus tumidus, mollis, ſine medulla, cartilaginoſus: medius teres, durus, medulloſus: leniter cavus, in priorem & interiorem; gibbus, in poſteriorem & exteriorem partem. Prior aurem pars eſt, quæ à pectore eſt: poſterior, quæ ab ſcapulis: interior, quæ ad latus tendit: exterior, quæ ab eo recedit. quod ad omnes articulos pertinere, in ulterioribus patebit. † Superius autem humeri caput rotundius, quam cætera oſſa, de quibus adhuc dixi, † verticillati ſcapularum oſſi inſeritur, ac majore parte extra id ſitum nervis deligatur. At inferius duos proceſſus habet: inter quos, quod medium eſt, magis etiam extremis partibus ſinuatur.

Quæ res ſedem brachio præſtat. quod conſtat ex oſſibus duobus. Radius, quem κερκίδα Græci appellant, ſuperior breviorque, & primo tenuior, rotundo & leniter cavo capite exiguum humeri tuberculum recipit. quod ibi nervis & cartilagine continc-

tinetur. Cubitus inferior longiorque, & primo plenior, in ſummo capite duobus quaſi verticibus extantibus in ſinum humeri, quem inter duos proceſſus ejus eſſe propoſui, ſe inſerit. † Primo vero duo, radii & brachii, oſſa juncta paulatim dirimuntur, rurſuſque ad manum coeunt, modo craſſitudinis mutato. Siquidem ibi radius plenior, cubitus admodum tenuis eſt. Dein radius, in caput cartilaginoſum conſurgens, in cervicem ejus inſinuatur. Cubitus rotundus in extremo, parte altera paululum procedit: Ac, ne ſæpius dicendum ſit, illud ignorari non oportet, plurima oſſa in cartilaginem deſinere, nullum articulum non ſic finiri. Neque enim aut moveri poſſet, niſi lævi inniteretur; aut cum carne nervisque conjungi, niſi ea media quædam materia committeret.

In manu vero prima palmæ pars ex multis minutiſque oſſibus conſtat, quorum numerus incertus eſt. Sed oblonga omnia, & triangula, ſtructura quadam inter ſe connectuntur, cum invicem ſuperior alterius planities ſit: eoque fit ex his unius oſſis paululum in interiora concavi ſpecies. Verum ex manu duo exigui proceſſus in ſinum radii conjiciuntur. Tum ex altera parte quinque oſſa recta. ad digitos tendentia, palmam explent. A quibus ipſi digiti oriuntur: qui ex oſſibus ternis conſtant. omniumque eadem ratio eſt. Interius os in vertice ſinuatur, recipitque exterioris exiguum tuberculum, nervique ea continent. A quibus

bus orti ungues indureſcunt. Ideoque non oſſi ſed carni magis radicibus ſuis inhærent. At ſuperiores quidem partes ſic ordinatæ ſunt.

Ima vero ſpina in coxarum oſſe deſinit; quod tranverſum longeque valentiſſimum, vulvam, veſicam, rectum inteſtinum tuetur. Idque ab exteriore parre gibbum; ad ſpinam, reſupinatum; à lateribus, id eſt, in ipſis coxis, ſinus rotundos habet. A quibus oritur os, quod pectinem vocant; idque, ſuper inteſtina ſub pube tranſverſum, ventrem firmat: rectius in viris, recurvatum magis in exteriora in fœminis, ne partum prohibeat.

Inde femina oriuntur. Quorum capita rotundiora etiam, quam humerorum ſunt; cum ilia ex cæteris rotundiſſima ſint. Infra vero duos proceſſus à priore & à poſteriore parte habent. Dein dura, & medulloſa, & ab exteriore parte gibba, rurſus ab inferioribus quoque capitibus intumeſcunt: ſuperiora in ſinus coxæ, ſicut humeri in ea oſſa, quæ ſcapularum ſunt, conjiciuntur; tum infra introrſus leviter tendunt, quo æqualius ſuperiora membra ſuſtineant. Atque in eo inferiora quoque capita media ſinuantur, quo facilius excipi à cruribus poſſint. Quæ commiſſura oſſe parvo, molli, cartilaginoſo tegitur. patellam vocant. Hæc ſuper innatans, nec ulli oſſi inhærens, ſed carne & nervis deligata, pauloque magis ad femoris os tendens, inter omnes crurum flexus juncturam tuetur.

Ipſum autem crus eſt ex oſſibus duobus.

Ete-

Etenim per omnia femur humero, crus vero brachio ſimile eſt: adeo ut habitus quoque & decor alterius ex altero cognoſcatur. quod ab oſſibus incipiens, etiam in carne reſpondet. Verum alterum os ab exteriore parte ſuræ poſitum eſt: quod ipſum quoque ſura recte nominatur. Id brevius, ſupraque tenuius, ad ipſos talos intumeſcit. Alterum à priore parte poſitum, cui tibiæ nomen eſt, longius & in ſuperiore parte plenius, ſolum cum femoris inferiore capite committitur; ſicut cum humero cubitus. Atque ea quoque oſſa, infra ſupraque conjuncta, media, ut in brachio dehiſcunt.

Excipitur autem crus infra oſſe ex transverſo talorum; idque ipſum ſuper os calcis ſitum eſt. quod quadam parte ſinuatur, quadam exceſſus habet, & procedentia ex talo recipit, ut in ſinum ejus inſeritur. Idque ſine medulla durum, magisque in poſteriorem partem projectum, teretem ibi figuram repreſentat. Cætera oſſa pedis ad eorum, quæ in manu ſunt, ſimilitudinem inſtructa ſunt. Plantæ palmis, digiti digitis, ungues unguibus reſpondent.

CAP. II.

Oſſa vitiata & corrupta quibus ſignis cognoſcantur, & qua ratione curentur.

OMNE autem os, ubi injuria acceſſit, aut vitiatur, aut finditur, aut frangitur, aut foratur, colliditur, aut de loco movetur. Id, quod vitiatum eſt, pri-

primo fere pingue ſit, deinde vel [1] nigrum, vel carioſum. quæ, ſupernatis gravibus ulceribus aut fiſtulis, hisque vel longa vetuſtate, vel etiam cancro occupatis, eveniunt. Oportet autem ante omnia os nudare, ulcere exciſo, &, ſi latius eſt ejus vitium, quam ulcus fuit, carnem ſubſecare, donec undique os integrum pateſiat: tum id, quod pingue eſt, ſemel iterumve ſatis eſt admoto ferramento adurere, ut ex eo ſquama ſecedat; aut radere, donec jam aliquid cruoris oſtendatur, quæ integri oſſis nota eſt. nam neceſſe eſt aridum ſit id, quod vitiatum eſt. Idem in cartilagine quoque læſa faciendum eſt. ſiquidem ea quoque ſcalpello radenda eſt, donec integrum id ſit, quod relinquitur. Deinde, ſive os ſive cartilago raſa eſt, nitro bene trito reſpergendum eſt. Neque alia facienda ſunt, ubi caries, nigritiesve in ſummo oſſe eſt. ſiquidem id vel paulo diutius eodem ferramento adurendum, vel radendum eſt. qui radit hæc, audacter imprimere ferramentum debet, ut & agat aliquid, & maturius deſinat. Finis eſt, cum vel ad album os, vel ad ſolidum ventum eſt. Albo finiri ex nigritie vitium, ſoliditate quadam ex carie, manifeſtum eſt. Accedere etiam cruoris aliquid integro, ſupra dictum eſt. Si quando autem altius deſcenderit utrumlibet, dubium eſt.

In carie quidem expedita cognitio eſt, ſi ſpecillum tenue in foramina demittitur; quod magis minusve intrando, vel in ſummo cariem eſſe, vel altius deſcendiſſe, teſtatur. Colligi

1 Aph. VII, 2.

Colligi idem poteſt etiam ex dolore, & ex febre, quæ ubi mediocria ſunt, illa alte deſcendiſſe non poteſt. Manifeſtior tamen adacta terebra fit. nam finis vitii eſt, ubi ſcobis nigra eſſe deſiit. Igitur, ſi caries alte deſcendit, per terebram urgenda crebris foraminibus eſt, quæ altitudiue vitium æquent: tum in ea foramina demittenda candentia ferramenta ſunt, donec ſiccum os ex toto fiat. ſimul enim & poſt hæc ſolvetur ab inferiore oſſe, quodcumque vitiatum eſt; & is ſinus carne replebitur; & humor aut nullus poſtea feretur, aut mediocris.

Sin autem nigrities eſt, aut ſi caries ad alteram quoque partem oſſis tranſit, oportet excidi. Idem quoque in carie, ad alteram partem oſſis penetrante, fieri poteſt. Sed quod totum vitiatum, totum eximendum eſt. Si inferior pars integra eſt, eatenus, quod corruptum eſt, excidi debet. Item ſive capitis, ſive pectoris os, ſive coſta carioſa eſt, inutilis uſtio, ſed excidendi neceſſitas eſt. Neque audiendi ſunt, qui oſſe nudato, diem tertium expectant, ut tunc excidant. ante inflammationem enim tutius omnia tractantur. Itaque, quantum fieri poteſt, eodem momento & cutis incidenda eſt, & os detegendum, & omni vitio liberandum eſt. Longeque pernicioſiſſimum eſt, quod in oſſe pectoris eſt: quia vix, etiamſi recte ceſſit curatio, veram ſanitatem reddit.

CAP. III.

Quomodo os excidatur; & de Modiolo, & Terebra, ferramentis ad id paratis.

EXCIDITUR vero os duobus modis. Si parvulum eſt, quod læſum eſt, [1] modiolo, quem χοινίκιον Græci vocant: ſi ſpatioſius, terebris. Utriuſque rationem proponam. Modiolus ferramentum concavum, teres, eſt, imis oris ſerratum: per quod medium clavus, ipſe quoque interiore orbe cinctus demittitur. Terebrarum autem duo genera ſunt: alterum ſimile ei, quo fabri utuntur: alterum capituli longioris, quod ab acuto mucrone incipit, deinde ſubito latius fit; atque iterum ab alio principio paulo minus quam æqualiter ſurſum procedit.

Si vitium in anguſto eſt, quod comprehendere modiolus poſſit, ille potius aptatur. At, ſi caries ſubeſt, medius clavus in foramen demittitur. Si nigrities, angulo ſcalpri ſinus exiguus fit, qui clavum recipiat, ut, eo inſiſtente, circumactus modiolus delabi non poſſit: deinde his habena quaſi terebra, convertitur. Eſtque [2] quidam premendi modus, ut & foretur, & circumagatur: quia, ſi leviter imprimitur, parum proficit; ſi graviter, non movetur. Neque alienum eſt, inſtillare paululum roſæ, vel lactis, quo magis lubrico circumagatur. quod ipſum tamen, ſi copioſius eſt, aciem ferramenti hebetat. At, ubi jam iter modiolo impreſſum eſt, medius clavus educitur, & ille per

1 Vide Franciſc. Vertunian. Comment. in Hippocr. Lib. de cap. vulner. p.89. 90. H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. P.1. c.2. 2 *Quid in premendi modo*, Pauw, p. 85.

per ſe agitur. deinde, cum ſanitas inferioris partis ſcobe cognita eſt, modiolus removetur.

[1] At, ſi latius vitium eſt, quam ut illo comprehendatur, terebra res agenda eſt. Ea foramen fit in ipſo fine vitioſi oſſis atque integri: deinde alterum non ita longe, tertiumque, donec tactus is locus, qui excidendus eſt, his cavis cinctus ſit. atque ibi quoque, quatenus terebra agenda ſit, ſcobis ſignificat. Tum exciſorius ſcalper ab altero foramine ad alterum malleolo adactus id, quod inter utrumque medium eſt, excidit; ac ſi ambitus ſimilis ei ſit, qui in anguſtiorem orbem modiolo imprimitur. Utro modo vero id circumductum eſt, idem exciſorius ſcalper, & in oſſe corrupto planus, ſummam quamque teſtam [2] lævet, donec integrum os relinquatur.

Vix unquam nigrities integrum, caries per totum os perrumpit, maximeque ubi vitiata calvaria eſt. Id quoque vitii ſpecillo ſignificatur. quod depreſſum in id foramen, quod infra ſolidam ſedem habet, & renitens aliquid invenit, & madens exit. Si pervium invenit, altius deſcendens inter os & membranam, nihil oppoſitum invenit, educiturque ſiccum: non quo non ſubſit aliqua vitioſa ſanies; ſed quoniam ibi, ut in latiore ſede, diffuſa ſit.

Sive autem nigrities, quam terebra detexit, ſive caries, quam ſpecillum oſtendit, os tranſit, modioli quidem uſus fere ſupervacuus eſt; quia latius pateat neceſſe eſt, quod tam

1 Leg. *Ac ſic*, Pauw, p. 87. 2 Al. *lævigat, leviget*, Pauw, p. 87.

tam alte proceſſit. Terebra vero ea, quam ſecundo loco poſui, utendum; eaque, ne nimis incaleſcat, ſubinde in aquam frigidam demittenda eſt. Sed tum majore cura agendum eſt; cum jam aut ſimplex os dimidium perforatum eſt; aut in duplici ſuperius. illud ſpatium ipſum; hoc ſanguis ſignificat. Ergo tum lentius ducenda habena, ſuſpendendaque magis ſiniſtra manus eſt, & ſæpius attollenda, & foraminis altitudo conſideranda, ut, quandocunque os perrum-
283,28. pitur,[1] ſentiamus, neque periclitemur, ne mucrone cerebri membrana lædatur: ex quo graves inflammationes, cum periculo mortis[2] oriuntur.

Factis foraminibus, eodem modo media ſepta, ſed multo circumſpectius, excidenda ſunt; ne forte angulus ſcalpri eandem membranam violet; donec fiat aditus, per quem
519,16. membranæ cuſtos immittatur. μηνιγγοφύλακα Græci vocant. lamina autem ænea eſt, firma, paululum reſima, ab exteriore parte lævis. Quæ demiſſa ſic, ut exterior pars ejus cerebro propior ſit, ſubinde ei ſubjicitur, quod ſcalpro diſcutiendum eſt: ac, ſi excipit ejus angulum, ultra tranſire non patitur: eoque & audacius, & tutius, ſcalprum malleolo ſubinde medicus ferit, donec exciſum undique os, eadem lamina levetur, tollique ſine ulla noxa cerebri poſſit. Ubi totum os ejectum eſt, circumradendæ lævandæque ſunt oræ, & ſi quid ſcobis membranæ inſedit, colligendum. Ubi, ſuperiori parte ſublata, inferior relicta eſt, non

1 *Periclitemur*, hoc eſt probemus, Vertunian. p. 92.
2 Aph. VI, 18.

non oræ tantum, ſed os quoque totum lævandum eſt, ut ſine noxa poſtea cutis increſcat, quæ aſpero oſſi innaſcens protinus non ſanitatem, ſed novos dolores movet.

Patefacto cerebro, qua ratione agendum ſit, dicam, cum ad fracta oſſa pervenero. Si baſis aliqua ſervata eſt, ſuperimponenda ſunt medicamenta non pinguia, quæ recentibus vulneribus accommodantur; ſupraque imponenda lana ſuccida, oleo atque aceto madens. Ubi tempus proceſſit, ab ipſo oſſe caro increſcit, eaque factum manu ſinum complet. Si quod etiam os aduſtum eſt, à parte ſana recedit; ſubitque inter integram atque emortuam partem caruncula, quæ, quod abſceſſit, expellat. eaque fere, quia teſta tenuis & anguſta eſt, λεπὶς, id eſt ſquama, à Græcis nominatur.

Poteſt etiam evenire, ut ex ictu neque findatur os, neque perfringatur; ſed ſummum tantum collidatur, exaſpereturque. Quod ubi incidit, radi & lævari ſatis eſt. Hæc quamvis maxime fiunt in capite, tamen cæteris quoque oſſibus communia ſunt; ut ubicunque idem incidet, eodem remedio ſit utendum. At, cum ea fracta, fiſſa, forata, colliſa ſunt, quaſdam proprias in ſingulis generibus, quaſdam communes in pluribus curationes requirunt. De quibus protinus dicam, initio ab eadem calvaria accepto.

CAP. IV.

De Calvaria fracta. [1]

IGITUR, ubi calvaria [2] percuſſa, protinus requirendum eſt, [3] num bilem is homo vomuerit; num [4] oculi ejus obcæcati ſint; num obmutuerit; num per nares aures ve ſanguis ei effluxerit; num conciderit; num ſine ſenſu quaſi dormiens jacuerit. Hæc enim non niſi oſſe fracto eveniunt. Atque, ubi inciderunt, ſcire licet, neceſſariam, ſed difficilem curationem eſſe. Si vero etiam torpor [5] acceſſit; ſi mens non conſtat, ſi nervorum vel reſolutio vel diſtentio ſecuta eſt; veriſimile eſt, etiam cerebri membranam eſſe violatam: eoque in anguſto magis ſpes eſt. At, ſi nihil horum ſecutum eſt, & jam poteſt dubitari, an os fractum ſit; & protinus conſiderandum eſt, lapide, an ligno, an ferro, an alio telo percuſſum ſit, & hoc ipſo lævi an aſpero, mediocri an vaſtiore, vehementer an leviter. quia quo mitior ictus fuit, eo facilius os ei reſtitiſſe credibile eſt. Sed nihil tamen melius eſt, quam certiore id nota explorare. Ergo, qua plaga eſt, demitti ſpecillum oportet, neque nimis tenue, neque acutum; ne, cum in quoſdam naturales ſinus inciderit, opinionem fracti oſſis fruſtra faciat: neque nimis plenum; ne parvulæ rimulæ fallant. Ubi ſpecillum ad os venit, ſi nihil niſi læve & lubricum occurrit, integrum id videri poteſt: ſi quid aſperi eſt, utique qua ſuturæ non ſint, fractum os eſſe teſtatur. A ſu-

1 Æginet. VI, 90. 2 Omnes edit. *pertuſa*. 3 Plura quæ Recentiores adjiciunt, ſigna enumerat Vertunianus in Comment. ad Hippocr. Lib. de Cap. vulnerib. p. 68, 69. 4 Male, potius, *ſi oculi obtenebrarint*, ex Hippocrate. Vertunian. ibid p. 68. 5 Græcis κάρος. Idem pag. 71.

A ſuturis ſe deceptum eſſe,[1] †Hippocrates memoriæ tradidit, more ſcilicet magnorum virorum, & fiduciam magnarum rerum habentium. Nam † levia ingenia, quia nihil habent, nihil ſibi detrahunt. Magno ingenio, multaque nihilominus habituro, convenit etiam ſimplex veri erroris confeſſio; præcipueque in eo miniſterio, quod utilitatis cauſa poſteris traditur; ne qui decipiantur eadem ratione, qua quis ante deceptus eſt. Sed hæc quidem, alioquin memoria magni profeſſoris, uti interponeremus, effecit.

Poteſt autem ſutura eo nomine fallere, quia æque aſpera eſt; ut aliquis hanc eſſe, etiamſi rima eſt, exiſtimet eo loco, quo ſubeſſe hanc veriſimile eſt. Ergo eo nomine decipi non oportet: ſed os deoperire tutiſſimum eſt. Nam neque utique certa ſedes, ut ſupra poſui, ſuturarum eſt: & poteſt idem & naturaliter commiſſum & ictu fiſſum eſſe, juxtave aliquid fiſſum habere. Quin aliquando etiam, ubi ictus fuit vehementior, quamvis ſpecillo nihil invenitur, tamen aperire commodius eſt. At, ſi ne tum quidem rima manifeſta eſt, inducendum ſuper os atramentum ſcriptorium eſt, deinde ſcalpro id deradendum, nigritiem enim continet ſi quid fiſſum eſt.

[2] Solet etiam evenire, ut altera parte fuerit ictus, & os altera fiderit. Itaque, ſi graviter aliquis percuſſus eſt, ſi mala indicia ſubſecuta ſunt, neque ea parte, qua cutis diſciſſa eſt, rima reperitur; non incommo-

1 Quintil. Inſtitut. Orator. III, 6. ad quem locum plura dabimus exempla. 2 Hic quintus fracturarum cranii modus ἀπήχημα dictus deſcribitur, de quo vide Vertunian. in Comment. in Hippocr. de Cap. vulner. pag. 63, & ſeq.

dum eſt, parte altera conſiderare, num quis locus mollior ſit, & tumeat; eumque aperire: ſiquidem ibi fiſſum os reperietur. Nec tamen magno negocio cutis ſaneſcit, etiamſi [1] fruſtra ſecta eſt. Os [2] fractum niſi ſuccurſum eſt, gravibus [3] inflammationibus afficit, difficiliuſque poſtea tractatur.

Raro, ſed aliquando tamen, evenit, ut os quidem totum integrum maneat, intus vero ex ictu vena aliqua in cerebri membrana rupta aliquid ſanguinis mittat; iſque ibi concretus magnos dolores moveat, [4] & oculos quibuſdam obcæcet. Sed fere contra id dolor eſt, &, eo loco cute inciſa, pallidum os reperitur. ideoque id quoque os excidendum eſt. Quacumque autem de cauſa curatio hæc neceſſaria eſt, ſi nondum ſatis cutis patefacta eſt, latius aperienda eſt, donec, quicquid læſum eſt, in conſpectu ſit. In quo ipſo videndum eſt, ne quid ex ipſa membranula, quæ ſub cute calvariam cingit, ſuper os relinquatur: ſiquidem hæc ſcalpro terebriſve lacerata vehementes febres cum inflammationibus excitat. Itaque eam commodius eſt ex toto ab oſſe deduci. Plagam, ſi ex vulnere eſt, talem neceſſe eſt habeamus, qualem acceperimus. Si manu facienda eſt, ea fere commodiſſima eſt, quæ duabus tranſverſis
489. lineis literæ x figuram accipit, ut deinde à ſingulis procedentibus [5] angulis cutis [6] ſubſecetur.

Inter quæ, ſi ſanguis fertur, ſpongia ſub-

inde

1 *In fruſta deſecta.* Ita legendum cenſet Scaliger apud Vertunian. in Comment. in Hippocr. de Cap. Vulner. pag. 63. 2 Aph. VII, 14, 24. 3 Æginet. VI, 90. 4 *& oculos &c.* lege *oculoſque pus obcæcet.* Scaliger apud Vertunian. p. 64. 5 Edit. *lingulis*, aliæ, *ligulis*. 6 *Subſequatur*, Scalig. apud Vertunian. p. 90.

inde in aceto tincta cohibendus eſt, occupanduſque objectis linamentis, & caput altius [1] excitandum. Neque id vitium ullum metum, niſi inter muſculos, qui tempora continent, adfert: ſed ibi quoque nihil tutius fit.

In omni vero fiſſo fractove oſſe, protinus antiquiores medici ad ferramenta veniebant, quibus id exciderent. Sed multo melius eſt, ante emplaſtra experiri, quæ calvariæ cauſa componuntur. eorumque aliquod oportet ex aceto mollitum per ſe ſuper fiſſum fractumve os imponere: deinde ſuper id, aliquanto latius quam vulnus eſt, eodem medicamento illitum linteolum, & præterea ſuccidam lanam aceto tinctam: tunc vulnus deligare, & quotidie reſolvere; ſimiliterque curare uſque ad diem quintum. A ſexto die etiam vapore aquæ calidæ per ſpongiam fovere: cæteraque eadem facere. Quod ſi caruncula increſcere cœperit, & febricula aut ſoluta fuerit, aut levior, & cupiditas cibi reverterit, ſatiſque ſomni accedat, in eodem medicamento erit perſeverandum. Procedente deinde tempore emolliendum id emplaſtrum, adjecto cerato ex roſa facto; quo facilius carnem producat. nam per ſe reprimendi vim habet. Hac ratione ſæpe rimæ callo quodam implentur; eſtque ea oſſis velut cicatrix. & latius fracta oſſa, ſi qua inter ſe non cohærebunt, eodem callo glutinantur. eſtque id aliquanto melius velamentum cerebro, quam caro, quæ exciſo oſſe increſcit. Si vero ſub prima curatione febris intenditur, breveſque ſomni, & iidem per ſom-

1 Ita Seneca, *excitare ædificium*. Flor. L. 1. *excitare urbem*.

ſomnia tumultuoſi ſunt, ulcus madet, neque [1] alitur, & in cervicibus glandulæ oriuntur, magni dolores ſunt, cibique ſuper hæc faſtidium increſcit; tum demum ad manum ſcalprumque veniendum eſt.

Duo vero ſub ictu calvariæ [2] pericula ſunt; ne vel findatur vel medium deſidat. Si fiſſum eſt, poſſunt oræ eſſe compreſſæ: vel quia altera ſuper alteram exceſſit; vel etiam, quia vehementer rurſus ſe commiſerunt. Ex quo evenit, ut humor ad membranam quidem deſcendat, exitum vero non habeat; ac ſic eam irritet, & graves inflammationes moveat.

At ubi medium os deſedit, eandem cerebri membranam urget: interdum etiam ex fractura quibuſdam velut aculeis pungentibus. His ita ſuccurrendum eſt, ut tamen quam minimum ex oſſe dematur. Ergo, ſi ora alteri inſedit, ſatis eſt id, quod eminet, plano ſcalpro excidere. Quo ſublato, ſi rima hiat aliquantum, curationi ſatis eſt. At, ſi oræ inter ſe comprimuntur, à latere ejus, interpoſito digiti ſpatio, terebra foramen faciendum eſt: ab eoque ſcalper duabus lineis ad rimam agendus, ad ſimilitudinem literæ Λ; ſic, ut vertex ejus à foramine, baſis ad rimam ſit.

Quod ſi rima longius patet, ab altero foramine rurſus ſimilis ſinus fieri debebit: & ita nihil latere ſub eo oſſe confractum poteſt, abundeque exitus datur intus [3] lædentibus. Ne ſi fractum quidem os deſedit, totum excidi neceſſe eſt: ſed, ſive totum

1 i.e. *coäleſcit*. Scaligerana prima, pag. 7. 2 H. F. ab Aquapend. Oper. Chirurg. Part. 1. C. 2. 3 Alii *latentibus*.

tum perfractum eſt, & ab alio ex toto receſſit, ſive circumpoſitæ calvariæ inhæret exigua parte, ab eo, quod naturaliter ſe habet, ſcalpro dividendum eſt, Deinde in eo, quod deſedit, juxta rimam, quam fecimus, foramina facienda ſunt, ſi in anguſto noxa eſt, duo, ſi latius patet, tria; ſeptaque eorum excidenda: & tum ſcalper utrinque ad rimam agendus ſic, ut lunatum ſinum faciat, imaque pars ejus intus ad fracturam, cornua ad os integrum ſpectent. Deinde, ſi qua [1] labant, & ex facili removeri poſſunt, forcipe ad id facto colligenda ſunt, maximeque ea, quæ acuta membranam infeſtant. Si id ex facili fieri non poteſt, ſubjicienda lamina eſt, quam cuſtodem ejus 512,21. membranæ eſſe, propoſui: & ſuper eam, quicquid ſpinoſum eſt, & intus eminet, excidendum eſt. eadem lamina, quicquid deorſum inſedit, attollendum. Hoc genus curationis efficit, ut, qua parte fracta oſſa tamen inhærent, ſolidentur: qua parte abrupta ſunt, ſine ullo tormento ſub medicamentis tempore excidant, ſpaciumque inter hæc ſatis illis magnum ad extrahendam ſaniem relinquatur, pluſque in oſſe propugnaculi cerebrum habeat, quam habiturum fuit, eo exciſo.

His factis, ea membrana acri aceto reſpergenda eſt; ut, ſive aliquid ſanguinis ex ea profluit, cohibeatur, ſive intus concretus cruor remanet, diſcutiatur: tum idem medicamentum eodem modo, qui ſupra poſitus eſt, mollitum, ipſi membranæ im-

1 Al. lædunt.

ponendum eſt: cæteraque eodem modo facienda ſunt, quæ ad linteolum illitum, & lanam ſuccidam pertinent: collocanduſque is loco intepido: & curandum quotidie vulnus; bis etiam, æſtate.

Quod ſi membrana per inflammationem intumuerit, infundenda erit roſa tepida. Si uſque eo tumebit, ut ſuper oſſa quoque emineat, coercebit eam bene trita lenticula, vel folia vitis contrita, & cum recenti vel butyro, vel adipe anſerino mixta: cervixque [1] molliri debebit liquido cerato, ex irino facto. At, ſi parum pura membrana videbitur, par modus ejus emplaſtri & mellis miſcendus erit; idque ſuperinfundendum; ejuſque continendi cauſa unum aut alterum linamentum injiciendum, & ſuper linteolo, cui emplaſtrum illitum ſit, contegendum. Ubi ſatis pura membrana eſt, eadem ratione adjiciendum emplaſtro ceratum, ut carnem producat.

Quod ad abſtinentiam vero, & primos
355,15. ulterioreſque cibos potioneſque pertinet, eadem, quæ in vulneribus præcepi, ſervanda ſunt: eo magis, quo periculoſius hæc pars afficitur. Quinetiam, cum jam non ſolum ſuſtineri, ſed ali cibis quoque [2] oportebit, tamen erunt vitanda, quæcunque mandenda ſunt: item fumus, & quicquid excitat ſternutamentum. Spem vero certam faciunt, membrana [3] mobilis ac ſui coloris, caro increſcens rubicunda, facilis motus maxillæ atque cervicis. Mala ſigna ſunt, membrana immobilis, nigra, vel livida,

1 Alii *illiniri.* 2 Pantin. Edit. *adparebunt.* 3 Al. *mollis.*

da, vel aliter coloris corrupti, dementia, acris vomitus, nervorum vel reſolutio vel diſtentio, caro livida, maxillarum rigor, atque cervicis. Cætera, quæ ad ſomnum, cibi deſiderium, febrem, puris colorem attinent, eadem, quæ in cæteris vulneribus, vel ſalutaria, vel mortifera ſunt.

Ubi bene res cedit, incipit ab ipſa membrana; vel, ſi os eo loco duplex eſt, inde quoque caro increſcens id, quod inter oſſa vacuum eſt, replet: nonnunquam etiam ſuper calvariam excreſcit. Quod ſi incidit, inſpergenda ſquama æris eſt, ut id reprimat & cohibeat, eaque carni ſuperdanda, quæ ad cicatricem perducant. Omnibuſque ea locis commode inducitur, excepta frontis ea parte, quæ paululum ſuper id eſt, quod inter ſupercilia eſt. Ibi enim vix fieri poteſt, ut [1] non per omnem ætatem ſit exulceratio: quæ linteolo, medicamentum habente, contegenda erit. Illa utique, capite fracto, ſervanda ſunt, ut, donec jam valida cicatrix erit, vitentur ſol, ventus, frequens balneum, major vini modus.

CAP. V.

De Naſo fracto. [2]

IN naribus vero, & os, & cartilago frangi ſolet, & quidem modo adverſa, modo à latere eſt: ſi adverſa fracta ſunt, alterumve ex his, nares deſidunt, difficulter ſpiritus trahitur. Si à latere os fractum eſt, is locus cavus eſt: ſi cartilago, in alteram partem nares declinantur.

1 Deeſt Edit. Pantin. 2 Æginet. VI, 91. Hippocrat. de Articul. T. XXX. XXXI. Vectar. T. V. Petr. de Marchettis Obſervat. Medico. Chirurg. Obſerv. 26, 27. exempla refert.

† Quicquid è cartilagine concedit, excitandum leniter eſt, aut ſubjecto ſpecillo, aut duobus digitis utrinque compreſſis: deinde in longitudinem implicata linamenta, & molli pellicula cincta circumſutaque, intus injicienda ſunt; aut eodem modo compoſitum aliquid ex arido penicillo; aut grandis pinna, gummi, vel fabrili glutine illita, & molli pellicula circumdata, quæ deſidere cartilaginem non ſinunt. Sed, ſi adverſa ea fracta eſt, æqualiter utraque naris implenda eſt. Si à latere, id, quod inſeritur, craſſius eſſe debet ab ea parte, in quam naſus jacet, ab altera tenuius. Extrinſecus autem circumdanda habena eſt
525.18. mollis, medio illita mixtis inter ſe ſimila & thuris fuligine: eaque ultra aures ducenda, & fronti duobus capitibus agglutinanda eſt. id enim corpori quaſi gluten inhæreſcit, &, cum induruit, nares commode continet. † Sin, quod intus inditum eſt, lædit; ſicut maxime fit, ubi interior cartilago perfracta eſt, exercitatæ nares eadem tantummodo habena continendæ ſunt: deinde, poſt quatuordecim dies idipſum demendum eſt. Reſolvitur autem aqua calida; eaque tumens locus quotidie fovendus eſt.

Sin os fractum eſt, id quoque digitis in ſuam ſedem reponendum eſt: atque ubi adverſum id ictum eſt, utraque naris implenda eſt: ubi à latere, ea, in quam os impulſum eſt: imponendumque ceratum, & paulo vehementius deligandum eſt; quia callus eo loco non ad ſanitatem tantummodo,

modo, ſed etiam ad tumorem increſcit. à tertio die fovendum id aqua calida eſt, tantoque magis, quanto propius eſſe ſanitati debet. Quod ſi plura erunt fragmenta, nihilominus intrinſecus ſingula in ſuas ſedes digitis erunt compellenda; imponendaque extrinſecus eadem habena, & ſuper eam ceratum; neque ultra faſcia adhibenda eſt.

At, ſi quod fragmentum undique reſolutum cum cæteris non glutinabitur, intelligetur quidem ex humore, qui multus ex vulnere feretur; vulſella vero extrahetur: finitiſque inflammationibus, imponetur aliquod medicamentum ex iis, quæ leniter reprimunt. Pejus eſt, ubi aut oſſi aut cartilagini fractæ cutis quoque vulnus acceſſit. id admodum raro fit. Si incidit, illa quidem nihilominus eadem ratione in ſuas ſedes excitanda ſunt: cuti vero ſuperimponendum emplaſtrum aliquod ex his, quæ recentibus vulneribus accommodata ſunt: ſed inſuper nullo vinculo deligandum eſt.

CAP. VI.

De Auribus fractis. [1]

IN aure quoque interdum rumpitur cartilago. Quod ſi incidit, antequam pus oriatur, imponendum glutinans medicamentum eſt. ſæpe enim ſuppurationem prohibet, & aurem confirmat. Illud & in hac & in naribus ignorari non oportet; non quidem cartilaginem ipſam glutinari, circa tamen carnem increſcere, ſolidarique eum

1 Æginet. III, 23, Hippocr. de Articul. T. XXXV. Vectar. VI.

eum locum. Itaque, ſi cum cute cartilago rupta eſt, cutis utrinque ſuitur. Nunc autem de ea dico, quæ, cute integra, frangitur. In ea vero ſi jam pus natum eſt, aperienda altera parte cutis, & ipſa cartilago contra lunata plaga excidenda eſt: deinde utendum eſt medicamento leniter ſanguinem ſupprimente, quale lycium eſt aqua dilutum, donec ſanguis fluere deſinat: tum imponendum linteolum cum emplaſtro, ſic, ut pingue omne vitetur: & à parte poſteriore lana mollis auri ſubjicienda eſt, quæ, quod eſt inter hanc & caput, compleat: tum leniter ea deliganda eſt; & à tertio die, vapore, ut in naribus poſui, fovenda. Atque in his quoque generibus abſtinentia primis temporibus neceſſaria eſt, donec inflammatio finiatur.

Cap. VII.

De Maxilla fracta, & quibuſdam ad omnia oſſa pertinentibus. [1]

22

AB his ad maxillam venturus indicanda quædam puto communiter ad omnia oſſa pertinentia, ne ſæpius 2
eadem dicenda ſint. Omne igitur os, modo rectum, ut lignum in longitudinem finditur; modo frangitur tranſverſum; interdum obliquum: atque id ipſum nonnunquam retuſa habet capita, nonnunquam 3
acuta. quod genus peſſimum eſt: quia neque facile committuntur, quæ nulli retuſo innituntur; & carnem vulnerant, interdum quoque nervum aut muſculum. Quinetiam

1 Ægnet. VI, 92.

etiam aliquando plura fragmenta à fragmento fiunt. Sed in aliis quidem oſſibus ex toto ſæpe fragmentum à fragmento recedit: Maxillæ vero ſemper aliqua, parte etiam vexata, oſſa inter ſe cohærent.

Igitur inprimis digitis duobus utrinque prementibus, & ab ore, & à mento omnia oſſa in ſuam ſedem compellenda ſunt: deinde, ſi maxilla transverſa fracta eſt (ſub quo caſu fere dens ſuper proximnm dentem excidit) ubi ea in ſuam ſedem collocata eſt, duo proximi dentes, aut ſi hi labant, ulteriores inter ſe [1] ſeta deligandi ſunt. id in alio genere fracturæ ſupervacuum eſt. cætera eadem facienda. Nam linteolum duplex, madens vino & oleo, ſuperinjiciendum eſt, cumque eo ſimila & thuris fuligo: deinde aut faſcia, aut mollis habena, medio in longitudinem inciſa, ut utrinque mentum *522, 16.* complectatur; & inde capita ejus ſupra caput adducta ibi ligentur.

Illud quoque ad omnia oſſa pertinens dictum erit; famem primum eſſe neceſſariam: deinde, à die tertio, humidum cibum; ſublata inflammatione, paulo pleniorem, eumque, qui carnem alat: vinum per omne tempus eſſe alienum. Deinde tertio die reſolvi debere; foverique per ſpongiam vapore calidæ, eademque, quæ primo foverant, ſuperdari; idem quinto die fieri, & donec inflammatio finiatur; quæ vel nono die, vel ſeptimo fere ſolvitur: ea ſublata, rurſus oſſa eſſe tractanda, ut, ſi quod fragmentum loco ſuo non eſt, reponatur. neque id eſſe ſol-

1 Rhodius de Acia, C. 15. p. 213.

ſolvendum, niſi duæ partes ejus temporis, intra quod quæque oſſa conſervent, tranſierunt.

Fere vero inter quartumdecimum & unum & vigeſimum diem ſaneſcunt, maxilla, malæ, jugulum, pectus, latum os ſcapularum, coſtæ, ſpina coxarum, os tali, calx, manus, planta: inter vigeſimum & trigeſimum diem, crura brachiaque: inter ſeptimum & vigeſimum & quadrageſimum, humeri & femora.

Sed de maxilla illud quoque adjiciendum eſt, quod humidus cibus diu aſſumendus ſit. Atque etiam, cum tempus proceſſit, in lagano ſimilibuſque aliis perſeverandum eſt, neque quicquam edendum, donec ex toto maxillam callus firmaverit. Itemque, primis utique diebus, habendum ſilentium.

CAP. VIII.

De Jugulo fracto.

JUGULUM vero, ſi transverſum fractum eſt, nonnunquam per ſe recte coit, &, niſi movetur, ſanari ſine vinctura poteſt: nonnunquam vero, maximeque ubi motum eſt, elabitur; fereque id, quod à pectore eſt, ſuper id, quod ab humero eſt, in poſteriorem partem inclinatur. Cujus ea ratio eſt, quod per ſe non movetur; ſed cum humeri motu conſentit. Itaque, eo conſiſtente, ſuper id humerus agitatur. Raro vero admodum in priorem partem jugulum inclinatur: adeo ut magni profeſſores nunquam

quam ſe vidiſſe memoriæ mandaverint. Sed locuples tamen ejus rei author Hippocrates eſt.

Verum, ut diſſimilis uterque caſus eſt, ſic quædam diſſimilia requirit. Ubi ad ſcapulas jugulum tendit, ſimul dextra manu plana propellendus in poſteriorem partem humerus eſt, & illud in priorem attrahendum. Ubi ad pectus converſum eſt, ipſum quidem retro dandum, humerus autem in priorem partem adducendus eſt: ac, ſi is inferior eſt, non id, quod à pectore eſt, deprimendum eſt, quia immobile eſt; ſed humerus ipſe attollendus: ſin autem ſuperior eſt, id, quod à pectore eſt, implendum lana, & humerus ad pectus deligandus eſt. Si acuta fragmenta ſunt, incidi contra cutis debet; & ex oſſibus ea, quæ carnem vulnerant, præcidenda; tum retuſa oſſa committenda ſunt; &, ſi quod ab aliqua parte eminet, opponendum eſt triplex linteolum in vino & oleo tinctum. Si plura fragmenta ſunt, excipienda ſunt ex ferula facto canaliculo, eodemque intus incerato, ne faſcia diducatur. quæ jugulo compoſito circumdanda eſt ſæpius potius, quam valentius. quod ipſum quoque in omnibus fractis perpetuum eſt. A dextro vero jugulo, ſi id fractum eſt, ad alam ſiniſtram; à ſiniſtro, ad dextram, rurſusque ſub ala ſua faſcia dari debet: poſt hæc, ſi jugulum ad ſcapulas inclinatum eſt, brachium ad latus; ſi in partem priorem, ad cervicem deligandum eſt: ſupinusque homo collocandus. cætera eadem

dem facienda, quæ ſupra comprehenſa ſunt.

2. *De diverſis oſſium curis.*

Sunt vero plura oſſa fere immobilia, vel dura, vel cartilaginoſa, quæ vel franguntur, vel forantur, vel colliduntur, vel finduntur, ut malæ, pectus, latum os ſcapularum, coſtæ, ſpina coxarum, os tali, calx, manus, planta. Horum omnium eadem curatio eſt. Si ſupra vulnus eſt, id ſuis medicamentis nutriendum eſt. quo ſaneſcente, rimas quoque oſſis, aut, ſi quod foramen eſt, callus implet. Si cutis integra eſt, & os læſum eſſe, ex dolore colligimus, nihil aliud, quam quieſcendum; imponendumque ceratum eſt, & leniter deligandum, donec ſanitate oſſis dolor finiatur.

CAP. IX.

De Coſtis fractis. [1]

PROPRIE tamen quædam de coſtis dicenda ſunt; quia juxta viſcera ſunt, & gravioribus periculis is locus expoſitus eſt. Coſta igitur interdum ſic finditur, ut ne ſummum quidem os, ſed interior pars ejus, quæ rara eſt, lædatur: interdum ſic, ut eam totam is caſus perruperit. Si tota fracta non eſt, nec ſanguis expuitur, nec febricula ſequitur, nec quicquam ſuppurat, niſi admodum raro, nec dolor magnus eſt; tactu tamen is locus leviter indoleſcit: ſed abunde eſt eadem, quæ ſupra ſcripta ſunt, facere; & à media faſcia incipere deligare, ne in alterutram partem hæc cutem inclinet. Ab uno vero & vigeſimo die,

1 Æginet. VI, 96.

die, quo utique os eſſe debet glutinatum, id agendum cibis uberioribus eſt, ut corpus quam pleniſſimum fiat, quo melius os veſtiat: quod illo loco tenerum adhuc injuriæ ſub tenui cute expoſitum eſt. Per omne autem tempus curationis, vitandus clamor, ſermo quoque, tumultus, ira, motus vehementior corporis, fumus, pulvis, & quicquid vel tuſſim vel ſternutamentum movet: ne ſpiritum quidem magnopere continere expedit.

At, ſi tota coſta perfracta eſt, caſus aſperior eſt. Nam & graves inflammationes, & febris, & ſuppuratio, & ſæpe vitæ periculum ſequitur, & ſanguis ſpuitur. Ergo, ſi vires patiuntur, ab eo brachio, quod ſuper eam coſtam eſt, ſanguis mittendus eſt: ſi non patiuntur, alvus, tamen ſine ullo acri, ducenda eſt; diutiuſque inedia pugnandum. Panis vero ante ſeptimum diem non aſſumendus; ſed una ſorbitione vivendum: imponendumque ei loco ceratum ex lycio factum, cui cocta quoque reſina adjecta ſit, aut Polyarchi malagma; aut panni ex vino 253.
& roſa & oleo; ſuperque imponenda lana ſuccida mollis, & duæ faſciæ à mediis orſæ, minimeque adſtrictæ. Multo vero magis omnia vitanda, quæ ſupra poſui; adeo, ut ne ſpiritus quidem ſæpius movendus ſit. Quod ſi tuſſis infeſtabit, ad id potio ſumenda erit, vel ex trixagine, vel ex ruta, vel ex herba ſtœchade, vel ex cumino & pipere. Gravioribus vero doloribus urgentibus, cataplaſma imponi quoque con-

veniet, vel ex lolio, vel ex hordeo, cui pin-
guis fici tertia pars ſit adjecta. Et id qui-
dem interdiu ſuperjacebit: noctu vero i-
dem aut ceratum, aut malagma, aut pan-
ni; quia poteſt cataplaſma decidere. Ergo
quotidie quoque reſolvetur, donec jam
cerato aut malagmate poſſimus eſſe conten-
ti. Et decem quidem diebus extenuabitur fa-
me corpus; ab undecimo vero ali incipiet:
ideoque etiam laxior, quam primo, faſcia
ſit, qua ligabitur. Fereque ea curatione ad
quadrageſimum diem perveniet.

Sub qua ſi metus erit ſuppurationis, plus
malagma, quam ceratum ad digerendum
proficiet. Si ſuppuratio vicerit, neque per
quæ ſupra ſcripta ſunt, diſcuti potuerit; om-
nis mora vitanda erit, ne os infra vitietur:
ſed, qua parte maxime tumebit, demitten-
dum erit candens ferramentum, donec ad
pus perveniat; idque effundendum. Si nuſ-
quam tumor ſe oſtendit, ubi maxime pus
ſubſit, ſic intelligemus. creta cimolia to-
tum locum illinemus, & ſiccari patiemur:
quo loco maxime humor intus perſevera-
bit, ibi pus proximum erit; eoque uri de-
bebit. Si latius aliquid abſcedet, duobus
aut tribus locis erit perforandum; demit-
tendumque linamentum, aut aliquid ex
penicillo. quod ſummum lino ſit devin-
ctum, ut facile educatur. Reliqua eadem,
quæ in cæteris aduſtis, facienda ſunt. Ubi
purum erit ulcus, ali corpus debebit, ne ta-
bes, perniciosa futura, id malum ſubſequa-
tur. Nonnunquam etiam, levius ipſo oſſe
affecto

affecto, & inter initia neglecto, non pus, ſed humor quidam muco ſimilis, intus coit; molleſcitque contra cutis. In qua ſimili uſtione utendum eſt.

2. *De ſpina fracta.* [1]

In ſpina quoque eſt, quod proprie notemus. Nam ſi quid ex vertebra excidit, aut aliquo modo fractum eſt, locus quidem concavus fit; punctiones autem in eo ſentiuntur: quia neceſſe eſt ea fragmenta ſpinoſa eſſe. quo fit, ut homo in anteriorem partem ſubinde nitatur. Hæc noſcendæ rei cauſa ſunt. Medicamentis vero iiſdem opus eſt, quæ prima parte hujus capitis expoſitæ ſunt.

CAP. X.

De Humerorum, brachiorum, femorum, crurum, digitorum fractorum, vel evulſorum, communibus curationibus.

SIMILES rurſus ex magna parte caſus curationeſque ſunt humeris & femoribus. Communia etiam quædam humeris, brachiis, femoribus, cruribus, digitis: ſiquidem ea minime periculoſe media franguntur: at, quo propior fractura capiti vel ſuperiori vel inferiori eſt, eo pejor eſt. nam & majores dolores adfert, & difficilius curatur. Earum maxime tolerabilis eſt ſimplex, eaque tranſverſa: pejor, ubi obliqua, atque ubi fragmenta: peſſima, ubi eadem acuta ſunt. Nonnunquam autem fracta in his oſſa in ſuis ſedibus remanent. multo ſæpius excidunt, aliudque ſuper aliud efferuntur,

1 Æginet. VI, 98.

tur. idque ante omnia conſiderari debet: & ſunt notæ certæ. Si ſuis ſedibus ſunt mota reſima, punctioneſque ſenſum repræſentant, & tactu inæqualia ſunt. Si vero non adverſa, ſed obliqua junguntur (quod fit ubi loco ſuo non ſunt) membrum id altero latere brevius eſt, & muſculi ejus tu ment.

Ergo, ſi hoc deprenſum eſt, protinus iidem membrum oportet extendere. Nam nervi muſculique, intenti per oſſa, contrahuntur: neque in ſuum locum veniunt, niſi illos per vim aliquis intendit. Rurſus, ſi primis diebus id omiſſum eſt, inflammatio oritur. † Sub qua & difficile, & periculoſe vis nervis adhibetur. nam diſtentionem nervorum vel [1] cancer ſequitur; vel certe, cum mitiſſime agitur, pus. itaque, ſi ante repoſita oſſa non ſunt, poſt eam reponenda ſunt. Intendere autem digitum vel aliud quodque membrum, ſi adhuc tenerum eſt, etiam unus homo poteſt; cum alteram partem dextra, alteram ſiniſtra prendit. Valentius membrum duobus eget, qui in diverſa contendant. Si firmiores nervi ſunt, ut in viris robuſtis, maximeque eorum feminibus & cruribus evenit; habenis quoque, vel lineis faſciis utrinque capita articulorum deliganda, & per plures & in diverſa ducenda ſunt. Ubi vero paulo longius, quam naturaliter eſſe debet, membrum vis fecit; tum demum oſſa manibus in ſuam ſedem compellenda ſunt: indiciumque oſſis repoſiti eſt dolor ſublatus. At membrum alteri æqua

[1] Tulpius Obſerv. L. 4. Cap. 13.

æquatum, involvendum duplicibus triplicibuſve pannis in vino & oleo tinctis: quos lineos eſſe, commodius eſt.

Fere vero faſciis ſex opus eſt. Prima breviſſima adhibenda: quæ circa fracturam ter voluta ſurſum verſum feratur, & quaſi in cochleam ſerpat; ſatiſque eſt, eam ter hoc quoque modo circuire. Altera dimidio longior ea: quæ, ſi qua parte os eminet, ab ea, ſi totum æquale eſt, undelibet ſuper fracturam incipere debet, priori adverſa, deorſumque tendere; atque iterum ad fracturam reverſa, in ſuperiore parte ultra priorem faſciam diſinere. Super has injiciendum latiore linteo ceratum eſt, quod eas contineat. Ac, ſi qua parte os eminet, triplex ei pannus objiciendus, eodem vino & oleo madens. Hæc tertia faſcia comprehendenda ſunt, quartaque, ſic, ut ſemper inſequens priori adverſa ſit, & tertia tantum in inferiore parte, tres in ſuperiore [1] finiant: quia ſatius eſt ſæpius circuire, quam adſtringi: ſiquidem id, quod adſtrictum eſt, † alienatur, & cancro opportunum eſt. Articulum autem quamminime vincire opus eſt: 294,31. ſed, ſi juxta hunc os fractum eſt, neceſſe 300,17 eſt.

Deligatum vero membrum in diem tertium continendum eſt. Eaque vinctura talis eſſe debet, ut primo die nihil offenderit, non tamen laxa viſa ſit; ſecundo laxior; tertio jam pene reſoluta. Ergo tum rurſum id membrum deligandum, adjiciendaque prioribus quinta faſcia eſt, iterumque

[1] Al. feriant.

que quinto reſolvendum eſt, & tum ſex faſciis involvendum, ſic, ut tertia & quinta infra, cæteræ ſupra finiantur. Quotieſcunque autem ſolvitur membrum, calida aqua fovendum eſt. Sed, ſi juxta articulum fractura eſt, diu inſtillandum vinum eſt, exigua parte olei adjecta, eademque omnia facienda, donec ab eo inflammatio ſolvatur, vel tenuius quoque, quam ex conſuetudine, id membrum fiat. quod ſi ſeptimus dies non dedit, certe nonus exhibet. tum facillime oſſa tractantur.

Rurſus ergo, ſi parum commiſſa ſunt, committi debent: ſi qua fragmenta eminent, in ſuas ſedes reponenda ſunt, deinde eodem modo membrum deligandum, ferulæque ſuperaccommodandæ ſunt, quæ fiſſæ circumpoſitæque oſſa in ſua ſede contineant: &, in quam partem fractura inclinat, ab eo latior valentiorque ferula imponenda eſt. Eaſque omnes circa articulum eſſe oportet reſimas, ne hunc lædant, nec ultra adſtringi, quam ut oſſa contineant: & cum ſpatio laxentur, tertio quoque die paulum habenis ſuis coartari; ac, ſi nulla prurigo, nullus dolor eſt, ſic manere, donec duæ partes ejus temporis, quo os quodque conſervet, compleantur: poſtea levius aqua calida fovere; quia primo digeri materiam opus eſt, tum evocari. Ergo cerato quoque liquido id [1] leniter eſt ungendum, perfricandaque ſumma cutis eſt; laxiuſque id deligandum eſt. Tertio quoque die ſolvendum, ſic, ut remota calida aqua,

1 Al. *pleniter*.

aqua, cætera eadem fiant; tantummodo ſingulæ faſciæ, quoties reſolutæ fuerint, ſubtrahantur.

2. *De Humero fracto.* [1]

Hæc communia ſunt: illa propria. Si quidem humerus fractus eſt, non ſic, ut membrum aliud, intenditur: ſed homo collocatur alto ſedili, medicus autem humiliore adverſus. Una autem faſcia, brachium amplexa, ex cervice ipſius, qui læſus eſt, id ſuſtinet: altera, ab altera parte ſuper caput data, ibi accipit nodum: tertia vincto imo humero deorſum demittitur, ibi quoque capitibus ejus inter ſe vinctis. Deinde ab occipitio ipſius, miniſter ſub ea faſcia, quam ſecundo loco poſui, porrecto, ſi dextus humerus ducendus eſt, dextro, ſi ſiniſter, ſiniſtro brachio, demiſſum inter femina ejus, qui curatur, baculum tenet: medicus ſuper eam faſciam, de qua tertio loco dixi, plantam injicit dextram, ſi ſiniſter, ſiniſtram, ſi dexter humerus curatur; ſimulque alteram faſciam miniſter attollit, alteram premit medicus: quo fit, ut leniter humerus extendatur. Faſciis vero, ſi medium aut imum os fractum eſt, beviori-bus opus eſt; ſi ſummum, longioribus: ut ab eo ſub altera quoque ala per pectus ad ſcapulas porrigantur. Protinus vero brachium, cum deligatur, ſic inclinandum eſt, ut id, quod afficitur, ante faſciis quoque ſic figuratum ſit, ne poſtea ſuſpenſum aliter, atque cum deligabatur, humerum inclinet, brachioque ſuſpenſo, ipſe quoque

 hume-

1 Hippocr. de Fract. T. VIII.

humerus ad latus leniter deligandus eſt, per quæ fit, ut minime moveatur: ideoque oſſa ſic ſe habent, ut aliquis compoſuit. Cum ad ferulas ventum eſt, extrinſecus eſſe earum longiſſimæ debent: à lacerto breviore; ſed ſub ala breviſſimæ. Sæpiuſque reſolvendæ ſunt, ubi in vicinia cubiti humerus fractus eſt, ne ibi nervi rigeſcant, & inutile brachium efficiatur. Quoties ſolutæ ſunt, fractura manu continenda; cubitus aqua calida fovendus, & molli cerato perfricandus; ferulæque vel omnio non imponendæ contra eminentiam cubiti, vel aliquanto breviores ſint.

3. *De Brachio fracto.* [1]

At, ſi brachium fractum eſt, in primis conſiderandum eſt, alterum os, an utrunque comminutum ſit: non quo alia in ejuſmodi caſu curatio ſit admovenda; ſed primum, ut valentius [2] extendatur, ſi utrunque os fractum eſt, quia neceſſe eſt minus nervos contrahi altero oſſe integro, eoſque intendente; deinde, ut curioſius omnia in continendis oſſibus fiant, ſi neutrum alteri auxilio eſt. nam, ubi alterum integrum eſt, plus opis in eo, quam in faſciis feruliſque eſt. Deligari autem brachium debet, paululum pollice ad pectus inclinato; ſiquidem is maxime brachii naturalis habitus ſit: idque involutum mitella commodiſſime excipitur. quæ latitudine ipſa brachio, peranguſtis capitibus collo injicitur: atque ita commode brachium ex cervice ſuſpenſum eſt. Idque pau-

1 Æginet. VI, 99. 2 Hippocrat. de Fractur. T. IV. 9.

paulum ſupra cubiti alterius regionem pendere oportet.

4. *De Cubito fracto.*

Quod ſi ex ſummo cubito quid fractum ſit, glutinare id vinciendo alienum eſt. fit enim brachium immobile. Ac, ſi nihil aliud quam dolori occurrendum eſt, idem, qui fuit, ejus uſus eſt.

5. *De Cruribus Femoribusque fractis.* [1]

In crure æque ad rem pertinet, alterum ſaltem os integrum manere. commune ei femorique eſt, quod, ubi deligatum eſt, in canalem conjiciendum eſt. Is canalis ab inferiori parte foramina habere debet, per quæ, ſi quis humor exceſſerit, deſcendat: & à planta moram, quæ ſimul & ſuſtineat eam, & delabi non patiatur: & à lateribus cava, per quæ loris datis, moræ quædam crus femurque, ut collocatum eſt, detineant. Eſſe etiam is debet, à planta, ſi crus fractum eſt, circa poplitem; ſi femur, uſque ad coxam; ſi juxta ſuperius caput femoris, ſic, ut ipſa quoque ei coxa inſit. Neque tamen ignorari oportet, ſi femur fractum eſt, fieri brevius, quia nunquam in antiquum ſtatum revertitur: ſummiſque digitis poſtea cruris ejus inſiſti. ex quo multa debilitas eſt; fœdior tamen, ubi fortunæ negligentia quoque acceſſit.

6. *De Digito fracto.*

Digitum ſatis eſt ad unum [2] ſurculum deligari poſt inflammationem.

[1] Æginet. VI, 102. Hippocrates de Fractur. XXIII.
[2] Al *ſurunculum.*

7. *Communes curationes ad humeros, brachia, crura, femina, digitoſque confractos pertinentes.*

His proprie ad ſingula membra pertinentibus, rurſus iſta communia ſunt, primis diebus fames: deinde tum, cum jam increſcere callum oportet, liberalius alimentum: longa à vino abſtinentia: fomentum aquæ calidæ, dum inflammatio eſt, liberale; cum ea deſiit, modicum: tum etiam longior ulterioribus, è liquido cetato, membris, & mollis tamen unctio. Nec protinus exercendum id membrum, ſed paulatim ad antiquos uſus reducendus eſt.

Gravius aliquanto eſt, cum oſſis fracturæ carnis quoque vulnus acceſſit; maximeque, ſi id muſculi femoris aut humeri ſenſerint. nam & inflammationes multo graviores, & promptiores cancros habent. Ac femur quidem, ſi oſſa inter ſe ceſſerunt, fere præcidi neceſſe eſt. Humerus vero quoque in periculum venit; ſed facilius conſervatur. Quibus periculum etiam magis id expoſitum, quod juxta ipſos articulos ictum eſt. Igitur curioſius id agendum eſt, & per mediam plagam muſculus tranſverſus præcidendus: ſanguis vero, ſi parum fluxit, mittendus: corpus inedia in decimum diem extenuandum. Ac reliqua quidem membra lentius intendenda, & lenius in his oſſa in ſuam ſedem reponenda ſunt: his vero neque intendi nervos, neque oſſa tractari, ſatis expedit. ipſique homini permittendum eſt, ut ſic ea collocata habeat, quem-

quemadmodum minimum læduntur. Omnibus autem his vulneribus imponendum primo linamentum ex vino madens, cui roſæ paulum admodum adjectum ſit: cætera eadem. Deliganda faſciis ſunt, aliquanto, quam vulnus, laxioribus; ſcilicet laxius, quam ſi ea plaga non eſſet, quantoque facilius & alienari & occupari cancro vulnus poteſt. [1] numero potius faſciarum id agendum eſt, ut laxæ quoque æque contineant.

Quod in femore humerove ſic fiet, ſi oſſa forte recte concurrerint: ſin aliter ſe habebunt, eatenus circumdari faſcia debebit, ut impoſitum medicamentum contineat. Cætera eadem, quæ ſupra ſcripſi, facienda ſunt. præterquam quod neque ferulis, neque canalibus, inter quæ vulnus ſaneſcere non poteſt; ſed pluribus tantummodo & latioribus faſciis opus eſt: ingerendumque ſubinde in eas eſt calidum oleum, & vinum; [2] magiſque hoc. In principio fame utendum; vulnus calida aqua fovendum; friguſque omni ratione vitandum eſt, & tranſeundum ad medicamenta, quæ puri movendo ſunt. Majorque vulneri, quam oſſi cura adhibenda. ergo quotidie ſolvendum nutriendumque eſt.

Inter quæ ſi quod parvulum fragmentum oſſis eminet, id, ſi retuſum eſt, in ſuam ſedem dandum: ſi acutum, ante acumen ejus; ſi longius eſt, præcidendum; ſi brevius, limandum, & utrumque ſcalpro lævandum: tum ipſum recondendum eſt. ac, ſi id manus facere non poteſt, vulſella, quali

1 Al. *numeris.* 2 Al. *magiſque in primo fame &c.*

quali fabri utuntur, injicienda eſt acutæ oſſis prominentis cuſpidi, ab ea parte, qua ſima eſt; ut ea parte, qua gibba eſt, eminens os in ſuam ſedem compellat. Si id majus eſt, membranulisque cingitur, ſinere oportet has ſub medicamentis reſolvi, idque os, ubi jam nudatum eſt, abſcindere; quod maturius ſcilicet faciendum eſt. poſtque ea ratione & os coire, & vulnus ſaneſcere: illud ſuo tempore; hoc, prout ſe habet.

Nonnunquam etiam in magno vulnere evenit, ut fragmenta quædam velut emoriantur, neque cum cæteris coëant. quod hic quoque ex modo fluentis humoris colligitur. Quo magis neceſſarium eſt, ſæpius ulcus reſolvere, quam nutrire: ſequiturque fere, ut id os per ſe poſt aliquot dies excidat; aut, cum jam ante miſera conditio vulneris ſit, tamen id interdum majus diuturniusque faciat. Sæpe etiam integra cute os abrumpitur, protinusque prurigo & dolor oritur. Quare ſolvere, ſi accidit, maturius oportet, & fovere aqua, per æſtatem, frigida; per hiemem, egelida: deinde ceratum myrteum imponere.

Interdum fractura quibuſdam velut aculeis carnem vexat. Quo à prurigine & punctionibus cognito, aperire id medicus, eosque aculeos præcidere neceſſe habet. Reliqua vero curatio in utroque hoc caſu eadem eſt, quæ, ubi plagam ictus protinus intulit. Puro jam ulcere, cibis hic quoque utendum eſt carnem producenti-

bus,

bus. Si brevius adhuc membrum eſt, & oſſa loco ſuo non ſunt, paxillus tenuis & læviſſimi generis inter ea demitti debet, ſic, ut capite paululum emineat; iſque quotidie plenior adigendus eſt, donec par id membrum alteri fiat. Tum paxillus removendus, vulnusque ſanandum eſt. Cicatrix vero inducta fovenda aqua frigida eſt, in qua myrtus, hedera, aliæve ſimiles verbenæ decocta ſint: illinendumque medicamentum, quod ſiccet. & magis etiam hic quieſcendum, donec id membrum confirmetur.

Si quando vero oſſa non conferbuerunt, quia ſæpe ſoluta, ſæpe mota ſunt, in aperto deinde curatio eſt. poſſunt enim coire. Si vetuſtas occupavit, membrum extendendum eſt, ut aliquid lædatur: oſſa inter ſe manu dividenda, ut concurrendo exaſperentur, &, ſi quid pingue eſt, eradatur, totumque id quaſi recens fiat. magna tamen cura habita, ne nervi muſculive lædantur. Tum vino fovendum eſt, in quo malicorium decoctum ſit; imponendumque idipſum ovi albo mixtum: tertio die reſolvendum, fovendumque aqua, in qua verbenæ, de quibus ſupra dixi, decoctæ ſint. quinto die idem faciendum, ferulæque circumdandæ: cætera, & ante, & poſt, eadem facienda, quæ ſupra ſcripſi. Solent tamen interdum adverſa inter ſe oſſa [1] confervere: eoque & brevius membrum, & indecorum fit, &, ſi capita acutiora ſunt, aſſiduæ puncturæ ſentiuntur. Ob quam cauſam frangi rurſus

1. Al. *Cohærere* vel *coaleſcere*.

rurſus oſſa & dirigi debent. Id hoc modo fit. Calida aqua multa id membrum fovetur, & ex cerato liquido perfricatur, intenditurque: inter hæc, medicus pertractans oſſa, ut adhuc tenero callo, manibus ea diducit, compellitque id, quod eminet, in ſuam ſedem: &, ſi parum valuit, ab ea parte, in quam os ſe inclinat, involutam lana regulam objicit; atque ita deligando, aſſueſcere iterum vetuſtæ ſedi cogit.

Nonnunquam autem recte quidem oſſa conferbuerunt, ſuperincrevit vero nimius callus; ideoque locus intumuit. Quod ubi incidit, diu leniterque id membrum perfricandum eſt ex oleo, & ſale, & nitro; multumque aqua calida ſalſa fovendum; & imponendum malagma, quod digerat; adſtrictiusque alligandum: oleribusque, & præterea vomitu utendum. per quæ cum carne callus quoque extenuatur: confertque aliquid de ſinapi cum ficu in alterum pariter membrum impoſitum, donec id paulum erodat, eoque evocet materiam. Ubi his tumor extenuatus eſt, rurſus ad ordinem vitæ revertendum eſt.

Cap. XI.

De Oſſibus luxatis.

AC de fractis quidem oſſibus hactenus dictum ſit. Moventur autem ea ſedibus ſuis duobus modis. Nam modo, quæ juncta ſunt, inter ſe dehiſcunt: ut cum latum os ſcapularum ab humero recedit; & in brachio, radius à cubito; & in crure, tibia à ſura;

à ſura; &, interdum ſaltu, calcis os à talo; quod raro tamen fit: modo articuli ſuis ſedibus excidunt. Ante de prioribus dicam.

Quorum ubi aliquid incidit, protinus is locus cavus eſt, depreſſuſque digitus ſinum invenit. deinde gravis inflammatio oritur; atque in talo præcipue · ſiquidem febres quoque, & cancros, & nervorum vel diſtentiones, vel rigores, qui caput ſcapulis annectunt, movere conſuevit. Quorum vitandorum cauſa, facienda eadem ſunt, quæ in oſſibus mobilibus læſis. Atque id ubi incidit, protinus his locis imponenda, quæ ſupra propoſita ſunt, ut dolor tumorque per ea tollantur. Nam diducta oſſa nunquam rurſus inter ſe junguntur: & ut aliquid decoris eo loco, ſic nihil uſus admittitur.

Maxilla vero & vertebræ, omneſque articuli, cum validis nervis comprehenduntur, excidunt aut vi expulſi, aut aliquo caſu nervis vel ruptis, vel infirmatis; faciliuſque in pueris & adoleſcentulis, quam in robuſtioribus. Hique elabuntur in priorem & in poſteriorem, in interiorem & in exteriorem partem: quidam omnibus modis, quidam certis. Suntque quædam communia omnium ſigna, quædam propria cujuſque. Siquidem ſemper ea parte tumor eſt, in quam os prorumpit; ea ſinus, à qua receſſit. Et hæc quidem in omnibus deprehenduntur, alia vero in ſingulis. quæ, ſimulatque de quoque dicam, proponenda erunt.

Sed ut excidere omnes articuli poſſunt, ſic non omnes reponuntur. Caput enim nunquam compellitur, neque in ſpina vertebra, neque ea maxilla, quæ, utraque parte prolapſa, antequam reponeretur, inflammationem movit. Rurſum, qui nervorum vitio prolapſi ſunt, compulſi quoque in ſuas ſedes iterum excidunt. Ac, quibus in pueritia exciderunt, neque repoſiti ſunt, minus quam cæteri creſcunt: omniumque, quæ loco ſuo non ſunt, caro emacreſcit, magisque in proximo membro, quam ulteriore: utputa, ſi humerus loco ſuo non eſt, major in eo ipſo fit macies, quam in brachio; major in hoc, quam in manu. Tum pro ſedibus, & pro caſibus, qui inciderunt, aut major aut minor uſus ejus membri relinquitur: quoque in eo plus uſus ſupereſt, eo minus id extenuatur.

Quicquid autem loco ſuo motum eſt, ante inflammationem reponendum eſt. Si illa occupavit, dum conquieſcat, laceſſendum non eſt: ubi finita eſt, tentandum eſt in his membris, quæ id patiuntur. Multum autem eo confert & corporis & nervorum habitus. Nam, ſi corpus tenue, ſi humidum eſt, ſi nervi infirmi, expeditius os reponitur; ſed & multo facilius excidit, & poſtea minus fideliter continetur. Quæ contraria his ſunt, melius continent: ſed id, quod expulſum eſt, difficulter admittunt. Oportet autem ipſam inflammationem levare, ſuccida lana ex aceto ſuperimpoſita: à cibo, ſi valentioris articuli caſus eſt, triduo; inter-

dum

dum etiam quinque diebus abſtinere: bibere aquam calidam, dum ſitis finiatur: curioſiusque hæc facere, his oſſibus motis, quæ validis plenisque muſculis continentur: ſi vero etiam febris acceſſit, multo magis: deinde die quinto fovere ex aqua calida; remotaque lana, ceratum imponere ex cyprino factum; nitro quoque adjecto, donec omnis inflammatio finiatur. Tunc infrictionem ei membro adhibere: cibis uti bonis; uti vino modice: jamque ad uſus quoque ſuos id membrum promovere; quia motus, ut in dolore peſtifer, ſic alias ſaluberrimus corpori eſt. Hæc communia ſunt: nunc de ſingulis dicam.

CAP. XII.

De Maxilla luxata. [1]

MAXILLA in priorem partem propellitur, ſed modo altera parte, modo utraque. Si altera, in contrariam partem ipſa mentumque inclinatur: dentes paribus non reſpondent; ſed ſub his, qui ſecant, canini ſunt. At, ſi utraque, totum mentum inclinatur, & in exteriorem partem promovetur; inferioresque dentes longius, quam ſuperiores excedunt; intentique temporum muſculi apparent. Primo quoque tempore homo in ſedili collocandus eſt, ſic, ut miniſter à poſteriore parte caput ejus contineat, vel ſic, ut juxta parietem is ſedeat, ſubjecto inter parietem & caput ejus † ſcorteo pulvino duro, eoque caput per miniſtrum urgeatur, quo ſit immobilius.

1 Æginet. VI, 112.

tum medici digiti pollices, linteolis vel faſciis, ne dilabantur, involuti in os ejus conjiciendi, cæteri extrinſecus admovendi ſunt. ubi vehementer maxilla apprehenſa eſt, ſi una parte procidit, concutiendum mentum, & ad guttur adducendum eſt: tum ſimul & caput adprehendendum, &, excitato mento, maxilla in ſuam ſedem compellenda, & os ejus comprimendum eſt, ſic ut omnia pene uno momento fiant. Si in utraque parte prolapſa eſt, omnia eadem facienda; ſed æqualiter retro eſt maxilla agenda. Repoſito oſſe, ſi cum dolore oculorum & cervicis iſte caſus incidit, ex brachio ſanguis mittendus eſt. Cum omnibus vero, quorum oſſa mota ſunt, primo liquidior cibus conveniat, tum his præcipue: adeo ut ſermo quoque frequens, motu oris temporum nervos lædat.

Cap. XIII.

De Capite luxato.

Caput duobus proceſſibus in duos ſinus ſummæ vertebræ dimiſſis ſuper cervicem contineri, in prima parte propoſui. Hi proceſſus interdum in poſteriorem partem excidunt: quo fit, ut nervi ſub occipitio extendantur, & mentum pectori adglutinetur, neque bibere is, neque loqui poſſit, interdum ſine voluntate ſemen emittat. quibus celerrime mors ſupervenit. Ponendum autem hoc eſſe credidi, non quo curatio ejus rei ulla ſit; ſed ut res indiciis cognoſceretur, & non putarent ſibi me-

medicum defuiſſe, ſi qui ſic aliquem per-
didiſſent.

CAP. XIV.

De Spina luxata.[1]

IDEM caſus manet eos, quorum in ſpina vertebræ exciderunt. Id enim non poteſt fieri, niſi & medulla quæ per me-
ſium ; & duabus membranulis, quæ per
duos à lateribus proceſſus feruntur ; & ner-
vis, qui continent, ruptis. Excidunt autem
& in poſteriorem partem, & in priorem ; &
upra ſeptum tranſverſum, & infra. Si in
utramvis partem exciderint, à poſteriore
parte vel tumor, vel ſinus erit. Si ſuper ſe-
ptum id incidit, manus reſolvuntur, vomi-
us, aut diſtentio nervorum ſequitur, ſpiri-
us difficulter movetur; dolor urget, & aures
obtuſæ ſunt. Si ſub ſepto, femina reſolvun-
ur, urina ſupprimitur, interdum etiam
ine voluntate prorumpit. Ex ejuſmodi ca-
ibus, ut tardius, quam ex capitis, ſic ta-
nen intra triduum homo moritur. Nam,
uod Hippocrates dixit, vertebra in exte-
iorem partem prolapſa, pronum hominem
ollocandum eſſe, & extendendum, tum cal-
e aliquem ſuper ipſum debere conſiſtere, &
ntus impellere : in his accipiendum eſt,
uæ paululum exceſſerunt ; non in his, quæ
oto loco motæ ſunt. Nonnunquam enim
ervorum imbecillitas efficit, ut, quamvis
on exciderit vertebra, paululum tamen in
riorem partem promineat. id non jugu-
nt. Sed ab interiore parte non contingit

 quidem

1 Æginet. VII. 117.

quidem propelli Ab exteriore ſi quid propulſum eſt, plerumque iterum redit: niſi, quod admodum rarum eſt, vis nervis deſtituta.

Cap. XV.

De Humero luxato. [1]

Humerus autem modo in alam excidit, modo in partem priorem. Si in alam delapſus eſt, ei junctus cubitus recedit ab latere, ſurſumque ad ejuſdem partis aurem cum humero porrigi non poteſt, longiuſque altero id brachium eſt. Si in priorem partem, ſummum quidem brachium extenditur, minus tamen, quam naturaliter; difficiliuſque in priorem partem, quam in poſteriorem cubitus porrigitur.

Igitur, ſi in alam humerus excidit, & vel puerile adhuc eſt corpus, vel molle, certe imbecillibus nervis intentum eſt, ſatis eſt collocare id in ſedili; & ex duobus miniſtris alteri imperare, ut caput lati ſcapularum oſſis leniter reducat; alteri, ut brachium extendat: ipſum poſteriore parte reſidentem, humerum genu ſub ala ejus cogere, ſimulque & latum os, & altera manu brachium ejus ad latus impellere.

At, ſi vaſtius corpus, nervive robuſtiores ſunt, neceſſaria eſt ſpatha lignea, quæ & craſſitudinem duorum digitorum habet, & longitudine ab ala uſque ad digitos pervenit. in qua ſumma capitulum eſt rotundum, & leniter cavum; ut recipere particulam aliquam ex capite humeri poſſit: in-

quo

1 Æginet. VI. 114.

que ea bina foramina tribus locis ſunt, inter ſe ſpatio diſtantibus; in quæ lora mollia conjiciuntur. Eaque ſpatha, faſcia involuta, quo minus tactu lædat, ad alam à brachio dirigitur, ſic, ut caput ejus ſummæ alæ ſubjiciatur: deinde, loris ſuis ad brachium deligatur; uno loco, paulum infra humeri caput; altero, paulum ſupra cubitum; tertio, ſupra manum. cui rei protinus intervalla tunc quoque foraminum aptata ſunt. Sic brachium deligatum ſuper ſcalæ gallinariæ gradum trajicitur, ita altæ, ut conſiſtere homo ipſe non poſſit; ſimulque in alteram partem corpus demittitur, in alteram brachium intenditur: eoque fit, ut capite ligni caput humeri impulſum in ſuam ſedem, modo cum ſono, modo ſine hoc compellatur. Multas eſſe alias rationes, ſcire facile eſt uno Hippocrate lecto; ſed non alia magis uſu comprobata eſt.

At, ſi in partem priorem humerus incidit, ſupinus homo collocandus, faſciaque, aut habena, media ala circumdanda eſt, capitaque ejus poſt caput hominis miniſtro tradenda; brachium alteri; præcipiendumque, ut ille habenam, hic brachium extendat: deinde medicus, caput quidem hominis ſiniſtra debet repellere, dextra vero cubitum cum humero attollere, & os in ſuam ſedem compellere. faciliusque id in hoc caſu, quam in priore revertitur. Repoſito humero, lana alæ ſubjicienda eſt; ſi in interiore parte os fuit, ut ei opponatur, ſi in priore, ut tamen commodius delige-

tur. Tum faſcia, primum ſub ala obvoluta caput ejus debet comprehendere, deinc per pectus ad alteram alam, ab eaque a ſcapulas, rurſuſque ad ejusdem humeri ca put tendere, ſæpiuſque ad eandem ratio nem circumagi, donec bene id teneat. Vin ctus hac ratione humerus commodius con tinetur, ſi adductus ad latus ſit, & ad i quoque faſcia deligetur.

Cap. XVI.

De Cubito luxato. [1]

IN cubito autem tria coire oſſa, hume ri, & radii, & cubiti ipſius, ex his, qu prima parte hujus voluminis poſit ſunt, intelligi potuit. Si cubitus, quia ar nexus humero eſt, ab hoc excidit, radius qui adjunctus eſt, interdum diſtrahitur interdum ſubſiſtit. In omnes vero quatuc partes excidere cubitus poteſt. ſed, ſi i priorem prolapſus eſt, extentum brachiu eſt, neque recurvatur: ſi in poſteriorem brachium curvum eſt, neque extenditur breviuſque altero eſt; interdum [2] febrem vomitumque bilis movet: ſi in exteric rem, interioremve, brachium porrectur eſt, ſed paululum in eam partem, à qua c receſſit, recurvatur.

Quicquid incidit, reponendi ratio un eſt (neque in cubito tantum, ſed in omn bus quoque membris longis, quæ per ar ticulum longa teſta junguntur) utrunqu membrum in diverſas partes extendere donec ſpatium inter oſſa liberum ſit; tur i

1 Hippocrat. de Articulis. T. XXI. & Vectar. T IX. 2 Hippocrat. de Artic. T. XXII, 1.

id os, quod excidit; ab ea parte, in quam prolapſum eſt, in contrarium impellere. Extendendi tamen alia atque alia genera ſunt, prout nervi valent, aut oſſa huc illucve ſe dederunt. Ac modo manibus ſolis utendum eſt, modo quædam alia adhibenda.

Ergo, ſi in priorem partem cubitus prolapſus eſt, extendi per duas manus, interdum etiam habenis adjectis, ſatis eſt: deinde rotundum aliquid, à lacerti parte ponendum eſt, & ſuper id repente cubitus ad humerum impellendus eſt. At in aliis caſibus commodiſſimum eſt eadem ratione brachium extendere, quæ, fracto humero ſupra poſita eſt, & tum oſſa reponere.

Reliqua curatio eadem eſt, quæ in omnibus. Celerius tantum ſæpiuſque id reſolvendum eſt; multoque magis aqua calida fovendum, & diutus ex oleo & nitro ac ſale perfricandum. In cubito enim celerius, quam in ullo alio articulo, ſive extra remanſit, ſive intus revertit, callus circumdatur, iſque, ſi per quietem increvit, flexus illius poſtea prohibet.

CAP. XVII.

De Manu luxata.

MANUS quoque in omnes quatuor partes prolabitur. Si in poſteriorem partem excidit, porrigi digiti non poſſunt: ſi in priorem, non inclinantur: ſi in alterutrum latus, manus in contrarium, id eſt, aut ad pollicem, aut ad mini-

1 Hippocrat. de Articul. T. XXIII. Vectar, X.

mum digitum convertitur, & reponi non difficillime poteſt. Super locum autem durum & renitentem ex altera parte intendi manus, ex altera brachium debet, ſic, ut prona ſit, ſi in poſteriorem partem os excidit; ſupina, ſi in priorem; ſi in interiorem exterioremve, in latus. Ubi ſatis nervi diducti ſunt, ſi uſque in alterutrum latus procidit, manibus in contrarium repellendum eſt. At his, quæ in priorem poſterioremve partem prolapſa ſunt, ſuperimponendum aliquid durum, idque ſupra prominens os manu urgendum eſt, per quod os vis adjecta facilius in ſuam ſedem compellit.

CAP. XVIII.

De Palma luxata.

IN palma quoque oſſa interdum ſuis ſedibus promoventur, modo in priorem partem, modo in poſteriorem. In latus enim moveri, paribus oſſibus oppoſitis, non poſſunt. Signum id ſolum eſt, quod omnium commune eſt tumor ab ea parte, in quam os venit: ſinus ab ea, à qua receſſit. Sed ſine intentione, digito tantummodo bene preſſum os in ſuam ſedem revertitur.

CAP. XIX.

De Digitis luxatis.

557,4. AT in digitis totidem fere caſus, eademque ſigna ſunt, quæ in manibus. Sed in his extendendis non æque vi opus eſt; quod articuli breviores, & nervi

nervi minus validi ſint Super menſam tantummodo intendi debent, qui vel in priorem vel in poſteriorem partem exciderunt; tumque palma compelli: ut ita in locum, unde lapſus eſt digitus, reſtituatur.

C A P. XX. [1]

De Femore luxato.

CUM de humeris dixerim; de his quoque, quæ in cruribus ſunt, videri poſſum dixiſſe: ſiquidem in hoc caſu quædam ſimilitudo eſt femori & humero, tibiæ & cubito, pedi & manui. quædam tamen ſeparatim quoque de his dicenda ſunt.

Femur in omnes quatuor partes promovetur: ſæpiſſime in [2] interiorem; deinde in exteriorem; raro admodum in priorem, aut poſteriorem. Si in interiorem partem prolapſum eſt, crus longius altero & valgius eſt: extra enim pes ultimus ſpectat. Si in exteriorem, brevius, varumque fit, & pes intus inclinatur; calx ingreſſu terram non contingit, ſed planta ima; meliuſque id crus ſuperius corpus, quam in priore caſu, fert, minuſque baculo eget Si in priorem, crus plicari non poteſt, extenſumque alteri cruri ad calcem par eſt; ſed ima planta minus in priorem partem inclinatur: dolorque in hoc caſu præcipuus eſt; & maxime urina ſupprimitur Ubi cum dolore inflammatio quievit, commode ingrediuntur, rectuſque eorum pes eſt. Si in poſteriorem, extendi non poteſt crus, breviuſque eſt; ubi conſiſtit, calx quoque terram non contingit.

1 Æginet. V, 118, 2 Hippocrat. de Articul. T. LV. Vectar. T. XI,

Magnum autem femori periculum eſt, ne vel difficulter reponatur, vel repoſitum rurſus excidat. Quidam ſemper iterum excidere contendunt: ſed Hippocrates, & Diocles, & Philotimus, & Nileus, & Heraclides Tarentinus, clari admodum authores, ex toto ſe reſtituiſſe memoriæ prodiderunt. Neque tot genera machinamentorum quoque, ad extendendum in hoc caſu femur, Hippocrates, Andreas, Nileus, Nymphodorus, Protarchus, Heraclides, faber quoque quidam reperiſſent, ſi id fruſtra eſſet. Sed ut hæc falſa opinio eſt; ſic illud verum: cum ibi valentiſſimi nervi muſculique ſint, ſi ſuum robur habent, vix admittere, ut reponatur: ſi non habent, repoſitum non continere.

Tentandum igitur eſt, &, ſi tenerius membrum eſt, ſatis eſt habenam alteram ab inguine, alteram à genu intendi: ſi validius, melius adducent, qui eaſdem habenas ad valida bacula deligarint; tumque eorum fuſtium imas partes oppoſitæ moræ objecerint, ſuperioreſque ad ſe utraque manu traxerint. Etiamnum valentius intenditur membrum ſuper ſcamnum, cui ab utraque parte axes ſunt, ad quos habenæ illæ deligantur: qui, ut in torcularibus, converſi, rumpere quoque, ſi quis perſeveraverit, non ſolum extendere nervos & muſculos poſſent. Collocandus autem homo ſuper id ſcamnum eſt, aut pronus, aut ſupinus, aut in latus, ſic, ut ſemper ea pars ſuperior ſit, in quam os prolapſum eſt; ea etiam inferior,

ferior, à qua receſſit. Nervis extenſis, ſi in priorem partem os venit, rotundum aliquid ſuper inguen ponendum; ſubitoque ſuper id genu adducendum eſt eodem modo, eademque de cauſa, qua idem in brachio fit; protinusque, ſi complicari femur poteſt, intus eſt.

In cæteris vero caſibus, ubi oſſa paululum inter ſe receſſerunt, medicus debet id, quod eminet, retro cogere; miniſter contra coxam propellere. Repoſito oſſe, nihil novi aliud curatio requirit, quam ut diutius is in lecto detineatur; ne, ſi motum femur fuerit adhuc laxioribus nervis, rurſus erumpat. Poteſt tamen conditus articulus medius aut ſummus canaliculo aliquo contineri.

CAP. XXI.

De Genu luxato. [1]

GENU vero & in exteriorem, & in interiorem, & in poſteriorem partem excidere, notiſſimum eſt. In priorem non prolabi, plerique ſcripſerunt. poteſtque id vero proximum eſſe; cum ibidem oppoſita patella, ipſa quoque caput tibiæ contineat. Meges tamen eum, cui in priorem partem excidiſſet, à ſe curatum eſſe, memoriæ prodidit.

In his caſibus intendi nervi rationibus iiſdem, quas in femore retuli, poſſunt. Et id quidem quod in poſteriorem partem excidit, eodem modo rotundo aliquo ſuper poplitem impoſito, adductoque eo crure, recondi-

1 Æginet. VI, 119.

conditur. Cætera vero manibus ſimul, tum oſſa in diverſas partes compelluntur.

CAP. XXII.

De Talo luxato.

TALUS quidem in omnes partes prolabitur. Ubi in interiorem partem excidit, ima pars pedis in exteriorem partem convertitur. Ubi huic contrarius caſus, contrarium etiam ſignum eſt. At, ſi in priorem partem prorumpit, à poſteriore latus nervus durus & intentus eſt; ſimuſque iis pes eſt. Si in poſteriorem, calx pene conditur, planta major fit. Reponitur autem is quoque per manus; prius in diverſa pede & crure diductis. Et in hoc quoque caſu diutius in lectulo perſeverandum eſt; ne is talus, qui totum corpus ſuſtinet, parum confirmatis nervis, ferendo oneri cedat, rurſuſque prorumpat. Calceamentis quoque humilioribus primo tempore utendum, ne vinctura talum ipſum lædat.

CAP. XXIII.

De Planta luxata.

PLANTARUM vero oſſa iiſdem modis, quibus in manibus, prodeunt; iiſdemque conduntur. faſcia tantummodo calcem quoque debet comprehendere, ne, cum mediam plantam, imumque ejus vinciri neceſſe eſt, liber talus in medio relictus, materiam pleniorem recipiat, ideoque ſuppuret.

CAP. XXIV.

De Digitis luxatis.[1]

IN digitis nihil ultra fieri debet, quam quod in his, qui ſunt in manu, poſitum eſt. 552,30.

CAP. XXV.[2]

De his, quæ cum vulnere loco moventur.

HÆC facienda ſunt in his caſibus, ubi ſine vulnere oſſa exciderunt: ſæpe tamen cum vulnere loco moventur. Hic vero & ingens periculum eſt, & eo gravius, quo majus membrum eſt, quove validioribus nervis aut muſculis continetur. Ideoque ab humeris, femoribusque, metus mortis eſt; ac, ſi repoſita oſſa ſunt, ſpes nulla eſt: non repoſitis tamen, nonnullum periculum eſt. Eoque major in utroque timor eſt, quo propius vulnus articulo eſt. Nam Hippocrates[2] nihil tuto reponi poſſe, præter digitos, & plantas, & manus, dixit: atque in his quoque diligenter eſſe agendum, ne præcipitentur ægri. Quidam brachia quoque & crura repoſuerunt: &, ne cancri, diſtentionesque nervorum orirentur (ſub quibus in ejuſmodi caſu fieri ſolet mors matura) ſanguinem ex brachio miſerunt. Verum ne digitus quidem (in quo minimum, ut malum, ſic etiam periculum eſt) reponi debet aut in inflammatione, aut poſtea, cum jam vetus res eſt. Si quoque, repoſito oſſe, nervi diſtenduntur, rurſus id protinus expellendum eſt.

Omne

1 Æginet. VI. 116. 2 Æginet. V. 121. 3 Hippocrat. Vectar. XIX. 5.

Omne autem membrum, quod cum vulnere loco motum, neque repoſitum eſt, ſic jacere convenit, ut maxime cubantem juvat: tantum ne moveatur, neve dependeat. In omni tali morbo magnum ex longa fame præſidium eſt: deinde ex curatione eadem, quæ propoſita eſt. Ubi oſſibus fractis vulnus acceſſit, ſi nudum os eminet, impedimento ſemper futurum eſt. ideo, quod excedit, abſcindendum eſt; imponendaque ſuper arida linamenta ſunt, & medicamenta non pinguia; donec, quæ ſaltem eſſe in ejusmodi re ſanitas poteſt, veniat, nam & debilitas ſequitur, & tenuis cicatrix inducitur: quæ neceſſe eſt facile noxæ poſtea pateat.

FINIS.

IN LIBROS C. CELSI

COLLATIO VETT. EDD.

A. Corn. Celsi] Præmittit Artium P.	p. 2, l. 1
Medicinæ] Omittit P.	2, 2
Liber Primus.] Addit Incipit Med. P.	3
Præfatio.] Om. P.	4
Eodemque auctore] *Eodem vero auctore.* F.	7
Inter non multa] *Inter nonnulla.* M.	11
Adverſæ] F. L.	12
Aliquot] *Aliquos.* M. L. P.	19
Nobis] *Bonis.* P.	19
Nulli] *Nonnulli.* P.	21
Iiſdem] *Iiſdemque* M. F. P.	3, 11
Diducta] *Diviſa* P.	12
In uſu] *In uſu tantum* F.	24
Quoque] *Qui.* M. *aliqui.* P.	26
Ea] *Eo* F.	4, 10
Naturalium] Deeſt M. F. P.	13
Ad] Om. M. F. P.	5, 18
Ducti eſſent.] *Duxiſſet* F. P.	19
Initio] *Nunc jam* M. F. P.	19
Ut] *Et* P.	5, 24
Ceu] Om. M. F. P.	25
Initio] *Vitio* M. F. P.	32
Potionemque] *Potionemque &* *M.* F. P.	6, 2
Digeruntur.] *Degeruntur.* P.	5
Intra] *Inter* M. P. F.	9
Quia] Om. *M.* F. P.	10

A-

* F. vel Fl. *Florentinam* ſignificat Anni 1478. M. *Mediolanenſem* 1481. P. *Pariſienſem* 1529.

Alium,] *Aliud, M.* F.
Foveat] *Moveat. M.* M. F. P.
Urget] *Urgent* P.
Quas] *Quæ* M. F. P. 7
Etiamnum] *Etiam* M. F. P.
Lævorem] *Livorem* M. F. *Livores* P.
Confractum:] *Contactum* M. F. P.
Sive] *Et ſive* F. P.
Cujuſque] *Cujuſquam* M. F. P.
Ideo nec] *Ita ne* M. F. P.
Propoſita] Om. M. F. P.
Itaque] *Ita cum* M. F. P. 8
Hos] *Hoc* M. P. F.
Hæ] *Eæ* P. M. F.
Debuiſſe.] *Debuiſſent* M. F. P.
Incomprehenſibiliſque] *Incomprehenſibilis* M. F. P.
Quæ] *Qui* P.
Ac,] *At* P. 9
Diverſa] *Diverſo* P.
Fuiſſe,] *Eſſe* M. F. P.
Fecerant.] *Fecerint.* M. F. P.
Implerant.] *Implerent.* M. F. P.
Medicinæ] *Jam* F. Poſt *Medicinæ P.* add. *Jam.*
Requirere] *Requiritur* P. 10
Etiam, ratio] *Etiam ſi ratio* M. P. F.
Etiam] *Eſſe* P.
Illa] *Iam* M. P. F.
Illis,] *Iſtis* P.
Pertinere,] *Pertineat* M. F. P.
Quid] *Quam id* P. 10
Intercidat,] *Incidat* M. F. P.
Lævorem,] *Livorem* M. F. P. 11
Tum quia,] *Quia cum* M. F. P.
Inviolatis,] *Inviolata ſunt* P.
Et] Om. F. P.
Unde] Om. M. F. P.

Veriſimile, interiora,] *Veriſimile eſt, interiora;* F. P. 11, 19
Et] Om. M. F. P. 20
Eſt,] *Sit* M. F. P. 21
Quid vivo] *Quidque vivo* P. F. 23
Ne] Om. M. P. 25
Ut nihilominus aerem contineat,] *Qui minus ad rem per-*
neat M. F. P. 25
Itaque] Om. M. F. P. 32
Aliqua pars &c.] *Aliqua pars aperiatur &c.* F. M. P
12, 10
Atque] Om. M. F. 11
Hæc,] *Hoc* M. F. P. 16
Poſſint, neque] *Poſſint, ea neque* M. P. F. 26
Opinioni, neque] *Opinioni, neque ſunt* M. P. F. 27
Sed] Om. M. F. P. 28
Perindè] Om. M. F. P. 31
Deferatur] *Detrahatur* M. F. P. 13, 1
Proſequuntur.] *Perſequuntur.* M. F. P. 3
Profecto veriſimile] *Profectum verique ſimile* M. F. P. 13
Medicinæ, ſi] *Medicinæ, & ſi.* Om. *ſemper.* M. F. P. 20
Ideo] *Ego* M. F. P. 33
Excogitare;] Om. M. F. P. 14, 8
Rationabile] *Rationale* M. F. P. 9
Ubique] *Utique* M. F. P. 13
Methodici] *Medici* M. F. P. 15, 3
Nullius] *Nullus* M. 5
Et] *Si* M. F. P. 8
Conſueviſſe.] *Conſueverunt* M. P. *Conſuerunt* F. 15
Subſiſtentibus,] *Subſtitentibus* F. 21
Contendant.] *Contendunt.* M. F. P. 27
Tanta, ut] *Tanta vi, ut* M. F. P. 16, 8
Concitent] *Concitant* M. F. P. 9
Efficiant.] *Efficiunt.* P. M. F. 11
Non] Om. F. M. P. 12
Apparet.] Add. *Non diſc. reverit:* M. F. P. 25
Illi] *Ulli* M. P. F. 31
Sin;] *Si* M. F. P. 17, 2

Quod vero proprius] *Vero quod propius* M.F.P.
Aut] *An* M.F.P.
Sin,] *Si* M.F.P.
Empiricus.] *Empiricus eſt.* M.F.P.
Et] Om. F.P.M.
Qui pecoribus] *Qui & pecoribus* P.
Mutis] *Multis* M.F.P.
Poſſint,] *Poſſunt* P.
Iſtud antiqui] *Iſtud & antiqui* F.P.
His,] *Iis* E.
Vomere:] *Movere* M.
Ut oculos,] *Ut in oculos* M.F.P.
Aut ſtrictum] *Aut adſtrictum* F.
Ex cauſa] *Ex ea cauſa* F.
Dando] *Blando* M.P.
Facilius hieme,] *Facilius in hieme*, M.F.P.
Homo ſuſtinet. Sæpe] *Homo ſuſtinet. Sæpe* M.F.
Conjicio,] *Competit* M.F.
Vero,] *Corpora* M.P.F.
Quæ in vivis cognoſci poſſunt] *Quæ modo &c.* M.P.
Monſtrabit.] *Demonſtravit.* M.P.F.
Et curationes eorum] *Curationeſque eorum* M.P.
Jatroalipta] *Alyrtoa* M.F.
Frequenter] *Frequentius* M.P.F.
Convictu] *Convivio* M.P.F.
De Concubitu.] Om. P.
Quæ imbecillis] *Quæ ſtomacho imbecillis* P.
At] *Et* P.
Imbecillis quo] *Imbecillis ſtomacho quo* M.F.P.
Remiſſior:] *Amplior* M.F.P.
Aſſuetus] *Fatigatus* M.F.P.
Amplior.] *Remiſſior.* M.F.P.
Divo,] *Dio* P.
In] Om. M.F.P.
Semper] *Sæpe* M.F.P.
Nunquam] *Sæpe* P.
Tutior] *Durior* M.P.

Si,] *Sic* F.P. 24, 10
Implevit,] *Implebit* F.P. 13
Incidunt,] *Accidunt*, F. P. 20
Atque] *Utque* P. In MS. Almelov. hiatus vacans
ut uſque ad p. 49.
Cui] *Quid* M. F. P. 49, 1
Eveniat, neque] *Eveniat, ac neque* F. P. 2
Tuto] *Tuta* P. 10
In uſu] *Viſum* M. F. P. 16
Sunt, tamen] *Sunt, ſed tamen* M. F. P. 24
Principio] *Primo* M. F. P. 33
Tenuit,] *Evanuit* M. F. P. 50, 3
Ex] *Et* M. F. P. 6
Imum] *Unum* M. F. 9
Reddit mollia] *Reddit modo mollia* F. P. 10
Atque] Om. M. F. P. 11
Modoque] Om. *que* F. P. 12
Si inflatio ſine inflammatione] *Inflammatio* M. F. P. 21
Sonitus] *Sonus* F. P. 23
Devolutus] *Evolutus* M. F. P. 24
Noctem, quam] *Noctem eſt, quam* P. 51, 2
A] Om. M. F. P. 3
Delirio] *Dolore* M. F. P. 6
Neque] *Æque vero ſignum malum eſt, etiam ſomno* &c. 6
Quo magis] *Quo ſe magis* M. F. P. 8
Frigidas] *Calidas* M. F. P. 23
Calentibus;] *Frigentibus* M. F. P. 23
Malæ etiam] *Et eas* M. F. P. 33
Sic] Om. *Ut* M. F. *Ut ne* M. F. *vel*. P. 52, 2
Deceſſiones] *Diſceſſiones* F. P. 3
Continuat,] *Continuant*. M. P. 6
Aut] *Ac* M. F. P. 9
Aut] *Ut* M. P. 12
Phreniticis] *Phreneticis* M. F. P. 26
Ulla] *Vitæ* M. F. P. 53, 10
In magnis] *In malis magnis* M. F. P. 10

Abſcedit.] *Abſceſſit* M. F. P.
At] *Aut* M. F. P.
Febris, tum] *Febris ſed tum* M. F. P.
Aut] *At* M. P. 533
Si] Deeſt M. F. P.
Miculas] *Maculas* M. F. P.
Æger ſupinus cubat, eique] *Ægri ſupini cubant* M. F. P. 544
Ubi deorſum] *Ubi is deorſum* F.
Inæqualiter] *Inæquabiliter* M. P.
Tumore] *Timore* F. P. 555
Invertitur,] *Convertitur* M. F. P.
Febre non] *Febre æque non* P.
Fere] *Febre adjecta* M. F. P.
Confectum.] *Affectum* M. F. P. 55
Mitiora] *Meliora* M. F. P.
Fulva] *Rubra* M. F. P.
Et] Om. M. F. P.
Bilem, viride] *Bilem viridem.* F. P.
Quod] *Quos* M. F. P. 55
Eum] *Quendam* P.
Sciens,] Deeſt M. F. P.
Inclamavit,] *Intellexit* M. F. P.
Nec] *Ne* M. F. P.
Fallat.] *Fallat nos* M. F. P.
Non itaque, ſi quid] *Si quid itaque V.* M. F. P.
Aliquem] *Aliquando* M. F. P.
Fidem non] *Fidem notam* M. F. P.
Aliquibus vertunt] *Aliquid convertunt* M. F. P.
Conſueverunt] *Conſuerunt* F. *At*] Deeſt M. F. P. 5
Decidat,] *Recidat* M. F. P.
Inflatio] *Inflammatio* M. F. P.
Deſtillatio] *Diſtillatio.*
Timendam] *Timidam* P. M.
Tument, &] *Turgent* F. P. & Om. M. F. P. 5
Aut] *Ubi* M. F. P.
Cum] Deeſt M. F. P.

Cum] Deeſt. M. F. P. 59,9
Finitur, a] *Finitur ſed à* M. F.P. 11
Qui] *Eaque* M. F. P. 15
Dolor] *Calor* P. 16
Offenditur] *Oſtenditur* M. 21
Inſudant, frons] *Inſudant, ſi frons* M. F. P. 60,3
Præterea neque] *Neque alia præt.* P. *neque præter ea.* M. 5
Inferioribus aliquid] *inferioribus partibus aliquid* M. P. 5
Ei] *Is* M. F. P. 9
Ratione finiet:] *Ratione eum finiet.* M.F. P. 10
Deſidit] *Deſidet* P. 22
Aut] Deeſt M. F. P. 30
Aut] *Et* M.F. P. 31
Aut] *Et* M. F.P. 32
At] *Aut* M. F. P. 61,8
Interiores] *Inferiores* M. F. P. 12
Augetur] *Augentur* M. F. P. 25
Admoverint] *Admoverunt* P. 30
Laborat.] *Labat* M. F. P. 62,28
Aliqua parte] *Aliqua ex parte* M. F. P. 34
Et] *Aut* M. F. P. 63,1
Coegerit;] *Cœperit* M. P. 21
Et] Om. P. 24
Sputum prodiret,] *Suppuraret* M. F. P. 24
In corpore ſolita] *Corpore inſolita* F. P. 25
In pus vertatur.] *Intus verſatur* M. F. P. 34
Aliqui,] *Aliquis* P. 64,3
Denique,] *Deinde* M. F. P. 10
Dolorem,] *Dolores* M. F. P. 13
Supra] *Super* M. F. P. 18
Modis] *Morbis* M. F. P. 20
Sed] Deeſt M. F. P. 2
Tantum:] *Tamen* M. F. P. 2
Et] Abeſt M. F. P. 26
Tum in] *Cum* M. F. P. 31

Initia ſanguis è naribus non fluit,] *Ulcera non fuit.* M. F. P. 65,
In ventre] *Infra* F. M.
Et] Om. P.
Et is qui ſupra umbilicum, quam is qui infra eſt] *is* &c. *deſunt* M. F.
Que] *Quo* M. F. P.
Dolor pulmonis,] *Dolor autem pulmonis* M. F. P.
Triceſimum, aut circa] Deſ. M. F. P.
Coſtarum] *Contraria* M. F. P.
Suppurat ea] *Suppurat, ab ea* M. F. P.
Ipſumque] Om. *que* M. F. P.
Calent,] *Pallent* M. F. P. 66,
Adfuerint,] *Affecerint* M. F. P.
Convaluit,] *Invaluit* M. F. P.
Dolenti,] *Dolente* M. F. P.
Eo] *ea* M. F. P.
Ipſo] *Ipſe* M. F. P.
Si] Deeſt M. F. P.
Quodam ſanguine,] *Quodam & ſanguine* M. F. P.
Sedetur.] *Edatur* M. F. P.
At] *Et* M. F. P. 67,
Concluſæ] *Contra ſe* M. F. P.
Dolore &] *Dolore eſſe &* M. F. P.
Modi,] *Coloris* M. F. P.
Tantillam] *Tantulum* M. F. P.
Tantulum] Deeſt M. F. P.
Setoſi] *Fætoſi* P.
Non] Deeſt M. F. P. 68,
Motum] *Morbum* M. F. P.
Si] *Et* M. F. P.
Contrectato] *Contracto* M. F. P. 69,
Ac ne] *Acria* M. F. P.
Periculoſa ſunt,] *Periculoſa non ſunt,* M. F. P.
Abſint:] *Adſint* P.
Conſervari] *Reſervari* M. F. P.
Levatur.] Add. *Æſtiva quartana fere brevis eſt.* M. F. P. 69, 33

ono] Bona P. 70, 1
rofuſione,] Profuſionem M. P. 12
rinæ minuti] Urinæ uti minuti M. F. P. 22
ύμματα] Θύμαλα P. 23
a, quæ] Ea quoque, quæ M. F. P. 27
n] Abeſt M. F. P. 28
emittit,] Reddit M. F. P. 29
onſuerunt] Conſueverunt P. 71, 13
um] Deeſt M. F. P. 18
uperſidentia] Subſidentia M. F. P. 34
Sputis] His M. F. P. 72, 1
Solet] Solent M. F. P. 7
Is morbus, ex vomica, fiſtulave] Ex eo morbo vomicæ fiſtu-
leque M. F. P. 8
Qui] Quæ M. F. P. 9
Eæ] Hæ M. P. 12
Supervenit tabes, quod] Tabem. M. F. P. 13
Sint.] Sunt M. F. P. 14
Cum] Eum M. F. P. 17
Anteceſſerit, palpebræ] Anteceſſerit, ſi palpebræ M. F. P. 18
Sed] Si M. F. P. 19
Attendunt:] Attenduntur M. F. P. 32
Affligant] Affligunt F. P. 34
Cui] qui M. F. P. 73, 6
Sint] Sunt M. F. P. 8
Eſt, etiam] Eſt & etiam F. 28
At] Aut M. F. P. 74, 4
Sono] Somno M. P. 6
Odoris; ſi] Odoris ſit; ſi M. F. P. 9
In longinquum] Longum M. F. P. 18
Lienes] Lienis M. F. P. 24
Habent] Habet M. F. P. 24
Converſa] Inverſa M. F. P. 25
In] Om. M. F. P. 74, 26
Ex urinæ difficultate,] Om. M. F. P. 29
Febre] Om. M. F. P. 26

Spirare, ſignum] *Spirare in ſignum* P. 7
In] Om. P.
Excitat,] *Excitavit* M. F. P.
Extuſſiatur;] *Extuſſiretur* M. F. P.
Prorumpit;] *Prorupit* M. F. P.
Porrigo,] *Prurigo* M. F. P.
Ex] Om. M. F. P.
Tamen] Om. M F. P.
Alvuſque] Om. M. F. P.
Minimumque] *Minimeque* M. F. P.
Levata eſt.] *Levatur* M. F. P.
Sperari poteſt] *Separatim poſt* M F. P. 76
Paret,] *Patet* M. F. P.
Emacuerent,] *Emacruerunt* M. F. P.
Vomitu, frictione,] *Frictione, vomitu* P. 77
Geſtatione,] *Peſtatione* P.
X.] *IX.* M.
Per venas.] Om. P.
Potius] *Potiones* M. P. Alius correxerat *potiores.*
Siquæ] *Siqua* P. *ſique* M. F. P.
Erepta.] *Erepta eſt* M. F. P. 78
Sic] Om. M. F. P.
Aut intentionem] *Autem intentionem* M. F. P.
Ejiciendum] *Faciendum* M. F. P.
Muliere duo] *Muliere quod duo* M. F. P.
Etiam] *Enim* M. F. P.
Abundat.] *Album dat* P.
Qui] *Si* M. F. P.
Neque ſolum] *Neque enim ſolum* M. F. P.
Appareat] Om. M. F. P. 79,
Exigatur,] *Exigetur* M. F. P.
Dubitare] *Dubitari* M. P.
Eam] *Eandem* M. F. P.
Patiatur,] *Patietur* M. F. P. 80,
Suſpicione] *Suſpectione* M. P.
Vel] *Et* M. P. 80,
Vel] *Et* M. F. P.
Rupit;] *Rumpit* M. F. P.

In-

Intermiſſio] Remiſſio M. F. P. 80,15
Cedit,] Creſcit M. F. P. 16
Cum] Sed M. F. P. 16
Si] Om. M. F. P. 16
Enim, primum] Enim, in primum M. F. P. 21
Gravatur,] Gravat M. F. P. 81,1
Exhaurit:] Exaruit M. F. 3
Quam] Om. M. F. P. 11
Nolumus,] Volumus M. P. 14
Habenti;] Habent P. 18
Tamen] Tum M. F. P. 18
Sequetur] Sequitur M. F. P. 21
Aſſidue primo] Aſſidue ac primo M. F. P. 82,9
Fricanda,] Ferienda M. F. P. 15
XI.] X. M. 26
Parte] Om. M. F. 32
Æneum] Æneam M. F. P. 34
Ac] At M. P. 83,9
Confirmandam] Confirmandum P. 18
Opus eſſe] Opus etiam eſſe M. F. P. eſſe Om. M. 27
Et iis jam] Etiam M. F. jam & iis P. 28
Nobili] Si M. F. P. 84,4
Corporis vitium] Corporis etiam vitium M. F. P. 5
De Alvi ductione] Om. M. F. P. 85,5
Lotionibus] Potius M. F. P. 6
Vituperatum,] Temperatum M. F. P. 7
Sæpe Medicina] Sæpe ea medicina M. F. P. 11
Vel ſummum] Sumtum vel b. M. F. P. 12
Potavit;] Portavit M. F. P. 28
Habet:] Habebit M. F. P. 86,1
Neve] Ne M. F. P. 1
Abſtinere] Abſtineri M. F. 5
Horis,] Horas M. P. 6
Immittenda in alvum] Injicienda alvus M. F. P. 8
Leni aqua,] Leni ex aqua M. F. P. 10
At utraque] Atque utraque M. F. P. 14
Adjecto] Adiectio M. P. 16
Nec] Ne M. P. 22

Aut] *An* P.
XIII.] *XII.* M. 87,
Eſt, inter rigores,] *Eſt, ut & inter horrores* M. F. P. 11
XIV.] *XIII.* M. 22
Poſuit in] *Poſuit quod in* M. F. P. 33
Inſcripſit,] *Scripſit* M. F. P. 33
Ut,] Om. M. P. 33
Vini] *Equi* M. F. P. 88,
Reperit,] *Repererit* M. F. P. 11
Cui] *Quod* M. F. P. 11
Poſtea] Om. P. 22
Recentibus] Alius adſcripſerat editioni Pariſinæ *cre-ſcentibus.* 33
Quæritur.] *Requirit* M. F. 89,
Quamvis] *Qua vis* P. 11
Reliquiis] *Reliquis* P. 11
Diſcutiat.] *Diſcutit* M. F. P. 11
Sin] Om. M. F. P.
Eadem] *Eodem* M. F. P. 22
Totis] *Tutis* M. F. P. 22
Modo in] *Modo eſt in* M. F. P. 22
Ipſa] *Ipſius* M. F. P. 22
Ut ſi quis] *Et ſi is* M. F. P. 90,
Fricatione] *Frictione* M. P. 11
Sive ipſum] *Sive id ipſum* M. F. P. 11
Calorem evocavit,] *Colorem in cutem evocavit* M. F. P. 22
XV.] XIV. M.
Et jam] *Etiam* M. F. P.
Præcipueque ardente febre,] *Febre præcipueque ardente* M. F. P. 91,
Utendum.] *Utendum eſſe* M. F. P.
In] Om. M. F. P.
At] *Et* M. F. P. 11
Increſcente] *In recenti* M. F. P. 11
Quæ adhibenda] *Adhibenda quæ* M. F. P. 11
Deſint] *Obſint* M. F. P. 22

V

Vel lectica, aut ſcamno: acrior, vehiculo:] Om. M.F.P. 91,2
Hæ ipſæ] *Hæc ipſa* M. F. P. 4,24
Fulcimentum ſubjiciendum] *Funiculus ſubjiciendus* M. P. 27
Qui jam pluribus diebus febre liberati ſunt; aut his,] Om. F. 31
Genere] *Gererent* M F. P. 92,8
Debent] Om. M. F. P. 9
XVI.] *XV.* M. 10
Infirmo, nedum] *In corpore etiam æ.* M. F. P. 23
Nos, ſibi] *Nos ipſi ſibi* M. F. P. 26
Modum] Om. M. F. P. 27
XVII] *XVI.* M. 93,3
Sudor duobus] *Sudor etiam duobus* M. F. P. 6
Sudationum,] *Sudationes* M. F. P. 9
à] *è* M. F. P. 10
Batas] *Baias* M. F. P. 11
Et] *Sed* M. F. P. 16
Sol, &] *Solet* M. P. 17
Non] Om. M. F. P. 19
In] Om. P. 22
At] *Et* M. F. P. 32
Dolor ullus] *Ullus dolor* P. 94,10
Et in his] *Atque in iis* M. F. P. *At in his* P. 11
Et] Om. M. F. P. 26
Referendus,] *Auferendus* M. F. 27
Vero, quam] *Vero, an poſtea quam* M. F. P. 95,3
Leniter] *Leviter* M. F. P. 7
Hic quoque] *Hic id quoque* M. F. 9
Curioſeque veſtimentis] *Curioſeque id veſtimentis* M. F. P. 12
Ne] *Neque* M. F. P. 13
Opus eſt:] Tranſp. *Opus eſt etiam ſolum linteum* M. F. P. 19
Extincti titiones,] *Extinctiones* M. F. 20
Panniculis,] *Panniculi* M. F. 20
A] *Ad* P. 2
Similitudine] *Similitudinem quas* P. 23
Sacco lineo] *Sicco linteo* M. F. P. 24

Igni-

Ignita] Om. M. F.P. 95,
Alterum ex] *Alterumque ex* M. F. P.
Siccum] *Eum* F. M. P.
Idem &] *Et idem* M. P.
Intereaque] *Inter quæ* F. M. P.
XVIII.] *XVII.* M. 96,
Curationes ,] *Curationem* F. M. P.
Aſſumendæ neceſſario] *Aſſidue neceſſariæ* F. M. P.
Sit] *Eſt* F. P. M.
Valentiſſimum] *Id valentiſſimum* F. M. P.
Caprea] *Capreæ* , F. M. P.
Cetus] *Cetos* M.
Omne olus ,] *Omnem caulem oleris.* 97,
Sint ,] *Sunt* F. M. P. 11
Pane ,] *Carne* F. M. P. 11
Siligo;] *Saligo* adſcript. in margine Codic. Mediolan. 11
Ex polline :] *Ex ſimila, deinde cum polline* P. 22
Quæque] *Quam quæ* F. M. P. 33
Fragilia] *Frigida* F. M. P. 33
Item ex] *Itemque ex* F. M. P. 33
Valentiores] *Valentior* F. M. P. 33
Ea ,] *Ea* F. M. P. 33
Nituntur :] *Nititur* F. M. P. 98,
Sunt grandiores] *Sunt quæ grandiores* F. M. P.
Quam minutæ ,] *Quam quæ minutæ* F. M. P.
Quamvis] *Quibus* F. M. P.
Tum] Om. F. M. P.
Hi ,] Om. F. M. P.
Sparus ,] *Scarus* F. M. P.
Sunt ,] Om. F. M. P. 177
Fit ,] *Sit* P. 211
Vel] Om. F. M. P. 222
Quæque] Om. F. M. P.
Petiolis] *Pectiolis* M.
Infirmiſſimis] *Infirmis* F. M. P.
Vivit.] *Vixit.* F. M. P. 99,
Frixa.] *Elixa* P. 133

Pin-

Pingue] *Lene* F. M. 99, 27
Ejus] *Alterius* F. M. P. 28
Decoctum paſſim] *Incoctum eſt; paſſum* F. M. P. 100, 2
Pluviatilis] *Pluvialis* F. M. P. 4
XIX.] *XVIII.* M. 25
Quæ ἔχυμα, *&* κακόχυμα] *Quas* εὐχύλας, *&* κακόχυλας F. M. *Quas* εὐχύλους *&* κακοχύλους P. 31
Alienæ: Item que] *Alienæ ſunt: Itemque* F. M. P. 101, 1
Aceſcunt] *Areſcunt* P. 3
Alii,] *Aliter* F. M. P. 9
XX.] *XIX.* M. 10
De his, quæ boni ſucci ſunt] *Quæ res boni ſucci ſint* M. P. 11
Amylum, tragum] *Amylum item & lenes ſunt, & ſtomacho aptæ & calefaciunt tragum* F. M. P. 14
Lupus:] *Lupus verna* F. M. P. 19
Olera,] Om. M. P. 19
Cucurbita, portulaca] *Cucurbita, ovum ſorbile, portulaca* F. M. P. 20
Quæve] Om. *ve* F. M. P. 24
Suum,] Om. F. M. 25
Suum, omnis] *Suum, in ſumma omnis* F. M. P. 25
Ovum ſorbile.] Om. F. M. P. 28
XXI.] *XX.* M. 29
De his, quæ mali ſucci ſunt.] *De his, quæ res mali ſucci ſint.* M. P. 30
Lapathum] *Lapathium* M. P. 102, 6
Eſt, acetum] *Eſt, acida acetum &c.* P. 8
Ferunt,] *Fuerunt,* P. 13
XXII.] *XXI.* M. 15
Sorbitio,] *Sorbitiones* F. M. P. 18
Petiolis] *Pectiolis* M. 23
Lac, &, quæ] *Si qui* F. M. P. 25
Dulcia] *Bulbi* F. M. P. 25
Nominatur, defrutum] *Nominatur, lac defrutum* F. M. P. 26
Quidem, quo] *Quidem; in quo* M. P. 28
XXIII.] *XXII.* M. 103, 1
Quæ craſſiorem] *Quæ res craſſiorem* M. P. 2
XXIV] *XXIII.* M. 10

De

De his,] Om. F. 1033
Quæ ſtomacho idonea] *Quæ res ſtomacho idoneæ* F.M.P.
Apta] *Aptiſſima* F. M. P.
Et] *Etiam* F. M. P.
Acida, quæque] *Acida ſunt, quæque* F. M. P.
Steriles:] *Sterileſque* M.
Intuba] *Intubus* M. P.
Ceraſum] *Ceraſium* F. M. P.
Nævianum] *Mævianum* M. P.
Quæ ponuntur] *Quæ reponuntur* F. M. P.
Scandianum,] *Scaudianum* F. M. P.
Apſinthium, murices, purpuræ, cochleæ,] Om. F. M..
Verſatæ] *Servatæ* F. M. P.
Fervidæ] *Ferventes* F. M. P. *vel* M. P. *Abſinthii* F. M. P. 1034
XXV.] *XXIV.* M.
Sint] *Sunt* F. M. P.
Omnia] Om. M. P.
Conſueverunt:] *Conſuerunt* Om. P.
Lapathum] *Lapathium* F. M. P.
Lampſana,] *Lapſanum* F. M. P.
XXVI.] *XXV.* Om. M.
De his,] Om. F. M.
Quæ inflant.] *Aut inflationem lædant* F. M. P.
Prædulcia,] Om. *præ* M. P.
Denique] *Deinde* F. M. P. 1035
De his, quæ minime inflant.] Om. F. M. P.
XXVII.] *XXVI.* Om. M.
De his, quæ calefaciunt,] *Quæ res aut calefaciunt* M.

Itemque] *Item* M. P.
Ceraſa,] *Ceraſia* F. M. P.
XXVIII.] *XXVII.* M.
De his, quæ intus facile corrumpuntur.] *Quæ res in facile vitiantur vel minime corrumpuntur* F. M. P.
Et] *Atque* F.

Itemque

Itemque] *Ideoque* F. M. P. 105,28
Lactentia] *Lactantia* F. M. P. 28
Atque teneri] *Atque & omne piſtorium opus, teneri* M. P. 28
Denique] Deinde F. M. P. 31
De his, quæ intus minime vitiantur.] Om. F. M. P. 106,1
Duri] *Aurati* F. M. P. 3
Puta,] *Pura* F. M. P. 4
XXIX.] *XXVIII.* M. 10
De his,] Om. F. M. P. 11
Quæ alvum] *Quæ res alvum* F. M. P. 11
Lapathum,] *Lapathium*, F. M. P. 18
Cerasa,] *Cerasia*, F. M. P. 19
Poma] *Uva* F. M. P. 19
Salſamentum,] *Salſamenta* F. M. P. 22
Lactentia] *Lactantia* M. P. 28
XXX.] *XXIX.* M. 107,1
De his,] Om. F. M. P. 2
Quæ alvum] *Quæ res alvum* F. M. 2
Adſtringunt.] *Adſtringant.* F. M. *Conſtringant.* P. 2
Toſtus] *uſtus* F. M. P. 6
Palumbes;] *Palumbus* F. M. P. 16
In poſca] *poſco* P. *puſco* F. M. 17
Decocta] *Decoctus* F. M. P. 17
Omneſque] Om. *que* F. M. 18
Eo] *Caſeo* F. M. P. 22
Cotonea,] *Cydonea* F. M. P. 26
Prematuræ,] *Permaturæ*, P. 27
Aſperum] Om. F. M. P. 30
Puteſcit,] *Putreſcit*, F. M. P. 33
Pluviatilis] *Pluvia* F. M. P. 33
XXXI.] *XXX.* Om. M. 108,3
De his, quæ urinam] *quæ res urinam* F. M. P. 4
Aniſum,] *Aneſum* P. 9
Lampſana,] *Lapſanum* F. M. P. 12

XXXII.]

XXXII.] *XXXIII.* M. 108,

De his, qaæ ad ſomnum apta ſunt.] *Quæ res ſomn aut ſenſus excitant* F. M. P.

De his, quæ ſenſum excitant.] Om. F. M. P.

Vero] Om. F. M. P.

Pulegium,] *Pulejum,* M. P.

XXXIII.] *XXXII.* M.

De his quæ materiam evocant.] *Quæ res corpus aut ex dant, aut reprimant, aut refrigerent, aut calefaciam aut durent aut emolliant* F. M. P.

Cum] *Quæ* F. M. P.

Opitulentur,] *Opitulantur,* F. M. P. 109,

Ex] Om. F. M. P.

Quidquid] *Quod.* M. P.

Sinapis.] *Sinapi* F. M. P.

De his, quæ reprimunt.] Om. F. M. P. 1

Ex] *Vel* F. M. P. 1

Cui] *Quo* F. M. P. male, ſcriptum enim fuit *qu* pro *cui.* 11

Decocti.] *Decoctæ.* F. M. P. 11

Pulegium,] Om. M. P. 11

Πολύγονον] Πολυγόνιον M. 11

Cotonea,] *Cydonea,* F. M. P. 2

Pluviatilis,] *Pluvialis,* F. M. P. 2

Aliquo madens] *Aliquo magis madens* F. M. P. 2

Lacinia,] *Cinis,* F. M. P. 2

Tamarix,] *Tamaris,* P. 33

Cotonea,] *Mala cydonea* F. M. P. 110,

De his, quæ calefaciunt.] Om. F. M. P.

Fele] *Felle* M. P. 1

Nitrum,] *Nigrum,* M. 1

De his, quæ durant, aut emolliunt.] Om. F. M. P. 1

Autem] Om. F. M. P. 2

Ea] *Et* F. M. P. 2

Corneli Celſi, de Medicina Liber tertius Incipit] Artium Aurelii Cornelii Celſi Liber tertius incipit. F. M. P. 111,

Præ-

Prævisis] *Proviſis* F. M. P. 111,6
Autique] *Utique* F. M. P. 17
An increſcant,] *An conſiſtant* F. M. P. 113,4
Solum] *Solis* F. M. P. 8
Quoque] *Etiam* P. 9
Acceſſiones & dolores graves urgent,] *Acceſſionum dolore gravi urgentur* P. 11
Inclinatis] *Inclinantibus* M. P. 20
Quæ creſcentibus] *Quæ de creſcentibus* F. M. P. 21
Fœtidiores] Om. M P. 30
Inedia] *Primo* F. M. P. 114,2
Affecturi] *Adventuri* P. 5
At,] *Ac* M. P. 5
Moliri,] *Molliri* P. 8
Partis; cum per eam] *Propriæ* F. M. P. 8
Abſtinentiam] *Abſtinere etiam* P. 24
Cauſa] *Cauſæ* F. M. P. 28
Quod] *Quo* F. M. P. 34
Quod] *Quo* F. M. P. 115,1
Satis] *Facile* F. M: P. 8
Terruerunt.] *Irruerunt*. P. 15
Altera] *Tertia* P. 26
Enim] *A frigore* 116, 3
A frigore] Om. P. 13
Remituut,] *Remittant* F. M. P. 22
Cœpere,] Om. M. P. 22
Continuant.] *Continuent*. F. M. P. 22
Acceſſione & deceſ.] *Acceſſionem & deceſ*. F. M. P. 30
Modo] *Non* P. 117,1
Nullam febrem] *Nullam non febrem* P. 10
Nam,] *Sed* F. M. P. 14
Accedunt,] *Accedant* F. M. P. 18
Dicit, ut] *Dicit & ut* P. 31
Celeriter, ut] *Celeriter, & ut* P. 31
Nimia] *Nimium* F. M. P. 33
Etiam] *Enim* P. 118,14
Concipiunt.] *Contendunt*. F. M. P. 18

Etenim] *Is enim* M. F. P. 118

Quoniam ex] *Quoniam & ex* P.

Digeritur,] *Detrahatur* F. M.

Et] Om. F. M. P.

Interdiu, quoniam] *Interdiu eſt, quoniam* F. M. P.

Interdiu] *Interdum* P. 111

Interiore] *Inferiore* F. M. P.

Fatigaverat,] *ve* Om. F. M. P.

Quartum] *Quarto* F. M. P.

Differentibus, perpetuum] *Differentibus, quod ini- mittendum non eſt.* P.

Et] *Eſt* F. M. P. 122

Et] *quod* F. M. P.

Imbecilliorem] *Imbecillitatem* M. F. P.

Perdat.] *Prodat* P.

Idque] *Itaque* P.

Videnda,] *Viſenda* P.

Hi erant] *In his erat* P. 122

Ægris] *Iis* F. M. *his* P.

Febrium] *Eorum* F. M. P.

Septenarius inciperet,] *Septenarius numerus incipe- F. M. P.

Sumendo,] *Sumendum* F. M. P.

Quo ab] *Quo & ab* F. M. P. 122

Paris rationem] *Paris numeri rationem* F. M. P.

In] Om. F. M. P.

Reſpexerimus,] Om. F. P. M.

Cibumne] *Tum* F. M. P.

Febris.] *Febrium* P.

Quod] *Quo* F. M. P.

Quod] *Quo* F. M. P.

Non niſi] Om. F. M. P.

Eſt,] *Eſſe* F. M. P. 122

Secuturum] *Secundum* F. M. P.

Etiam breve,] *Breve etiam* F. M. P.

Maxime] *Maxima* F. M.

At hoc] *Atque hic* F. M. P.

M

Minimum] *Minime.* M. P. 123, 21
Inguine,] forte *ingluvie*, non enim hic agitur de
co, ſed de cauſa febris. 34
At] *Et* M. F. P. 124, 12
Circuitus,] *Circuitus eſt*, &c. M. F. P. 17
Integer,] *Integer eſt*, M. F. P. 17
Et liberaliter quieta] *Quia liberaliter* M. F. & *quia*
beraliter quieta P. 18
Urgent.] *Negent.* F. 21
Sin,] *Si* M. F. P. 26
Remiſſio] *Remiſſior* M. F. 125, 7
Ægris,] *Æger* M. F. *ægro* P. 7
Quia,] Om. M. F. P. 8
Alii differunt] Om. M. F. P. 18
Decurſo jam] *Decurſo id eſt finito jam.* M. F. P. 19
Securius] *Secuturis* M. P. 21
Datur] Om. M. P. 21
Sunt:] *Sint* M. F. P. 32
Corpore.] *Corpori.* M. F. P. 126, 21
Ea, dum ægrotant, eorum] *Eadem ægrotantium.* P.
127, 25
Poſtque] *Uſque* M. F. P. 27
Quoniam] *Quorum.* M. F. P. 34
Conquieverit,] *Con* Om. M. F. P. 128, 6
Modicas] *Medicas.* M. F. P. 23
Deligantur, cum] *Deligantur, aut cum* M. F. P. 27
Lentiores] *Leniores* M. F. P. 129, 5
Cui facile] In alio quopiam exemplari legitur *cui*
ile adhuc laturo. Jo. Cæſar. 10
Illi] *Ille* M. F. P. 16
Carpo] *Corpori* M. F. P. 23
Quidem etiam] *Quidem omnia etiam* P. 29
Nec] *Non* M. F. P. 33
Etiam] *Autem* M. F. P. 34
Ex] Om. M. F. P. 130, 3
Fit,] *Sit* M. F. 7
Perſpiciat,] *Illuſtri loco percipiat.* P. 13
Spectare] *Exſpectari.* M. F. P. 14

Ac] *At* P. *Ejus*] Om. M. F. P. 130
Mole] *Malè* P.
Potiſſimeque] *Peſſimeque* M. F. P.
Tepuit,] *Potuit* M. F. P. *Et*] Om. M. F. P.
Cibus] *His* P.
Poſca.] *Puſca.* M. F. P. 131
At,] *Et* M. F. P.
Apponendi] *Ponendi* M. F. P.
Eo] *Ea* P.
Eduntur quidem] *Educuntur enim* P. *eduntur enim* M

Quidem] *Quoque* M. F. P. 13
Strangulat, alterum] *Strangulat quod continet*, *a*... *rum* M. F. P.
Demittere] *Dimittere* P. *Iterum*] *Item* M. F.
Lapathum,] *Lapathium* M. F. P.
Pingue jus,] *Pinguius* M. P.
Somnoque,] *Somnique* M. *ſomniſque* P.
Quandocunque volet,] *Quando velit* P.
Levi] *Leni* F.
Demittendus] *Dimittendus* P. 133
His] *Is* M. F. P.
Auſterum,] *Aſperum* M. F. P.
Et,] Om. M. F. P.
Ardore] *Dolore* M. F. P.
Levata, vomitu] *Levata eſt, vomitu* M. F. P.
Cucurbitulis] *Siti* M. F. P. 13
Curare. Vomitus] *Curare ſatis convenit. Vom*... M. F. P.
Poſtero die,] *Poſtero quoque die.* M. F. P.
Abſtineat:] *Abſtineatur* M. F. P.
Cibo] *Ciboſque* M. F. P.
Opportuno,] *Opportunos* M. F. P.
Opportuno, omiſſis] *Opportuno, ob omiſſis* M. P.
Curatio ardentis febris.] Om. M. F. P.
Etiam amplo] *Et.* M. F. P.
His tantum,] *Iis tamen* M. F. *his tamen* P. 135
Prohibens,] *Vel in thorace*, Add. M. F. P.

D

Defectio, non] *Defectio non dejectio, non.* M. F. P. 135, 31
Si quis —— *præcipitur.*] Hæc omnia Om. F. 31
Leniter] *Leviter* P. 32
Conflictari,] *Conflictatur.* P. 33
Porrigiturque] *tur* Om. M. F. P. 136, 12
Salubris] Alias *utilis* J. Cæſar. P. 137, 4
Inque] *que* Om. M. F. P. 11
Hercule] *Hercules* M. P. 12
Petron] *Petro* M. F. P. 18
Judicabat:] *Indicabat.* M. P. 24
Vomendo] *Movendo* M. P. 30
Et id] *Et in id* M. F. P. 138, 24
Prima] *Primo* P. 139, 10
Remanſerunt,] *Remanſerint.* M. F. P. 12
Solvet.] *Solvit.* M. P. 19
Fomenta:] *Fomentatio.* P. I. Cæſar. P. 140, 13
Ut] Om. M. F. P. 13
Tres quatuor] *Tres aut quatuor* M.F.P. 20
Etiamnum manente] *Etiamnum ultra manente* M. 21
Etiamnum] *Etiam nunc* P. 21
Reficiunt] *Reſtituunt* P. 22
Levi.] *Leni* M. F. P. 23
Proſpiciendum] *Perſpiciendum* M. F. P. 26
Fervoremque corporis, quem ζέσιν] *Fætoremque quendam oris quem ozen* M. F. P. 31
Maximeque] *Maxime quæ* M. F. P. 141, 9
Poteſt,] *Poterit* M. F. 14
Fuit] *Sit* M. F. P. 16
Quam] *Qui* F. 17
Abſtineat] *Abſtineatur* M. F. *Deceſſu*] *Succeſſu* M.F. 18
Acceſſit.] *Ac* Om. M. F. P. 33
Eodem] *dem* Om. M. F. P. 142, 13
Fomentiſque protinus] *Fomentiſque ſe protinus* P. 15
Calidioribus] *Validioribus* M. F. P. 16
Redit.] *Eſt.* M. F. P. 26

Corpore] *Corpori* M. F. P. 142

Ultima poſt] *Ultima quoque poſt* M. F. P.

Ambulatio.] *Frictio.* M. F. P.

Ac] Om. M. F. P. 143

Sit.] Om. M. F. P.

Vero tertiana,] *Tertiana*, *vero* P.

Sicut] *Sicuti* M. F. P.

Eſt, *hoc*] *Eſt*, *ut hoc* M. F. P. 144

Ordine tria] *Ordine utamur tria* M. F. P.

Bibere.] *Bibat.* M. F. P.

A] Om. M. F. P.

Quarto die, *ſi*] *Si quarto die.* M. F. P.

Sitis eſt,] *Sitiet.* M. F. 145

Et aqua —— *prævenire*,] Hæc Om. M. F.

Si ſitis eſt,] *Si ſitiet ac tum* P.

Nono] *Septimo* P.

Et,] Om. P.

Vino] *Vinum*, M. F. P. *ut*] Om. M. F. P.

Tertio] Om. M. F. P.

Et,] Om. *P.*

Sic] *Si* M. F. P.

Ut] Om. M. F. P. *Et*] *Ut* M. F.

Abſtinendum in] *Abſtinendum uſque in* M. F. P.

Remanebit,] *re.* Om. F.

Oportebit] *Debet* P.

Quanto] *Quantum* M. F. P. 146

Operam oportet,] *Operam non oportet.* M. F. P.

Sin] *Si* M. F. P.

Conſiſtendum] *Con* Om. M. F. *Suſtinendum.* P.

Neque, *quas*] *Neque*, *hæ quas* M. F. P.

Leniter] *Leviter.* M. F. P.

Hinc] Om. M. F. P.

At,] *Aut* M. F. P. 147

Aliquantum,] *Aliquid* M. F. P.

Oleo] *Oleum* M. F. P.

Adjicere calcfacientia:] *Adjicere: calefacientia*, M. F. P.

Initio] *Vitio.* M. F. P.

Veſpe

Veſpere] Om. M. F. P. 148, 1
Et] Om. M. P. F. 2
Tantummodo potui] *Tantummodo veſperi potui*. M.F.P. 2
Et,] *At* M. F. P. 5
Maxima] *Maxime* M. F. P. 6
Et] Om. M F. P. 7
Φρενῖτις] *Phreneſis* M. F. P. 13
Curatio] *Ratio*. M. F. P. 24
Aſſignari poſſunt,] *Aſſignari non poſſunt*. M. F. P. 27
Φρενῖτιν] *Phreneſin*. M. F. P. 21
Phrenitis] *Phreneſis*. M. F. 32
Phreniticis] *Phreneticis*. M. F. P. 149, 4
Inſurgunt,] *Conſurgunt*. M. F. P. 6
Malorum] *Majorum* M. F. P. 10
Sibi alteri] *Alteri ſibi* M. P. 16
Illis] *Eis*. P. 23
Ipſis tenebris] *Tenebris ipſis*. P. 26
Eos] *Eſſe*. M. F. P. 27
Tum itaque] *Itaque tum*. M. P. 150, 6
Cum] Om. M F. P. 11
Mitteretur. Ipſe] *Mitteretur. Sed ipſe* M. F. P. 13
Sed] Om. M. F. P. 14
Sit: hoc] *Sit: itaque hoc* M. F. P. 17
Continua] *Continuata* M. F. P. 20
Satis] Om. M. F. P. 22
Remediis] *Remedii* M. F. P. 23
Dubitari] *Deliberari* M. F. P. 26
Sint ex] *Sint vel ex* M. F. P. 29
Et] Om. M. F. P. 33
Ad] *In* M. F. P. 34
Vero] *Tamen* P. 151, 2
Si] Om. M. F. P. 6
Riſus objurgatione] *Riſus & objurgatione* M. F. P. 21
Dicuntur,] *Dicentur* M. F. P. 27
Mens abducenda.] *Mens ejus abducenda*. M. F. 28
Abducenda. *Interdum*] *Abducenda eſt*. *Interdum* M. F. P. 28

Advertere] *Convertere* M. F. P. 151,
Vigilant,] *Vigilantii* M. F. P. 152,
Sint:] *Sit* M F. P.
Cur] *Cum* M. F. P.
Cum] Om. M. F. P.
Sit?] *Eſt* M. F. P.
Συκόμορον] *Moroſicon* M. F.
Cum] *Subinde* M. F. P.
Subinde] Om. M. F. P.
Convertunt.] *Converterent* M. F. *Compellerent*

Tum] *Tunc* M. P.
Fricatio] *Frictio* M. F. P.
Arceſſendus] *Accerſendus*. M. F. P. 153,
Silanus] *Saliens* P.
Poteſt ſomnum] *Poteſt etiam ſomnum* M. F. P.
Incidat.] *Recidat* P.
Sorbitionis,] *Sorbitione* M. F. P.
Et] Om. M. F. P.
Cyathos hieme,] *Cyathos bis hieme* M. F. P.
Æſtate vero quatuor] *quater æſtate* M. F. P.
Ea] *illa* P.
154,
Valentiſſimam] *Valentiſſima* M. F. P.
Removendam.] *Removenda*. M F. P.
Hujus] *Ipſius* F. *Hujus autem Ipſius* M. P.
Fallunt] *Falluntur* M. F. P.
Accipit,] *Accepit* M. F. P.
Demiſſusque] *Dimiſſusque* M. F. P. 155,
Dementis] *Demenſis* M. F. P.
Sed] *Sit* P.
Super] *Per* M. F. P.
De Cardiacis.] *Cardiaci morbi curatio* M. F. P. 156,
His morbis] *Huic morbo* M. F. P.
Phrenitici] *Phrenetici* M. P.
Laborat,] *Labat* M F. P. *Vero*] Om. M. F. P.
Ex] Om. M. F. P.
Frigidis.] *Frigentibus* M. F. P.

Acuti] * *At ubi* M. P. 156, 20
Reprimunt,] *Reprimant* M. F. P. 22
Cohibere.] *Prohibere* M. F. P. 23
Leniter] *Leviter* M. F. P. 25
Vel ſubinde] *Vel etiam ſubinde* M. F. P. 30
Aridæ] *Aridi* M. F. P. 32
Poſituſque] Om. M. F. P. 157, 3
Meraculum,] *Meracum* M. F. P. 15
Ac] *Et* P. 19
Duas] Om. M. F. P. 20
Is] *Id* M. F. P. 27
Iterum.] *Alterum* M. F. P. 29
Ut] *Id* P. 158, 5
Roſa] *Roſam* M. F. P. 6
Eſſe in tuto] *In tuto eſſe* M. P. 11
Ut] Om. M.F.P. *In*] *Ad* P. 12
De Lethargicis.] *De Lethargo & ejus curatione* M. F. P. 18
Eo difficilior] *Illo difficilis* M. F. P. 20
Eſt in:] *Eſt at in* M. F. P. 22
Nominarunt.] *Nominant* M. F. P. 24
Nominarunt. Id] *Nominarunt. Atque id* M. F. P. 24
Proinde ex eo] *Hoſ*. M. F. P. 27
Quidam excitare] *Quidam ſubinde excitare* M. F. P. 27
Per quæ] *Quæ per* M. F. 28
Uſta,] *Cruda* M. F. P. 30
Incendunt, aut] *Incendunt, Aut pilos aut* M. F. P. 32
Odore] *Odorem* M. F. P. 34
Fædo] *Fædum* M F. P. 35
Febris levatur,] *Febris non levatur* M. F. P. 159 5
Levatur,] *Levetur* M. F. P. 5
Ut excernat] *Ut & excernat* M. F. P. 12
Super] Om. M. F. P. 14
Totum] Om. M. F. P. 16
Poſca] *Poſtea* M. F. P. 24
Eſt,] *Eſt aqua*, M. F. P. 24

 Alte-

Altera] *Altero* M. F. P. 159,
Vero] Om. M. F. P.
Maxima] *Maxime* M. F.
Si autem] *Sic ut ſi* M. F. P. 16
Torpor acceſſit,] *Torpor corpori acceſſit* M. F. P.
Si venter aſtrictus eſt,] *Caſtoreum mixtum cum ſcamonea*; M. F. P.
Dandum] Om. M. F. P.
Caſtoreum] Om. M. F. P.
Imponendumque præcordiis,] *Imponendumque eſt præcordiis* M. F. P.
De Hydropicis.] *De aqua inter cutum hoc eſt hydroco morbo* F. P. *Inter cutem* M. P.
Enim] Om. M. F. P.
Succurritur, ——— *incidunt.*] *Diſcuſſus eſt Hydro Græci vocant. Atque ejus tres ſpecies* M. F. P.
Uterum] *Unum* M. F. P.
Ὑπὸ τὴν σάρκα;] *Hypoſarca* M. F. P. 161,
Nominarunt.] *Nominant* M. F. P.
Omnium] Om. M. F. P.
Et] Om. M. F. P.
Iis] *His* P.
Notæ intemperantiæ,] Apulej. Metam. x. *medicus notæ perfidiæ* l. 3. §. 4. de libert. exhibend. *notæ nequiti homo.*
Exitium] *Exitum* M. F. 22
Inveteravit,] *Inveteraverit* M. P. 3
Mole] *Moleſtia* M. F. P.
Animo neceſſariam] *Animo ferret neceſſariam* M. F.
Suſtineret,] Om. M. F. P. 3
Aliquando,] *Aliquid* M. F. 162, 1
Et] Om. M. F.
Calorem in cutem evocet : inter quæ,] Om. M. F. P.
Non per exercitationem tantum,] *Non exercitation tantummodo* M. F. P.
Batas] *Bajas* M. F. P.

Tapo

Tapotia] *Taputia* M. F. 162, 22
Alvum moliri cibo melius eſt, quam medicamento.] *Sed ipſum tamen moliri cibo quam medicamento melius eſt* . F. P. 28
Præſtant,] *Præſtent* M. F. P. 30
Cinnamomum,] *Cinnamum* M. F. P. *Amomum* M. F. P. 163, 1
Taminia,] *Timinia* M. F. P. 4
Styrax,] *Storax* M. F. 7
Quadrati] alias *odcrati* Cæſar. 8
Flos;] *Semen* M. F. P. *Illum*] *Illud* M. F. P. 8
Hunc σχοῖνον] *Echinon hoc* M. F. 8
Σχοῖνον hunc] *Σκοινον hoc* P. 9
Leniſſima] *Leviſſima* M. F. P. 12
Eſt auſterum,] *Eſt & auſterum* M. F. P. 14
Quoque] Om. M. F. P. 18
Videre, plenius] *Videre, ſi plenius* M. F. P. 19
Extenuatur] *ex* Om. M. F. P. 20
Fricatione] *Frictione* M. F. P. 26
Prodidit.] *di* Om. M. F. 29
Præcipi] *Dici.* M. F. P. 30
Inflatio] *Inflammatio* 33
Altero] *Alterno* M. F. P. 34
Deinde] Om. M. F. P. 164, 1
Copioſam] *Copioſe* M. F. P. 8
Fricatione] *Frictione* M. F. P. 10
Deligatur ſuper cutim.] *Delinitur cutis* M. F. P. 17
Inflationes] *Inflammationes* M. F. P. 18
Febriculam incendat:] *Febricula incidat* M. F. P. 23
Fricatione,] *Frictione* M. F. P. 24
Quoque ſuper talum,] *Quoque eſt ſuper talum* M. F. P. 33
Eſt;] Om. M. F. P. *Quo*] *Qua* M. F. P. 165, 1
Adjiciendum exercitationibus] *Adjiciendum & exercitationibus* M. F. P 6
Exercitationibus & cibis,] *Exercitationibus eſt & cibis* M. F. P. 6

Sta-

Statum] *Habitum* M. F. P. 165,
Quod] Om. M. F. P.
Simul ſuper ventrem deligatur.] *Sicut ſupra dixi ad-nitur* M. F. P.
Ideoque illud] *Ideoque ita illum* M. F. P.
Renaſcatur.] *re* Om. M. F. P. 166,
Et] Om. M. F. P.
Interioribus] *Inferioribus* M. F. P.
Revocandus] *Evocandus* M. F. P.
Fricationes,] *Frictiones* M. F. P.
Fatigationes] *Navigationes* M. F. P.
Et] Om. M. F. P.
Mari] *Mare* M. F.
Sit.] *Eſt* M. P.
De Tabe, & ejus ſpeciebus.] *Et curationibus* M. F.
167,
Nominant.] *Vocant* M. F. P.
Ex hoc] *Huic* M. F. P. *Accidit,*] *Accedit* M. F. P.
Et] *Ex hac* M. F. P.
Lenis] *Levis* M. F. P. 168,
Tamen repetit.] *Tamen & repetit* M. F. P.
In ea quoque] Om. M. F. P. *Et*] Om. M. P.
Tantum non] *Tantum modo non* M. F. P.
Debuit,] *Debet* M. F. P. 1
Oportet:] Om. M. F. P. 1
Stomachus gravetur, &] Om. M. F. P. 1
Maxime] *Minime* M. F. P. 1
Præhendere] *Prætendere* M. F. P. *Prætendere* alias *prende-re.* Cæiar in margine. 2
Impoſita] *im* Om. P. 2
Fricatio] *Frictio* M. F. P. 3
Maximeque] *Qui maxime* M. F. P. 3
Movendæ urinæ.] *Movenda urina* M. F. P. 169,
Habitus corporis] *Corporis habitus* P.
Fricationibus.] *Frictionibus* M. F. P.
Ad] Om. M. F.
Hic] *His* M. F. 1

Duo

Duodevigeſimo] *Duodecimo* M.F.P. 169, 24
Uſque] Om. M.P. 25
Sed] Om. M.F.P. *Vectari*] *Geſtari* M.F.P. 27
Sin] *Si* M.P. 28
Corpus movendum eſt:] *Corpus dimovendum eſt* M.F.P. 29
Et] Om. M.F.P. 170, 1
Ac,] Om. M.F.P. 9
Decurrendum] *Recurrendum* P. 15
Fricationes.] *Frictiones* M.F.P. 16
Deinde] *De* Om. M.F.P. 21
Lenis ſorbitio] *Lenis ut ſorbitio* M.P. 21
Adjecto. Oryza] *Adjecto. Idem Oryza* M.F.P. 22
Idem] Om. M.F.P. 23
Præcipue vero] *Præcipueque vel ex vero* 26
Ex prima,] *A pruna* M.F.P. 27
Ὠμοπλάτας] *Omotidas* M.F.P. 171, 5
Sinas ulcera] *Ulcera Sinamus* M.F.P. 6
Tuſſis] *Tuſſi* M.F.P. *Fuerit.*] Om. M.F.P. 7
Sunt:] Om. M.F.P. *Leni*] *Levi* M.F.P. 10
Tum vinum,] *Tum & vinum* M.F.P. 15
Vero] *Æſtas* M.F.P. 17
Adhiberi: quarto,] *Adhiberi: eadem acria quarto* M.F. *temque acria* P. 20
Marrubii, ſi cum melle ſit incoctus;] *Marrubium ex melle concoctum* M.F P. 24
Morbo frequens,] *Morbo ſi frequens* M.F.P. 32
Frequens, pernicioſus eſt,] *Frequens eſt, pernicioſus eſt* M.F.P. 32
Fricationes,] *Frictiones* M.F.P. 34
De Comitiali morbo.] *De Comitialis morbi curationibus* M.F.P. 172, 5
Modo ſine illa] *Modo ſine illa quidem.* P. 20
Quidam] Om. P 21
Ac] Cum M.F.P. 173, 1
Tranſiit] *Tranſit* M.F.P. 1
His aut alioqui] *Autem his aliique* M.F.P. 2

Et,]

Et,] Om. M. F. P. 173

Is] *Id* M. F. P.

Poſt] Om. M. F. P.

Eſt.] Om. M. F. P.

Supra] Om. M. F. P.

Leniter] *Leviter* M. F. P. 177

Super] *Su* Om. M. F. P.

Radatur;] *Radat* M. F.

Poto] *Epoto* M. F. P.

Medicinam] *Medicum* M. F. P.

Exercitatione, cibisque his,] *Exercitatione multa fri*[illegible]*ne, cibisque his* M. F. P.

De Regio morbo] *De Regii morbi curatione* M. F.

1755

Utique,] *Ubique* M. F. P. 1766

Imbecilliora] *Imbecillia* M. P.

Oportet] *Oportere* M. F. P.

Ut ſolutio] *Ut reſolutio* M. F. P.

Remaneat:] *re* Om. M. F. P.

Nigrum] *Integrum* M. F. P.

Fricatione,] *Frictione* M. F. P.

Et,] Om. M. F. P.

Uſu, loco,] *Clauſo loco uti l.* M. F. P.

Aliis,] Om. M. P.

De Elephantia.] *De Elephantiæ curatione* M. F. P.

Ἐλεφαντίασιν] Ἐλεφαντίαν M. F. P.

Quo] Om. M. F. P.

Earum] *Harum* M. F. P.

Triduum,] *tum* M. F. P. 177,

Suſtinere] *Suſtineri* M. F. P.

Fricatio] *Frictio* M. F. P.

De Attonitis] Add. *Et eorum curatione* M. F. P.

Hunc ἀποπληξίαν] ἀποπληξίαν *hunc* P.

Fricationes;] *Frictiones* M. F. P.

De Reſolutione nervorum] Add. *Quæ* ἀποπληξία [illegible] παράλυσις *dicitur* M. F. P. 178,

Co

Correpti] *Correcti* M. P. 178, 13
Nonnunquam] *non* Om. M. F. P. 17
Inſanabilis] *in* Om. M. F. P. 18
Redit,] *Rediit* M. F. 26
Pro vi &] *Providet* M. F. *Proderit* P. 28
Mittendus] *Miſſus* P. *Miſſus* M. F. 29
Ducenda.] *Ducta* M. F. P. 30
Deficit,] *Deficiet* M. F. P. *Sin*] *Si* M. F. P. 179, 3
Torpentis membri] *torpentibus membris*. Cæſar in arg. ita habet Pariſ. 6
Admixtum.] *ad* Om. M. F. P. 16
Ac,] *At* M. F. P. 18
Poteſt.] *Prodeſt* M. F. P. 28
De Dolore nervorum.] Om. M. F. P. 30
Non vomere,] *Non oportet vomere* M. F. P. 32
Non exercitatione] *Non ſine exercitatione* M. F. P. 33
In] *Ab* M. F. P. 180, 3
Leniter] *Leviter* M. F. P. 13
Cum cumini] *Cum hyoſcyami* M. F. P. 15
De Tremore nervorum.] Om. M. F. P. 24
Fricationibuſque,] *Frictionibuſque* M. F. P. 30
Leniter] *Leviter* M. F. P. 181, 2
De Suppurationibus internis.] Om. M. F. P. 5
Ortæ] *Notæ* M. F. P. 7
Ut] Om. M. F. 10
Diſſipetur.] *Diſſipentur* P. 11
Tum] *Tunc* P. 14
Exeat.] *Excedat* M. F. P. 17
Afficiuntur,] *Afficientur* M. P. 30
Fricationibus,] *Frictionibus* M. F. P. 30
Liber Quartus.] Add. *De Medicina liber incipit* M. F. *Artium Aurelii Cornelii Celſi Liber Quartus incipit* P. 182, 2
Lingula] *Lingua* M. F. P. 31
Reſidit.] *Reſidet* P. 183, 1
Proxime,] *Proxima* M. F. P. 20

Or-

Orſum,] *Ortum* M. F. 183,

Gibberum eſt.] *Gibbum eſt* M. F. P.

Et] Om. F. M. *Lien in*] *Lienis* M. F. P.

Annexus] *Innexus* M F. P.

Diviſi :] *Diverſi* M. F. P.

Sunt, & *tunicis*] *ſunt*, & *ventriculos habent & tun* M. F. P. 184

Nervoſus à] *Nervoſus ſeptus a ſeptimæ ſpinæ â* P..

Septima] *Septimæ* M. F.

Tria] *Omnia* P.

Emittit.] *Remittit* P.

Accepit,] *Accipit* F. M. P.

Tenuius] *Tenue* P.

Interioribus] *Inferioribus* M. F. P.

Hinc ad dextra] *Hic dextra* P. *Ad*] Om. M. F. 185,

Ima] *Imo* M. F. P. *Dirigitur*,] *Derigitur* M. F.

Inferiore] *Interiore* M. F. P.

Adſtrictum,] *ad* Om. M. F. P.

Et, *ſuperne lapſa*,] *Supraque elapſa* F. *Superque ela*. M P.

Tenuataque] *Continuataque* F. M. P. 186

Quam] *Quem* M. F. P.

Interiora] *Interiori* M. F. P.

Περιτόναιος] Περιτόνος F. M.

De curationibus morborum, qui naſcuntur à capite.] A dunt *Et primo de ejus dolore, deinde de morbo qui ci faciem naſcitur, tum de linguæ reſolutione, poſtremo deſtillatione ac gravedine.* F. M. P.

Capillitio] *Capillo* M. F. P.

De Capitis dolore.] Om. M. F. P.

Validus,] *Calidus* M. F. P.

Sint] *Sunt* M. F. 187,

Tondere] *Tonderi* M. F. P. 188,

Subinde Aqua] *Subinde in aqua* M. F. P.

Aliave] *Aliaque* M. F. P.

Et] Om. F. M. P.

Poſca.] *Puſca* M. F.

His

His,] *Iis* F. 188, 29
Erodat,] *Arrodat* F. M. P. 189, 1
Semper modicum] *per modicum* M. F. 3
Frigida caput] *Frigida per caput* M. F. P. 6
Profuit,] *Profluit* M. F. P. 13
De morbo, qui circa faciem naſcitur,] Add. *quem* *græci* κυνικὸν σπασμον *vocant* M. F. P. 20
Acuta febre] *Acuta fere febre* M. F. P. 23
Rictu] *Motu* M F. P. 24
Diſtortio] *Diſtentio* M. F. P. 25
Sed] Om. M. F. P. *His*] *Id* M. F. *Id his* P. 33
Fricatione] *frictione* M. F. P. 34
Item] *Idem* M. F. P. 190, 8
Erodat,] *Arrodat* M. F. F. 9
De Diſtillatione ac gravedine.] *De Deſtellatione ac gravedine* M. F. P. 30
Diſtillat] *Deſtillat* M. F. P. 31
De] *Ex* F. M. P. 31
Diſtillave] *Deſtillave* F. P. 191, 1
Diſtillave] *Deſtillat* M. F. P. 1
Leniter] *Leviter* P. 2
In eo] *Ejus* M. F. P. 3
Vero] Om. M. F. P. 12
Diſtillationes,] *Deſtillationes* M. F P. 16
Deſtillationes,] *Deſtillationem* M. F. 16
Hæc communia] *hæc autem communia* M. F. P. 17
Sed] *Et* M. F. P. 18
Exulcerat.] *Exulceravit* M. F. P. 20
Sentimus,] *Senſimus* M. F. P. 21
A] Om. M. F. P. 22
A] *Vino;* M F. P. 22
Non] Om. M. F. P. 25
Recta] *tecta* M. F. 25
Diſtillatione] *Deſtillatione* M. F. P. 30
Pallent,] *Patent* M F. 31
Tamen ipſis] *Tamen illis ipſis* M. F. P. 192, 7
Conſuerunt.] al. *Conſueverunt.* 11

Diſtillavit,] *Deſtillavit* M.F.P. 192,
Fricatio] *Frictio* M.F.P.
Maxima] *Maxime* M.F.
Multo magis] *multo que magis* M. F. P.
Eſt,] Om. M.F.P.
Et] P. *Balneum*] Om. M. F.
Ita] *Tam* M. 193
Levi] *Leni* M.F. P.
Aquam] *aqua* M.
De Cervicis morbis.] Add. *Curationibusque* M. F. P.
Adnectit,] *Annectit*
Primum] *Priorem* M. F. P.
Sequentem] *Inſequentem* M.F.P.
Convenit. Aſclepiades] *convenit. Sed Aſclepii* M. F. P. 19
Id] *Quod* M. F. P.
Utique] Om. M. F. P.
Venarum.] Om. M. F. P.
Venarum. Hoc] *venarum. Verum hoc* M. F. P.
Calet;] *Caleat* M. F. P.
Is] *Hic* M.F.P.
Ne] Om. M.
Piper cum] *piper rotundum cum* M. F. P.
Ficu] *Ficuo* M.F.P.
Fieri debeat,] *Fieret* M.F.P.
Spinam] *Spinas* M.F.P.
Fricatio] *Frictio* M. F. P.
Omnibus vertebris] *omnibus in homine vertebris* M.

Hominum] Om. M. F. P.
Dum intermittitur,] *dum id intermittitur* M. F
19
Et] Om. M. F. P.
Conclavi, quo] *conclavi, in quo* P.
Curatur] *Cubabit* M. F. P.
Debet,] *debebit* M. F. P.
Eadem] *Eædem* M. P.

Adurenda.] Adurendæ M. P. 195, 19
è] à M. F. P. 24
Mollibuſve] Mollibus M. F. P. 24
Id] At M. F 25
Longius] Longum M. F. P. 31
De Faucium morbis:] ac curationibus M. F. P. 196, 3
Et primum de Angina.] deinde de difficultate ſpirandi,
imo de tuſſi M. F. P. 3
ὡς] uti M. F. 15
Illis] Illa M. F. P. 15
Intercluditur] Includitur M. F. P. 17
Levius], Lenius M. F. P. 18
Etſi] Si M. F. P. 22
Dimittuntur.] demittuntur M. F. P. 29
Efficaciſſimumque] Effiaciſſimusque M. F. P. Efficaimusque eſt ſales calidi ſuccus. P. 30
Salem calidis cum ſaccellis ſuperponere.] Salis calidi
cus M. F. 31
Nepetam] Nepeta M. F. P. 33
Cum] aut. M. F. P. 34
Mulſa] mulſam aquam M. F. P. 197, 1
Piperis recte] piperis id recte M. F. P. 4
Si] Sed M P. 5
Circa] ſupra M. F. citra P. 7
] Om. M. F. P 10
Fauces cibum] fauces & cibum M. F. P. 12
Potum] Spiritum M. F. P. 12
Levarit,] Levavit M. F. P. 18
Mulſa deinde] mulſa decocta deinde M. F. P. 19
Hirundinum] hirundinis M. F. P. 23
Detur,] datur M. F. P. 27
Infriari,] Infricari M. F. P. 27
Aliudque] Atque aliud M. F. P. 198, 5
Diu aliquem trahere:] diutius trahi M. F. P. 14
in] Om. M. F. 18
Decedit,] decidit M. F. P. 19
Vero] Om. M. F. P. 21

Lac caprinum calidum jejuno dandum ; &, ſi non *brit,*] *Lacte quoque v. ſ.* M. F. P. 198

Poſtea malagma] *poſtea vel malagma* F. M. P.

Vel ceratum] *vel certe ceratum* M. F. P.

In potum] *Potui* M. F. P.

Vel] Om. M. F. P.

Diligitur] *datur* M. F. P. 199

Alliumve] *Album* F. M. P.

Coquuntur] Coquantur M. F. P. *Coquatur* M. Co*quantur* P.

Terebinthina : ubi] *Terebinthina : & ubi* M. F..

Autem] Om. M. F. P.

Vulpinum] *Vulpium* M. F.

Pollinemque] *Potentamque* M. F. P.

Movent :] *augent* F. M P.

Fricatio] *Frictio* M. F. P.

De Faucium exulceratione.] Om. M. F. P.

Quem] *Quæ* M.

Licium] *Licitum.* M. P. 200

Tragacantho] *Trachantho* M. F.

Fricatio] *Frictio* M. F. P.

Pinguis caro,] *pinguis quoque caro* P.

Cotoneum,] *Cydneum* M. F.

Ipſa] *Vetus* P. 20

Vetus] *Ipſa* P.

Facit vel] Om. M. F. P.

Autem] Om. M. F. P.

Super prunam] *ſupra prunas* M. F. P.

Fricationes] *Frictiones* M. F. P.

Simul] *Siccum* M. F. P.

Cibus] Om. M.

Paululum] *Paulum* M. P.

Quoque] Om. M. F. P. 20

Sorbeatur. In potum vero] *Potui* M. F. *Potus*

Vero] Om. M. F. P.

De Sanguinis ſputo. Om. M. F. P.

Turberculis] *Turbeculis* M. F.

Hiſque] His M. P. 202, 24
Ut] Aut M. P. 26
Vero,] Om. F. M. P. 27
Aut jocinore] Aut ex M. F. P. 31
Ferunt,] Sunt F Fuerunt M. P. 34
Exeſa] Ex ea M. 34
Ρηγμοχατμον,] Reſino χατμὸν M. F. 203, 2
Αιαστόμωτιν] Mananchomoſin M. F. 3
Fiunt.] Sunt M. F. P. 11
Aliud] Om. M. F. P. 22
Id parum] parum id M. P. 32
Acriora] Acria M. F. P. 205, 5
Niſi] Om. M. F. P. 8
De Stomachi morbis.] & curationibus M. F. P. 15
Adoritur.] oritur M. F. P. 21
Quod] quid M. F. 29
Levis,] Lenis M. F. P. 206, 2
Fricatione;] Frictione M. F. P. 7
Eodem] eo ut M. F. P. 14
Alvus] alvum M. F. 27
Fricatio] Frictio M. F. P. 32
Perfrigido,] præfrigido M. F. P. 207, 3
Jejuno,] jejunio M. F. P. 5
Fricatio.] Frictio M. F. P. 7
Vomere.] movere M. 13
Ex] Om. F. M. 14
Et,] eſt F. M. 15
Sic] Si M. 22
Fricationeſque:] Frictioneſque M. F. P. 25
Hinc] iis F. his M. 25
Medicatiſque] medii captiiſque M. F. 30
Sumbruinarumque] Subcutilianumque P. 31
Infra] Intra M. F. P. 208, 14
Poſca] Puſca M. F. 24
Leve] Lene M. F. P. 25
His,] iis F. 26
Mentæ,] menta M. F. P. 33

Ex] *In* M. F. P. 2083

Etſi] *Sic* F. *Sic ſi* M. P. 2099

Iiſdem,] *his* M. F.

Eorum] *Et* M. F. P.

Id] *ne* M. F.

Vitio primo] *primo vitio* P.

Hapſo] *apſo* M. F. *latus ipſum lana ſulphurata*
211

Paululum] *Paulum* M. F. P.

Eſt] *&* M. F. P.

Ita Om. M. F. P.

Attamen] *Uttamen* M. F. P.

Aqua trixago] *aqua herba trixago* M. F. P.

Trixago] *trixaquo* M. F.

Adjuvare dicitur.] *Adjuvet.* M. F. P.

Tertio die] *tertio quoque die* M. P. F.

Potui] *Potio* M. F. P *Quo*] *qua* M. F. P.

Adauctæ,] *Adjectæ* M. F. P.

Dentur:] *dent* M. F. P.

Excreetur,] *Excreatur* M. P. 211

Vero] *Quoque* M. F. P.

At, *invaleſcente*] *Atque incipiente* M. F. P.

De Viſcerum morbis: & primo, de Pulmone. ... *deinde de jocinore, tum de liene, poſtremo de renibus* F. P.

Acompagine corporis] *Acompagine vero corporis* M.

Περιπνευμονίαν] περιπνευματικὸν M. F. P.

Quod] *Tum* M. F. P. 211

Tantum] *Tamen* M.F.P.

In] Om. M. P.

Hyſſopum] *Hyſſopi* M. F. P.

Cum quo] *cui* F. P. *cum* M.

Fricatione] *Frictione* M. F. P.

Leniter] *Leviter* M. F. P.

Lenioribus.] *Levioribus* P.

Danda] Om. M. F. P.

Ii

Incrementum] *Incremento* M. F. P. 212, 28
Etiam] Om. F. M. P. 34
Qua] *Quo* M. F. P. 213, 3
Aliquantum] *Aliquanto* M. F. P. 8
Purum] *Parvum* M. F. P. 9
Fricatione] *Frictione* M. F. P. 11
Niſi] Om. M. F. P. 15
De *Hepaticis*.] Add. *de jocineris morbo & curatione* M. P. 18
Jocinoris,] *jocineris* M F. *Jecinoris* P. 21
Torpet:] *Torquetur* M. F. P. 26
Validus] *Calidus* M. F. P. 27
Signa] Om. M. F. 29
Jocinore] *jocinere* F. *jecinore* P. 30
Spiritus] Om. M. F. P. 33
In] Om. M. P. 214, 4
Diducant;] *deducant* M. P. 8
Alunt,] *alant* M. F. P. 12
Præterque] *Præterquam* F. 13
Nepeta, *amaracum*,] *nepeta*, *amyllum Amaracum*, I. P. 16
Seſamum,] *Siſamum* M. F. P. 16
Fricationibus] *Frictionibus* M. F. P. 26
Jactus,] *ictûs* M. F. P. 30
In hoc] Om. M. F. P. 31
Itemque] *Item* M F. P. 33
Ultra] *contra* M. F. P. 215, 3
Et] Om. M. P. 4
De Lienoſis.] Add. *De Lienis morbo & curatione* M. F. P. 8
Quæ &] *Eaque* M. F. P. 10
Venterque] *Venter* M F. P. 12
Vel curſu,] *curſuque* M. F. P. 15
Febrem iſta] *febre mixta* M. P. 19
Excitent.] *excitetur* M. F. P. 20
Duræ:] *dura* M. F. P. 26
Lactucæ intinctæ in aceto;] *tinctæ in aceto lactucæ*. M. .P. 27

Intubi] *intubique* M F. P. *quoque* Om. M. F. P. 215, 2

Et] *ex* M.F.P. Om. P. 2

Sinapi,] *ſinapi*, *Aſparagus* M.F.P. 2

Armoraciæ,] *armoraciа* M.F P. 2

Paſtinacæ:] *Paſtinaca* M. F. P. 2

De carnibus vero] Om. M. F. P. 3

Ejuſdemque] *Ejuſdem* M. F. P. 3

Aquæ] Om. M F.P. 3

Extinctum] *Tinctum* M. F. P. 3

Cytiſus, *vel*] *Cytiſus*, *vel portulaca*, *vel nepeta* ve M. F. P. 216, 8

Educere.] *deducere* M F. P. 10

Eruca] *cruræ* M.F.P. 11

Unguentariis glandulis, *quas μυροβαλάνους*] *unguento & palmulis quod myrobalanon* M. F. P. 15

Quo] *cui* P. 16

Sole] *Sale* M. F. P. 20

Par] *pari* M. F. P. 23

De Renum morbis.] Add *& curationibus* M. F. P. 31

Vero] Om. M. F. P. 33

Quindecim,] *duodecim* M. F P. 217, 13

Ac] *At* M. F. P. *Inſuper*] *Super* M. F. P. 20

Primoque] *Primæque* M. F. P. 29

Morbum] *morbi* M. F. 218, 4

Ea] Om M. F. P 13

Sumitur] *Sequitur* M. F. P. 13

Tamen corruptæ miſcuiſſe novam materiam] *miſcuiſſe tamen novam materiam corruptæ* M. F. P. 15

Pulegium] *Pulejum* M. F. 27

Vel quod] Om. M. F. 29

Vel quod Secundum naturam eſt.] *Si nondum matura* P. 29

Et] Om. M F. P. 33

Infracto pane, *quem ipſum*] *melle q. a. e.* M. F P. 34

Si ab] *Si & ab* M. F. P. 219, 7

Metus] *Metum* M. F. P. 8

Somno-

Somnoque,] *Somno* M. F P. 219, 23
Vitetque] *Itemque* M. F P. 24
Laſſitudinem] *Laſſitudine* M. F. P. 24
Frigora] *Frigore* M. F. P. 24
Et] Om. M. F P 220, 5
Aſſumere] *Sumere* M. F. P. 22
Calentes] *Inſlantes* M P. 25
Adjiciatur;] *Miſceatur* M F. P. 29
Arrodantur] *Arrodatur* M. F. P. *Rubeant;*] *Rubent* M. F. P. 33
In potum] *Potui* M. F. P. 221, 3
Pluviatilis] *Pluvialis* M F P. 3
Pluviatilem] *Pluvialem* F. M. P. 11
Intra] *Inter* M F. P. 16
Unus] *Alter* F. M P. 17
Κολικὸν] *Chordion* M. F. P. 23
In] *Ex* M. F. P. 25
Utralibet,] *Utrumlibet* M. F. P. 28
Metus] *Vetus* M. F. P. 28
Si] Om. F. M. P. 29
Eſt] Om. M. F. P. 30
Interdum,] Om M. F. P. 222, 5
In his partibus magnum remedium eſt] *Satis eſt* M. F. P. 7
Præterea] *Præter ea* F. M. P. 9
Eo demum] *Eodem* M F. P. 14
Calidum] *Calido* M. F. *Oleum*] *Oleo.* M. F. 20
Ut] *jam* M. 23
Ut ex] *ut jam ex* F. P. 24
Neque valido,] *Neque duro neque valido* M F. P. 31
Et cum] *& ſive cum* F. M. P. 223, 4
Qua] *Quam* M. F. 11
Cæcum] *Certam* M. F *Cæcam* P. 12
Fit] Om M. P. 12
Verti videtur, quod] *quod verti videtur;* M. F. P. 14
Lenta,] *Lenta* F. M. P. 20
Fricatione] *Frictiones* F. M P. 21

Evocare.] *Revocare* F. M. P. 223, 23
Diſcuſſius] *Diſcuſſum* F. M. P. 23
Iis,] Om. M. F. P. 33
Aniſi,] *Aneſi* M. F. P. 224, 2
IV.] Om. M. F. P. IV. *piperis denariorum* III. *piperis* M. F. P. 3
V] XII. M. F. P. 4
Papaveris lacrymæ, junci rotundi,] Om. M. F. P. 5
De Torminibus. i. e.] *dyſenteria* M. F. Add. *Inteſtinorum* P. 10
Δυσεντερία] *δυσεντερίον* M. F. 12
Junum] *Junium* M. F. 28
Deſedit,] *Deſidit* M. F. P. 32
Adſtringant.] *Deſtringant* M. F. *Diſtringant* P. 225, 18
At] *Et* F. M. P. *Moveant*,] *Movent* F. M. 18
Id] *Ea* F. M. P. 19
Leve,] *Lene* F. M. P. 25
Illa] *Alia* F. M. P. 28
Et] Om. M. F. P. 34
Interdum] Om. M. F. P. 226, 1
Delui] *Duci* M. F. P. 2
Tum] *Tunc* M. F. P. *Etiam*] *Eadem* M. F. P. 3
Cancerem] *Ulcera* M. F. 5
Sin] *Si* M. F. P. 6
At,] *Ac* M. 7
Qua] *Quæ* M. F. P. 14
Inconfectum] *Imperfectum* M. F. P. 16
Ponatur] *Ponetur* M. F. P. 20
Decocta] *Decoctis* M. P. 22
In] Om. M. P. *Deſideat*;] *Deſidat* M. F. P. 23
Utatur] *Utetur* M. F. P. 24
Ex] *In* M. F. 227, 6
Et fricationes] *Frictiones* M. F. P. 10
Quod] Om. M. F. P. 20
Ederit,] *Ediderit* M. F. 29
Huic] *Huc* M. F. P. 33
Talis] *Aut* M. F. P. 228, 1
Huic] *Sic* M. F. P. *Deſideat*,] *deſidat* M. F. P. 2

Cum

Cum eadem,] Om. M. F. 228, 8
In alvum] *Malvæ* M. P. 12
De Teneſmo.] Add. *Inteſtinorum morbo* M. F. P. 14
Cum facile] *cum & facile* M. F. P. 20
Leviter] *Leniter* M. F. 25
Cocta] Coacta M. F. P. 27
Anum] *Manu* M. F. P. *Rei* Om. M. F. P. 29
Lanæ] *Lana* M. F. P. 33
Eadem] *Eadem* M. F. P. 229, 1
Frigidæ:] *Frigida* M. P. 5
Ad] *In* M. F. P. 6
De Ventris fluxu.] Add. *Et curatione* M. F. P. 10
Dejectio ubi] *dejectio eſt ubi* M. F. P. 11
In qua] *Atque* M. F. P. 13
Paululum] *Paulum* M. P. 28
Multo,] *multum* M. F. P. 33
Siti,] *Sitim* M. P. *Niti.*] *Uti* M. 230, 2
Veſperi] *Veſpere* M. F. P. 7
Leviter:] *Leniter* M. F. P. 7
Pluviatili] *Pluviali* M. F. P. 11
Malum, Om. M. F. P. 19
Fricatione] *Frictione* M. F. P. 27
Eſt, quod] *Eſt id, quod* M. F. P. 32
Leniter] *Leviter* M. F. P. 231, 11
Quandocunque] *Quando* M. F. 17
Rudi ubique] *Tudi ubique* M. F. 21
Deinde] *dein* M. F. 22
Hoc,] Om. M. F. P. 26
Eſtque ex his. Edenda] *Eſt quid ex his edendum.* M. F. P. 29
Malicorio] *Malocorio* M. F. P. 32
Ut &] *atque* M. F. P. 34
De Vulvæ morbo] Add. *& curationibus* M. F. P. 232, 19
Vitium] *Vitiumque* M. F. P. 28
Evadit] *eſt* M. F. P. 30
Reddit,] *Redit* M. F. P. 233, 11
Anum,] putat redundare Ritterſhuſius Vide. 6. cap. 9. ſub initium: *Anonym. ad meum Codicem.* 12

Fri-

Fricatione] *Frictione* M. F. P. 233, 13
Purgetur] *purgatur* M. F. P. 25
Fiat:] *Fiet* M. F. P. *Etiam*] *&* M. F. P. 27
Vulva] *Ea* M. F. P. 31
Coercentia.] *Coeuntia* M. F. P. 234, 2
Violæ,] *Olivæ &* M. F. P. 3
Vulvæ] *Veſicæ* M. F. P. 7
Cinnamomo,] *Cinnamo* M. F. P. 9
De Urinæ nimia profuſione.] Om. M. F. P. 15
Mingitur, & jam] *Etiam* M. F. P. 17
Fricatione,] *Frictione* M. F. P. 19
Infima] *Infinita* M. F. P. 25
Fricatio:] *Frictio* M. F. P. 27
Fricationes,] *Frictiones* M. F. P. 235, 11
Et] Om. M. F. P. *Nihilque*] *Nihil* M. F. P. 14
Autem oportet] Om. M. P. 23
Dormiat.] *Obdormiat* M F. P. 24
De Coxarum morbis.] Add. *& curationibus* M. F. P. 27
Vi] *vis* M. F. P. 34
Quod ut alias] *quæ ut illas* M. P. 236, 1
Ipſum] *Ipſam* M. P. 2
Arida] *Acida* M. F. P. 9
Quia] *Qua* M. F. 10
Uteri] *uteribus* M F. P. 20
Fricatione] *Sed frictione* M. F. P. 22
Digerantur.] *dirigantur* M. F. P. 25
Si eſt] *ſicut &* M. F. P. 26
Ferramenti] *Ferramento* M. F. P. 29
Opitulamur,] *Opitulantur* M. P. 33
Conquieſcat.] *Conquieſcant* M. P. 33
De Genuum dolore.] *de genuum doloribus & cura* M. F. P. 237, 3
De Manuum & pedum articulorumque vitiis.] *De Articulorum doloribus in manibus pedibusque* M. F. P. 15
Bonam] Om. M F. *Totam* P. 26
Lacte poto] *Lacte epoto* M. F. P. 27
Ex toto] *Toto* P. Om. M. F. P. 28
Non] Om. M. F. 238, 5

Mane]

Mane] *Manu* M. F. P. 238, 5
Ferri,] *Fieri* M. F. *Aut*] Om. M. F. P. 6
Leni] *Levi* M. F. P. 7
Leniter] *Leviter* M. F. P. 9
Leniter] *Leviter* M. F. P. 24
Si] *Sin* M. F. P. 28
Que] Om. M. F. P. 29
Fiat,] *Fit* M. F. P. 31
Impoſita, quæ] *Quæ impoſita* F. M. P. 239, 11
Dolor] Om. M. P 16
Egelida,] *Calida* M. *Congelida* P. 24
Ex] Om. M. 24
Carnem edit,] *Carnem exedit* F. M. P. 29
Aſſo ſepulchra faciunt. Et] *Aſia* F. M. P. 33
Aſio] *Taſio* M. F. 33
Ad juvandum.] Om. F. M. P. 34
Triginta] *Quadraginta* M. F. P. 240, 2
Cum] Om. F. M. P. 5
De Refectione convaleſcentium à morbo. Om. M. F. P. 21
Convaleſcit,] *invaleſcit* F. M. P. 22
Leniter] *Leviter* M. F. P. 25
Negotioſa actione.] *Negotioſa cogitatione vel actione* M. F. P. 28
Lib. Quintus] Præp. *Corn. Cel. de Medicina* M. F. P. 241, 8
Præfatio.] Om. M. F. P. 9
Hi] *ii* F. 16
Id] *illud* F. M. P. 32
Connexæ] *Innexæ* M. F. P. 33
Sic] *Et* M. F. P. 242, 3
Ipſam] *Ipſius* M. F. P. 11
Curationem] *Curationis* M. F. P. 11
Sunt:] *fiunt* M. F. P. 16
Glutinent.] *glutinant* M. F. 31
Reprimunt,] Om. M. F. P. 243, 7
Concoquant,] *Concoquunt* M. F. 13
Moveant] *Moveunt* M. F. 13

Aps-

Aperiant] *Aperiunt* M. F. 243, 21
'Αναςομεῖν] *ἀνάςομα* M. F. P. 23
Chamæpitys,] *Chamæpitis* F. 28
Purgent.] *Purgant* M. F. 31
Validius] *Validior* M. F. P. 244, 22
Oenanthe,] *Oenanche* F. 5
Hoc] Om. M. F. P. 8
Utique] *Ubique* M. F. P. 12
Taurinum,] Om. M. F. P. poſt *gluten* inſerunt *taurinum* M. P. 13
Miſy,] *Miſtyos* M. F. *Miſyos* P. 14
Taminia,] *Timinia* M. F. 15
Taminia, *ſpuma*, *abrotanum* M. P. 15
Rodant.] *Rodunt* M. F. 21
Caſia,] *Galla* M. F. P. 27
Liquida,] *humida* M. F. P. 28
Omphacium] *Omphacum* M. 32
Taminia,] *Timinia* M. F 245, 1
Ruthæ] *Cicutæ* M. F. P *Sal*,] *fel* M. F. P. 2
Ut oleum] *Oleumque* M. F. P. 3
Concharum] *Veratrum* M. P. 4
Exedant] *Exedunt* M. F. 6
Eruca,] *Cicuta* M. F. P. 12
Nominatur, *fel*.] *nominatur*, *alcyonium fel* F. M. P. 17
Aſius,] *Taſius* M. F. 19
Adurant.] *Adurunt* M. F. 22
Taminia,] *Timinia* M F. 34
Inducant.] *inducunt* M. F. 246, 3
Quoque] *Quo* M. 9
Reſolvant.] *reſolvunt* M. F. 11
Coierunt,] *Coerunt* F. 21
Cyperus,] *Cyprius* M. F P. 24
Praſium,] *Paſſum* M. F. P. 26
Taminia] *Timinia* M. F. 28
Evocent,] *Evocant* M. F. 247, 2
Educant] *Educunt* M. F. 3
Lævant] *Lævat* F. M. P. 14

Nu-

Nutriant,] *Nutriunt* M. F *Impleant.*] *Implent* M. F 19
247,
Alunt,] *Alit.* M. F. P *Implent.*] *Implet.* M F. P. 20
Attice, mel, aſteriace,] *Aetice, vel, aſterace.* M. F. 21
Molliant.] *Molliunt.* M. F. 25
Stimmi,] *Stebis.* M F. *Stibi.* P. 32
Retrimentum,] *recrementum.* M F P. 34
Panaces,] *Panacis.* M F. 248, 1
Taminia,] *Timinia.* M. F. 2
Purgent.] *Purgant.* M. F. 6
Cutem] *Item.* M. 7
De miſturis ſimplicium rerum; & de ratione ponderum.] Add. *& quid malagma, & emplaſtrum, & paſtillus inter ſe differant.* M. F. P. 14
Quæque] *que.* Om. M. F. P. 17
Similibies] *Simplicibus.* M. F. P. 19
Itaque,] *que.* Om. M. P. 21
Paucis] *Parvis.* M. F. P. 34
Paucis commodata] *Paucis accommodata.* M. P. 34
Ante] *Antea.* M. F. P. 249, 2
Sextantes,] *Sexuncias.* M. F. P. *Sextante*] *Sexuncia.* M. F. P. 5
Is] *Id.* M. F. P. 7
Relatus] *Relatum.* M. F. P. 8
Quid Malagma, & Emplaſtrum, & Paſtillus inter ſe differant.] Om. M. F. P 9
Floribus] *Odoribus.* M. F. 14
Ut] *Aut* M. F. P. *Coguntur,*] *Coquuntur.* M. F. P. 250, 3
Coacta,] *Cocta.* M. F. P. 4
Adverſus] *Adverſum.* M. F. P. 12
Poteſt;] *Poſſit.* M. F. P. 16
Certis partibus] *Certis magis partibus.* M. F. P. 24
p. *.] *Pondo.* M. F. *Certæ*] *Ceræ pondo.* M. F. 33
Caſſiæ] *Caſiæ.* M. P. 251. 7
Nardinum] *Nardium.* M. F. 11
Et cum eo miſcentur.] Om. M. F. P. 15
Μεγαβάλανον] Om. M. F. P. 18

An-

Ante] *Antea.* M. F. P. 251, 21
Inlinitur,] *Illinitur*, M. P. 22
Malagma commune pluribus.] Om. M. F. P. 2
Commune] *Communem* M. F. P. 22
His] *Hyſſopi*: M. F. P. Om. M. F. P. 33
Opopanacis, *galbani*,] *Opopanacis*, *Styracis galbani* M. F. P. 33
Cachryos] *Cachrios.* M. F. 252.
Dolorem.] *Dolores.* M. F. P.
Aut] Om. M. F. P.
Viſci, *Suci.* M. F. P. II
Autem] *Eadem.* M. F. P. II
Levat,] *Levant*, F. P. II
Emollit,] *Emolliunt*, M. F. P. 11
Facit.] *Faciunt.* M. F. P. II
Ad idem Andreæ] Om. M. F. P. 11
Valet] *Latus* M. F. P.
Malagma, *quod*] *Malagma*, *eſt quod.* M. F. P.
Articulis, &] *Articulis*, *ideoque* &. M. F. P.
*.] Om. M. F.
I.] XI. M. F. P.
Radicis ariſtolochiæ Creticæ,] *Ariſtolochiæ Creticæ Radicis*, M. P.
Cucumeris agreſtis radicis, *reſinæ*] *radicis ex cucumere agreſti reſinæ.* M. F. P.
Crocomagmatis,] *Croci malagmatis.* M. *Crocimagmatis.* P. 253.
Thymiamatis,] Om. F.
xxx.] *xx.* M. F. P.
III.] 2. M. F.
.] Om. M. F. III. P.
III.] 2. M. F.
*] *] Om. M. F.
*] Om. M. F.
*] Om. M. F.
*] Om. M. F. 254
*.] Om. M. F.

II. *.] III. *. Om. M. F. P. 254, 3
Pares portiones.] Om. M. F. P. 15
Radicis cucumeris ſilveſtris,] *Radicis ex cucumere ſylveſtri.* M. F. P. 20
IV.] VIII. M. F. P. 21
Idem] Om. M. 23
Felini] *Semeni.* M. F. 25
Crocomagmatis,] *Crocimagmatis,* M. F. 255. 2
*.] Om. M. F. 4
Καρκινώδη.] Καρκινώδας. M. P. 6
III *.] 2. M. F. *.] Om. M. F. 12
Atque] *Eaque.* M. F. P. 15
Μελικηρίδες,] Μελικηρώδης, M. F. P. 16
Φύγεθλον] Φύγεθρον. M. F. 25
Dum] Om. M. F. P. 28
Contunduntur,] *contunditur,* M. F. P. 29
Quoque] *Que.* M. F. P. 256. 4
Corticis ex radice capparis] *Ex radice capparis, corticis.* M. F. 6
Supprimendum.] *Supprimendum & phymata.* M. F. P. 11
Plus] Om. M. F. P. 12
Carcinomata] *Carcinodas.* M. F. P. 18
Carcinomata] *Carcinodæ.* M. F. P. 20
Singulorum] *In ſingulis* M. F. P. 22
*.] Om. M. F. 23
Ad faciem contuſam ejuſque livorem.] *Ad livorem faciei contuſæ.* M. F. P. 26
Ἀναστομωτικὰ] *Stomachica.* M. F. P. 257. 1
Ἀναστομωτικὰ] *Stomachica.* M. F. P. 3
Eſt, quod] *Eſt, id quod.* M. P. 9
III. *.] 2. M. F. 11
Miconis] *Niconis*. M. 12
Miconis] *Niconis.* M. 14
Pari pondere;] *paribus portionibus.* M. F. P. 16
XII.] XI. M. F. P. *Macedonicæ*] *Macedonia* M. 26

Hoc] Om. M. F. P. 257, 2
Euthyclei] *Igitur Euthyclei*. M. F. P. 3
Quod] Om. M. F. P. 3
Conveniens,] Om. M. F. P. *Conveniens, habet*
Conveniens quod habet. M. F. P. 3
*.] 2. M.F. IIIX. P. *.] Om. M. F. 258,
Par pondus.] *Pares portiones*. M. F. P. II
Eſt &] Om. M. F. P. II
Paululum] *Paulum*. M. P. II
Cteſiphontis] *Cleſiphontis*. M. II
Cteſiphontis:] *Cleſiphontis*. M. II
*.] Om. M. F. 22
Prodeſt] *Poteſt*. M. P. 22
Aridæ] *Aridi* M. F. P. 22
Taminiam] *Timiniam*. M. F. 3
Præſidio] *Præſidia*. M. F. 3
Caſſiæ,] *Caſiæ*. M. P. 259
Theoxeni] *Theoſeni*. M. F. P.
Theoxenus] *Theoſenus*. M. F. P.
Thymiama] *Thymiana*. M. F. I
*.] Om. M. F. 2
Cedriæ] *Cedri*. P. *Laurini*] *Laurei*. M F. 2
II.*.] 2. M.F. 3
Tum] Om. M. F. P. 260
Et] *Tum*. M. F. P. *Non*] Om. M. F. P. I
Et] Om. M. F. P. I
Ἀλίπανʇα *à Græcis*] *Alipene*. M. F. P. I
Nominatur.] *Vocatur*. M. F.P. I
Enim] Om M. F. P. I
x.*.] xc. M.F.P. 2
Ut] *At*. M. F.P. 2
Opopanacis] *Panacis*. M. F. P. 261
x.] xx. M. F. P.
*.] Om. M. F.
Pollinis]*Fuliginis*.M.F.P. II.*.]2.M.F. *Et*] Om.F.I

Pollen] *Fuligo*. M.F.P.

III.] IV. F. M. 261, 14
C.*] XC. F. 15
Quod] *Quam*. M. F. Παρακολλητικὸν] *can*. M. F. 17
IV.*.] X. M. F. 20
Eretriæ,] *Eritriæ*. M. F. P. 26
Singulorum] *Collæ ſingulorum p*. VI. M. F. 29
Miſyos] *Myſi*. M. F. 30
XX.] X. M. F. 31
*.] Om. M. F. 32
Habet] Om. M. F. P. 262, 2
Miſyos] *Miſii*. M. F. 4
VI.] I. M. F. *Heminam*,] *Hemina*. M. F. P. 6
Et] Om. M. P. 11
Oeſypo,] *Hyſopo* M. F. P. 21
Quorum quoque] *Quorum ipſorum quoque* F. M. P. 22
Emplaſtra, quibus utriuſque rei facultas eſt.] Om. M. F. P. 23
Niſi] *Si* M. F. P. 25
Sit,] *Sunt* M. F. P. 26
Alias deteriora, nec, niſi cum utraque opus eſt, aut in ſingulis ſingulorum inopia, utenda veniunt:] Om. M. F. P. 26
Id proprie,] *proprie id* M. P. 30
VI.] XVI. M. F. P. 263, 1
Thuris] Om. M. P. 1
Colophoniæ,] *Colophoniacæ* M. P. 13
Additur] Om. M. P. 15
Seſquicyathus,] *Seſquicyathum* M. F. P. 15
Cyatho.] *cyathum* F. M. P. 16
Quæ] Om. F. M. P. 16
Nos] *quæ* F. M. P. 17
Vocamus;] *Vocant* M. F. P. 17
Aut] Om. M. F. P. 19
Emplaſtra ἐπισπαστικά.] Διαδαφνίδων *emplaſtrum ad extrahendum* M. P. 20
Paululum.] *Paulum* M. F. P. 27
Autem] *Aut* M. F. P. 27

Eodem] *Eo.* M. F. P. 263, 3
Hæc,] *Has* M.F.P. 264,
III.] IV. M. F. P. 11
Aluminis ſciſſilis] *Aluminis & ſciſſilis* M.F.P. 11
Miſyos,] *Miſii* M. F. P. 11
Chalcitidis,] *Chalcitis* M. F. P. 11
Opopanacis,] *Panacis* M. P. 22
LXXV.] LXV. M. F. LXXXVI. P. 22
Singulorum] Om. M.F.P. c. *.] XC. M. F. P. 22
VII.] VIII. M. F. 265,
Colophoniæ] *Colophoniacæ* M. F. P.
CXC.] CXXC. F.
Σηπτικὰ] Σηπτὰ M. F. P.
II. *. M.F. III.P. 11
Corpus, *oſſa*] *corpus*, *& oſſa* M. F. P. 11
Aſii,] *Taſii* M. F. 22
Scillitici] *Scilliti*. M. 22
Emplaſtrum Diogenis nigrum.] Om. M. F. P. 22
Diogenis] *Diogeni* M. F. 33
Raſæ,] *Paſſæ* M. F. P. 33
VI. *] VI. P. 266,
P. XII.] *P*. XXII. M. F. *Ammoniaci p*. XXII. Om
P.
Ceſæ,] *Cereæ* F. P. *ceræ* M.
Ex quibus] Om. M. F. P.
Epheſium] *Etheſium* M. F. P.
Epheſium] *Etheſium* M. F. P. 1
XX. *.] X. M. F. P. 33
Quæ] *Quas* M. F. P. 267,
Λιπαρὰ] Λιπαρὰς M. F P.
XXXV. *.] XXXVII. M. F. P. 1
Ovorum] Om. M. F. P. 11
V.] VI. M.F. 11
Retrimenti,] *Recrementi* M. P. 1
Μολύβδȣ] Μολυβδι M. F. 1
X.] XX. M.F. P. 11
Tertia] Om. M. F. P. 11

Alia,

Alia,] *Tertia* F. 267, 21
Miſyos] *Miſii* M. F. P. 22
Cocti, roſæ] *Cocti* IV. *roſæ* F. 29
Aut compoſitio hæc:] Om. M. F. P. 30
Paululum] *Paulum.* M. F. P. 32
Retrimento.] *Recremento* M. F. P. 33
Hæc compoſitio:] Om. M. F. P. 33
Hæc:] Om. M. F. P. 268, 2
Stibii,] *Stibis* M. F. 3
Chalcitidis,] *Chalcitis* M. F. P. 12
Miſyos,] *miſii* M. F. P. 12
Ac] Om. M. F. P. 16
Polyidas] *Polybus* M. F. *Polybius* P. 26
Polyidæ] *Polybi* M. F. *Polybii* P. 28
IVX.] XI. 2. M. F. 30
Et in] Om. M. F. 269, 2
Halicacabi] *Haliacacabi* M. 8
Aceto coguntur,] *Aceto & coguntur* M. F. P. 10
Capitulorum] *Capitula* M. F. 19
Coactorum] *Coacta* M. F. 20
Dilutorum,] *Diluta* M. F. 21
Levius] *Lenius* M. F. P. 21
Fiſſa] *Fixa* M. 23
Valet:] Om. M. F. P. 27
IV.] XII. M. F. P. 27
Gummi p. VIII. *. *thuris p.* XII. Om. M. F. P. 28
Stibii,] *Stibis* M. F. P. 28
XVI. *quæ*] XVI. * *quæ* M. F. P. 30
Ex veſica.] *cum urina* M. F. P. 32
Caſſiæ,] *Caſiæ* M. P. 34
Subjiciunt] *Subjiciuntur* M. F. P. 270, 15
Cauneis] *canneis* M. F. 20
III.] 2. M. F. 28
Taminiæ] *Timiniæ* M. F. 30
Aliud] *Aut* M. F. P. 33
Quod habet] Om. M. F. P. 33
Malicorium] *Malocorium* M. F. 271, 11

Adjiciendum] *Adjiciendum eſt.* M. F. P. 271,
Si mulier non comprehendit. Om. M. F. P.
Quædam miſturæ] *Quædam autem miſturæ* M. F.
Æris, Om. M. F. P.
Et] Om. M. F. P.
Paululumque] *Paulumque* M. F. P. 272,
Cantharidum,] *Cantharides* p. XI. M. F. P.
Singulorum] Om. M. F. P.
Taminia] *Timinia* M. F.
Et] Om. M. F. P.
Heræ] *Hieræ* M. F. P. 273,
Heræ] *Hieræ* M. F. P.
Malicorii] *malocorii* M.
xx.] Om. F.
Et] Om. F. *Etſi* M.
Increſcentem] *creſcentem* M. F. P
Ex] Om. M. F. P.
*] Om. M. F. *Debent.*] *Debet* M. F.
P.] * *p.* Om. M. F. P. 274,
Vel cancrum.] *Vel ad cancrum* F.
Et] *Vel* M. F. P.
II.] I. M. F.
III.] VIII. P.
Autem] Om. M. F. P.
In] Om. M.
*] Om. M. F. III.] IV. M. F. 275,
Trifolii] *Per folii* F. *] Om. M. F.
Carpobalſami,] *Balſami* M. F. P.
Papaveris] *Piperis* M. F. P.
*] *v* F.
*] Om. F. VIII. M. VIII. * P.
*] Om. M. F. *] Om M. F.
Quæ melle] *quæ vel melle* F.
*] Om. M. F.
*] Om. M. F. *] Om. M. F.
*] Om. M. F. *] Om. M. F.
*] Om. M. F.

Nov

Nominant,] *Nominat* M. F. P.	275, 30
*] Om. M. F. *] Om. M. F. VIII. P.	32
*.] *S* F. *] Om. M. F. *] Om. F.	276, 6
*] Om. M. F.	8
*] Om. M. F.	10
Sileris,] *Scilis* M. F.	12
*] Om. F.	13
*] Om. M. F.	15
V.] VI, M. F.	18
*. VI.] V. * 22. F.	19
*. VIII.] VIII. * Om. F.	21
Vel ervi] *Vel quod ervi* M. P.	26
VII. *] * VII. F.	277, 3
Aſpalathi,] *Aſphalti* M. F.	5
Ælodes] *Elæodes* M. F. P.	8
Cicini.] *Cilicini* M. F. P.	23
Sic] *Sit* M. P.	32
Ad coquendum.] *ad concoquendum.*	278, 5
Prodeſt] *Poteſt* M. F. P.	11
II. *Ex*] II. * *Ex* M. F. P.	15
IV. *.] *. IV. F.	21
Unum] *Vinum* M. P.	22
Sive coxæ eſt,] *eſt*, *ſive coxa* M. F. P.	29
II. *.] I. M. F. I * P.	34
II. *] * II. F.	279, 4
Projiciatur;] *Projicitur* M. F. P.	16
Paſſum] *Paſſi* M. F. P.	17
Miſceatur,] *Miſcetur* M. F. P.	17
Succo,] *Succi. Paſſo*:] *paſſi* M. F.	24
Paululum] *Paulum* M. P.	27
Quem] *Quod* M. F. P.	30
Prohibet,] *Prohibuit* M. F. P.	32
IV.] III. F.	34
I. *.] *. I. F.	280, 7
I. *.] *. I. M. F.	14
III. *.] *. III. M. F.	15
At,] Om. M. F. P.	27

Utrunque] *Utranque* M.F. 280, 2
1. *.] *. 1. M.F. 3
v. *.] x. M.F. 281,
Colice] *Collice* M.F.
Colice] *Collice* M. F.
Laborantibus;] *Laboranti.* F. 2
Jejunis] *Jejunæ* M.F.P. 2
1. *.] *. 1. M.F.P. 2
Mellis] *Mel.* M.P. 3
Ægyptiæ mane] *ægyptiæ & mane* M.F.P. 3
1. *.] *. 1. M. F. 282, 22
1. *.] *. 1. M. F. 22
1. *.] *. 1. M.F. 55
1. *.] *. 1. M. F. 10
De quinque generibus noxarum corporis.] Add. *Et primo de Vulneribus, quæ maxime per tela inferuntur.* M. F. P. 14
Aut] *Ut* M.F.P. 22
Quibus medicamenta,] *quibus plus medicamenta* M. F. P. 24
Ego,] *Ergo* M.F.P. 25
In] *Et* M. F. P. 26
De his] Om. M.P. 30
Incidunt:] *Inducunt* M. F. 31
De vulneribus, quæ per tela inferuntur.] Om. M. F. P. 33
Et] Om. M. P. 283, 1
Interemit] *Peremit* M. F. P. 6
Fefelliſſe videatur.] *Fefelliſſe ſe videatur.* M. F. P. 10
Obligari æquum] *Obligarique æquum* M. F. P. 14
Aut] Om. M. F. P. 27
Deſedit.] Cæſarius in margine *deſcendit.* 34
Locis, vel] *Locis, vel in articulis* M. F. P. 284, 8
Obſervationes in vulneris genere & figura.] *obſervationes quædam & ætatis & corporis, & vitæ, & temporis in vulneribus.* M. F. P. 17

Retu-

Retuſo] *Retunſo* F. 284,21
Que] Om. M. F. *quæ*. P. 25
Curva] *In orbem* M. P. 25
Ætatis obſervatio, *&* *corporis*, *&* *vitæ*, *&* *temporis*. Om. M. F. P. 30
Signa eorum , *quæ intus læſa ſunt*.] Om. M. F. P. 285,11
Que,] *Quoque* M. P. 17
Penitius] *Penitus* M. F. P. 18
Ictum] *Actum* M. F. P. 19
Oriatur.] *Oritur*. M. F. P. 21
Aegroto] *Rorato* M. F. P. 26
Latum] *Latus* M. F. P. 286,9
Intenti.] *Intentum* M. F. P. 10
Renum.] *Renium* M. F. 12
In] Om. M. F. P. 24
Feminibus] *femoribus* M. F. P. 25
Naturam] *Naturale* M. P. 26
Eadem,] *Tandem* M. F. P. 31
Si] *Sin* M. F. P. 34
Huc illucque] *Huc atque illuc* M. F. P. 287, 6
Diligatum] *Deligatum* M. F. P. 10
Singultis,] *Singultus* M. F. P. 15
Id] *Ea* M. F. 15
Diſciſſa,] *Diſcuſſa* M. F. P. 29
At] *Aut* M. F. P. 288,9
Ἰχὼρ,] *Hydrops* M. F. 28
Μελίκηρα] Μελίκερια P. *Melitera*. 28
Ἰχὼρ] *Hydrops* M. F. 30
Μελίκηρα] Μηλίκηρια P. *Melitera* M. 32
Eſt,] Om. M. F. P. 32
Glutinoſior, *&*] *Et glutinoſior* M. F. P. 33
Unguinoſum] *Unctum* M. F. P. 289, 4
Quæ ipſum] *quæ* *&* *ipſum* M. F. P. 17
Eſt Om. M. F. P. 19
Ἰχὼρ] *Hydrops* M. F. 20

Quique] *Qui* M. F. P. 289, 22
Melicera] *meltueria* P. *melitera* M. 22.
Fæculentum.] *Fæculentum eſt* M. F. P. 33
Autem ,] *etiam* M. F. P. 290,
Interimat.] Vir doctus in margine codicis ſcripſi
interveniat. Om. M. F. P. *Ex*] Om. M. F. P. 11.
Ut] Om. M. F. 22
Sit Utendum:] M. P. 33
His] Om. M F. P. 33
Sic] *Sed* M. F. P. 291,
Commodiſſimum eſt ,] *Commodiſſimum tamen eſt* , M. F. P.
Adverſa] *à diverſa* M. F. P. 11
Quod vel] *Vel quod* M. P. 33
Eſt ,] Om. M. F. P. 292,
Nominarunt] *Nominant* M. F. P. 11.
Paulatim] *Paulum* M. F. P. 11
Utrum] Om. M. F. P. 11
Inſideat.] *Inſidat* M. F. P. 33
Tranſivit ,] *Tranſuit* M. F. ita Cæſar in margine. 293,
Etiam] *Tamen* M. P. 11
Quod] *Quid* M. P. 11
Qua] *Quia* M. 11
Inareſcat ,] *inhæreſcat* M. P. 22
Polybi] *Polybii* P. 33
Ῥύπτουσαν] Ῥάπτουσαν P. *Rhaptuſam* M. 294,
Etiam ,] vir doctus *enim*.
Sunt ,] *Sint* M. F. P.
Diductum] *Deductum* M. F.
Quamvis] *his is* M.
Diductum] *Deductum* M. F.
Linea] *Lintea* M. F. P. 22
Paululum] *Paulum* M. F. P. 2
Utrinque ejus] *Utrinque etiam oras ejus* M. F. P. vir doctus *etiam ultra oras ejus*. 2
Tranſverſe] *Tranſverſa* M. F. P. 2

Nec

Nec] *Neque* M. F. P. 294, 30

Cancro] *Cancro*, vir doctus *Gangræna* potius legendum.

Vulnus] *Ulcus* M. F. P. 295, 1

Porro] *Illo* M. F. P. 3

Requirant,] *Requirat* M.F.P. *Viſcera*] *viſcerum* M.F.P. 4

Si quid aut] *aut ſi quid* M. P. 8

Id] Om. M. F. P. *Alioquin*] *Alioqui* F. 10

Quomodo vulnerato agendum ſit.] *De ratione victus & notis vulnerum, curationibuſque eorum* M. F. P. 14

Inflammationem, cibo] *Inflammationem, a cibo* M. F. P. 18

Ac] Om. M. F. P. 20

Vi] *Viribus* M. P. 22

De notis vulnerum.] Om. M. F. P. 30

Indicium magnæ] *Indicium eſt magnæ* M. F. P. 33

Eſt] Om. M. F. P. 34

At] *Ac* M. F. P. 296, 3

Rigorem] *Rigor* M. F. P. 8

Diſtentionem,] *Diſtentio* M. F. P. *Ea*] *eam* M. F. P. 9

De curationibus vulnerum.] Om. M. F. P. 20

Vulnus,] *Ulcus* M. F. P. 31

Leviter] *Leniter* M. F. 297, 1

Neque movetur,] *eaque pus moveant.* M. F. P. 4

Ut materiam] *Ut & materiam.* M. F. P. 5

Ut manu] *Ut & manu.* M. P. 7

Et] Om. M. F. P. 8

*ῥυπῶδ*ς *Poſt id fomentum, ſi late plaga non patet, imponi protinus emplaſtrum debet*,] M. F. P. 11

At] *Et.* M. F. P. 15

Idem] Om. M. F. P. 16

Sed] Om. M. F. P. *Propria*] *Propriè.* M. F. P. 23

Et] Om. M. F. P. *Ex*] Om. M. F. 27

Videndum] *Viſendum.* M. F. P. 29

Magiſque, quo [*Magiſquoque.* M. F. P. 32

Quo majores] vir doctus *ſi maturius excitatæ ſunt.* 33

Et] Om. M. F. F. 33

Se-

Sanato] *Sano*. M. F. P. 298, 3
Vel[Om. M. F. P. 5
In.] Om. M. F. 112
In.] Om. M. 188
Cubat,] *Cubabit*. M. F. P. *Debet*.] *Debebit*. M. P. 222
Tumidum] *Humidum*. M. P. 224
Lenis] *Levis*. M. F. P. 226
Fricatio] *Frictio* M. F. P. 246
Longe] *Longius*. M. F. P. 277
Vel τετραφάρμακον.] Om. M. F. P. 322
Purum] *Parum*. M. 344
At,] *Ac*. M. P. 299, 22
Quod aut] *Quod aut pallidum aut*. M F. P. 45
Vulnere,] Om. M. F. P. 88
Et.] *is* M. F. P. 155
Mellis.] Om. M. F. P. 166
Plenioribus, *avis*,] *Plenioribus*, *nam & avis*. M. F. P. 200
At,] *Aut*. M. F. P. 255
Exedant.] *exedunt*. M. F. 300, 11
Vehementius.] Om. M. F. P. 44
Ulceribus,] *Vulneribus*. M. F. 55
Corpus ſenile,] *Corpus aut ſenile*, M. F. P. 185
In.] Om. M. F. P. 283
Et caro intus corrupta:] *Carunculæque corruptæ*. M. F. P. 311
Nonnunquam os] *Nonnunquam quoque os*. M. F. P. 301, 1
Priora] *Priores*. M. F. P. 3
Hæc] *Hoc*, M. F. P. 4
In.] Om. M. P. 6
Illi ulceri] *In ulcere*. M. F. P. 7
Æruginoſa] *Rugoſa*. M. F. P. 11
Deterior] *ulterior*. M. F. P. 11
Balbutiendo vix] *Balbutiendo tamen vix*. M. F. P. 20
Suos explicant:] *Suos os explicant*: M. *ore* P. 20
Fœdi] *Fœdus*. F. *Fœdius*. M. 21

Ve-

Veteris.] Om. M. F. P. 301, 26
Circumcidendum] *concidendum.* F. *Incidendum* P. *Conjiciendum.* M. 28
Id] *His.* M. F. P. 31
Eryſipelatum.] *Eryſipelarum.* M. P. 302, 5
Magnum] *Majus.* M. F. P. 9
Cervicem] *Cervices.* M. F. P. 10
Pluviatili] *Pluviali.* M. F. 15
Lenticula.] *Lenticulam.* M. F. P. 17
I. *.] X. M. F. P. 22
Ceruſſæ, croci,] *Ceruſſæ, & croci.* M. P. 22
X.] XX. M. P. 23
Illinita] *Illita.* F. M. P. 26
Quæ] Om. M. F. P. 28
ἀπεσχαρωτικὰ] *eas eſcharas.* M. F. P. 303, 4
Nominant.] *Vocant.* M. F. P. 5
Iis] *Aliis.* M. F. P. 7
Paululum] *Paulum.* M. F. P. 17
Uno] *eo.* M. P. 19
Ad] *eo.* M. F. 24
Sed] *Sic.* M. F. P. 304, 12
Pluviatili] *Pluviali.* M. F. 14
Ulcus] *Vulnus.* M. F. P. 16
Sub.] Om. M. F. P. 19
Curatione vulnerum, ubi quid colliſum eſt, aut detritum, aut infixum.] Om. M. F. P. 25
Ubi interior] *Ubi integra cute, interior* M. F. 27
Colliſa; aut] *Colliſa eſt; aut.* M. F. 28
Detritumve] *Attritumve.* M. F. P. 29
Interioremque] *Interiorumque.* M. 33
Continere,] *Conterere.* M. F. P. 34
Superponere:] *Supponere.* M. P. 305, 1
Qualis] *Quale.* M. P. 3
Educere,] *Ejicere.* M. F. P. 13
Ac] Om. M. F. P. 24
Glandis.] Om. M, F. P. 306, 11
Unguentariæ] *Unguenti.* M. F. P. 11

At]

At] *Ac*. M. F. P. 306, 14
Et.] Om. M F. P. *Reſina*] *Roſa*. M. F. P. 16
Eo.] Om. M. F. P. 17
Rurſum] *Rurſus*. M. F. P. 21
Hæ,] *eæ*. F. 29
Ferarum, aut aliorum] *Ferorum*. M. F. P. 307, 9
Diogenis.] *Diogeſi*. M. F. P. 15
Aridus] *Manus*. M. F. P. 21
Vulnus] *Ulcus*. M. F. P. 308. 3
Eumque ibi] *Ibique* M. F. P. 6
Vulnere aperto;] *Ulcere adaperto*. M. F. P. 7
Putatur.] *Videtur*. M. F. P. 12
Timor] *Tumor* P. M. *ὑδροφοβίαν*] *Hydrophlogas*. M. F. 14
At,] *Et*. M. F. P. 33
Adeo] Om. M. F. P. 309, 6
Medendi præciperent;] *Medendi genera præciperent*; M. P. 7
Aliique] *Atque aliis*. M. F. P. 7
Supra] *Super*. M. F. P. 9
Hercule] *Hercules*. M. P. 20
Ejus] *Ea*. M. F. P. 30
Interea] *Ne intereat*. M. F. P. 33
Vel vitulinum,] *vel Ovillum vel vitulinum*. M. F. P. 310, 6
Quod calori movendo] *Quo calor movendus eſt*. M. F. P. 19
Nec] *Ne*. M. F. P. *Patitur*.] *Patiatur*. M. P. 20
Maxima] *Maxime*. M. 21
Utilia] Om. M. F. P. 26
Sunt, communiaque:] *Communia*: *ſunt*. M. F. P. 27
Habet tamen &] *Tamen habet etiam*. M F. P. 311, 2
Ipſe ſibi] *Sibi ipſe*. M. F. P. 10
Prunas] *Prunam*. 14
E] *Etiam*. *Et ad ſ. autem*. M. F. P. 26

Dipſa-

Dipſadis,] *Dipſæ*, M. F. P. 311, 30
Aſphodeli,] *Spoli*. M. F. 32
Paululum] *Paulum*. M. F. P. 312, 1
Cherſydri] *Chelydri*. M. F. P. 5
Cherſydri] *Chelydri*. M. F. P. 6
Panaces,] *Panacis*. M. F. 7
Editur,] *redditur*. M. F. P. 18
Taminiæ] *Timiniæ*. M. F. 20
Maxime, quæ] *Maximeque*. M. P. 29
Perſonata,] *Perſonina*. M. F. P. 313, 1
Si vel] Om. M. F. P. 1
Sic] Om. M. F. P. 2
Potui datæ cum vino,] *cum vino, potui datæ*. M. F. P. 2
Sunt] Om. M. F. P. 3
Ignorare] *Ignorari*. M. F. P. 4
Perniciofiſſimi] *Perniciofiſſimæ*. M. F. 6
Ideo] *Ita*. M. F. P. 15
Galbanum] *Galbano*. M. P. 28
Cicutam,] *Cicuta*. M. F. 31
Juglandis] *Jusglandis*. .M. F. P. 314, 9
Paſſum, aut] *Aut paſſum coagulum aut*. M. F. P. 15
Aſſumpſit,] *Aſſumpſerit*. M. P. L. 17
è Poſca,] *Epota*. M. F. P. L. 18
In vino] *In vetere vino*. F. M. P. L. 30
Exedentia], Vir doctus *exſiccantia*. M. F. P. L. 34
Cum] *Vel*. M. F. P. L. 315, 5
Vel] Om. M. F. P. L. 5
Retrimentum,] *Recrementum*. M. F. P. L. 10
Farinam] *Farina*. M. F. L. 14
1. *De carbunculo*] *De carbunculo & ejus curatione*. M. F. P. 23
Eminent,] *Eminet*. F. M. 29
Iis] *Ius*. M. P. 31
Circaque] *Circa quem*. M. F. P. 33
Ulcus,] *Vulnus*. M. F. P. 316, 15
Purusque] Ita vir doctus ubi *priuſque* legebatur. 19

Pu-

Puruſque] *Priuſque*. M. F. P. 19

Impoſitum] *poſitum*. M. F. P. 245

Reſolvet.] *Reſolvit*. M. F. P. 265

Si] *ut*. M. F. P. 277

Excidat,] *Excedat* M. F. P. 288

Hujuſcemodi] *Hujuſce rei* M. F. P. 299

Medicamentumque] *Medicamentum* M. F. 300

2. *De Carcinomate*.] *De Carcinomate & ejus curationee*. M. F. P. 317, 11

Ex] *In*. M. F. P. 66

Jecore, aut] *Jecore, autem aut*. M. F. P. 66

Inæqualiter] *Inæqualis*. M. F. P. 88

Secatur.] *Fertur*. M. F. P. 211

Namque] *Ob quæ*. F. *Nam quæ*.] M. P. 266

Et.] Om. M. F P. 300

Profuit:] *Proficit*. M. F. P. 318, 22

Prohibeantur.] *Prohibentur*. M. F. P. 111

Diſcernere] *diſcedere*. P. M. 122

Niſi] *Sed*. M. F. 144

Durus.] Om. M. F. 233

Aqua,] Om. M. F. P. 288

Sin] *Si*. M. F. P. 333

3. *De Theriomate*.] 3. *De Theriomate & ejus curatione*. M. F. P. 319, 11

Muco] *Mucci*. M. F. P. 66

Idipſum] *Ipſum* M. F. 77

Tactum,] *Tractum*. F. 77

Movetur. circa] *Movetur. at circa*. M. F. P. 97

Atque] *At* M. F. P. 111

Quo] *Quæ*. M. F. P. 122

Ad.] Om. M. F. P. 155

Id ulcus] vir doctus ita inſcribit. *id ulcus inæquale eſt, ineſtque multus humor glutinoſus, cœnoſimilis*. M. F. P. 166

Major vis] *Magis*. M. F. P. 237

Ordinandum] *Ordinandus*. M. P. 245

Vero.] Om. M. F. P. 315

In

In his,] *iis.* F. *In.*] Om M.P. 319, 33
Eſt.] Om. M. F. P. 320, 2
Contrita,] *Oenanthe eſt.* M. F. P. 3
At,] *Ac.* M. F. P. 4
Etiam remediis] *Etiam num remediis.* M. F. P. 7
Nervis, qui] *Nervis, ſi qui.* M. F. P. 18
4. *De Sacro igne.*] *De Sacro igne & curatione.* M. F. P. 23
Videbatur] *Videbitur.* M. F. P. 321, 8
Malo] *Modo.* M. F. 12
Fortiſſimum.] *Fortuitum.* F. Not. 18
Pus,] *Cujus.* M. F. P. 19
Ulcera locum cadi,] *Os ulcerum lædi.* M. F. P. 21
Extrahatur.] *Extrahat.* M. F. 23
Exedant.] *Exedunt.* M. 322, 5
Lene] *Leve.* M. 7
Heræ,] *Hieræ.* M. F. P. 10
Proficiunt.] *Proficient.* M. F. P. 17
Ulcere.] *Ulcere & ejus curatione.* M. F. P. 18
Duras,] *Duas.* M. F. P. 20
Ulla eſt] *Eſt nulla.* M. F. P. 23
VI.] IV. M. F. P. 34
Oriuntur.] *Oriuntur & eorum curationibus.* M. F. P. 323, 4
Eſt,] Om. M. P. 17
Tum,] *Cum.* M. F. P. 21
De Struma.] *De Struma. & ejus curatione.* M. F. P. 25
Medicamenta ſæpius.] *Medicamento eſt opus ſæpius.* M. F. P. 34
Chirurgus] *Chirurgicus.* M. F. P. 324, 4
Tum] *Tunc.* M. F. P. 12
Ab iis requirenda] Om. M. F. P. 17
De Furunculo] Add. *& ejus curatione* M. F. P. 214
Inflammatione] *Inflatione.* M. F. P. Not. 10

Vergit.] *Vertit* F.M. 324, 2.
Vergit] *Vertitur* P. 2.
Exiit] *Exit* M. F. P. 2.
Pus,] deeſt M. F. P. 2.
Subter] *Super* M. F. P. 2.
Debet,] *Debent* M. F. P. 3
De Chymate] Add. & *ejus curatione* M. F. P. 325,
Divulſum] *Evulſum* M. F. P. 11
Qui] *Quod* M. F. P. 11
Phygethlo.] *Phlygetro & ejus curatione* F. M. *Phyge-thlo &c.* P. 22
Φύγεθλον] *Phlygetron.* F. M. 22.
Sed] Om. F. M. 22.
Certice] *Vertice* M. F. P.
Panum,] *Panem* M. F. P.
De Abſceſſibus.] Om. M. F. P. 326,
Totum] Om. M. F. P.
Aliquando] *Aliquid* M. F. P.
Nocenter] *Innocenter* M. F. P. 11
Adoleſcit,] *Indoleſcit* M. F. P.
Quod,] Om. M. F. P.
Quamvis rubet,] *Quamvis non rubet* M. F. P.
In] *Aliter* M. F. P.
Enim] Om. M. F. P.
Nobilis] *Mollis* M. F. P.
Avertendus materiæ] *Avertendus is materiæ* M. F.

Eryſipelate] *Eryſipela* M. F. P.
Silveſtris] Om. M. F. P.
Cui & olerum aliquid] Om. M. F. P. 327
Aut hæc] *Autem hæc* M. P. F.
Edidi,] *Reddidi* M. F. P.
Major] *Magis* M. F. P.
Atque] *Aut* M. F. P.
Penitiusque] *Penitus* M. F. P.
Suppuratione] *Suppuratio* M. F. P.

Si] *Si pro* F. M. P. 327, 17
Alioqui] *Alibi* M. P. F. 17
Is locus] *Cutis* M. F. P. 19
Sublividus] *Sublivida* P. 20
Subalbidus] *Subalbida* P. 20
Ex qua,] *Eaque* M. F. P. 21
Vel per ſe,] Om. M. F. P. *& aqua* Cæſar in magine. 21
Per medicamenta,] *Per ipſa medicamenta* F. M. 22
Ima] *Una* M. F. P. 25
Magna] Om. M. F. P. 30
Debent.] *Deberet* F. M. 30
Mel] *Vel* F. M. 31
Conveniuntque] *Quæ in* M. F. P. 328, 9
De Fiſtulis Add. *& earum generibus & curationibus* M. F. P. 10
Recta] *Rectè* M. F. P. 20
Tranſverſæ:] *Tranſverſè* F. M. 21
Quæ intus] Om. M. F. P. 22
Ipſam] *Ipſum* M. F. P. 32
Maxillas,] *Inania ut* M. F. P. 329, 5
Prorſus] *Protinus* M. F. P. 14
Id quoque dici poteſt, in oſſe vitium ſit, nec ne: &, ſi jam] *Si vero os in vicino eſt id quod diſci poteſt ſic: jam nec ne &c.* M. F. P. 15
Dilabitur] *Labitur* M. F. P. 21
Dilabitur] *Labitur* M. F. P. 22
Sede, qua] *Sed æquali* M. F. P. 22
Subſit,] *Hæſit* M. F. P. 26
Reniſu] *Renixu* M. F. P. 27
Ex] *Sed ex* M. F. P. 28
Inclinatio] *Inquinatio* M. F. P. 330, 9
Iterum] Om. M. F. P. 12
Si] *Sed ſi* M. F. P. *& ſi* M. F. P. 16
Sinuoſa] *Rugoſa* M. F. P. 17
Eſt, antecedente] *Eſt, altera antecedente* M. F. P. 26

Eſt,] Om. M. P. 330, 31
Eſt] *Cum* M. F. 31
Genus victus] *Genusque victus* M. F. P. 33
At,] *Ac* M. 331, 1
Ex] Om. M. F. P. 1
Eſſe,] *Ediſſe* M. F. P. 2
Quum] Om. M. F. P. 4
Tum] *Sed tum* M. F. P. 6
*.] Om. M. F. 8
*.] Om. M. F. 9
*.] Om. M. F. 9
1.*.] x. M. F. P. 11
è] Om. M. F. P. 15
Calce;] *Calcis* M. F. P. 15
Adjicitur] Om. M. F. P. 15
Eſt; *eaque*] *Eſt*; *adjicitur eaque* M. F. P. 17
Æruginem cogere.] *Ex ærugine colligere* F. M. *Ex aceto l. c.* 1. *e. c.* P. 21
Si] *Sic* M. P. 23
Tamen] vir doctus *tunc* & mox *perdere* loco *prodere.* 24
Erodere :] *Prodere* M. F. P. 25
Satisque] *Aut quibus hæc maxime in effectu' ſunt erodere ſatiusque* M. F. P. 26
Intortum,] *Intortam* P. 26
Quod volueris,] *Utrumque* M. F. P. 3
Vel] *Aut* M. F. P. 3
Sunt] Om. M. F. P. 332,
Aceto;] *Aceto ſunt* M. F. P. 1
Injiciat,] *Conjiciat* M. F. P. 1
Paululum] *Paulum* M. F. P. 2
Foramen] *Ferrumen* F. M. 2
Tot] Om. F. M. P. 2
Medicamentis exeat,] *Medicamentis tota exeat* M. F. P. 2
Et] Om. M. F. P. 2
Implendi cauſa] Om. M. F. P. 2

Sic

Sic] *Id* M. F. P. 332, 29

De ulceris genere, quod κηρίον nominatur.] *Melicera* M. F. P. 333, 1

κηρίον] *Melicera à* M. F. P. 3

Eſt] Om. M. F. P. 4

Et] Om. M. F. P. 5

Magno dolore.] *Dolore majore* M. F. P. 6

Capillis.] *Scapulis* M. F. P. 12

Et] Om. M. F. P. 13

Caput] *Corpus* M. F. P. 13

Et,] Om. M. F. P. 19

Eadem] Om. M. F. P. 29

Taminiæ] *Timiniæ* F. M. 33

Ulcere] *Et ulcere* M. F. P. 334, 3

Myrmeciis,] *Myrmetio* F. M. 8

Clavo.] *Clavo curationibusque eorum* M. F. P. 8

Ad cutem ſupra] Om. M. F. P. 14

Maximeque pueris:] *Maximeque in pueris* M. F. P. 17

Ἀκροθύμιον] *At thymion* M. F. P. 21

Qua] *Que* M. F. P. 24

Citra] *Circa* M. F. P. 28

Autem unum, modo] *Unum, modo autem* M. F. P. 30

In palmis,] *Vel in talis vel palmis* M. F. P. 31

In] Om. M. F. P. 31

Autem] *Tamen* F. M. P. 335, 11

Acrothymium] *Sive Thymium* M. F. P. 14

Acrothymio] *Thymio* M. F. P. 19

Subrotunda] *Subterrotunda* M. F. P. 20

Exit,] *Exigit* M. F. P. 22

Subinde radere,] *Subinde deradere* M. F. P. 25

Sic molleſcit.] *Sic emolleſcit* M. F. P. 27

At,] *Ac* M. F. P. 27

Paululum,] *Paulum* M. F. P. 30

Eſt] Om. M. F. P. 336, 1

Imponi.] *Imponi ſolet* M. F. P. 3

Acrothymium] *Thymium* M. F. P. 4

Decocta.] *Cocta* M. F. P. 4

De Puſtularum generibus.] *De Puſtularum generibus & earum curationibus* M. F. P. 336, 66

His] *iis* F. 100

Eæque] *Eaque* M. F. P. 122

Sunt,] Om. M. F. P. 166

Illis] *His* M. F. P. 177

Φλύκταιναι] Om. M. F. P. 199

Nominantur.] *Nominatur* M. F. P. 200

Φλυζάκιον] Φυζάκιον M. F. P. 222

Fiunt,] *Sunt* M. P. 245

Ac] *Aut* M. F. P. 288

Cum aperta] *Cum adaperta* M. F. P. 337, 11

Colore] *Color eſt* M. P. 13

Tam] *Jam* M. F. P. 14

Vero] Om. M. P. 245

Ei] Om. M. F. P. 218

Græci] Om. M. F. P. 390

Et] Om. F. M. P. 344

De Scabie.] *De Scabie & ejus curatione* M. F. P. 338, 1

Durities] *Duritior* M. F. P. 2

Rubicundior.] *Rubicundus* F. *a.* 3

Continuata] *Continuatè* F. M. 5

At,] *Aut* M. F. P. 1

Uſque ad craſſitudinem mellis] *Dum craſſitudo mellis fiat* F. M. P. 2

Lyrium,] *Lycium* M. F. P. 2

Utique ſcabiem ſanat.] *Utique ſcabiem ſanat. Pituitam ubique ſuſtinet* M. F. P. 3

Ac,] *At* M. F. P. 3

Pici] *Pice* M. F. P. 3

Liquidæ] *Liquida* M. F. P. 3

Miſtum,] *Mixtum*, M. F. F. 3

De] *In* M. F. P. 3

De Impetiginis ſpeciebus.] *De Impetiginis ſpeciebus & curationibus* M. F. P. 339,

Exulcerata,] *Exulcerata eſt* M. F. P.

Rodit.] *Roditur* M. F. P.

Quæ

Quæ] *Quia* M. F. P. 339,6
Quaſi] Om. M. F. P. 9
Squamulæ ſolvuntur,] *Squamulæ re ſolvuntur* M. F. P. 9
Hæc] *Hoc* M. F. P. 10
Eſt pejus] *Pejus eſt* M. F. P. 11
Et] Om. M. F. P. 11
Decidunt,] *Diſcedunt* M. F. P. 14
Etiam, quam] *Etiam nonnunquam* M. F. P. 15
Prior,] *Priori* P. 16
Rubra] *Rubrica* M. F. P. 16
Eſt:] Om. M. F. P. 21
Proceditque] *Procedit* M. F. P. 21
Latet, nec tardat: minus vero errat] *Late, & tarde eminus ſerpit* M. F. P. 22
Quibus] Om. M. F. P. 23
Alioqui] *Alioquin* M. P. 31
De Papulis.] *De Papulis & earum curatione* F. M. 340,7
Alterum] *Altera* M F. P. 8
Quo] *Qua* M. F. P. 9
Alterum] *Altera autem* M. F. P. 14
Ἀγρίαν] Ἀγρίαν *id eſt feram* M. F. P. 14
Et] Om. M. F. P. 17
Saneſcit:] *Seneſcit* F. 19
Defruetur,] *Defricatur* F. 22
Saneſcit.] *Seneſcit* F. 22
Super] *Sub* M. F. P. 23
Eadem trita] *Ea detrita* M. F. P. 24
Miconis:] *Mironis* M. F. P. 28
Sext. III.] *Sem.* M. F. P. 32
Cyathi] *Cyathos* M. F. P. 32
Sext.] Om. M. F. P. 33
Melane,] *Mela* F. 341,2
Leuce,] *Leuce & eorum curatione* F. 2
Et] Om. M. F. P. 4
Temporibus oriuntur] *Temporibus & oriuntur* M. F. P. 18
Non;] *Non ſit;* M. F. P. 24

Mirone] *Mirone* M. F. P. 342, 5
Hi] *Ii* F. 100
Eaque] Om. M. F. P. 133
Ac] Om. M. F. P. 144
Liber ſextus.] C. *Celſi de Medicina Liber Sextus.* M. F. 177
His] *Iis* F. 222
Conſueverunt,] *Conſuerunt* M. F. P. 266
De capillis fluentibus] M. P. 277
Etiam] *Enim* M. F. P. 300
De Porrigine.] *De porrigine & ejus curatione* F. M. P. 343, 44
Accedente.] *Accidente* M. F. P. 111
Aliquod] *Aliquid* M. 155
Magis] *Nimium* M. F. P. 222
Nimium] Om. M. F. P. 222
Is] *Id* M. F. P. 244
Et] Om. M. F. P. 288
De Sycoſi] *De Sycoſi & ejus curatione* M. F. P. 344, 22
Quia] Om. M. F. P. 55
In eo] Om. M. F. P. 66
Altera,] *Alterum* M. F. P. 77
Altera,] *Alterum* M. F. P. 88
Fit utrumque] *Fit vero utrumque* M. F. P. 111
Id quod] *Id quidem quod* M. F. P. 133
Præcipue in] *Præcipue eſt in* M. F. P. 15
De Areis] *De Areis & earum curationibus* M. F. P. 244
In] Om. M. P. 345, 77
Quia,] *Qua* M. F. P. 155
Sutorio] *Scriptorio* M. F. P. 20
De Varis, & Lenticulis, & Ephelidi.] Add. & *eorum curationibus* M. F. P. 24
Iis] *His* M. F. P. 288
Quæ] *Quas* M. F. P. 288
ξανίων] *Xenion* M. F. P. 30

Eſt,

Eſt,] Om. M F. P. 346, 11
Eluendum oleoque] *Eluendum eſt oleoque* M. F. P. 12
Ungendum.] *Unguendum* F. 12
Crocomagmatis,] *Magmatis* M. F. P. 19
Coguntur,] *Coquuntur.* 23
De oculorum morbis: &] *De oculorum morbis curationibusque eorum &* M. F. P. 26
Et primo de his,] Add. *morbis* M. F. P. 26
Si] Om. M. F. P. 347, 3
Et] *Ac* P. 4
Neque] *& ea* M. F. P. 6
Durat; quandoque] *durat; ſed quandoque* M. F. P. 14
Brevius] Om. M. F. P. 14
Miſcetur,] *Miſcentur* M. F. P. 17
Jam finito,] *Infinito* M. F. P. 30
Pallida] *Callida* M. F. P. 32
Et] Om. M. P. 348, 7
Fotu,] Om. M. F. *Fotu, vino* Om. P. 11
Corpore] *Corpori* M. P. 30
Alvum non] *Alvum ſed non* M. F. P. 33
Iis,] *His* M. P. 349, 7
Inſequentibus diebus,] *Inſequentibusque diebus* M. F. P. 10
Lentis] *Lenticulæ* M. F. P. 28
III.] IV. M. F. P. 33
At] *Et* M. F. P. 350, 22
Ægro] Om. M. F. P. 24
Quia,] Om. M. F. P. 24
Appellant:] *Vocant* M. F. P. 28
Immodica] *Modica* M. F. P. 30
At] *A* M. F. P. 33
Aut neutrum] *Aut ubi neutrum* M. F. P. 351, 2
Multorumque Collyria] *multorumque auctorum collyria* M. F. P. 5
Etiamnum] *etiamnunc* M. F. P. 6

Autem] Om. *ergo nobil.* M. F. P. 351,
Hæc] *Hic* M. F. P.
Præſtat,] *Præſtare* M. F. P.
Diu] Om. M. F. P.
Frientur.] *Fricentur* M. F.
Dionyſii collyrium] *Dionyſii vero collyrium* M. F.

P. *.] P. I. *. M. F. P.
Ferri,] *Aeris* M. F. P.
I.] 2. M. F. P. 352,
*. I.] XI. M. F. P.
I. *Myrrhæ*] I. *Croci P.* XL. *myrrhæ* M. F. P.
*. *Cadmiæ*] *. *Licii p.* XIII. *cadmiæ* M. F. P.
Stibii] *Stibis* M. F. P.
Miſcueris in] *miſcueris liquidum in* M. F. P.
Miſcueris] *Miſcuit* M. F. P. *Pixidicula*] *Pixidula* P.
*. I.] X. M. F. P.
Nucleorum] *Nucleos* M. F. P.
Combuſtorum] *Combuſtos* M. F.
XII. I.] XXII. M. F. P.
I. *] XL. F.
Botryitidis] *Botryodis* M. F. P.
Stibii] *Stibis* M. F. P.
Pluviatilis] *Pluralis* M. F. P.
Habet] Om. M. F. P.
Argenti] Om. M. F. P.
Et] Om. M. F. P.
Habet autem hoc,] Om. M. F. P. 353,
Stibii,] *Stibis* M. F. P.
Medicamento] *medicamentum* M. F. P.
Ovi,] Om. M.
Oculos] *Oculis* M. P.
Relevatus] *Revelatus* F.
Leviores] *Leniores* M. F. P.
Operum] *eorum dierum* M. F. P.
Eſt] Om. M. F. 354,
Aliquando] *Aliquanto* M. P.

Serius] *Sæpius* M. F. P. 354, 29
è] Om. M. F. P. 355, 1
His] *Iis* F. 3
Induci,] *Indici* M. F. P. 6
Levi] *Leni* M. P. 16
Vitello Cocta:] *Cocti*: *Vitello* M. P. 21
Adhibenda] *Admonenda* M. F. P. 30
Ut indureſcat] *Ut aut inareſcat* F. 34
Indureſcat] *Inareſcat* M. P. 34
Pure, inflammatio] *pure, & inflammatio* M. F. P. 356, 4
Collyriis ex] *Collyriis eſt ex* M. F. P. 7
At,] *Ac* M. F. P. 8
Ut] Om. M. F. P. 9
Atque] Om. M. F. P. 12
Id ſcalpellus] *id deinde ſcalpellus* M. F. P. 12
Tum eadem] *tantundem* M. P. 12
Injicienda,] *Conjicienda* M. F. P. 13
De Carbunculis oculorum.] Add. *& eorum curatione* M. F. P. 18
Parte.] Om. M. F. P. 22
De Puſtulis oculorum.] Add. *& curatione earum* M. F. P. 357, 1
Propoſui] *Poſui* M. F. P. 5
Philetis] *Philetos* M. F. P. 12
Philetis] *Philetos* M. F. 13
Habet enim] Om. M. F. P. 14
'Αστὴρ] 'Αστέρα M. F. 16
Stibii] *Stibis* M. F. P. 17
De Ulceribus oculorum & de] *de Ulceribus oculorum & eorum curatione & de* M. F. P. 22
Λιβάνου] *Balany* M. F. P. 23
Propoſui.] *Poſui* M. P. 27
Λιβάνου] *Balany* M. F. P. 28
Stibii] *Stibis* M. F. P. 31
De Imminutione oculorum.] *Curatio oculorum aliquo caſu imminutorum* M. F. P. 34

Forte]

Forte] Tale M. F. P. 358, 11
Eſt:] Om. M. F. P. 22
Garizandum] Garizandumque M. P. 22
Quid acrioris] acriorem M. F. 33
Taminiæ,] Timiniæ M. F. 359,
Eis] ei M. P.
Qui] Om. M. F. P. 11
Fere] Fereque M. F. P. 11
Nata ſed] Nata ſunt ſed M. F. P. 11
Demendumque] Demendum M. F. P. 11
Ex] Om. M. F. P. 20
Stibii,] Stibis M. F. P. 22
Argenti coctæ] Argenti & coctæ M. F. P. 2
Superinjiciendum ex] Superinjiciendum eſt ex M. F. P. 2
Vero] Om. M. P. 360,
Nominant.] Nominatur M. F. P. 3
Sint,] Sunt M. F. P. 14
De Oculorum ulceribus ſupercreſcentibus, ſordidis, cavis, veteribus.] Add. & de curationibus ſingulorum M. F. P. 24
Sordida, aut] Sordida, aut cava aut M. F. P. 27
VI.] IV. M. F. P. 33
Hic] Huic M. P. 361, 6
IV. piperis] IV. * piperis M. F. P. 9
Litum,] Linitum M. F. P. 9
De cavis oculorum ulceribus.] Add. & curationibus M. F. P. 31
Philetis] Philetos M. F. 34
Stibii,] Stibis M. F. P. 362, 14
Sunt, &] Sunt, & quo modo curari debeant & M. F. P. 17
Hoc] Om. M. F. P. 23
Gummi] Cumini M. P. 26
Extenuat] Extenuant M. F. 28
Cilicii,] Siculi M. P. 363, 5
Tamen] Om. M. F. P. 7

Cro-

Crocomagmatis] *Crocimagmatis* M. F. 363, 9
Fronte mitti] *Fronte emitti* M. F. P. 13
Quidque] *Quod* M. F. P. 19
Hac] *Hanc* M. F. P. 23
Inflammationem] *Inflammatio* M. F. P. 23
Atque] Om. M. F. P. 26
Cibi] *Cibos* M F. P. 364, 6
umendi ſunt] *Sumemus* M. F. P. 7
Mi yos] *Miſii* M. F. 11
Stibii] *Stibis* M. F. P. 13
Canopite, *&*] *Canopite eſt*, *&* M. F. P. 24
Autem] Om. M. F. P. 25
De arida lippitudine.] *De ſyrophthalmia*, *genere ari-æ lippitudinis* M. F. P. 29
Quod] Om. M. F. P. 30
Sub hoc] Om. F. M. P. 31
Fere levi ac prurigine] Om. M. F. P. 33
Graves ſunt] *graveſcunt* M F. P. 34
Et palpebare citra duritiem ullam] Om. F. 365, 1
Noctu] *& noctu* M. F. P. 1
Generi] *Generis* F. M. P. 2
Huic] *Hujus* M. F. P. 3
Expeditior] *Expeditus* M. F. P. 3
Fricatione] *Frictione* M. F. P. 7
Perfricare.] *defricare* F. P. 12
Hos] Om. M. P 14
1.] Om. M. F P. 16
Eidem] *Eodem* M. F. P. 20
De Scabris oculis.] *Ad oculos ſcabros collyria* M. F. P. 22
x.] Om. F. 34
Inditum] *Additum* M. F. P. 366, 5
Diebus viginti, *& rurſus*] Om. M. F. P. 7
Sublatum teritur,] *Sublatumque poſt dies viginti rurſus teritur*, F. M. P.. 7
Pſoricum.] Om. F. M. P. 8

De]

De] *In* M. F. P. 366,
Lenibus] *Levibus* M. F. P.
At,] Om. M. F. P.
Sunt medicamenta] *Sunt autem medicamenta* M. F.
De Caligne oculorum.] *Ad caligationem oculorum quæ propter lippitudinem oritur remedia & collyria* F. P.
Conſueverunt.] *Conſuerunt* M. F.
Et] Om. M F. P.
Crocomagmate] *Crocimagmate* M. F. P.
Cilicii,] *Cilicis* M. F.
De Caligine] *Ad caligationem oculorum quæ* M. F..
367,
Imbecillitatem.] Add. *fit* M. F. P.
Ex] *& quidem* M. F. P.
Pupillæ,] *Potentiæ* M. F. P.
Inveteraverit,] *Inveteravit* F.
Nonnunquam certis] *Nonnunquam etiam certis* M. F. P.
De reſolutione oculorum.] Add. *Quæ* παράλυσις *di*-*tur* F. M. P.
At] *Ac* M. F. P.
Uno] *Altero* M. F. P. 368,
Convulſus] *Concuſſus* M. F. P.
Neque] *Nec* M. F. P.
Diffunditur] *Effunditur* M. F. P.
Caligat.] Om. M. F. P.
Eſt paralyſi] *Eſt & paralyſi* M. F. P.
Oculos vero] Om. M. F. P.
Et] *Ex* M. F. P.
Sin] *Si* M. P. 369,
Id] *Ad* M.
Utendum vero eſt] Om. M. F. P.
Et fricationibus] *Frictionibus* M. F. P.
Fricationibus.] *Gargarizationibus iiſdem, his quoq; utendum eſt* M. F. P.
Et] *Cum* M. F. P.
Sic] *Si* M. F. P.

Huic

Huic] Om. M.P. 369,20
Palumbæ,] *Palumbi* M. F. P. 21
Harum] *Horum* M. F. P. 23
Celerrimeque] *Celeberrimeque* M. P. 25
Palumbæ,] *Palumbi* M. F. P. 31
Minimum] *Minime* M. F. P. 31
Sibi] *Illi* M. F. P. 31
Cataplaſmata. Sed] *Cataplaſma* F. 370, 1
Armeniacus,] *Ammoniacus* M. F. P. 1
Optime] *Optimus* M. F. P. 2
Iis,] *His* M. P. 9
Subinde] *Sub* M. F. P. 11
Subinde removeri] *Submoveri* P. 12
De aurium morbis.] *De aurium morbis & curationibus.* M. F. P. 15
Poſſunt:] *Poſſint* M. F. P. 18
Decocta.] *Decocta eſt* M. F. P. 371, 3
Roſa eſt,] *Roſa factum eſt* M. F. P. 7
Cataplaſmata] *Cataplaſmate* M. F. 9
Vel mulſo] *Mixto* M. F. P. 12
Decoquuntur.] *Decoquatur* M. F. P. 12
Paululum] *Paulum* M. F. P. 32
Roſa] *Roſæ* M. F. P. 34
Succus.] *Succo* M. F. P. 34
III.] *Tum* M. *.] 2. F. M. 372, 4
Cum] *Dum* M. 4
Nitri] *Licii* M. F. P. 11
Requirit.] *Requiritur* M. F. P. 14
Id medicamentum] *Idem medicamentum* M. F. P. 14
Piſtillo] *Specillo* M. F. P. 15
De Pure & malo odore aurium.] Om. M. F. P. 20
Aut ſuccus mali punici] *Aut punici mali dulcis ſuccus* M. F. P. 24
Habet] Om. M. F. P. *Piperis*,] Add. 1. * 373, 2
Croci,] Add. 1. *. M. F. P. 2
Singulorum,] Om. M. F. P. 3
Incoquuntur.] *Coquuntur* M. F. P. 7

Ve-

Vero] Om. M. F. P. 373,

Lentiſci, Singulorum Gallæ,] *Lenticſi* I. * *Gallæ* I. M. F. P. 11

Et] Om. M. F. P. 11

Et dum conteruntur,] *Cum conteruntur* M. F. P. 11

Et] Om. M. F. P. 20

Lycium cum vino] *Vinum cum Lycio* M. F. P. 24

Compoſitiones ad omnia aurium vitia.] Om. M. F. P. 374, 2

Et] Om. M. F. P. 7

II. *.] III. F. 11

Priori] *Priore* F. 16

Libro] *Libello* M. F. P. 17

De Ulcere ſordido aurium.] Om. M. F. P. 20

Tondendum,] *Tondendum eſt* M. P. 31

Apparet] *Apparuit* M. F. P. 375, 11

Et] Om. M. F. P. 6

De Vermibus aurium.] *Adverſus aurium vermes* M. F. P. 12

Prolabuntur,] *Provocabuntur* M. F. P. 21

Si] *Sin* M. F. P. 23

Indendum] *Addendum* M. F. P. 25

Ad] Om. M. F. P. 28

Ex auricula procidit,] *A corpore jam recedit* M. F. P. 376, 8

Eluenda eſt] *Eluenda auris eſt* M. F. P. 9

Protrahat.] *Protrahatur* M. F. P. 11

Injiciendum] *cojiciendum* M. F. P. 13

Paululum] *Paulum* M. F. P. 19

De Sonitu aurium.] *Ad ſonitum aurium intra ſe ipſas* M. F. P. 32

Ipſæ] *Ipſas* M. F. P. 34

Morbo,] *Morbis* M. F. P. 377, 3

Friationem,] *Frictionem* M. F. P. 9

Eſt,] Om. M. F. P. 29

Paululum] *Paulum* M. F. P. 378, 5

Si] *Is* M. F. P. 5

Injiciendum,] *Cojiciendum* F. M. 10

Pau-

Paululum] *Paulum* M. F. P. 378, 4
Utrinque] *Utrique* F. 10
Non] Om. M. F. P. 22
De Narium morbis,] Add. *& curationibus* M. F. P. 27
Vero exulceratas] *Vero intus exulceratas* M. F. P. 29
Et] *Eſt* M. F. P. 20
Fit,] M. P. 33
Spuma.] *Spumam* M. F. P. 379, 1
Quodlibet] *Quo* M. F. P. 1
Eidum] *Ei que dum* M. F. P. 2
Adjiciat,] *Adjicit* M. F. P. 3
Os] *Nares* M. F. P. 5
Multaque] Om. M. F. P. 11
Eidem ambulatio] *Ei deambulatio* M. F. P. 12
Conjiciatur] *Cojiciatur* F. M. 15
Candefactum,] *Candens* M. F. P. 25
Sit;] *Fiat* M. F. P. 30
Medicamentum tingendum,] *Medicamento intingendum* M. F. *Medicamen inting.* P. 32
Narem,] *Narem eſt* M. F. P. 380, 2
Ter fieri] *Ter die fieri* M. F. P. 5
De Carnoſis carunculis narium.] Om. M. F. P. 6
Vero in] *Vero etiam in* F. M. P. 7
Cartilaginoſæ] *Carnoſiſſimæ* M. F. P. 9
Oſſibus] *Oſſi* M. F. P. 14
Tendens] *Pendens* M. F. P. 15
Ut poſt] *Uti poſt* M. F. P. 17
Fereque] *Quæ fere* M. F. P. 21
Calcis,] *Calcidis* F. *Calcidiis* M. 27
De Dentium dolore] Add. *& curationibus* M. F. P. 30
Gravior dolor] *Gravior is dolor* M. F. P. 381, 8
Maxillam] *Maxillas* M. F. P. 9
Paululum] *Paulum* M. F. P. 15
Aut] *Et* M. F. P. 21
Cervini ramentum] *Cervinum raſum* M. F. 22
Ac ficu] Om. M. F. P. 23
Pingui: item] *Pingui: ac item* M. F. P. 23

Diſcocta] *Decocta* M. F. P. 381, 2
Ipſe] *Ipſo* M. P. 22
Induntur] *Illinuntur* M. F. P. 22
Taminiæ] *Timiniæ* M. F. 382,
Piperis] *Partes* M. P.
Tum] *Cum* M. F. P. 11
Quæ habent] *Habet autem* M. F. P. 22
Ficorum,] *Ficorum, partes* M. F. P. 22
Piperis,] Om. M. F. P. 22
Autem miſcent] *Autem immiſcent* M. F. P. 2
Taminiæ] *Timiniæ* M. F. 3
Cogit, piperis] *Cogit, & piperis* M. F. P. 3
Ejus] *Id* M. F. P. 383,
Per teſtas] *Forte ſtans* M. F. P.
Plani] *Et plani* M. F. P.
Quoque] Om. M. F. P.
Quem nos] *Quam p. noſtri* M. F. P.
Alumen] *Et Alumen* M. F. P.
Quoque] Om. M. F. P.
In foramen] *In id foramen* M. F. P.
Et dentem ſervat, &] *Dente ſervato* M. F. P. 1
Doluerit,] *Dolet* M. F. P. 11
Evelli] *Velli* M. F. P. 11
Mitti,] *Cojici* F. M. *Conjici* P. 1
Idque longiorem,] *Idque ſæpe longiorem* M. F. P. 2
De Tonſillis] Add. *& earum cura*. M. F. P. 2
Intumeſcunt,] *Intumuerunt* M. F. P. 2
Quoque] Om. M. F. P. 2
Et[Om. M. F. P. 2
Gargarizandumque reprimentibus] *Gargarizandumque eſt ex reprimentibus* M. F. P. 3
Medicamentis.] Om. M F. P. 3
Ad lenem ignem decoquitur.] *In leni igne coquitur* M. F. P. 384,
Trita hæc] *Trita ei hæc* M. F. P. 1
Cibo] *A cibo* M. F. P. 22

Garr.

Gargarizandumque] *Gargarizandum* M. P. 384, 24

Illinendumque] *Illinendum* M. F. P. 25

Extrinſecus] *Intrinſecus* M. F. P. 26

Calidus,] *Aquæ calidæ* M. F. P. 27

Deinde mulſo] *Deinde ex mulſo* M. F. P. 30

Gargarizandum] Add. *ex fico* M. F. P. 31

Sed] *Et* M. F. P. 32

Iterumque omnia] *Leniterque o rurſus* M. F. P. 385, 4

De Oris ulceribus.] Add. *& curationibus, & quæ antheræ ſint* M. F. P. 11

Eſt,] Om. M. 18

Utendumque] *Utendum* M. F. P. 19

Cum] *Simul atque* M. F. P. 20

Sunt compoſitiones,] *Sunt eæ compoſitiones* F. *hæ* M. P. 28

Habent hæ] Om. M. F. P. 29

Sandarachæ,] *Sandarachæ ſingulorum p.* IV. *. M. F. P. 31

Lactens] *Lactans* F. 386, 17

Et his] *Iiſque* F. *Hiſque* M. P. 20

Potione,] *Potiones* M. F. P. 20

Febricitat] *Febriat* M. 25

Rhus,] *Rhos* M. F. P. 29

Pini,] *Pineis* M. F. P. 32

Mentha,] *Menthæ* M. F. P. 32

Collectis cum] *Coliculo* M. F. P. 32

Et] Om. M. F. P. 387, 3

à quo] *Ad quod* M. F. P. 4

Ac,] *At* M. P. 7

Leniora] *Lenia* M. P. 7

Valens quoque] *Quale* M. F. P. 9

Parulidibus & ulceribus] *Parodontidibus* M. 29

Parotidibus F. P. 29

Gingivarum.] *Tuberculis, deque aliis ulceribus gingivarum* M. F. P. 29

Παρουλίδας] *Παρωτίδας* F. *Parodontidas* M. *Parotidas* P. 32

 Pau-

Paululum] *Paulum* M. F. P. 388,
Idemque] *Itemque* M. F. P. 1
Iiſdemque] *Hiſdem* M. *Iiſdem* P. 2
Παρѕλὶς] *Parotides* M. F. *Parodontis* P. 3
Feratur, *dente*] *Feratur*, *quod dente* M. F. P. 3
Evenire] *Venire* M F. P. 3
Quod] Om. M. F. P. 3
Deceſſit,] *Exceſſit* M. F. P. 389,
Recipienda] *Recidenda* M. F. P.
De Uvæ morbo,] Add. *& curatione* M. F. P. 1
Hac abſtinenda] *Hac & abſtinenda* M. F. P. 1
Eſt, *fere*] *Eſt*, *Chelidoniæ quoque ſucco per cochlear illita uva maxime prodeſt. fere* F. hoc loco inſerit ſubducta M. P. 3
Cochleari] *Cochleario* M. F. P. 390, 3
Eſt, *vel*] *Eſt*, *quæ vel* M. F. P. 7
At curationis] *Hac curatione* M. F. P. 8
Productæ per manum, *ratio*] Om. M. F. P. 9
Primo] *Primum* M. F. P. 14
Penitius] *Penitus* M. P. 22
Etiam] *Item* M. P. 25
Paululum,] *Paulum* M. F. P. 391, 4
Et] Om. M. F. P. 6
At,] *Et* M. F. P. 15
Refigi] *Refici* F. M. P. 16
Curationem] *Curationes* M. F. P. 16
De Parotidus.] Add. *Quæ ſub auribus oriuntur* M. F. P. 30
Capite] *Capita* M. F. 31
Ut, *ſi*] *Ut*, *quia ſi* F. 392, 6
Ut,] *Quia* M. P. 6
Reprimentibus] *Reprimentium* M. F. P. 7
Fiat :] *Eſt* M. F. P. 7
De Umbilico prominente.] *De Umbilici prominentis curatione* M. F. P. 12
Abſtineant.] *Abſtineat* F. M. 16
Ducetur :] *Ducatur* M. F. P. 17
Diutius] *Dilutius* M. F. P. 21

De

De Obſcœnarum partium vitiis] Add. *& curationibus* M. F. P. 392, 26

In] Om. M. F. P. 31

De Colis morbis.] Add. *& curationibus* M. F. P. 393, 9

Reducenti] *Ducenti* M. F. P. 16

Paululum] *Paulum* M. F. P. 21

Tum] *Cum* M. F. P. 27

Nunquam] *Unquam* M. P. 34

Siccaque] *Siccave* M. F. P. 394, 3

Tenuis] *Levis* M. P. 7

Ineſt,] *Eſt* M. F. P. 8

Butyro roſæ] *Butyri & roſæ* M. F. P. 9

Et mellis paululum,] *mollis paulum* M. F. P. 9

At,] *Aut* M. F. P. 11

Debent:] *Debet* M. F. 12

Miſyos] *Miſii* M. F. 14

Madenti, oris] *Madentioris* M. F. 17

Idem;] *Eam* M. F. P. 19

Miſyos] *Miſii cocti* M. F. 20

At] *Aut* M. F. P. 26

Cyathis coquuntur;] *Cyathis vini coquuntur* M. F. P. 29

Super] *Supra* M. F. P. 395, 2

Sic,] *Sit* F. 5

Paululum] *Paulum* M. F. P. 6

Aut] *Vel* F. 6

Paululum] *Paulum* M. F. 13

Myrrhæ, croci] *myrrhæ, aut croci* M. F. P. 19

Coacta, at] *Cocta aut* M. F. P. 33

Paululum] *Paulum* M. F. P. 396, 5

Eſt] Om. M F. P. 12

Illam] *Hanc non* M. F. P. 15

Intercludat.] *Cludat* M. F. P. 18

Cancro,] *Cancri* M. F. P. 25

De Cancro, qui in Cole naſcitur.] *De Cancri Curatione qui in cole naſcitur* M. F. P. 25

Dematur,] *Demat* M. P. 33

Sicut] *Sic ut* M. F. P. 397, 3
Secum] *Etiam* M. F. P. 9
Maturæ] *Puræ* M. F. P. 17
Leniter] *Leviter* P. 18
De Phagdæna in Cole naſcente] *De Phagdænæ in Cole naſcentis Curatione* M. F. P. 27
Sed] *Et* M. F. P. 34
Sed, ſi] *Si id* M. F. *Si in* P. 398, 22
Eam] *Ea* M. F. P. 3
Cætera] *Cæterum* M. F. P. 7
Aut ovillo ſtercore fricto & contrito cum eodem melle.] Om. M. 166
Oras] *Ora* M. P. 20
De Teſticulorum morbis.] Add. *& eorum curatione* M. F. P. 211
Quod eſt] Om. M. F. P. 25
Fabæ] *Faba* M. F. P. 25
Et] Om. M. F. P. 25
Coacta ;] *Cocto* M. F. P. 26
At ,] *Aut* M. F. P. 31
Simila] *Similia* M. F. 33
Paululum] *Paulum* M. F. P. 34
Deinde] *Dein* M. 399, 3
Supraque poſita] *Supraque propoſita* M. F. P. 7
Cumini ,] *Gummi* M. F. P. 9
Taminiæ] *Timiniæ* M. F. 10
Teſticulus aliquidem deſiit ,] *Teſticulis aliquid deſit* M. F. P. 12
De Ani morbis.] Om. M. F. P. 17
De Rhagadiis.] *Et condylomate, & hæmorrhoidis aliiſque ani morbis & curationibus eorum & primo de Rhagadiis* M. F. P. 18
A] *In* M. F. P. 20
Ac] *At* M. F. P. 21
Scinditur ;] *Exciditur* M. F. P. 23
Et] Om. M. F. P. 24

In-

Induruerunt,] *Aduruerunt* M. F. 399, 26
Aliquandiu] *Aliquis* M. F. P. 29
Oeſopum] *Hyſſopum* M. F. P. 31
Parte, ſertula] *Parte, & ſertula* M. F. P. 400, 23
Oeſypo] *Hyſopo* M. F. P. 26
Dexterior] *Dexteriori* M. F. P. 401, 5
Siniſterior dextra] *Siniſteriori dextra* M. F. P. 6
Deſiit,] *Deſidit* M. F. P. 10
Stibii,] *Stibis* M. F. P. 13
Id nondum] *Hoc parum* M. F. P. 16
Hæmorrhoidibus.] *Hæmorrhoidis* F. M. 21
Ani] Om. M. F. P. 22
Tanquam capitulis] *Tanquam ex capitulis* M. F. P. 23
Turgentia] *Surgentia* M. F. P. 23
Sanguis] *Sanguinis* M. F. P. 31
Haberet,] *Haberent* F. P. M. 31
Panniculo] *Panniculum* M. P. 402, 10
At,] *Ac* M. P. 16
Vel] *Mel* M. 403, 2
Autem,] Om. M. F. P. 3
Sublavandum] *Subluendum* M. F. P. 4
Lana, eaque ſuper] *Et ſuper lana æque* M. F. P. 8
Sunt,] Om. M. F. P. 9
De Fungo ani aut vulvæ.] *De ulcere fungo ſimili in ano* M. F. P. 10
Dein ſquama] *De Spuma* M. P. 14
Paululum] *Paulum* M. F. P. 15
Si hac] *Si in hac* M. F. *Si id hac* P. 17
Aliis] Om. M. F. P. 17
Similibus, vel] Om. M. F. P. 19
Vehementioribus, ferro] *Vehementioribus vel ferro* M. F. P. 20
Amurca] *Myrrha* F. M. P. 25
Unguibus] *Ungue* M. F. P. 27
Melium] *Melinum* M. F. P. 29

Rudicula] *Radicula* M. F. P. 403, 33
Color] *Colore* M. F. P. 33
Miſcuerunt.] *Miſcuerint* M. F. P. 404, 1
Leviter cocta &] *Leniter coclo ex* M. F. P. 8
Æris] Om. M. F. P. 122
Et,] *Eſt* M. F. P. 177
Purgandum] *Purgandus* M. F. P. 199
Adurendum,] *Adurendus eſt* M. F. P. 200
Curandum.] *Curandus eſt* M. F. P. 211
Tum] *Tunc* M. P. 233
Aliquid] *Æque* M. F. P. 244
Corneli Celſi de Medicina LIBER SEPTIMUS incipit.
Præfatio. Om. M. F. P. 405, 11
Chirurgus] *Chirurgicus* M. P. 65
Nitimur,] *Utimur* P. 200
Curat,] *Curata* F. M. 265
Philoxeno] *Philoxemo* M. 341
Herones] *Hieron* M. F. P. 406, 31
Phlegetis filius,] Om. F. 8
Accepit,] *Accipit* M. F. P. 18
Faciet] *Faciat* M. F. 21
Oriretur.] *Oriatur.* M. F. P. 22
Quod] *Quid* M. F. P. 23
Vindicandum] *Vendicandnm* M. F. P. 24
Profici] *Perfici* M. F. P. 33
Vexatis.] *Luxatis* M. F. P. 407, 8
Vexata] *Luxata* M. F. P. 10
Sint,] *Sunt* M. F. P. 11
Detergeaturque] *Detergaturque* M. P. 14
Subvenitur,] *Subvertitur* M. P. 15
Idem] Om. M. F. P. 18
Incidenda] *Excidenda* M. F. P. 30
Sint.] *Sunt* M. F. P. 30
Abſceſſuum] *Abſceſſum* M. 408, 1
His] *Eis* M. P. 2
Iis] *Hiſdem* M. *Iiſdem* P. 4

Quod,]

Quod,] *Quæ* M. F. P. 408, 6
Excedat.] *Excidat* M. F. P. 10
Fas eſt,] *Fas non eſt* M. F. P. 10
à] Om. M. F. P. 11
Etiam fit,] *Enim* M. F. P. 12
Ut] Om. M. F. P. 12
Includatur.] *Includitur* M. F. P. 13
Dixit,] *Dicit* M. F. P. 15
Modo] *Loco* M. F. P. 19
Quidquid,] *Quidquid dixi* M. F. P. 20
Maturiore,] *Maturior* M. F. 23
Sed,] *Et* M. F. P. 29
Præterea] *Præter ea* M. 32
Curandi] *Curantis* M. F. P. 409, 3
Cataplaſmatibus] *Cataplaſmatis* F. P. *Cataplaſma* M. 4
Ratio] *Gratia* M. F. P. 10
Pateat,] *Patet* M. F. P. 12
Sit.] *Fit* M. F. 12
Ignis alienus] *In his periculum ignis alienum eſt* M. F. 13
Ne diſtendantur] *Ne vel diſtendantur* M. P. 14
Et] *Hi vel* M. F. P. 14
Vos ultima] *Vos vero ultima* M. F. P. 17
Jamque alia] *Itemque aliam* M. F. P. 19
Ut] Om. M. F. P. 20
Carne: alia vero] *Carne: quia fere* M. F. P. 21
Extenuant,] *Extenuat* M. F. P. 22
In quibus] Om. M. F. P. 22
Tribus] *Pluribus* M. F. P. 28
Totius] *Totus* M. F. P. 33
Vitiatus] *Vitatus* M. F. 34
Suffudit] *Diffudit* M. 34
Jam] *Pars* M. F. P. 410, 1
Exercuit,] *Exaruit* M. F. P. *exhauſit* P. 5

Et] Ex M. P. 410, 1
De] Om. M. F. P. 1
Sed] Om. M. F. P. 1
Suppurationum.] Exulceratorum F. M. P. 2
Calloſæ] Carnoſæ M. F. P. 411,
In] Om. M. F. P. 8
Et] Ex M. P. 18
Ulcus] Vulnus M. F. P. 2
Spongiam] Spongia M. P. P. 2
Tinctam.] Tincta M. F. P. 25
Quæ caro] Quæ cum caro M. F. P. 2
Producitur.] Producatur M. F. P. 2
Ea] Id F. M. P. 2
Faciendo] Reficiendo M. F. P. 3
Aptæ.] Aptè F. Apteque o. M. P. 31
Si ſub] Si ſic ſub F. 412, 9
Recta] Recte M. F. P. 1
Rivuli] Ramuli M. F. P. 15
Excidendus] Excidendum M. F. 1
Ea totus] Toto M. F. P. 17
Eique] Et æque M. F. P. 2
Eſt] Om. M. F. P. 2
De Coſtarum fiſtulis.] Om. M. F. P. 2
Subter ire.] Subter ex ire M. F. P. 28
Præcidenda] Decidenda M. F. P. 29
Quoque] Om. M. P. 31
Poteſt] Om. M. P. 34
Doloris,] Doloris poteſt M. P. 413, 1
Medicinæ] Medicamini M. F. P. 4
De Veneris fiſtulis.] Om. M. F. P. 11
Perrupit,] Perrumpit M. F. P. 27
Permagna] Magna M. F. P. 30
Sui non poteſt; utique ab interiore parte,] Utique ab interiore parte, ſui non poteſt; M. F. P. 31
Eæ,] Ea M. F. P. 414, 8
Perforatam,] Perforatum M. F. P. 12
Apprehendendum] Prehendendum M. F. P. 13

Ligan-

Ligandumque] *Vinciendumque* M. P. F. 414, 14
Ineo] Om. M. P. 17
Lavare,] *Lavari* M. F. P. 19
In] Om. M. F. P. *Soluto*] *Salvo* M. F. P. 21
Nodo] *Modo* M. 21
Fuit.] *Fuerit* M. P. 22
Alligandum,] *Alligandum eſt* M. F. P. 26
Feſtinant,] *Feſtinat* M. F. P. 33
Debent,] *Debet* M. F. P. 34
Secetur;] *Secet* M. P. 34
Ex] Om. M. F. P. 34
Propoſui.] *Poſui* M. F. P. 415, 7
Poteſt] *Poterit* M. F. P. 7
Loco] *Loci* M. F. P. 8
Injiciatur,] *Ejiciatur* M. F. P. 13
Oræ] *Ora* M. F. P. 13
Quæ] *Qui* M. F. P. 16
Poſita ſunt.] *Poſitus eſt* M. F. P. 17
Enim] *Que* M. F. P. 34
Quam] *Qua* M. F. P. 416, 4
Revellere] *Evellere* M. F. P. 10
Tranſiit,] *Tranſit* M. F. P. 13
Recipiendum,] *Recipiendum eſt* M. F. P. 19
Amplianda plaga] *Amplianda ſcalpello plaga* M. F. P. 20
In] Om. M. F. P. 26
Iſta] *Ita* M. F. P. 26
à] Om. M. F. P. 30
Inciſum eſt ſatis,] *Satis inciſum eſt*, M. F. P. 30
Eximitur,] *Eximetur* M. F. P. 33
De Sagittis recipiendis.] Om. M. F. P. 417, 1
Quæ] Om. M. F. P. 2
Generibus ſunt,] *Generibus ſubjicienda ſunt* M. F. P. 4
Corpus,] *Corpore* M. F. 5
Inſidit.] *Inſedit* M. F. 6

An-

Anguſta] *In anguſto* M. F. P. 417,
ν:]. ℣ M. F. P. 11
Apparuit mucro,] *Apparuit ſi mucro* M. F. P. 11
Ei] Om. F. *Simucroni ar.* P. 11
Forcipe,] *Forfice* M. F. P. 11
Magis] Om. M.F.P. 22
Forcipe] *Forfice* M. P. 2[illegible]
Fiſſis] *Fixis* M.F.P. 22
Dilacerent,] *lacerent* M. F. P. 2[illegible]
De Latis telis educendis.] Om. M. F. P. 3[illegible]
Aliquis intus in carne habuerit,] *Conditum eſt* M.F. P. 3[illegible]

Διοκλέυς γραφίσκον *Græci*] *Diocoris Græcis Beſalkon* F. *Diocris Græci belulcum* M. *Diocleum Eraphiſcum Gr.* P. 418,
Eſt] *Vel* M. F. P. *Ænea*] *Ahenea* F.
Habens;] *Habet* M. F. P.
Inſuper etiam] *Inſuper ibi etiam* M. F. P. 1[illegible]
Ea] Om. M. P. 1[illegible]
Paululum] *Paulum* M. F. P. 1[illegible]
Simul ferramentum] *Simul & ferramentum* M. F. P. 1[illegible]
De alio telorum genere.] Om. M. F. P. 18
Telorum,] *Telorum eſt* M. F. P. 19
Eſt] Om. M. F. P. 20
Forcipe] *Forfice* M.F.P. 24
Tunc] *Tum* M. F. P. 29
Forcipe] *Forfice* M. F. P. 30
Cum] *Ictum* M. F. P. 33
Et] Om. M. F. P. 419, 1
Eo foramine,] *Eo quoque Foramine* M. F. P. 2[illegible]
ν] ℣ M. F. P. 22
De venenato telo evellendo.] Om. M. F. P. 17
Gangliis,] *Gangiliis* F. M. 27
Atheromate,] *heromate* F. M. 28
Evenire] *Venire* M. F. P. 31
Γάγγλια,] Γάγγιλια M. F. P. 420, 1
Ἀθερώματα] Ηερώματα F. M. 1

Ne-

Neque] *Ne* M. 420, 8
Alii aliique] *Aliqui* M. F. P. 24
Conſueverunt.] *Conſuerunt* M. F. P. 25
Ganglia] *Gangilia* M. F. 25
Preſſus] *Preſſum* M. F. *Preſſus* P. 27
Et] Om. M. F. P. 421, 2
Separatur.] *Separaretur* M. F. P. 2
At,] Om. M. F. P. 2
Cum] Om. M. F. P. 4
Tranſverſa] *Tranſverſam* M. F. P. 30
Linea] *Lineam* M. F. P. 31
Loco] *Locus* M. F. P. 32
Patefacto,] *Patefactus eſt* M. F. P. 33
Apprehendere,] *Apprehendere oportet* M. F. P. 34
Enim] *Autem* M. F. P. 34
Superinungi] *Superungi* M. F. P. 422, 1
Quo] Om. M. F. P. 3
Pauciſſimis diebus] *Pauciſſimisque diebus* M. F. P. 3
De Crithe.] Add. *Triberculo palpebrarum* M. F. P. 9
à] *Ea* M. F. P. 17
De Chalazio.] *de Chalazia palpebrarum* M F. P. 24
Quæ, quia grandini ſimilia ſunt, χαλάζια Græci vocant] *Ideoque ea χαλάζια vocant* M. F. P. 29
De Ungue oculorum.] Add. *Quod Ptegion à Græcis vocatur* M. F. P. 423, 3
Angalo, nonnunquam] *Angulo, quæ nonnunquam* M. F. P. 5
Averſus,] *Adverſus* F. M. 15
Abſcindatur,] *Abſcidatur* M. F. P. 424, 4
Quoque ac decidit. Si] *Ideoque decipit ac ſi* M. F. P. 5
Patefit] *Pateſcit* M. F. P. 6
Sic] Om. M. F. P. 11
Excidenda membranula,] *Excidenda ea membranula* M. P. 11
Ei] *Eo* M. F. P. 12
Si] *Sed* M. F. P. 22

Et

Et fiſtulis:] *Et in fiſtulis* M. F. 424, 28

Quam hiems vel æſtas] *Vel æſtas quam hiems* M. F. P. 33

Is] *His* M. F. P. 34

Æſtibus,] *Æſtatibus* M. F. P. 425, 11

Et] Om. M. F. P. 11

De Encanthide.] *De Encanthide tuberculo* M. F. 7

Excipi] *Excidi* M. F. P. 13

Quid] *Quod* M. F. 15

Angulo] Om. M. F. P. 16

Abſcindatur.] *Abſcidat* M. F. 16

Primo] Om. F. *Ut primo tantum.*] *Tantum ut primis* M. P. 21

De Ancyloblepharo] Add. *oculorum vitio* M. F. P. 23

Utrovis] *Utroque* M. F. P. 28

Glutinabitur] *Glutinabit* M. F. P. 30

Ἀγκυλοβλέφαρον] Ἀγκυλοβλέφαρος M. F. 30

Vitium] *Vitio* M. F. P. 31

Abſcindatur] *Abſcidatur* M. F. 426, 9

Ne inhæreat:] *Ne rurſus inhæreat* M. F. P. 14

Ægro] Om. M. F. P. 15

Prodidit.] *Prodit* M. F. P. 20

De Ægilope.] Add. *fiſtula oculorum* M. F. P. 21

Eo, ne] *Eam non* M. F. P. 427, 4

Quanto autem] *Quantoque autem* M. F. P. 6

Autem] Deeſt M. F. P. 6

Hamulo] *Sed Hamulo* M. F. P. 9

Autem] Om. M. F. P. 9

Huic] *His* M. F. P. 15

Abſcedat,] *Accedat* M. F. P. 15

Conſueverunt.] *Conſuerunt* M. F. P. 23

Palpebræ ſumma] *Palpebræ ſuperioris ſumma* M. F. P. 24

Vero] Om. M. F. P. 30

Spathæ] *Haſtæ* M. F. P. 32

Radicibus angulo] *Radicibus ab angulo* M. F. P. 428, 2

Tertioque ad] *Tertioque uſque ad* M. F. P. 4

Pi-

Pilos exteriorem] *Pilos in exteriorem* M. F. P. 428, 11
Injiciendum,] *Cojiciendum* M. F. 15
Foramen glutinetur,] *Foramen quoque glutinetur* M. F. P. 18
Loci] *Loco* M. F. P. 22
Sit, *&*] *Cum* F. M. P. 23
Tranſiens] *Tranſiet* M. P. 24
Quod] *Qua* M. F. P. 429, 7
Inter oram,] *De interiore* M. F. P. 9
Propiorem] *Propiore Lineam Linea* M F. P. 10
De Lagophthalmo] *De Laglaucophthalmo* M. F. Add. *oculorum* M. F. P. 430, 2
Λαγώφθαλμον] *Λαυκαφθαλμω* F. 6
Plaga.] *Plagam* M. F P. 17
Injiciendum] *Conjiciendum* M. F. 18
Creet] Citet M. F. P. 20
Quo] *Quod* M. F. P. 24
Quo] *Quod* M. F. P. 25
à] *At* M. F. P. 431, 3
De Staphylomate] Add. *oculi* M. F. P. 6
Conſueverunt.] *Conſuerunt* M. F. P. 8
Inferiore] *Interiore* M. F P. 16
Excidunt.] *Excidunt* M. F. P. 18
De Oculorum natura] Add. *& eorum ſuffuſione* M. F. P. 32
Eaque,] *Ea* M. F. P. 432, 9
Interior] *Inferior* M. F. P. 11
Eique] *Eoque* M. F. 19
De Suffuſione.] Om. M. F. P. 433, 1
Vitii ejus] *Vitiique ejus* M. F. P. 6
Nitentis, *à*] *nitentis*, *& à* M. F. P. 10
Se] Om. M. F. P. 13
Curationi] *Curatioſi* M. F. P. 19
Ac] *At* M. F. P. 21
Has] *Hæc* M. F. P. 21
Quoque] Om. M. F. P. 24
Duritie quadam] *durities quædam* M. F. P. 26
Certe] *Forte* M. F. P. 434, 7

Leni.

Leniterque] *Leviterque* M. P. 434, 17

Tranſiit,] *Tranſit* M. F. P. 20

Propoſitus. Quibus,] *Propoſitus eſt. Quibus* M. F. P. 435, 11

Et] Om. M. F. P. 11

Crimen noſſe] *Crimen eſt noſſe* M. F. P. 16

Alteris] *Alteri* M. F. P. 16

Alteris] *Alteri* M. F. P. 17

Neceſſaria] *Neceſſario* M. F. P. 21

Enim] *Fere* M. F. P. 30

Ab] *Sub* M. F. P. 34

Tumor] *Humor* M. P. 436, 12

Quaſque] *Quoque* M. F. P. 19

Denique] Om. M. F. P. 24

Vertice] *Capite* M. F. P. 25

Recta] *Recte* M. F. P. 26

Diductiſque] *Inductiſque* M. F. P. 29

Sic,] Om. M. F. P. 30

Quibus ad] *Quibus humor ad* M. F. P. 33

Sanguinem] *Sanguine* M. F. P. 437, 3

Effuſum,] *effuſo* F. *fuſo* M. P. 4

Verticem] *Calvariam* M. F. P. 6

Autem] *Que* M. F. P. 12

Oculos] *oculis* M. F. P. 13

Sunt,] Om. M. F. P. 18

Sic, ut] *ut ſic* M. F. P. 29

Infrianda] *Infricanda* M. F. P. 438, 9

Ut] Om. M. F. P. 10

Injicienda] *Cojicienda* M. *Conjicienda* F. P. 439, 4

Id,] *Idem* M. F. P. 6

Aures perforatæ] *Aures in viro puta perforatæ* M. F. P. 10

Oræ] *ora* M. F. 12

Et cicatricem] *& ſic cicatricem* M. F. P. 16

Autem] *etiam* M. F. P. 25

Parte] *Paria* M. F. P. 32

Accipiunt] *Recipiunt* M. F. 33

Ne-

Neceſſario] *Neceſſarii* M. P.	440, 5
Etſi] Om. M. F. P.	8
Mutilatione,] *Mutulatione* M. F. P.	8
Aut] Om. M. F. P.	14
Curtatum] *Curatum* M. F. P.	17
Tamen] *Autem* M. F. P.	30
Imiſve narium] *Imis venarum* M. P.	441, 1
Imis aut] *imis ſi quid aut medio naſo aut* M. F. P.	4
Curtata] *Curata* M. F. P.	6
Uti] *ut in* M. F. P.	16
Interiores] *ulteriores* M. P.	17
Quo fere] *Fereque* M. F. P.	25
Debet.] *Debent* M.	27
De Polypo.] *De Polypi Curatione per ferrum* M. F. P.	30
Ulcus] *Vulnus* M. F. P.	442, 8
Subtilem] *Sutilem* M. F.	24
Conjiciendum,] *Cojiciendum* F.	25
Ima] *Una* M. F.	32
Marceſcentium] *Areſcentium* M. P.	443, 12
Infrianda] *Infricanda* M. F. P.	18
His, quæ] *Iiſque* F.	19
Eademque] *eaque* M. P.	24
Forcipe] *Forſice* M. F. P.	30
At] *Ac* M. F. P.	32
Forcipe] *Forſice* M. F. P.	34
Forceps] *Forfex* M. F. P.	444, 1
Ducendus] *Ducenda* M. F. P.	1
Rarum,] *Earum* M. F. P.	2
Forceps,] *Forfex* M. F. P.	6
Vulſella] *Volſella* M. P.	13
Oſſi] *Oſſis* F. P.	15
Fractum] *Factum* M. F. P.	16
Sed intumeſcit] *Indureſcit* M. F. P.	16
Hos] *Is* F. P. *His* M.	17
Foris] *Sed* M. F. P.	17
Fiſſura] *Fiſtula* M. F. P.	23

Fricatione] *Frictione* M. F. P. 444, 3[?]
Quod] *Quo* M. F. P. 445
Ante] *Alter* M. F. P.
Circumradendus] *Circumpurgandus* M. F. P.
Forcipe] *Forfice* M. F. P.
Ῥιζάγρων] Ῥιζὼν M. F. P.
De Tonſillis induratis.] Om. M. F. P.
Ἀντιάδες] Ἀντιαδίδες F. M.
Supprimitur.] *Supprimatur* M. F. P.
Iis] *His* M. P.
Diducta] *Deducta* M. F.
Apprehendere,] *Prehendere* M. F. P.
Promeret,] *Premeret* M. F. P. 446,
Conſequi] *Sequi* M. P.
Hanc] *Omnem* M. P.
Naribus] *Auribus* M. F. P. 447,
De Cervicis vitio.] *De Cervicis vitiis & curatione* F. P.
Subjecta] *Superjecta* M. F. P.
Tumor] *Tumore* M. F. P.
Et] *Eſt* M. F. P. 448,
Heron] *Hieron* P.
Frigore minuitur;] *Frigore comminuitur* M. F. P.
Relapſo] *Delapſo* M. F. P.
Parte extenuatus] *Parte latus extenuatus* M. F. 449
Relabatur.] *Delabatur* M. P.
Excipitur;] *Exceptus eſt* M. F. P.
Inciderent;] Add. *Exciderentque* M. F. P.
Vinxerint] *Vinxerunt* M. F. P. 450
Relapſum] *Delapſum* M. F. P.
Uterum] *Alvum* M. F. P.
Dicendum.] *Dicendum eſt* M. F. 451
Autem ſub] *Autem qui ſub* M. F.
Id] Om. M. F. P.
Conſueverunt;] *Conſuerunt* M. F. P.

Injicienda] *Cojicienda* M. F. 451, 19
Eadem] *In media* M. F. P. 20
Circumcingente] *Circumſurgente* M. F. P. 21
Quadam remora] Om. F. *Quadam mota* M. *Quodam modo* P. 20
Interiorem] *Ulteriorem* M. F. P. 24
Claudenda] *Cludenda* M. F. P. 26
Ex aqua frigida, vel ex aceto] Om. M. F. P. 33
Paululum] *Paulum* M. F. P. 452, 2
De *Ventre ictu perforato, & Inteſtinis vulneratis.*] *De inteſtinorum vulneratorum curationibus* M. F. P. 6
Paululum] *Paulum* M. F. P. 31
Leniter] *Leviter* M. F. P. 33
Reducantur,] *Diducantur* M. F. P. 453, 6
Leniter] *Leviter* M. F. P. 10
Reduci:] *Diduci* M. F. P. 10
è] Om. M. F. P. 13
Facienda] *Vincienda* M. F. P. 14
Et] Om. M. F. P. 14
Duas] *Duabus* M. F. P. 17
Acus] *Acubus* P. 17
Conjicienda] *Trajicienda* P. 18
Eæque] *Eaque* M. F. P. 18
Tenendæ;] *Tenenda* F. M. P. 18
Acuta; *propinqua*,] Om. M F. P. 25
Acus] Om. M. F. P. 33
Expreſſam] *Impreſſam* M. F. P. 454, 5
Leniter] *Leviter* M F. P. 7
Membrana] *parte* M. F. P. 10
Abdominis rupta.] Add. *& qua ratione curanda ſit* M. P. F. 11
Atque aliter] *Ab aliis* M. F. P. 22
Oras] *Ora* M. F. P. 455, 8
Suturam,] *Suturæ* M. F. P. 9
Reliquamque] *Reliquam* M. F. P. 10

De Teſticulorum natura , & morbis] Add *eorum* M. F. P. 455

Glandulis] *Medullis* M. F. P.
Tunicarum ,] *Tunicæ* M. F. P.
Hæc] *Hæ* M. F. P.
Δαρτὸν] *Δαρτιὸν* M. F. 456
Tenues patulæque] *Leves parvulæque* M. F. P.
Etiam] *Jam* M. F. P.
Innexus ,] *Innexus eſt* F. M. P.
Conſueverunt.] *Conſuerunt* M. F. P.
Atque] *At* P.
Paulatim ab] *Paulatim aut ab* M. F.
In] Om. M. F.
Niſum] *Miſſum* M. F. *Demiſſum* P.
Quod dixi patentes] *Ejus rei patentes* M. F. P.
Herniæ] *Hirneæ* M. F.
Alio quovis] *Aliquo* M. F. P.
Tumor] *Humor* M. 457
Minuitur ,] *Dividitur* M. F. P.
Sub] *Si* M. F. P.
Diſtendit] *Diſtrindit* M. F. P.
Vero ,] *Ut* M. F. P. 458
Hoc] *Hæc* M. F.
Locus.] *Locis* M. P.
Diſcimus ,] *Dicimus* M. F. P.
Sicut] *Sic ut* M. P.
Premimus ,] *Preſſimus* M. F. *Preſſus* P.
Premimus ,] *Preſſimus* M. F. *Preſſus* P.
Remiſſius &] *Ipſius* M. F. P.
Paululum] *Parvulum* M. F. P.
Cum] Om. M. F.
Quandoque] *Quoque* M. F. P.
Eæ ,] *Ea* M. F. 459
Et] Om. M. F. P.
Ramices] *Varices* M. F. P.
Ac] Om. M. F. 460

In

Inciditur] *Incidunt* M. F.	460, 14
Per] Om. M. F. P.	16
Eſt: tum,] *Eſt: & tum,* M. F. P.	20
Quæ] *qua* M. P.	26
Sinum] *Simul* M. F. P.	30
Diducere] *Deducere* M. F. P.	461, 2
Abſcindat:] *Abſcidat* M. F.	3
Paululum] *Paulum* M. F. P.	22
Abſcindenda] *Abſcidenda* M. F.	22
Rurſum] *Surſum* M. F. P.	25
Leniter] *Leviter* M. F. P.	29
Glutinetur.] *Glutinentur* M. F. P.	462, 4
Paululum] *Paulum* M. F. P.	20
Tranſverſas] *Tranſverſa* M. F. P.	25
Membranas] *Membrana* M. F. P.	25
Autem] Om. M. F. P.	31
Manubriolove] *Manubriolo* M. F. P.	34
Scalpelli] *Scalpello* M. F. P.	34
Diducta] *Diductam* M. F. P.	34
Inferiore] *Inferiorem* M. F P.	34
Parte,] *Partem* M. F. P.	34
Tunicam] *Tunica* M. F. P.	34
Corvum] *Curvum* M. F. P.	463, 2
Confectis,] *Conjectis* M. F. P.	4
Incidenda] *Excipienda* M. F. P.	5
Ad] *Ab* M. F. P.	12
Inguen;] *Inguine* M. F. P.	12
Summa] *Summè* M. F. P.	14
Cura] Om. M. F. P.	14
Deligatum] *Deligatus* M. F. P.	30
Impoſita:] Om. M. F. P.	34
Id mutandum] *Immutandum* F.	464, 2
Vitium] *Initium* M. F. P.	16
Paululum] *Paulum* M. F. P.	20
Propriore] *Priore* M. F. P.	23
In ſcrotum devoluti] Om. M. F. P.	30

Vinctura] *Junctura* M. F. P. 465, 11

Uno] *Imo* M. F. P. 22

Dolores ,] *Dolor* M. F. P. 100

Per] *Et ex* M. F. P. 100

Cruditatem] *Cruditate* M. F. P. 111

Longiſſima.] *Longiſſime* M. P. 199

Ipſe] *Is* M. F. P. 233

Solium] *Solum* M. P. 233

Levis] *Lenis* M. F. P. 255

Et] Om. M. F. P. 255

Id ducere] *Id deducere* M. F. P. 266

Quo excludi à ſcroto non] *Quo non excludi à ſcroto* M. F. P. 344

Liberet.] *Liberat* M. F. P. 466, 99

Niſi] Om. M. F. P. 99

Incidenda] *Excidenda* M. F. P. 100

Diducta] *Deducta* P. M. F. 122

Ne ipſe] *Ne is ipſe* F. *Ne his ipſe* M. P. 133

Sin] *Si* M. F. P. 177

Teſticulus] *Teſticulum* F. M. 18

Siniſtro] *Miniſtro* M. F. P. 22

In ſcrotum prolapſi] Om. M. F. P. 467, 6

Majorne ejus] *Majorne is* M. F. P. 13

Uterum] *Alvum* M. F. P. 14

Adverſo] *Averſo* M. F. P. 14

Emoritur.] *Emoriatur* M. F. P. 22

Quæ exedunt ,] *Quæ ſic exedunt* M. F. P. 24

Nec] *Ne* M. F. P. 24

Erodunt.] *Erodant* M. F. P. 25

Diſciſſo] *Diſcuſſo* M. F. P. 31

Eſt ,] Om. M. P. 32

Reductum] *Relictum* M. F. P. 468, 1

De Herniæ aquoſæ curatione.] Om. M. F. P. 5

Protractis] *Protactis* M. F. 11

Et] Om. M. F. P. 34

Pre-

Promenda,] *Promovenda* M. F. P. 469, 3
Major eo] *Majore* M. F. P. 12
Eas] Om. M. F. P. 18
Averſo,] *Adverſo* M. F. P. 31
Compelli] *Comprehendi* M. F. P. 32
Abſcindit.] *Abſcidit* M. F. 470, 4
Increvit,] *Concrevit* M F. P. 18
Vinciendæque,] *Vinciendæ quæ* M. F. P. 471, 10
Nodis] *Modis* F. M. 11
Brevis] *Vero* M. F. P. 23
Prehenditur] *Apprehenditur* M. F. 27
Tum ſuper eo] *Eoque* F. M. P. 34
Præſtet.] *Præſtat* M. F. P. 472, 2
Diduci] *Deduci* M. F. P. 8
Emplaſtroque] *Emplaſtrumque* M. F. P. 12
Circumdatur,] *Circa datur* M. F. P. 12
Valenter] *Valentem* M. F. P. 13
Abſtinere, donec] *Vt* M. F. P. 14
Sit,] *Eſt* M. F. P. 15
A lateribus] *Alteribus* F. 473, 10
Perforetur] *Perforatur* M. F. P. 10
Excepto] *Exempto* M. F. P. 19
Inditur,] *Additur* M. F. P. 19
Levior, eo melior] *Melior eo levior,* M. F. P. 20
De Urinæ reddendæ difficultate, & curatione] *de calculo curationibuſque eorum* M. F. P. 23
Curatione.] Om. M. F. P. 25
Æneæ] *Aheneæ* F. 34
Eæque,] *Quæ* M. F. P. 474, 1
Paululum,] *Paulum* M. F. P. 7
Calculi] *ani* M. F. P. 12
Subſellium] *Subſellum* M. F. 12
Simul] *Similiter* M. P. F. 21
Carunculæ] *Mammulæ* an *Mamillæ* M. F. P. 22

Sed] Om. M. F. P. 474, 24
Exhibet.] *Exigit* M. F P. 25
Evellere,] *Vellere* M. F. P. 29
Averſum,] *Adverſum* M. F. P. 476, 3
Quorum] *Quo* M. F. P. 11
Labare] *Levare* F. M. *Levari* P. 24
Circumciſis, ſiniſtræ] *Circumciſis, atque ſiniſtra* P. M. F. 27
Manus] *Manu* M. F. P. 27
Duos digitos,] *Duos ejus digitos* M. F. P. 27
Prius unctos oleo, ſimul] *Prius unum deinde alterum i. a.* M. F. P. 28
Lædat.] *Lædant* M. F. P. 33
Ubi] *Ibi* M. F. P. 477, 4
Cum hoc] *Cum in hoc* F. M. 6
Ei ſe] *Ejus* M. F. P. 16
Opponit; *Opponitur* M. F. P. 16
Siniſtra cum compellit deorſum digitis,] *Siniſtræ digitis deorſum cum compellit* M. F. P. 16[illegible]
Ne] Om. M. F. P. 19
Ut ſuper] *Ut incidi ſuper* M. F. P. 26
Sit;] Om. M. F. P. 27
Incidi] Om. M. F. P. 27
Debet,] *Debeat* M. F. P. 27
Paululum:] *Paulum* M. F. P. 29
Via] *Vero* M. F. P. 478, 12
Multum] *Nullum* M. F. P. 13
Ideo,] *Ipſe* M. F. P. 14
Speciem] *Specie* F. M. 19
Interiori] *Exteriori* M. F. P. 19
Brevior] *Brevis* M. F. P. 22
Non] Om. M. F. P. 23
Idque] *Ideoque* M. P. 26
Nomine] *Minime* M. P. 27

Pau-

Paululum] *Paulum* M. F. P. 479, 1
Deduceretur,] *Du.eretur* M F.P. 19
Diſtillat,] *Deſtillat* M. F. 22
Conſiſtit.] *Conſtitit* M. F. P. 24
Summa] *Summam* M. P. 33
Parte] *Partem* M. P. 34
Ima] *Imam* P. 34
Conſequebatur,] *Cum ſequebatur* M. F. P. 480, 6
Secta] *Facta* M. F. *Fracta* P. 8
Quoniam urina,] *Quoniam & urina* M. F. P. 13
Sed] Om. M. F. P. 15
Dilabitur.] *Dilatatur* M. F. P. 16
Molles] *Mollis* M. F. P. 16
Calculos,] *Calculus* M. F. P. 17
Compoſitos] *Compoſitus* M. F. P. 18
Indicat] *Indicatur* M. F. P. 19
Urina, *ſe.um trahens*] *In ſe attrahens* M. F. P. 19
Non] Om. M. F. P. 33
Qui] Om. M. F. P. 481, 6
Conclufum] *Concuſſum* M. F. P. 9
Admotum] *Admodum* M. F. 12
Calculo, &] *Calculum* M. F. P. 12
Findat;] *Findit* F. M. P. 13
Veſicam ferramentum] *Veſicam per ferramentum* M. F. P. 14
Urina] *Urinam* M. F. P. 21
Compellitur.] *Non compellit* F. M. P. 21
Urinæ itinere] *Primo* M. F. P. 24
Paululum,] *Paulum* Om. M. F. P. 482, 6
Excipit,] *Excipitur* M. F. P. 13
Ingenibus,] *Inguinibus* M. F. P. 21
Paululum] *Paulum* M. F. P. 24
Ulnus] *Ulcus* M. F. P. 25
Qui] *Quo* M. F. 34

In ſacie] *Facile* M. P. 482, 344
Detergendus] *Detergendum* M. F. 344
Atque] *Quæ* M. F. P. 483, 111
Exit,] *Excedit* M. F. P. 155
Leniter] *Leviter* M. F. P. 188
Eodem] *Eadem* M. F. P. 300
Sedet, *&*] *Sedet ſed &* M. F. P. 484, 55
Sedet] Om. M. P. 55
Procedere] *Producere* M. 77
At] *Atque* M. F. P. 88
Rodit,] *Rodet* M. F. P. 122
Liniendum] *Linendum* M. F. P. 14
Medullam] *Medulla* M. F. P. 199
Vitulinam;] *Vitulina* M. F. P. 19
Quæ] *Quod* M. F. P. 200
Et] *De* M. F. P. 485, 83
De Cancro, qui exciſa veſica naſcitur] Add. *& qua curatione uti deceat* M. F. P. 12
Ea] *Eo* M. F. 17
Deſinit,] *Defuit* M. F. P. 20
Tumeſcunt,] *Dureſcunt* M. F. P. 27
Ea] *Eadem* M. F. P. 33
Adigetur:] *Adjicietur* M. F. P. 486, 7
Aliave] *Aliaque* M. F. P. 10
Ulcus] *Vulnus* M. F. P. 15
Immodica.] *Modica* M. F. P. 487, 3
Evenire] *Venire* M. P. 10
Agendus,] *Agendus eſt* M. P. 15
Vulnus tendit,] *Vulnus intendit* M. F. 30
Averſo] *Adverſo* M. P. 488, 5
Cum] *Tum* M. F. P. 7
Deſcendit,] *Deſcendat* M. F. P. 8
Juncti.] *Vincti* M. F. P. 11
Sutura] *Futura* F. 17
At,] *Ac* M. F. P. 489, 5
Et vulnus,] *Ulcus &* M. F. P. 13
Vulnera,] *Ulcera* M. F. P. 13

Qua

Qua ratione] *Qua curatione* M. F. P. 489, 20
Concepit] *Concipit* M. F. P. 23
Paululum] *Paulum* M. F. P. 490, 5
Dehiſcit.] *Dehiſcere* M. F. P. 5
Iterum os] *Iterum id os* F. *Iterum ad os* M. P. 8
Facilitatem] *Facultatem* M. F. P. 12
Infantem] *Eum* M. F. P. 30
Putri corpuſculo facile elabitur,] *Facile hebeti corpuſculo elevabitur* M. F. P. 491, 25
Namque his] *Quibus* M. F. P. 28
Ad] *Ac* M. F. P. 34
Interiore] *Interiorem* M. F, P. 492, 3
Parte] *Partem* M. F. P. 3
Injecto,] *Intecto* M. P. 10
Tum] Om. M. F. P. 15
Extrahi poſſit.] *Extrahitur* M. F. P. 16
Prolapſum] *Protractum* M. F. P. 18
Conquiſituſque] *Conquitiuſque* M. F. 21
Hiſque] *Iſque* F. 31
In] Om. M. F. P. 493, 2
Perflatu,] *Præflatu* M. F. 4
Adhibetur.] *Adhibeatur* M. F. P. 9
De Ani vitiis] Add. *& eorum curatione* M. F. P. 12
Fiſſa] *Sciſſa* M. F. P. 15
Cum] *Eum* M. F. P. 23
Poſui: utique] *Poſui: & utique* M. F. P. 27
Inflammationi] *Inflammationis* M. F. P. 494, 1
De *Condylomatis*] De *Condylomatum curatione* M. F. P. 5
Sequuntur,] *Sequitur* M. F. 11
De *Hæmorrhoidibus*] Om. M. F. P. 15
Acribus] *Acrius* M. F. P. 18
Ora] *Oræ* M. F. P. 19
Vaſa] *Vela* M. F. P. 20
Imponendaque] *Imponenda* M. F. P. 24
Ex] Om. M. F. P. 24
Liveat:] *Libeat* M. F. P. 25

Pau-

Paululumque] *Paulumque* M. F. P. 494, 3
Intimum] *Imum.* M. F. P. 495, 3
Et] *Eſt* M. F. P. 10
Locus,] *Locus eſt* M. P. 11
Coxendices] *Cervices* M. F. P. 14
Et,] Om. M. F. P. 18
De Varicibus.] *De Varicum curatione* M. F. P. 26
Recta;] *Recta eſt* M. F. P. 496, 11
Excidere] *Eximere* M. F. P. 5
Superponitur] *Superimponitur* M. F. P. 12
Ibique] *Ibi* M. F. P. 27
Abſcinditur.] *Abſciditur* M. F. 27
De Digitis cohærentibus, & curvatis.] *Curatio digitorum cohærentium* M. F. P. 497, 3
Fuit] *Fit* M. F. P. 11
Reddidit;] *Reddit* M. F. P. 13
Digitis] *Digitum* M. F. P. 20
Poſſit] *Patiatur* M. F. P. 20
De Gangræna] *De Gangrænæ curatione* M. F. P. 25
Satis] *Sitis* M. P. 34
Oſſis] *Os* M. F. P. 498, 8
Non] Om. M. F. P. 18
Liber Octavus] *Cornelii Celſi de Medicina Liber Octavus* F. *Artium Aurelii Cornelii Celſi Liber Octavus* P. 20
Oſſium] Om. M. F. P. 25
Exterioribus,] *Exterioribus partibus* F. M. 499, 3
Nec] *Ne* M. F. P. 14
Latera] *Aures* M. F. P. 17
Qua] *Quia* M. P. 27
Super hos] *Sub iis* M. F. P. 29
Muſculos] *Muſculis* M. F. P. 29
Contegunt,] *Connectunt* M. F. P. 30
Cartilaginem] *Cartilagine* M. P. 500, 17
Verſa;] *Verſæ* M. F. P. 17
Intimas] *Imas* M. F. P. 20
Quod juxta] *Quod ipſum juxta* M. F. P. 28
Juxta ea] *Juxtaque ea* M. F. P. 30

Exci-

Excipit,] *Exigit* M. F. P. 501,6
Τομικοὶ] *Temnici* M F. 19
Quini] *Quaterni* M. F. P. 22
Genuini,] *Tres ultimi* M. F. *Ultimi* P. 23
Primores] *Priores* M. F. P. 24
Ex ea] *Exque ea* M. F. P. 29
Latera] *Circa* M. F. P. 502,5
Inter] *Per* M. F. P. 6
Pervia,] *Perviæ* M. F. P. 7
Deſidentes] *Deſidentis* M. F. 11
Caput deorſum] *Caput ſurſum deorſum* M. F. P. 15
Parvis] *Verſum* M. F. P. 15
Superioris] *Superiori* M. F. P. 17
Inferiori] *Inferiore* M. F. P. 17
Inſeritur.] Om. M. P. 18
Secundæ] *Summæ* M. F. P. 19
Excipit.] *Exigit* M. F. P. 29
Pronum] *Promptum* M. P. 34
Alioqui] *Aliquid* M. F. P. 503, 2
Septem] *Undecim* M. F. P. 4
Paululum] *Paulum* M F. P. 8
Sinuatis,] *Inſinuatis* M. F. P. 8
Lateſcunt,] *Pateſcunt* M. F. P. 9
Ac] *Et* M. F. 13
Superioribus] *Prioribus* M. F. P. 16
Νόθας;] ροας M. F. P. 17
Scutula] *Scoptula* M. F. P. 24
Atque] *Ac* M. 29
Eſt, paululum in interiora] *Et paulatim in ex exteriora* M. F. P. 504,4
Protinus] *Propius* M. F. P. 5
Id ipſum] *Id autem ipſum* M. F. P. 7
Ac inter] *Ac neque inter* M. F. P. 7
Paululumque] *Paulum* M. F. P. 10
Cartilagine] *Cartilagini* M. F. P. 12
Cavus, in priorem & interiorem;] *Et in priorem & in exteriorem* M. F. P. 16

In

In poſteriorem &] Om. M. F. 504, 1

Verticillati] *Verticillatis* M. F. P. 2

Oſſi] *Oſſibus* M. F. P. 24

Extra id ſitum] *Ex tranſitu* M. F. P. 25

Quod] *Atque* M. F. P. 34

Duo,] *Duobus* M. F. P. 505, 5

Radii] *Radiis* M. F. P. 5

Et] Om. M. F. P. 66

Cervicem] *Verticem* M. F. P. 11

Paululum] *Paulum* M. F. 122

Alterius planities] *Alterius angulus : planities* M. F. P. 25

Paululum] *Paulum* M. F. P. 26

Sinum] *Sinu* M. P. 27

Vertice] *Verticem* M. F. P. 32

At] *Ac* M. F. P. 506, 3

Deſinit,] *Deſidit* M. F. P. 5

Firmat :] *Format* M. F. P. 12

Gibba,] *Gibba habent* M. F. 20

Leviter] *Leniter* M. F. P. 24

Leviter tendunt,] *Leniter intendunt* M. F. 24

Os tendens,] Om. M. 32

Suræ] *Supra* M. F. P. 507, 6

Sura] *Supra* M. F. P. 7

Ut] & M. F. P. 19

Palmis,] *Palmæ* M. F. 24

De] Om. M. F. P. 34

Patefiat : *Pateat* M. F. P. 508, 8

Squama] *Statu* M. F. P. 10

Aut radere,] *Aut eradere* M. F. P. 11

Integri oſſis] *Integrioris* M. P. 12

Relinquitur.] *Relinquatur* M. F. P. 16

Si] Om. M. F. P. 32

Foramina] *Foramen* M. F. P. 32

Colligi idem] *Nigrities colligi quidem* M. F. P. 509, 1

Donec ſiccum] *Donec inde ſiccum* M. F. P. 9

Poſt

Poſt hæc ſolvetur] Poſt hæc & reſolvetur M. F. P. 509,10
Excidi. Idem] Excidi Atque idem M. F. P. 17
Uſtio, ſed] Vitio eſt & M. F. P. 23
Spatioſius,] Spatioſus M. Spatioſum P. 510, 8
Serratum:] Ferratum M. F. P. 10
At,] Et M. F. P. 21
Sit,] Fit M. P. 23
Paululum] Paulum M. F. P. 30
Iter] Inter M. F. 33
Impreſſum] Preſſum M. F. P. 33
Tactus] Totus M. P. 511, 8
Tum] Tunc M. F. P. 11
Lævet,] Læſit M. F. Lædit P. 18
Vitii] Signi M. F. P. 22
Quod] Qui M. F. P. 23
Depreſſum] Depreſſus M. F. P. 23
Et renitens] Et ob id renitens M. F. P. 25
Siccum:] Siccus M. F. P. 28
Tam] Jam M. F. P. 512, 1
Septa,] Sæpe M. F. P. 17
Μηνιγγοφύλακα] Μηνιγγοφύλακας M. F. 20
Autem] Om. M. P. 21
Paululum] Paulum M. F. P. 22
Sic,] Eſt M. F. P. 23
Poſſit.] Poteſt M. P. 30
Quid] Quis M. F. P. 32
Oræ] Ora M. F. P. 513, 1
Oſſo] Oſſe M. F. 3
Pervenero.] Venero F. 6
Oſſe] Ore M. F. P. 11
Λεπὶς id eſt ſquama] Squama, id eſt λεπὶς M. F. P. 18
Tantum] Tamen M. F. P. 21
Sunt,] Sint M. F. P. 27
De Calvaria fracta.] De Calvariæ fractæ curatione M. F. P. 514, 1
Calvaria] Ea M. F. P. 3
Vomuerit;] Vomerit F. 6

Et

Et iam] Om. M. F. P. 514, 18
Lævi] *Leni* M. F. 21
Leviter.] *Leniter* F. M. 22
Si] Om. M. P. 31
Læve] *Lene* M. F. P. 31
Tradidit,] *Prodidit* M. F. P. 515, 22
Alioquin] *Alioqui* F. 11
Quia] *Quæ* F. *Quæque* M. 15
Deoperire] *Aperire* M. F. P. 18
Aliquando] *Aliquid* M. F. P. 23
Fuit] *Fuerit* M. F. P. 23
Deradendum,] *Detrahendum* M. P. 28
Fiſſum] *Fixum* P. 29
Diſciſſa] *Diſcuſſa* M. F. P. 34
Fruſtra ſecta] *Fruſtra deſecta* M. F. P. 516, 5
Et] Om. M. F. P. 13
Quibuſdam] *Quibus* M. F. P. 14
Subjecetur.] *Subſequatur* M. F. P. 31
Aliquod] *Aliquid* M. P. 517, 10
Cæteraque] *Cætera ex* M. F. P. 18
Fuerit,] *Erit* M. F. P. 20
Levior,] *Lenior* F. 21
Accedat,] *Accedet* M. F. P. 22
Cohærebunt,] *Cohærebant* M. F. P. 30
Id] Om. M. P. 31
Sic] *Si* M. F. P. 518, 13
At] Om. M. F. P. 15
Si] *Jam* M. F. P. 22
Aliquantum] *Quantum* M. F. P. 22
A;] C. M. F. P. 27
Sit.] *It* M. F. P. 28
Latere ſub] *Latens in* M. F. P. 31
Confractum] *Concavum* M. F. P. 31
Poteſt,] *Eſt* M. F. P. 32
Faciendа] *Addenda* M. F. P. 519, 6
Labant,] *Labent* M. F. P. 12

For-

Forcipe] *Forſice* M. F. P. 519, 13
Facto] *Facta* M. F. P. 13
Medicamentis] *Medicamenti* M. P. 24
Illis] *Illi* M. P. 25
Satis] *Plus* M. F. P. 520, 19
Cibis] *Iis* F. *His* M. P. 28
Oportebit,] *Apparebunt* M. F. P. 28
Cætera,] *Cæteraque* M. F. P. 521, 4
Increſcens] *Increſcere*. *eaque* M. F. P. 10
Et] *Ea* M. F. P. 14
Cohibeat,] *Cohibeatque* M. F. P. 14
Eaque] Om. M. F. P. 14
Superdanda,] *Superdando* M. F. P. 14
Paululum] *Paulum* M. F. P. 17
Non] Om. M. F. P. 21
Erit.] *Sit* M. F. P. 21
Erit,] *Erit ſolvenda* M. F. P. 23
Sol, *ventus*,] Om. M. F. P. 23
De Naſo fracto] *De Narium fractarum curatione* M. F. P. 26
è] *In* M. F. P. 522, 1
Cartilagine concidit,] *Cartilaginem incidit* M. F. P. 1
Injicienda] *Adjicienda* M. F. P. 6
Sinunt.] *Sinat* M. F. P. 10
Craſſus] *Craſſius* M. F. P. 12
Medio] *Media* M. F. P. 15
Exercitatæ] *Excitatæ* M. F. P. 23
Tumens] *Tum is* M. F. P. 27
Intrinſecus] *Extrinſecus* M. F. P. 523, 5
De Auribus fractis.] *De Aurium fractarum curatione* M. F. P. 26
Integra,] *Ita* F. M. 524, 3
Sanguinem] Om. M. F. P. 8
Primis] *Primi* M. F. P. 16
Temporibus] *Temporis* M. F. P. 17

De Maxilla fracta, &] *De Maxillæ fractæ curatione deque* M. F. P. 524,2[illegible]
Id] *In* M. F. P. 29
Mento,] Cute M. F. P. 525,7
Omnia] *Omnino* M. P. 7
Excidit)] *Excedit* M. F. 1[illegible]
Facienda.] *Facienda ſunt* M. F. P. 15
Cumque eo] *Cum eadem* M. F. P. 17
Et thuris fuligo:] *Et eadem thuris fuligine eſt* M. F. P. 17
Medio] *Media* M. F. P. 18
Ligantur.] *Deligantur* M. F. P. 21
Vapore calidæ;] *Vapore aquæ calidæ* M. F. P. 28
Foverant,] Fuerunt M. P. 29
Idem] *Item* M. 30
Nono] *Octavo* M. F. P. 31
Fere ſolvitur:] *Fere reſolvitur* M. P. 32
Confervent,] *Conſeruntur* M. F. P. 526,2[illegible]
Latum] *Latus:* F. M. P. 6[illegible]
Femora.] *Femina* M. F. P. 11
Sit.] *Eſt* M. F. P. 14
Eſt, neque quicquam edendum,] Om. M. F. P. 16
Firmaverit.] *Firmarit* M. F. P. 17
Itemque,] *Item* M. F. P. 18
De Jugulo fracto.] *De Juguli fracti curatione* M. F. P. 21
Se recte] *Se rurſus recte* M. F. P. 23
Vinctura] *Junctura* M. F. P. 25
Eſt,] Om. M. F. P. 28
Super] *Sub* M. P. 28
Conſiſtente,] *Subſiſtente* M. F. P. 31
Super] *Sub* M. F. P. 31
Mandaverint.] *Mandarint* M. F. P. 527,1
Sin autem] *Si caſu* M. F. P. 15
Et] Om. M. F. P. 18
Præcidenda;] *Præcidenda ſunt* M. F. P. 19

Tum]

Tam] *Tunc* M. F. P. 527, 19
Et] Om. M. F. P. 20
Opponendum eſt] *Opponendum ei eſt* M. F. P. 21
Omnibus fractis] *Omnibus oſſibus fractis* M. F. P. 27
Faſcia dari] *Faſciari* M. F. 30
Cætera eadem] *Cæteraque eadem* M. F. P. 34
De diverſis oſſium curis.] Om. M. F. P. 528, 2
Latum] *Latus*, M. F. P. 6
Coxarum,] *Coſtarum* M. F. P. 7
Foramen] *Ferrumen* M. F. P. 11
De Coſtis fractis.] *De Coſtarum fractarum curatione* M. F. P. 19
Coſtis] *Coſta* M. F. P. 20
Sunt, &] *Eſt* M. F. P. 21
Gravioribus periculis] *Gravioribuſque periculis* M. F. P. 22
Coſta] *Hæc quoque Coſta* M. F. P. 23
Leviter] *Leniter* M. F. 30
Sed] Om. M. F. P. 31
Agendum Cibis] *Agendum. Cibis* M. F. P. 529, 2
Eſt,] *Eſt utendum* M. F. P. 2
Lycio] *Lino* M. F. P. 22
Panni] *Panacis* M. F. *Panaces* P. 24
à] Om. F. 26
Incipiet.] *Incipit* M. F. P. 530, 9
Sit, qua] *Circum* M. F. P. 11
Curatione] *Curatio* M. F. P. 11
Sub qua ſi metus] *Quæ ſi modus* M. F. P. 13
Tumor] *Caput* M. F. P. 21
Subſit,] *Subit* M. F. P. 22
Intelligemus.] *Intelligimus* M. P. 22
Illinemus,] *Illinamus* M. F. P. 23
Intus] *In* M. F. P. *in ea.* 24
Eoque] *Eaque* M. F. P. 25
Demittendumque linamentum,] *Demittendum erit linamentum* M. F. P. 28

Muco] *Mucis* M. F. P. 53 11
De ſpina fracta.] *De ſpinæ curatione* M. F. P.
Si quid] *Si id quod* M. F. P.
Excidit] *Excedit* M. F. P.
Aut] Om. M. F. P.
Anteriorem] *Interiorem* M. F. P.
Prima] *Plurima* M. F. P.
At,] Om. M. F. P.
Earum] *Ea* M. F. P.
Eaque] Om. M. F. P.
Peſſima,] *Peſſimum* M. F. P.
Sunt.] Om. M. F. P.
Sunt] Om. M. F. P. 53 22
Reſima,] *Reſimam* F. M.
Et] Om. M. F. P.
Deprenſum] *Depreſſum* M. F. P.
Omiſſum] *Obmiſſum* F. M.
Diſtentionem] *Diſtentio* M. F. P.
Vel certe, cum mitiſſime agitur,] *Vel certum ut diut ſime alatur* M. F. P.
Eam] *Ea* M. F. P.
Aliud quodque] *Aliud quoque* M. F. P.
Lineis] *Lintris* F. *Linteis* M.
Et] Om. M. F. P.
Vero] Om. M. F. P.
Oſſis] *Oſſi* M. F. P.
At] *Et* F. M. P.
Alteri æquatum,] *Alteri parti æquatum* M. F. P.
Triplicibuſve pannis] *Triplicis panni &* M. F. P. 53
Lineos] *Linteos* M. F. P.
Faſciis] *Iis* F. M.
Cochleam] *Cochlea* M. F. P.
Longior ea] *Cochlea Longiore* M. F. P.
Quæ,] *Eaque* M. F. P.
Ad] *De* M. F. P.
Fracturam] *Fractura* M. F. P.

E

Ei] *Ea* M. F. P. 533, 17
In] Om. M F. 21
Finiant :] *Faciant* M. F. 21
Vinctura] *Junctura* M. F. P. 29
Quinto reſolvendum] *Quinto die reſolvendum* F. 534, 1
Tum ſex] *Sexta* M. F. *Sexto* P. 1
Ab eo] *Adeo* M. 8
Tenuius] *Levius* M. F. P. 9
Quo os quodque] *Quod quoque os* M. F. P. 27
De Humero fracto.] *De Humeri fracti curatione* M. F. P. 535, 4
Eſt,] Om. M. F. P. 6
Autem] Om. M. F. P. 9
Suſtinet :] *Suſtineat* M. F. P. 11
Vincto] *Juncto* M. F. P. 13
Vinctis.] *Junctis* M. F. P. 14
Porrecto,] *Correcto* F. *Correpto* M. P. 17
Plantam] *Planam* M. F. P. 21
Curatur ;] *Sumatur* M. F. P 22
Ut id, quod afficitur, ante] *Id quod afficit ut ante* M. F. P. 31
Figuratum] *Figurandum* M. F. P. 32
Atque] *Aliter* M. F. P. 33
Sæpiuſque reſolvendæ] *Sæpiuſque eæ reſolvendæ* M. F. P. 536, 7
Efficiatur.] *Efficiant* M. F. P. 9
Sint.] *Sunt* M. F. P. 14
De Brachio fracto.] *De Brachii fracti curatione* M. F. P. 15
Sit] Om. M. F. P. 20
Paululum] *Paulum* M. F. P. 28
Ipſa] *Ipſi* M. F. P. 32
De Cubito fracto.] Om. M. F. P. 537, 3
Quid fractum] *Id factum* M. F. P. 4
Occurrendum] *Occurſum* M. F. P. 7
De Cruribus Femoribuſque fractis.] *De Crurum Femorumque fractorum curatione* M. F. P. 9

Ab] *Et* M. F. P. 537,14
Habere debet,] *Habet* M. F. P. 14
à] Om. M. 16
Moræ] *Mora* M. F. P. 18
Quædam] *Quidem* M. F. P. 19
Detineant.] *Detineat* M. P. 20
Inſit.] *Sit* M. F. P. 24
Ex quo multa] *Sed multa tamen femori* M. F. P. 27
Fœdior tamen,] Om. M. F. 28
De Digito fracto.] *De Digiti fracti curatione* M. F. P. 31
Ligari poſt inflammationem.] *Poſt inflammationem ligari* M. P. 33
Pertinentes] *Pertinentia* M. F. 538,3
Iſta] *Illa* M. F. P. 5
Deſiit,] *Deſit* M. P. 10
è] *Et* M. F. P. 11
Nec] *Neque* M. F. P. 12
Paulatim] Om. M. F. P. 14
Senſerint.] *Senſerunt* M. F. P. 18
Sed] *Si* M. F. P. 22
Id] Om. M. F. P. 25
Muſculus tranſverſus] *Muſculus quidem tranſverſus* M. F. P. 26
In decimum diem] Om. M. F. P. 29
Minimum læduntur.] *Minime lædunt* M. F. P. 539,1
Ex] *Eſt* M. F. P. 3
Laxatioribus,] *Latioribus* M. F. P. 6
Quantoque] *Quanto* M. F. P. 7
Humerove] *Humeroque* M. F. P. 11
Utendum,] *Utendo* M. F. P. 22
Eſt,] Om M. F. P. 23
Adhibenda.] *Agenda* M. F. P. 26
Si] Om. M. F. P. 31
Lævandum] *Limandum* M. F. P. 33

Acutæ

Acutæ oſſis prominentis cuſpidi,] *recte ſe habendi capite* M. F. *Habenti* P. 540, 2
Gibba] *Cibra* M. F. 3
Cingitur,] *Cinguntur* M. F. P. 5
Has] *Ea* M. F. P. 6
Quam] *Atque* M. F. P. 17
Sequiturque fere,] *Sequitur vero* M. F. P. 18
Aut,] Om. M. F. P. 19
Jam ante miſera] *Tam miſera antea* M. F. P. 19
Diuturniusque] *Diutiusque* M. F. P. 21
Faciat] *Facies* M. F. P. 21
Etiam] *Enim* M. F. P. 21
Cute] *Cutis* M. F. P. 21
Os] *Oſſe* M. F. P. 22
Quare] *Quæ* M. F. P. 23
Medicus,] *Melius* M. F. P. 29
Plagam] Om. M. F. P. 32
Et] *Quam* M. F. P. 541, 2
Paululum] *Paulum* M. F. P. 4
Paululum emineat] *Paululum ſupra ulcus emineat* M. F. P. 4
Vulnuſque] *Vulnus* M. P. 7
Vero] Om. M. F. P. 8
Decoctæ] Om. M. F. P. 10
Medicamentum, quod] *Medicamentum eſt* F. 11
Quia] *Quæ* M. F. P. 15
Et,] *Ut* M. F. P. 20
Adverſa] *Tranſverſa* F. *Diverſa* M. P. 31
Puncturæ] *Punctiones* M. F. P. 34
Intenditurque: inter] *Intenditurque: & inter* M. F. P. 542, 4
Quam] *Qua* M. F. P. 8
Lana] *Lanam* M. F. P. 8
Conferbueruut,] *Cœperunt* M. F. P. 11
Leniterque] *Leviterque* M. F. 14
Sinapi cum] *Sinapi quod cum* M. F. P. 21
Pariter] *Par* M. F. 22
His] *Is* F. 24

Et,] Om. M. F. P. 543, 1
Interdum ſaltu,] *Interdum a ſaltu* M. F. P. 1
Talo] *Talis* M. F. P. 7
Præcipue] *Præcipua.* 7
Mobilibus] *Mollibus* M. F. P. 12
Atque id] *Aliquid* M. F. P. 12
His] *Iis* F. 13
Imponenda, quæ ſupra] Om. M. F. P. 13
Sic] *Sit* M. F. P. 17
Vertebræ,] *Vertebra* M. F. P. 19
Comprehenduntur,] *Comprehendantur* M. F. P. 20
Poſteriorem,] *Exteriorem* M. F. P. 25
In interiorem & in exteriorem] Om. M. F. P. 25
Propria cujuſque.] *Propria ſunt cujuſque* M. F. P. 28
Quam] *Qua* M. F. P. 30
Vero in] *Vero ſi in* M. F. P. 32
Articuli poſſunt,] *Articuli non poſſunt* M. F. P. 544, 1
Enim nunquam] *Enim nonnunquam* M. F. P. 3
Ac,] *At* M. P. 8
Repoſiti] *Repoſita* M. F. 9
Emacreſcit,] *Ea Increſcit* M. F. P. 11
Quam ulteriore.] *Quam inulteriore* M. F. P. 12
Macies] Om. M. F. P. 14
Macies] *Acie* M. F. P. 14
Conquieſcat, laceſſendum] *Conquieſcat, tunc laceſſendum* M. F. P. 22
Non] Om. M. F. P. 23
Multo] *Primo* M. F. P. 28
Levare, ſuccida] *Levare, ſuper ſuccida* M. F. P. 32
Superimpoſita:] *Impoſita* M. F. P. 33
Abſtinere: bibere] *Abſtinere debere: bibere* M. F. P. 545, 1
Sitis] *Sitim* M. F. P. 2
Finiatur:] *Finiat* M. F. P. 2
His] *Iis* M. F. 3
Die quinto fovere ex] *Ex die quinto fovere* M. F. P. 6

De

De maxilla luxata.] *De maxillæ luxatæ Curatione* M. F. P. 545, 18
Altera,] *Alteram* M. F. 21
Partem ipſa] *Partem modo utraque ipſa* M. F. 22
Inclinatur, &] Om. M. F. P. 25
Temporum muſculi] *Super muſculi* M. F. P. 28
Uno] Om. M. 546, 10
Sin] *Si in* M. F. P. 10
Eſt, omnia] *Eſt, eodem omnia* F. 11
Eadem] Om. M. 11
Frequens,] *Frequenti* M. F. P. 18
Temporum] *Per* M. F. P. 18
Nervi] *Nervus* M. F. P. 27
Extendantur,] *Extendatur* M. F. P. 28
Et] Om. M. F. P. 28
Et] *Ex* M. F. P. 547, 8
Si] Om. M. F. P. 13
Utramvis] *Utramque* M. F. P. 14
Exciderint,] *Exciderit* M. 14
Erit.] *Oritur* M. P. 15
Nervorum ſequitur,] *Nervorum inſequitur* M. F. P. 17
Et] *Id* M. F. P. 27
His] *Iis* F. 28
Paululum] *Paulum* M. F. P. 29
Motæ] *Mutatæ* M. F. P. 30
Paululum] *Paulum* M. F. P. 32
Propelli.] *Poſſe* M. F. P. 548, 1
Quid] Om. M. F. P. 1
Deſtituta] *Reſtituta* M. F. P. 3
Ei junctus] *Et victus* M. F. P. 10
Surſumque ad] *Rurſum juxta* M. F. P. 11
Eſt imbecillibus] *Eſt & imbecillibus* M. F. P. 20
Lati] *Latè* M. F. 22
Oſſis] *Oſſibus* M. 23
Humerum genu] *Renum* M. F. 25
Cogere,] *Coire* M. F. 25

Latum] *Ille* M. F. 548, 26
Spatha] *Spathula* M F. P. 29
Quæ &] *Et quæ* M. F. P. 29
Et] Om. M. F. 30
Uſque] *In* M. F. P. 31
Inque] Om. M. F. P. 34
Quæ] M. F P. 549, 2
Quæ lora] *Quæ ea lora* M. F. P. 2
Incidit,] *Excidit* M. F. P. 21
Collocandus ; *faſciaque*,] *Collocandus eſt* ; *faſciaque* M. F. P. 22
In] Om. M. F. P. 33
Priore, *ut*] *Priore parte*, *ut* M. F. P. 34
Per pectus] *Profectus* M. F. P. 550, 3
Et] Om. M. F. P. 8
Deligetur] *Deligatur* M. F. P. 9
De Cubito luxato.] *de Cubiti luxati Curatione* M. F. P. 11
Si] *Sed* M F. P. 16
Annexus] *Innexus* M. F. P. 16
Diſtrahitur,] *Trahitur* M. F. P. 18
Paululum] *Paulum* M. F. P. 27
Recurvatur.] *Recurvatum* M. F. P. 28
Tantum, *ſed*] *Tantum eſt*, *ſed* M. F. P. 30
Contrarium] *Contrariam* M. P. 551, 2
Se dederunt.] *Sederunt* M. F. P. 5
Adjectis,] *Injectis* M. F. P. 10
Humero] *Cubito* M. F. P. 15
Et] Om. M. F. P. 20
Et] Om. M. F. P. 552, 1
Autem] Om. M. F P. 2
Uſque] Om. M. F. P. 8
Manibus] *Manus brachium* M. F. P. 9
Os] Om. M. F. P. 13
Luxata.] Om. M. F. P. 16
Oſſa] Om. M. F. 18
Luxatis.] Om. M. F. P. 30

Quod]

Quod] *Cum &* M. F. P. 552, 34
Tumque] *Tum jam* M. F. P. 553, 4
Ut ita in locum, unde lapſus eſt digitus, reſtituatur.] *Atque id quod in latus elapſum eſt, digitis reſtitui* M. F. P. 5
Luxato. Om. M. F. P. 7
Humeris] *His* M. F. P. 9
His] *Iis* F. 9
Siquidem in] *Siquidem etiam in* M. F. P. 11
Humero, tibiæ] *Humero, & tibiæ* M. F. P. 13
Valgius] *Vaſtius* M. F. P. 19
Varumque] *Rarumque* M. F. P. 21
Et pes] Om. M. *Et* F. P. 21
Plicari non poteſt, extenſumque] *Extenſum eſt, implicarique non poteſt* M. F. P. 26
Rectuſque] *Totuſque* M. F. P. 32
Eſt. Si] *Eſt. Sed & ſi* M. F. P. 32
Conſiſtit, *Conſtitit* M. P. 33
Faber quoque quidam] Om. M. F. P. 554, 12
Verum: cum] *Verum eſt: cum* M. F. P. 14
Ut reponatur] Om. M. F. P. 16
Repoſitum] *Poſtea* M. F. P. 16
Continere.] *Contineri* M. F. P. 17
Extenſis,] *Extentis* M. F. P. 555, 1
Partem] Om. M. F. P. 2
Oſſa paululum] *Oſſa per vim Paulum* M. F. P. 8
Contra coxam] *Contra inde coxam* M. F. P. 11
Repoſito] *poſito* M. F. P. 11
Poteſt tamen conditus articulus medius aut ſummus canaliculo aliquo contineri.] Om. M. F. P. 15
Luxato.] Om. M. F. P. 20
Vero] *Uno* M. *Quoque* P. 21
Ibidem] *Inde* M. F. P. 25
Luxato.] Om. M. F. P. 556, 4
Quidem] Om. M. F. P. 6
Caſus,] *Talus* M. F. P. 10
Eſt.] *Extat* F. M. P. 10

At,]

At,] Om. M. F. P. 556

Prorumpit,] *Erumpit* M. F. P.

Intentus] *Inſanus* M. F. P.

Simuſque iis pes] *Minusque his opus* M. F. P.

Calx] *Lanx* P.

Planta] *Plaga* M. F. P.

Vinctura] *Junctura* M. F. P.

Luxata.] Om. M. P. M.

Plántarum vero] *Plantæ* M. F. P.

Manibus,] *Manus* M. F. P.

Prodeunt , *iiſdemque*] *Prodeunt his iiſdemque* M. F. *Prodeunt iis iiſdemque* F,

Luxatis. Om. M. F. P. 557

Cap. XXV. De his quæ cum vulnere loco moventur. Om. M. F. P.

Hæc] *Poteſt tamen conditus articulus medius, aut ſummus canaliculo aliquo contineri, hæc* M. F. P.

His] *Iis* F.

Sæpe tamen cum vulnere loco moventur.] Om. M. F.

Vero] *Quoque* M. F. P.

Ab] Om. M. F. P.

Nam] Om. M. F. P.

Præcipitentur ægri] *Præcipitarent* M. F. P.

Fieri ſolet] *Fieret* M. F. P.

Aut in] *Ante* M. F. P.

Inflammatione.] *Inflammationem* M. F. P.

Omni tali] *Omnique tali* M. F. P. 558

Ideo,] *Id* M. F. P.

Saltem] *Sola* M. F. P.

F I N I S.

BRI

BREVIORA VARIORUM AUCTORUM In CELSI LIBROS SCHOLIA.

Pag. 2. lin. 7. *Eodemque auctore.*] Dictiis Cretenſ. L. II. cap. 37.

p. 2. l. 14. *Luxuria vitiarant.*] Vide Caſaubonum ad Perſium pag. 206. Scaligerana prima V. *Bonos mores.* Jamblichus Protrept. cap. 2. Exemplo Jacobi Mazonii confirmatum apud Jan. Nicol. Erythr. Pnacoth. pag. 68.

p. 2. l. 34. *Pythagoram.*] Sic certe Ælian. Var. Hiſt. lib. IV. c. 17. fama exibat, eum non docendi ſed medendi cauſa ad urbes acceſſiſſe.

p. 3. l. 1. *Democritum*] Plin. H. Nat. L. 18. c. 28.

p. 3. *l.* 21. *Serapion.*] Non putem me hujus mentionem factam apud Ciceronem legiſſe, verum quidem Aſclepiadis.

p. 4. Fin. poſt *Pallad. ad Hippocr. Epid. VI. p.* 224.] Adde Marcell. de Medicam. cap. XX. pag. 336. Soram. Epheſ. Iſagog. in rem medic. cap. XV.

p. 5. l. 12. *Experimenta*] Quintilianus II 5. *in omnibus fere minus valent* præcepta quam experimenta.

p. 5. l. 32. *Initio*,] Malim cum antiquiſſimis, nullis exceptis editionibus *vitio.*

p. 7. l. 7. *Herophilum*] Herophilus ille medicus aut lanius qui ſexcentos exſecuit ut naturam ſcrutantur qui hominem odit ut noſſet. Vide Tertullian. de Anima cap. 10. *Caſaub.*

p. 7. l. 11. *Eorum poſituram, colorem, figuram,*

ma-

magnitudinem, ordinem, duritiem, mollitiem, lævorem *confractum.*]Loquitur hic Celſus de partibus corporis humani; nec video, quem locum habeat *Confractus*, quæ vox, ſi Latina eſt, fracturam ſignificat. Quinque editiones longe optimæ, quæ apud me ſunt, Florentina princeps 1478. utraque Aldina 1528. & 1547. Gryphiana 1542. & Henrici Stephani 1567. habent *Contactum*, quæ vox certiſſimæ Latinitatis eſt, & ſenſum reddit idoneum. Non dubito, quin Almeloveenius, præſtanti judicio vir, probatis codicibus uſus ſit: ſed hic aliquis diligentiam ſaltem illam deſiderabit, quæ variantes lectiones complectitur, & ceteroquin Tranſalpinis ingeniis familiariſſima eſt. Hanc ſi quis ex noſtris damnavit unquam, in quo accuſari ſolemus, ideo damnavit, quod ſæpe vertitur circa levia. Ceterum cum aliquid hujuſmodi contra vulgatas editiones in libros inducitur, tum vero non utili modo, ſed prorſus neceſſaria eſt; præſertim ſi quid inducatur ita novum, ut nullo præterea locupletis Auctoris teſtimonio confirmari poſſit. Talia enim non ad unum aliquem Scriptorem pertinent, ſed ad communem totius linguæ rationem, qua de agitur. Exemplo eſſe poſſunt cum aliæ voces, quas deinceps recenſebo, tum hæc ipſa *Confractus*, quæ Celſi auctoritate in egregium Baſilii Fabri Theſaurum allata eſt, & reliquis Latinis fide non dubiæ adnumerata. Editiones aliæ quinque, id eſt Juntæ, Cæſarii, Pantini, Conſtantini, Ronſſei, habent *contactum*; manifeſtum enim Operarum errorem puto, quod in Juntinum legatur *cortactum* & *contactnm.* Illud mirum eſt, Ronſſeum in libri margine addidiſſe: *Per lævorem, & contactum, aſperitatem intelligit, & quod illi eſt contrarium*; quando Conſtantinus hæc adnotaverat: *Contractum* (lege *Contactum*) *exponunt aſperitatem vel ſcabritiem. Sed quis unquam ita uſurpavit? In manuſcripto legitur* contractum. *Itaque* Confractum *pro aſpero & confragoſo* (*quod lævigato opponitur*) *repono.* Hieronymus autem Rubeus in ſuis ad Celſum Annotationibus cum hæc ferme ipſa Conſtantini verba

An-

Auctoris nomine diſſimulato, retuliſſet, iſtiuſmodi emendationem atque interpretationem *ſatis* ſibi *probabilem videri* negavit, hæcque ſubjunxit: *Forte autem quia quod contractum eſt, explicato & ob id lævi opponitur, per* contractum *poterit aſperum intelligi.* Videtur igitur maluiſſe *contractum*, quam quidem vocem in Veneto etiam codice invenimus. Hæc tamen eo dumtaxat protulimus, ut intelligeres, Conſtantinum non veterum exemplarium auctoritate, ſed conjectura ductum, ex *Contractum* illam, qua de agitur, vocem elicuiſſe, & huc primum induxiſſe *Confractum. Morg.*

p. 10. l. 22. *Quid optime digeratur*] Legi poteſt, *ſed quam id optime digeratur.* Jo. Cæſarius.

p. 10. l 34. *Non eloquentia, ſed remediis curari*] Hinc *Virgilius mutas* artes vocat. XII. Æneid. *Caſaub.* Vide Reies Camp. Elyſ. jucund. Quæſt. VII. p. 61. & ſeqq.

p. 11. l. 1. *Diſcreta*] *Diſcretus* legit *Cæſarius.*

p. 11. l. 25. *Nam ne uterum quidem*] Auctor noſter uterum ſumit pro ventre ſeu abdomine, ita enim lib. IV. cap. 1. *At ſub corde atque pulmone, tranſverſum ex valida membrana ſeptum eſt, quod à præcordiis uterum diducit.* Martial. l. 3. Epigr. 71. Iſidorus Orig. XI. cap. 1. *Uterum ſolæ mulieres habent in quo concipiunt, ad ſimilitudinem cauliculi.* (Martinius *Canaliculi*, forte *cuniculi.*) *Tamen auctores uterum pro utriuſque ſexus ventre plerunque ponunt, nec poëtæ tantummodo ſed & cæteri.* Doctiſſimus Caſpar. Bartholinus *Exercitatione* IX. obſervat. Tacitum, *uterum* Navis ob cavitatem dixiſſe; Lactantius de Opificio Dei c. 11. *uterum* pro veſica aut ſimili cavo corpore poſuit. Columell. XII. 4. *quod in utero dolii eſt.*

p. 19. l. 22. *Facilius in denſo cælo, quam in tenui; facilius hieme, quam æſtate*] Quibuſdam videtur hic legendum potius, *in tenui cælo, quam in denſo: & æſtate, quam hieme*, propterea quod *Hippocrates* dicat *lib.* 1. *Aphor. Ventres hieme & vere ſunt calidiſſimi. Quare per ea tempora alimenta copioſiora ſunt exhibenda.* Et *Paulus Ægineta libro* itidem *primo cap.* 53. *Hieme quidem & for-*

tiori exercitatione, & pleniore cibo utendum eſt. Niſi eo referas quod in denſo cœlo & per hiemem corpora ſunt robuſtiora, atque ideo etiam facilius quamlibet moleſtiam ferant. *Cæſar.*

p. 22. l. 17. *Gravibus*] Hic gravis opponitur ſalubri. *Conſt.* Sic ipſe explicat pag. 24. *neque ex ſalubri loco in gravem, neque ex gravi in ſalubrem tranſitus ſatis tutus eſt.*

p. 24. l. 6. *Primo cibo*] A l'entrée de table. Ita l. 32. ſeq. *prima æſtate.* *Caſaub.*

p. 25. l. 15. *Os amarum*] Modo bilioſus non ſit, nam πικροχόλοις adverſatur inedia, Hippocrat. de Victu A[illegible] cutor. Galen Meth. Med. VIII. ergo hic Celſus indiſtincte. *Conſtant.*

p. 28. l. 15. *Somnus plenus*] Integer nec abruptus ante juſtum dormiendi tempus. *Conſtant.* *Somnus plenus, & non multum nimis longus*: Celſi ipſius ἀντίγραφον producat oportet, qui velit nobis perſuadere, hoc genus conſtructionis latinum eſſe. Quinque Editiones modo allatæ ita habent; *Somnus & plenus, & non nimis longus.* Idemque omnino habent aliæ prætereà quinque Editiones, quas ſupra memoravimus. *Morg.*

p. 31. l. 30. *Humidant autem corpus labor &c.*] Hic quoque in quinque Editionibus meis aliter legitur; *Humidum autem corpus efficit labor &c.* Miror autem, ex quo codice verbum hoc *Humido* ex ierit, & non modo in Celſum, ſed & in Baſil. Fabri Theſaurum irrepſerit ad augendum latinum ſermonem. Ego vel inter barbara, vel inter dubia referendum crediderim. *Morg.*

p. 35. l. 15. *Perfundere*] De capite frigida ſæpe aſpergendo repetit: *Variis locis. Huc refer* τὰς ψυχρολουσίας Antonii Muſæ de quibus Xiphilinus pag. 75. *Caſaub.*

p. 36. l. 21. *Qui his opportunus eſt*] *Opportunus* pro *obnoxius*. Sic p. 42. l. 1. *Corpora periculis opportuna.* 81, 10 *Opportuniores injuriæ partes.* 194, 17. *Opportuniores nervos frigori reddit.* 199, 32. *Partes opportuniores vitio jam ſævienti.* Caſaub.

p. 39

p. 39. l. 19. *Inimicum*] Πολέμικον Gr. Scriptor. *Caſaub.*

p. 42. l. 20. *Ex tempeſtatibus*] *Tempeſtas* non eſt proprie nomen ſimplex τὸ τ͂ ἔτους τεταρτομόριον, ſed ὧραι hoc eſt, ἡ ποιὰ κατάστασις. *Caſaub.*

p. 42. l. 22. *Plana*] Prorſus legendum *plena*, hoc enim & Aphor. II, 35. ubi πάχος ἔχειν, &c. & in Prognoſt. unde & ſequentia deſumſit. *Conſtant.*

p. 43. l. 3. *Regionum ſorte*] Pro ſorte ſitus & poſituræ regionum pro climatis varietate. *Conſtant.*

p. 43. l. 16. *Corpus habiliſſimum*] Mediæ ſtaturæ explicat Brodæus Miſcel. l. IV. c. 19.

p. 45. l. 27. *Quam Φρενῖτιν appellant*] Φρενῖτιν tum hic tum alibi apud Celſum non Phreneſis, ſed Phrenitis (ut & Hermolaus Barbarus nos admonet) legendum eſt. Quamvis apud Martialem Juvenalemque non Phrenitis, ſed Phreneſis quoque legant. Idque tamen (ut Barbarus ſuſpicatur) ex vulgari imperitorum conſuetudine. Doctiores ſecundum Deſpauterium legunt, *Cum furor haud dubius, cum ſit manifeſta Phrenitis.* Cæſar.

p. 46. l. 26. *Glandulæ*] Nomen eſt hic partis, pro ejus morbo atque inflammatione Hippocrat. παρίσθμια i. tonſillæ ἀντιάδες, pro parte autem l. 4. c. 1. *Conſtant.*

p. 49. *l.* 31. *Sternutamento.*] Vide Thomſon. Epilapſum Chymicor. n. XXI.

p. 50. l. 11. *Figurata*] ἀναχωρήματα. *Caſaub.*

p. 50. l. 20. *Sub fine*] Sub finem; ſic κρίσιν i. e. judicationem videtur appellare *Conſtant.*

p. 51. l. 15. *Glutinoſum.*] Vid. Auguſt. Totmer. Obſervat. pag. 10.

p. 53. l. 4. Ante *ſincerum eſt* ponatur ſignum †.

p. 54. l. 25. Pro loco paralelo 51, 28.

p. 54. l. 27. *Non audit.*] V. ſim. paulli de Febr. malig. pag. 18, 19.

p. 55. l. 8. *Floccos legit* κροκυδίζειν. *Caſaub.*

p. 55. l. 11. *Ad viſcera tranſierunt*] Lumbos & ilia i. λαγόνας vel κενεῶνας ut habet Hippocrates, & pro φρένας vel

vel διάφραγμα, id eſt, præcordia vel ſeptum transver-ſum, ſubſtituit viſcera non mendacio ſed innovatione. *Conſtant.*

p. 56. l. 30. *Diutius trahere*] Sicut dicimus Galli de male ſano & affecto, *il traine toûjours*, ſi quis in eo morbo diutius traxit. mox; *autumno qui cætera anni parte traxerint, reſolvuntur.* p. 137. *ægri ſub cautioribus medicis trahebantur*, & 138. *ægros Medici diutius tractos non expediverunt.* Caſaub.

p. 57. l. 5. *Democritus*] Qui περὶ ἄπνε ſcripſerat, ut quibuſdam placet. vid. *ad Laert.* Caſaub. Inde Kirchmann. de funekb. lib. I. cap. 13. pag. 91.

p. 57. l. 6. *Certas notas eſſe, propoſuit*] Scaliger ad Manilium l. V. p. 308. putat Celſum Democriti librum, περὶ ἄπνε, quem Plinius Heraclidæ adſcribit, indigitaſſe: verum refutat illuſtriſſimum virum clar. Menagius in Obſervationibus ad Diogen. Laert. Procem. pag. 55. Ed. Lond.

p. 57. l. 13. *Funeri. obvius*] Vide Kirchmann. de mortuorum miraculis part. II. cap. 22. Kirchmann. de funer. lib. I. cap. 13.

p. 57. l. 19. *Reſponderit*] *Reſpondere* Celſo eſt ϛοχάζεσθαι, vel potius commode cedere, εὐοδῦσθαι. & ſic paſſim. *Caſaub.*

p. 58. l. 26. *Terram edunt*] Id eſt, malacia aut pica laborant.

p. 59. l. 4. *Et coxis eſt*] Coxas pro lumbis, ilia pro lumborum partibus mollioribus poſuit. *Conſtant.*

p. 59. l. 7. *Deſidendi*] Sic honeſte τὸ σχίζειν exprimit. 86, 24. 224, 33. *Caſaub.*

p. 61. l. 14. Soranus Epheſius Iſagog. cap. 9. addit naturam ſubtumidam eſſe, & eos pruriginem in ano pati.

p. 62. l. 20. *Lienis tumet*] *Lienis* pro lien amat dicere *Celſus Lienes male habent.* 74, 24. & 94, 6, 176. 22.

Ita

Ita Cato de R. R. Cap. 157. *Si lienes turgent. Caſaub.*

p. 62. l. 23. *Magni Lienes*] Adi Iſaac. Voſſii not. ad Catull. p 98.

p. 62. l. 31. *In pectus*] *Pectus* pro ſepto tranſverſo poſuit. *Conſtant.*

p. 64. l. 4. *Illiditur Spiritus*] Aph. IV. l. 68.

p. 69. l. 5. *Dum Febris*] Aph. 6. 3.

p. 75. l. 7. *Extuſſiatur*,] Vox elegans. *Caſaub.* Vide Plin. H. N. lib. XXIII. cap. 3. & lib. 35. cap. 15.

p. 75. 25. *Converſa*] *Inverſa* primo legebatur Caſaubonus emendat *ea verſa.*

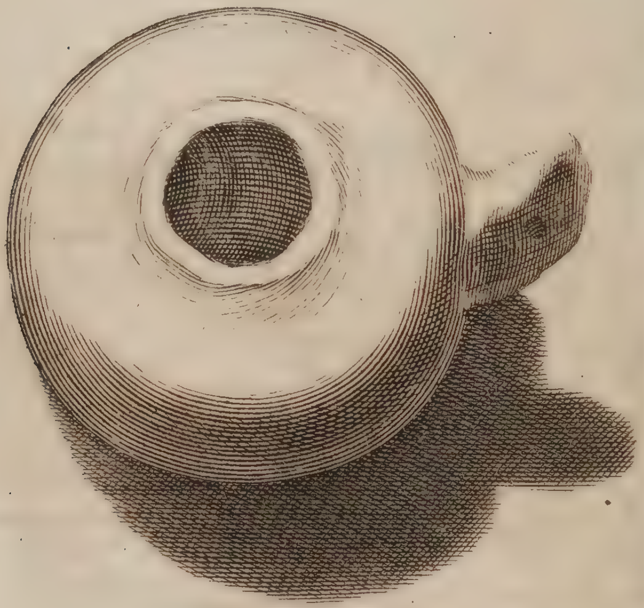
p. 76. l. 3. *Iſque morbus mediocris vix ſanatur*] Ita Hippocrates Section. II. Aph. 42. in quem latius inquirit. Reies *Campi Elyſii jucundar Quæſtion.* Quæſtion. LXXIX. Vide doctiſſimum Librum *Juſti Cortnummi* de *Morbo Attonito.*

p. 77. l. 17. *Novum eſt*] Germanos vero id frequenter feciſſe conqueritur Wierius obſervationum lib. 2. pag. 979.

p. 80. l. 1. *Caſibus*] Id eſt, capitis dolore, Aph. V, 68. oculorum, Aph. VI, 31. VII, 46. dyſuria, Aph. V, 36. ſtranguria, Aph. VII, 48.

p. 82. l. 30. *Cucurbitular. vero duo genera ſunt: æneum & corneum*] Quam frequens curcurbitarum, ut eas vocare amat Cælius Aurelianus, apud veteres fuerit uſus norunt ii, qui in antiquis ſcriptoribus ſæpius ſeſe recreant; teſtis eſt Plutarchus in conviviis, qui dicit *propter uſum non parum laudis id remedii genus inveniſſe.* Has vero in quovis corporis loco agglutinabant, defigebant, & accommodabant, uti loquitur Celſus vel cum, vel ſine ferro, ſeu ſacrificatione; quas *leves* vocat Cælius Aurelianus Acut. Morb. 1. Cap 11. idque mediante aqua calida uti refert Albucaſis, vel igne quas idcirco *arentes* & *ſiccatas* nominavit idem Cælius Aurelianus Acut. Morb. 1. cap. 11. Materiam qua con-

ſtabant duplicem vocat Celſus. De corneo autem cucurbitularum genere vide ſis Thom. Bartholinum de unicornu c. XXXII. & pag. 322. & ſeqq. formam vero deſcribit clar. Smetius Antiquitatum Neomagens. pag. 80. hiſce verbis: *Cucurbitulæ ſunt æneæ aut figlinæ, æneæ tres, figlinæ ſeptem, forma omnes rotunda, fundo plano, tumido ventre, & in ſuperioris orbis acclivis centro os habent rotundum & patens, quod pollicem craſſiuſculum admittit. Ligula parva anguſto foramine iiſdem pro manubrio eſt.* Cujus è cimeliarchio, ut eo melius forma cucurbitularum appareat, effigiem hic apponi curavimus.

p. 83. l. 10. *Pultarius*] Loco curcurbitulæ. *Caſaub.*

p. 88. l. 33. *Recentibus*] Alius adſcripſerat edition Pariſinæ *creſcentibus*.

p. 91. l. 27. *Lecti fulcimentum*] Celſus accipit non pr

ful

fulcro lecti, ſed pro quovis fulcimento quod pedi lecti, ſive clinopodio ſubjicitur. Scaliger ad Manil. lib. I. pag. 195.

p. 92. l. 29. *Liberaliter agere*] Perſius Satyr. III. *Caſaub.*

p. 93. l. 8. *Arenæ calidæ*] De remedio calentium arenarum & arundinum Auguſtus apud Suetonium c. LXXX. & Gellius XIX, VIII. *Caſaub.*

p. 95. l. 22. *Utriculi*] Vocantur ἀσκοὶ ſive φασκοὶ πυριατοὶ. *Conſt.*

p. 97. l. 17. *Siligo*] Adſcriptum in margine codic. Mediolan. *Saligo.*

p. 97. l. 20. *Infirmiſſimus, cibarius panis*] Joan. Cajus Tilebomenius in conjecturis ad Petronii fragment. Tragurian. pag. 92. tollit diſtinctionem, & legendum putat, *infirmiſſimus cibarius panis.*

p. 97. l. 28. *Surculorum valentiores*] Ἀκρόδρυα intelligit. *Caſaub.*

p. 99. l. 7. *Levius &*] puto ponendum punctum ante & ut hæc dicantur plus etiam habere. *Caſaub.*

p. 99. l. 16. *Elota quædam genera frumenti*] Eadem occurunt infra 103, 16. 131, 9. & alibi paſſim. an hic cibus commune quid habet cum eo, quem vocamus Galli, *orge mondé*? namque non ex oryza ſolum, ſed ex quovis alio etiam frumenti genere paratur. *Caſaub.*

p. 99. l. 18. *Aqua madens panis*] Gall *potage* Caſaub. Hunc unum eundemque eſſe, quem Galenus (lib. I. c. 5. *de Alimentor. Facul.*) lotum, Plinius vero (XXII. c. 25.) panem aquaticum vocat, arbitratur Mercurialis *Variar. Lection. lib.* VI. *cap.* 17. qui videndus eſt.

p. 100. l. 4. *Aqua leviſſima pluviatilis*] Vide ſis Brodæi Miſcell. l. IV. c. 38.

p. 100. l. 14. *Fere vero ſequitur*] Prima optima, ul-

 tima

tima peſſima, aliqua κατὰ λόγον. *Caſaub.*

p. 101. l. 25. *Trunculique*] Suſpicor verbum *trunculi* corruptum eſſe hoc loco, & legendum eſſe *ventriculi*, idque Pſelli auctoritate, apud quem legitur de ratione victus. *Inter ea quæ crudos humores generant hoc modo: Cæterorum animalium partes, ventres, inteſtina, vulvæ &c.* Et apud eundem non multo poſt; inibi, inter ea quæ nutriunt multum, *& omnium* inquit *volucrum ventres.* Non tamen me fugit eſſe doctiſſimum virum, qui priorem lectionem non improbet. Unde idem trunculos opinatur eſſe edulii genus fruſtulatim concisis carnibus conſtans. *Cæſar.*

p. 101. l. 25. *Trunculique*] De voce trunculi nota R. C. in voce τραχήλιον *Caſaub.*

p. 102. l. 23. *Trunculiſque*] Manus ignota margini codicis mei editionis 1528. appoſuit Forte *interunculiſque.* Omne enim intermedium nucleum vocabant veteres. vide Seren. Samon. pag. 10.

p. 102. l. 23. *Petiolis*] Id eſt, parvis pedibus, a Catone pedicini in L. de R. R. appellati. *Conſt.*

p. 104. l. 32. *Excepto ſiſere*] Hadrianus Junius ſiſer duplex facit. *Caſaub.*

p. 105. l. 28. *Lactentia*] Leg. *lactaria* & in hac & in ſequenti proxime pagina. In hiſtoriis ſæpe *lactarios* invenias & dulciarios. *Caſaub.*

p. 106. l. 29. *Aqua, omnia tenera, tepida, dulcia, pinguia.*] Attamen in proximo capite 30. quod propter operarum incuriam apud Almelovenium inſcribitur 25. in quo contra, quæ alvum adſtringunt, proponuntur, nunquam ego poſt aſperum & vinum, & defrutum legi: mox, *aqua vel tepida vel præfrigida, dura, id eſt, ea quæ tarde puteſcit, ideoque pluviatilis potiſſimum, omnia dura, macra;* Hæc inquam, ſuperiori loco perſpicue oppoſita nunquam legi; quin vehementer dubitarem, an non magis in ipſo probanda eſſet altera ſcriptura, quam

Cæ-

Cæſarius, Pantinus, Stephanus, Rubeus, atque alii ſequuntur: *aqua tenera, omnia tepida, dulcia, pinguia*; ut aqua videlicet *tenera* opponatur *duræ*, ſicut, a (*Annot. in Celſ.*) Rubeo explicatum eſt; aut certe utramque ſcripturam; quod factum video a Conſtantino & Ronſſeo; eſſe cenſerem proponendam. *Morg.*

p. 109. l. 12. *Cui quo*] V. M. P. male, ſcriptum in fine *quoi* pro *cui*.

p. 110. l. 2. *Malicorium*] Eſcorce durius granad. ſive punicimali. *Caſaub.*

p. 110. l. 16. *Git.*] Μελάνθιον. ſic & 233, 24. *Caſaub.* Ita etiam explicat Marcellus de Medicam. c. XXII. pag. 341.

p. 118. l. 22. *Ego autem*] Notandum hic, iſthæc a Celſo dici non tanquam ῥαψῳδῷ, ſed potius tanquam Medico artis ſuæ bene gnaro ac ſententiam ſuper illis, quæ in controverſiam venere, ferenti. Eandem elocutionem etiam infra videas 143, 24. 176, 1. *Caſaub.*

p. 123. l. 32. *Igitur ſi*] (Febris) *ſemel tantum acceſſit, deinde deſiit, eaque vel ex inguine, vel ex laſſitudine, vel ex æſtu aliave ſimili re fuit, ſic, ut interior nulla cauſa metum fecerit*; Almeloveenius pro *inguine, malim, inquit*, ſanguine, *vel* ingluvie, *quomodo enim ex inguine poſſet oriri Febris? dein* (Celſus) *enumerat cauſas externas, quas inter inguen cenſeri non poteſt*. Verum enimvero, ſi has inter cenſeri inguen non poteſt; qua, quæſo, ratione *ſanguis* ipſe cenſeretur? certe autem inter cauſas externas cenſetur ictus, vel alia ejuſmodi ipſi etiam pedi vis illata; à qua & inguinis tumor, & hujus ſocia diaria febris exiſtit, ſic enim ex inguine diariam oriri febrem, ita manifeſtum eſt, ut minime oportuiſſet, Almeloveenium quærere, *quomodo ex inguine poſſet oriri febris?* præſertim cum ipſe Hipppocrates in Epi-

Epidem. (Lib. 2. Sect. 3.) ſcripſerit : *Ex bubonibus febres omnes malæ, præter diarias:* eandemque prorſus in Aphoriſmos (Sect. 4. Aph. 53.) ſententiam retulerit, cujus poſtremam partem a Galeno (Comment. 2. in Aph. Hipp.) Oribaſio (Comment. in Aph. H.,) Philoteo (Comment. in Aph. H.,) Liebautio (Schol. in Aph. H.,) Heurnio (Enarrat. Aph. H.) ad eundem atque a me modum explicatam eſſe, ſcio, per externas ſcilicet, evidenteſve cauſas, inguinis tumorem, ac diariam febrem excitantes. Recte igitur illud fecit Almeloveenius, quod in hoc loco nihil in Celſi verbis mutavit : quod utinam in pluribus aliis facere ; quamvis ipſo præeunte Lindenenio ; noluiſſet. *Morg.*

p. 123. l. 34. *Inguine*] Forte *ingluvie.* Non enim hic agitur de loco ſed de cauſa Febris.

p, 131. l. 8. *Intrita ex aqua calida*] *Ex vino*, infra 153, 13. Et eſt quidem elegans uſus hujus voculæ, *ex*, pro σὺν, vel ἐν, apud *Celſum* & *Plinium.* Noſter 344, 19 *emplaſtrum tetrapharmacum ex aceto ſubactum*, h. e. *cum.* mox, *terra ex aceto ſubacta*, h. e. *in.* ſic & 361, 3. *Ex aceto terunt.* Vid. *Victor. Var. Lect.* XXXII, IV. Caſaub.

p. 132. l. 22. *Potio eſſe debet magis liberalis*] *Liberalis* pro *copioſus* & *multus* vox Celſo peculiaris. *Caſaub.*

p. 134. l. 11. *Ptſinæ Cremore*] Cremor eſt χύλος percolatus vide Marſilium Cognatum de Cremore Ptſinæ. Dicitur & ſecundum quoſdam Cremor *alicæ* & orizæ 158. l. 2. *Cremor furfurum*] p. 274, 21. 384, 33. *fici* 363, 16. *Caſaub.*

p. 138. l. 25. *Duo pitacia*] Hic pittacium non pro panniculo ſed corio medicamento illito, capiti aut præcordiis applicando poſitum rectiſſime obſervat By-

næus

næus de Calc. Hebræor. l. 1. c. 2. ubi de pittacio multa.

p. 143. l. 12. *Altero quoque die*] Idem eſt ac ſi *tertio quoque die* diceret. 124, 21. *cibus tertio quoque die commodiſſime datur, ut alter febrem minuat, alter viribus ſubveniat.* Caſaub.

p. 148. l. 14. *Et Febrium quidem curatio expoſita eſt: ſuperſunt vero alii corporis affectus qui huic ſuperveniunt, ex quibus eos, qui certis partibus aſſignari poſſunt, protinus jungam. Incipiam ab inſania*] Ego vero, qui in aliis omnibus, quæ adhuc videre licuit, Celſi Exemplaribus conſtanter legerim, *eos, qui certis partibus aſſignari non poſſunt*: Vixque meminerim, Conſtantinum, atque Ronſſeum, nullo tamen antiquo codice citato, & in ipſo tantum margine ſuorum librorum, iſtud *non* eſſe delendum indicaviſſe; qui Noſtri & reapſe deleverint, & deleviſſe ſe, reticuerint plurimum miror. *Morg.*

p. 148. l. 17. *Aſſignari poſſunt*;] MS. *aſſignari non poſſunt. Morg.*

p. 148. l. 23. *Loqui aliena*] Expreſſio hæc eſt ab Hippocrate qui ἀλλοφάσσειν ait τὲς παραφρονἒντας. *Caſaub.*

p. 151. l. 7. *Caput impleatur*] Implere caput, hic pro fovere, rigare, ἐμβρέχειν. ſic lib. IV. c. 2. *Conſtant.*

p. 181. l. 6. Primum libri 3. caput 17. nunquam me perlegere potuiſſe, fateor, quin mirarer vehementer, in illud unumidemque caput, in quo de apoplexia, paralyſi, aliiſque nervorum affectionibus actum eſſet, ea quoque ad extremum conjici, quæ ad ſuppurationes pertinent, quæ in aliqua interiori parte oriuntur, atque adeo ſuſpicarer, poſtrema hæc omnia aut alicunde avulſa, eodem eſſe reponenda, aut ſaltem in peculiare, ac penitus diviſum caput ſecernenda. Libris autem Celſi, editiſque in ipſum Commentariis, quæ adhuc licuit, conſultis omnibus, non modo veſtigium

gium ullum antiquæ diviſionis, ſed ne unum quidem reperire ſcriptorem potui, qui in eadem dubitatione fuiſſet, præter Ronſſeum (Enarrat. Celſ.) qui *addubitoo* inquit, *vehementer, num quæ hic ſubſequuntur, ante dictis cohæreant: mihi certe fini* 22. *capitis annectenda videntur, quo eodem capite de tabidis & pulmone ſuppuratis agit.* Neque minus propemodum dubito; quamvis nec Ronſſeum, nec alium aliquem habeo præeuntem; quin pariter in libri 4. caput 20. quod eſt *de Vulvæ* hoc eſt de uteri *Morbo*, temere a Librariis contruſa fuerint, quæ in illius calce leguntur de nimia Urinæ Profuſione; quasi vero hoc mali viros nunquam, ſed mulieres tantum corriperet, ut propterea inter peculiares earum morbos ita præſertim, nulla ſcilicet de viris mentione facta, a Celſo referri potuiſſet. *Morg.*

p. 153. l. 6. *Confert etiam aliquid ad ſomnum Silanus juxta cadens;*] Quot tandem ex ſtudioſis Adoleſcentibus putas intellecturos quid ſit iſte *Silanus*; cum eruditus Vir Jo. Cæſarius (Comment. in Celſ.) vocis inſolentia permotus, ſe pro ipſa *ſaliens rivus* repoſiturum fuiſſe, fateatur, niſi in ea verba forte incidiſſet, unde incipit Sex. Pomp. Feſti (de verbor. Signific.) liber; ſecundum Aldi partitionem duodeviceſimus: *Tullios alii dixere eſſe Silanos, alii Rivos:* quæ & G. Valla viderat, ac Silanum pro Rivo expoſuerat. Huc adde ex iis Fabulis (Fab. 169.) quæ ſub C. Julii Hygini nomine circumferuntur: *cum* (fuſcinam) *eduxiſſet, tres Silani ſecuti ſunt, qui ex Amymones nomine Amymonius fons appellatus eſt*; quin etiam ex divina illa Athenienſis peſtilentiæ deſcriptione Lucretiana: (De Rer. Nat. l. 6.)

Multa ſiti proſtrata viam per, proque voluta
Corpora Silanos ad aquarum ſtrata jacebant,
Interclusa anima nimia ab dulcedine aquai. *Morg.*

p. 153.

p. 153. l. 8. *Lecti ſuſpenſi*] ut noſtrorum liberorum. *Caſaub.*

p. 153. l. 26. *Contrahere*] i. e. Excitare. Juſtin. II. 14. *inopiam contraxerat & peſtem.*

p. 158. l. 1. *Ultimum, Auxilium eſt, in alvum Ptiſanæ vel alicæ cremorem ex inferioribus partibus indere, ſiquidem id quoque vires tuetur.*] Hæc memorabilia ac digna ſunt certe; quæ extenſo quaſi digito Lectoribus oſtendantur; jam tum Celſum primum fortaſſe ex omnibus, quos nunc de re medica habemus, Scriptoribus; (quæ enim huc Rubeus (Annot. in Celſum) profert ex Hippocrate, ne aliter accipienda ſint, vereor) primum, inquam, nutrientium, ut vocant, Clyſterum uſum, & opportunitatem literis mandaviſſe. *Morg.*

p. 161. l. 18. *Notæ intemper.*] Apulejus Metam. x. *medicus notæ perfidiæ.* L. 3. §. 4. ff de libert. exhibend. *notæ nequitiæ homo.*

p. 163. l. 34. *Utilis quotidianus aut altero quoque die poſt cibum vomitus eſt.*] Quinque Editiones meæ habent: *Alterno quoque die.* Itaque Petrus Danetius in ſuum Lexicon ad uſum Delphini novam hanc vocis *Alternus* Conſtructionem inducit. Sed latino ingenio ſatis apparet legendum *altero*, undecumque tandem Almeloveenius acceperit. Ne hic quidem noſtræ diſcrepant Editiones. Conſtantinus tamen, atque Ronſſeus in libri ora adſcripſerant, *altero.* Idque receptum eſt a Lindenio. *Morg.*

p. 176. l. 23. Ἐλεφαντίασιν] De elephantiaſi vide Scaliger. obſervat. ad Hippocrat. p. 693. *Caſaub*

p. 178. l. 18. *Inſanabilis*] ita enim pro *Sanabili* omnino legendum. Thom. Barthol. de paralytico novi Teſtamenti Hiſt. ſecund.

p. 179. l. 32. *In hoc caſu*] Hic caput ordiri velim. *Caſaub.*

p. 180. l. 1. *In lectulo leniter ſatis diu corpus perfri-*

fricandum eſt; deinde retento ſpiritu in ipſa exercitatione potius ſuperiores partes movendæ] In omnibus libris duo hæc membra ita dividuntur, ſed vereor ut ſatis recte: nam *ſpiritus retentio* non videtur locum habere in ea exercitatione, qua ſuperiores partes moventur, cujuſmodi eſt pilæ ludus, & ſimilia, ut colligitur ex hoc eodem Celſi capite Sect. 3. *Pila, ſimilibuſque ſuperiores partes dimovendæ.* Et ex lib. 1. cap. 6. *Opus eſt pila, ſimilibuſque ſuperiores partes exercere.* Igitur aliter dividendum puto, & ita legendum. *In lectulo leniter et ſatis diu corpus perfricandum eſt, deinde retento ſpiritu in ipſa rxercitatione potius ſuperiores partes movendæ.* Id eſt lenis fricatio ſatis diu adhibenda eſt, deinde vehementior per ſpiritus retentionem, qua uti athletas conſueviſſe, cum fricantibus intercepto ſpiritu obnitebantur, ſcribit Plutarchus de tuend. Valet. Hujus fricationis meminit etiam Cælius Aurelianus de tard. paſſ. l. 3. c. 1. *In lenimento vero ſi paſſio tardaverit, erit adhibenda reſumptio geſtatione, vocis exercitio, deambulatione, unctione; fricatione corporis retento ſpiritu.* Etiam verba *In ipſa* laborat mendi ſuſpicione: nam in omnibus editionibus meis eſt *Ab ipſa*, quod genus conſtructionis aliquanto rarius eſt, ſed tamen latinum. Sic Cicero in Bruto c. 16. *Græcus ab omni laude felicior.* Idem ibid. c. 43. *A Philoſophia, a Jure Civili, ab Hiſtoria inſtructior. Avienus* fab 31. *Cujus ab exiguo fallere dente bovem.* Senſus igitur eſt: per exercitationem, ſeu in ipſa exercitatione curandum eſſe, ut ſuperiores potius partes, quam inferiores agitentur. Porro autem ſuperiores partes, quæ pila exercentur, ſunt cervix & brachia. Hinc Athæus Δειπν. l. 1. c. 12. in hoc ludo maxime commendat, τὸ κατὰ τοὺς τραχηλιτικοὺς ῥωμαλέον, id eſt robur cervicis, quod acquiritur per multiplicem ejus flexionem. *Morg.*

p. 180. l. 27. *Aſſaſque. ſudationes*] Vide Philandium p. 206. *Caſaub.*

p. 180.

p. 180. l 30. *Animadvertendum eſt verbum* Dimoveo *pro ſimplici* moveo, agito, excerceo: *neque enim ſimilia exempla facile occurrent.* Cæterum quo rariora apud alios idoneos Scriptores exempla occurrunt verbi *dimoveo* pro ſimplici *moveo*, *agito*, *exerceo* uſurpati, eo crebriora apud Celſum videor inveniſſe. Nunc tria, quæ ſuccurrunt, adſcribam, Lib. 1. c. 6. (p. 37. l. 20.) *neque ambulatione quamvis leni dimoveri.* Lib. 2. c. 14. (p. 90. l. 11.) *manus dimovendæ ſint.* L. 4. c. 7. (p. 212. l. 8.) ægrum *intra domum tantum dimovere. Morg.*

p. 181. l. 6. *Suffurationes*] Utique hic aliud capitis initium fieri debet. *Caſaub.*

p 181. l. 21. *Ut ab egelidis tamen initium fiat*] Ex hoc facile colligitur, falli eos, qui egelidam pro frigido uſurpant, eſt enim χλιαρὸς. *Caſaub.*

p. 182. l. 27. *Alt. ſtomachum*] Stomachus hic pro ipſa gula accipitur, ut & infra l. iv. c. 5. quamvis aliquando & pro ventriculi parte inferiore ſtomachi utatur Celſus, ut cum ait: *Stomachus vero inteſtinorum præcipuum eſt Conſtant.*

p. 182. l 27. *Stomachus interior ad ventriculum fertur*] *Stomachus* Celſo ipſa *gula*, per quam tranſeunt alimenta priuſquam ad ventriculum veniant, qui vulgo *ſtomachus* appellatur. Medici vocant *æſophagum Caſaub.* Lactant. de Opificio Dei c. xi. *fiſtulam Cibalem* vocat.

p. 183. l. 32. *Atque hæc quidem juncta ſunt: &c.*] Mitto pro *diviſi* alios omnes, quos inſpexi, libros & recte fortaſſis, habere *diverſi*; duo vero, quorum primum vix tandem in Manutiorum Libris, alterum in nullo adhuc reperi, prætermittere non poſſum; ſic enim legendum credo: *qui lumbis ſub imis coſtis inhærent, a parte earum rotundi ab altera reſimi*: qua in lectione, præſertim in Anatome exercitatis, probanda, non eſt ſane cur laborem: quid enim eſſe manifeſtius poteſt, quam Renes ne ima quidem ſui parte ſummas coxas, hoc eſt, innominata oſſa, at-

tingere; ſub imis autem coſtis poſitos eſſe: neque ea reſimos eſſe parte, qua coxas, vel coſtas ſpectant, ſed rotundos; contra, qua alter alteri obvertuntur, non rotundos eſſe, ſed reſimos? *Morg.*

p. 184. l. 31. *Craſſus, inteſtinum a dextra parte incipiens, &c.*] Hoc nos uti conſuevimus, ut quid priſci Anatomici inteſtini cæci appellatione ſignificarint, Celſi etiam auctoritate oſtendamus.

p. 195. l. 24. *E pullis*] Alii *a pullis*, ſed quidam libri ſcripti habent *apalis*: ut noſter etiam quidam, ſatis antiquus & fidelis, qui ſervatur in Medicea Bibliotheca. Cum autem videatur alterum horum, id eſt aut *apalis*, aut *mollibus* ſcholion eſſe, veriſimilius eſt Græcum *ἀπαλοῖς*, declarationem fuiſſe latinæ vocis *mollibus*, quæ ſequitur; quis enim unquam crederet Romanum ſcriptorem, & eum quidem purum atque elegantem in media oratione ſua Græcam vocem uſurpaſſe, &c. *Victorius Variar. Lect.* l. XXIX. c. 3. Scribonius Largus Compoſit. Medic. n. CIV. hac voce utitur: *ſecundum quæ apala ova prederunt.* Ad quem locum multa congeſſit doct. J. Rhodius, qui apud Celſum *hapalis* reſtituendum putat. Cæl. Aurelian. Acut. Morb. I. 10. Marcell. de Medic. cap. XX. *Morg.*

p. 198. l 14, *Quod propter anguſtias, &c.*] Videndum cenſeo, an non potius oporteat legere: *Sibilum edit.* Nam quid ſit *Spiritum elidit*, quomodo vel ipſe alibi (L. 5. c. 28. p. 316, 10.) locutus eſt Celſus, haud ſatis videor intelligere. Quod ſi igitur legamus: *Sibilum edit*; commentarii loco eſſe poterit, quod Caſſius Medicus (Med. Quæſt. & probl.) in problemate habet 22. *Cur,* inquit, *difficulter ſpirantes ſibilo non abſimilem vocem reddunt? quoniam morbus ipſe eſt præcluſio, atque compreſſio inanium pulmonis fiſtularum: per anguſtum autem foramen dum fertur ſpiritus, talis redditur ſonus. Morg.*

p. 201. l. 6. *Pituitam citat*] Hoc eſt, *movet*, 211, 5 vel *trahit* ut 211, 33. loquitur. admodum familiare hoc

ver-

verbum Celſo. 210, 7. *humorem citare*. 297, 6. *pus citare*. 450, 16. *ſanguinem citare*. & alibi plurimis locis. *Caſaub. Dentem citat*, 383, 8.

p. 202. l. 8. *Aliis vero vinum*] Columella de Re Ruſtica, lib. XII. cap. 32. commendat ex marrubio; cap. 33. vinum ſcylliten.

p. 202. l. 12. *Ex gingivis*] Hoc mihi ſæpe evenit. *Caſaub.* Jacobo Uſſerio hæc hæmorragia erat periodica, teſte Arnoldo Bootio Obſerv. cap. 7.

p 207. l. 30. *Cutiliarum Sumbruinarumque*] Male quidam *Succutiliarum*. Ald. Manut. de Quæſt per Epiſt. Q. I. Conſule de *lacu Cutilienſi* Merulam Coſmogr. Part. II. lib. IV. Cap. XII.

p. 207. l. 31. *Sumbruinarumque*] *Subcutiliarumque* mihi legendum videtur. Nam cujuſmodi ſint *Sumbrinæ aquæ*, nondum apud quenquam reperi ſcriptorem idoneum & probatum: de *Subcutiliis* vero *Plinius* l. 31. c. 2. quas *in Salinis calidiſſimas* eſſe dicit, & *ſuctu quodam corpora invadere, aptiſſimas ſtomacho, nervis, univerſo corpori*. Idem & de *Cutiliis l. 2. c. 97. & l. 31. c. 6.* quas inibi *bituminatis, aut nitroſis bibendo utiles eſſe, atque purgationibus* tradit. De *Cutiliis* item *Vitruvius* l. 8. c. 3. ubi ſcilicet de aquæductibus tractat. *Cæſar.* Adde hic quæ habet Lilius Gyraldus Dialogiſmo X. pag. 424. Tom. 2. Facis Critic.

p. 213. l. 13. *Trunculorum*] *Ventriculorum* vel *tyrunculorum*. Cæſar.

p. 215. l. 12. *Venterque intentus eſt*] Ita Cappadox apud Plautum in Curcul. II, 1.

Nam jam quaſi zona liene cinctus ambulo.
Geminos in ventre habere videor filios.
Nihil metuo, niſi ne medius diſrumpar miſer.

p. 215. l. 17. *Exercitatione & labore*] Hoc remedium Palinurus præſcribit Cappadoci (Curcul. II, 1.) *ambula, id lieni optimum eſt.*

p. 217. l. 14. *Tribus digitis*,] Δοχὴ Græce. *Caſaub.*

p. 224. l. 18. *Frequens deiiciendi cupiditas*] Galen. *προθυμία τȣ͂ ἀποπατεῖν. Caſaub.*

p. 226. l. 15. Quidquid aſſumptum eſt, inconfectum protinus reddunt. *Animadverſione digna eſt vox* inconfectus, *quæ elegantem hoc loco ſignificationem habet; ſed tamen non debuit in Juncherianum Latinitatis Theatrum cum certis referri; nam nec alibi occurrit, & hic Editiones meæ magno conſenſu habent* Imperfectum. *Quæ quidem lectio non admodum mihi probatur: attamen eſt hujuſmodi, ut indubitata poſtulantibus negotium exhibere debeat. Morg.* Omnes quoque meæ Editiones habent, *imperfectum.* Quod in Codicibus etiam vidi; non *inconfectum. Morg. in Ep.* II.

p. 226. l. 16. *Inconfectum*] Ἀνατέργαστον, vid. ad Perſium. *Caſaub.*

p. 229. l. 5. *Egelida*] *χλιαρὸν. Caſaub.*

p. 233. l. 26. *Si vero vulva*] Vid. Not leg.

p. 234. l. 1. Minime dubito, *quin in Libri* IV. *Cap.* XX. *quod eſt* de Vulvæ, *hoc eſt de uteri*, morbo, *temere a librariis contruſa eſſent quæ in illius calce leguntur de nimia urinæ profuſione: quaſi vero hoc mali viros nunquam, ſed mulieres tantum corriperet, ut propterea inter peculiares earum morbos, ita præſertim, nulla ſcilicet de viris mentione facta, a Celſo referri potuiſſet.* Accipe nunc quid ex hoc codice didicerim; intelliges enim, non ſolum conjecturam illam meam (quod levius eſt) veram fuiſſe, ſed hoc inſuper, quod graviſſimum & inexſpectatum omnino eſt, in his Celſi Libris, quos nemo, (quod ſciam) non integerrimos unquam putavit, unum aut alterum caput deeſſe. Igitur in eo, quod diximus, capite, ubi Lindenii & Almeloveenii editiones hæc habent (pag. 234. lin 1.) *Si maligna purgatio eſt, ſubiicienda ſunt * coercentia. Id faciunt etiam albæ violæ, nigrum &c.* Codex illa poſt verba, *ſubjicienda ſunt*, non modo ingentem habet lacunam quidquid reliqui eſt in ea pagina obtinentem, & in proximæ demum paginæ initio, *coeuntia id faciunt etiam al-*

bæ

bæ olivæ: *& nigrum &c.* Sed contra eam lacunam eadem manu in ora ſcriptum eſt: *Deſunt in vetuſtiſſimo exemplari duo folia.* Hic ex me quæres, in ii duobus foliis quid ſcriptum à Celſo fuiſſe exiſtimem. Ego vero etſi nequaquam dubitarem, quin abſoluto primum, quem inſtituerat, ſermone de morbis qui cum ad uterum ſpectent, ſunt mulierum peculiares, tum ad eos tractandos veniſſet quos ad proximas, ſed utrique ſexui communes partes, & nominatim veſicam referret, de cujus videlicet doloribus omnes, quantum memini, editiones, iis duntaxat, quas Lindenius & Almeloveenius procurarunt, exceptis, hic ipſum exhibent ante loquentem, quam de nimia urinæ profuſione verba faciat; tamen hujus ipſius Codicis adjumento comperi, quæ eſſent hic a Celſo reapſe tractata. Cum enim libris ſingulis ſingulos peculiares Indices præponi animadvertiſſem, capitum argumenta ex ordine commonſtrantes, ſubiit eum conſulere, qui libro huic quarto præfixus eſt, ſi forte in ea parte integer eſſet, quæ pars in libro deſideratur. Hæc igitur, quam quidem ex minime interrupta numerorum ſerie integerrimam judicavi, ad hunc modum ſe habet.

CX. *Vulva exulcerata eſt.*
CXI. *De Veſica.*
CXII. *De Calculis in veſica.*
CXIII. *In omni dolore veſicæ.*

Quæ cum ita ſint cumque numerus CX. in ora codicis eo in loco adſcribatur, ut reſpondeat illis verbis (apud Almeloveenium pag. 233. lin. 26.) *Si vero vulva exulcerata eſt*; numerus autem CXIII. contra hæc ferme ſcriptus ſit (p 234. l 7.) *præter hæc in omnibus Veſicæ doloribus* (*veſicæ* enim in Codice legitur; non, ut apud Almeloveenium, *vulvæ*) hinc præclare, quot, & quæ deſiderentur, intelligis, in eo loco, in quo aut nihil, aut unum, vel pauca certe verba deeſſe, Viri

 Exer-

Exercitatiſſimi, atque Doctiſſimi exiſtimabant. Is enim, qui primus Celſum formis deſcripſit, Nicolaus, & Lucas Ant. Junta ſic ediderunt: *ſubjicienda ſunt coeuntia;* Joannes autem Cæſarius, Gulielmus Pantinus, Henricus Stephanus, & Balduinus Ronſſeus: *Subjicienda ſunt coercentia.* Vix Manutii in utraque editione, interjecta ad hunc modum lacuna, propoſuerunt:

Subjicienda ſunt

coeuntia.

Quæ lacuna ſic contracta deinde fuit a Roberto Conſtantino, ut non aliquot, ſed unum fere verbum deſiderari, oſtenderet, hoc videlicet modo: *Subjicienda ſunt* * ——— *coercentia*, præſertim cum hæc in libri margine appoſuerit * *menſes evocantia*, quaſi ita nihil deeſſe, crederet, poſtremumque verbum *coeuntia*, ab aliis in *coercentia*, ab ipſo in *evocantia*, mutatum, ad ſermonem de uteri vitiis pertineret, quod reapſe ad caput pertinet vel de veſicæ doloribus, vel de calculis in veſica, enatisque inde noxis per medicamenta videlicet, ac victus rationem & frequentiora Chirurgiæ auxilia oppugnandis: nam quæ curatio aut iis, à quibus urina non redditur, aut calculoſis, *cum aliter*, ut Celſus ipſe ait, *ſuccurri non poteſt*, a Chirurgo adhibenda ſit, libro docet 7. capite 26. *Morg. in Epiſt.* 11.

Longe autem lacuna ea in Veneto Codice major eſt. Nam inter illa: *Si maligna purgatio eſt*, *ſubjicienda ſunt*, atque hæc: *coeuntia. Id faciunt &c.* Quæ nimirum verba tot Editiones conjunxere, albæ grandes paginæ relictæ ſunt quatuor cum dimidio. Et ne quis caſu intermiſſas putet, hic quoque in margine eadem qua cætera, manu ſcriptum eſt: *Deſunt in vetuſtiſſimo exemplari duo folia*; Indicis autem huic libro præpoſiti, quæ pars lacunæ reſpondet, ac iis quæ proxime antecedunt & conſequuntur, ita nimirum ſe habet.

CII. *Vola* (legendum *Vulva* vel *Volva*) *exulcerata eſt.*

CIII. *De Veſica.*

CIV. *De Calculis in Veſica.*

CV. *In omni dolore Veſicæ.* *Morg. in Epiſt.* III.

p. 234. l. 3. *Albæ violæ*] MS. *Albæ olivæ.* Morg.

p. 234. l. 8. Ad illa verba: *id faciunt etiam albæ violæ,*] Hæc Almelov. adnotavit: *Mercurialis Variar. Lect. L.* I. *c.* 3. *Videtur* olivas *legiſſe.* Illud tantummodo minus placet, quod hæc ita adnotet, quaſi vero præter Mercurialem nemo omnium id legiſſet; cum ego contra in nullo adhuc libro: *albæ Violæ*, ſed in omnibus invenerim: *albæ olivæ*: quæ, quoniam, ut ibi oſtendit Mercurialis meus, tum ex ipſarum natura, tum ex Medicorum auctoritate; aſtringendo utiles ſunt; ſane hic videntur convenire, ubi & *gummi*, & *paſſum* laudantur, quocum videlicet Celſus ipſe *Olivas albas* in eo capite conjuxit, in quo ea, quæ alvum adſtringunt, propoſuit. Morg.

p. 235. l. 18. *Nuclei pini*] Omne medium nucleus erat veteribus. Celſus, quem dixi, aliquoties ſimiliter frequentaverat: at hodie *trunculi* reperies corrupte: *Internuculi* vero ſive *nuclei* germanum eſſe, meliorum aliquando codicum opera monſtraſſe ſperabo. *Pontan. ad Macrob. Saturn* II, 14.

p. 235. l. 18. *Neque alienum eſt, &c.*] Nempe igitur Celſus in nimia ſeminis profuſione (de hac enim agit in eo capite) rutam, quam cæteri laudarunt Medici, ipſe improbaverit? Vi enim ſua; in ſcholiis inquit Almeloveenius; nimium extinguere ſemen poſſet. At quanto veriſimiliora ſcripſiſſet, ſi indicata plerorumque librorum ſcriptura: *præcipueque ex aceto rutam vitare, etiam* (alii habent: &) *ne ſupinus obdormiat*; Lectores monuiſſet, paulo aliter duntaxat interpungendo & Librarios potuiſſe hunc locum corrumpere, & nos poſſe reſtituere, ſi videlicet (quod factum eſſe,

 nu-

nuper vidi etiam in Conſtantini editione, & ad eundem fere modum in Ronſſei enarratione) ſcribamus: *Neque alienum eſt . . . Cataplaſmata imo ventri inguinibúſque circumdare, præcipueque ex aceto rutam: vitare etiam ne ſupinus obdormiat.* Morg.

p. 235. l. 23 *Vitare autem oportet rutam, &c.*] Duo hic præcipit extrema cavenda Celſus, primum ne nimium exſtinguentibus ſemen utatur medicamentis, inter quæ refertur ruta; dein ne ſupinus dormiat, qui ſitus ſeminis fluxum augere ſolet. Ettmuller de ſeminis retentione læſa An autem *ruta, mentha & aliæ plantæ calidæ venerem adaugeant, hebetent, atque extinguere valeant* jucundiſſime inquirit Gaſpar. a Reies, Quæſt. XLIV. Camp. Elyſ. Jucund. Quæſt. pag. 309.

p. 237. l. 26. *Quidam* (podagrici, Chiragricive) *cum toto anno a vino, mulſo, venere, ſibi temperaſſent, ſecuritatem totius vitæ conſecuti ſunt Idque utique poſt primum dolorem ſervandum eſt, etiamſi quievit. Quod ſi jam conſuetudo ejus facta eſt, poteſt quidem aliquis eſſe ſecurior his temporibus, quibus dolor ſe remiſit: majorem vero curam adhibere debent hi, quibus id revertitur: quod fere vere autumnove fieri ſolet.* Quanam, quæſo, ratione poſtrema hæc accipiemus? Num *hi quibus id revertitur* ii ſunt, quibus dolor reverti ſolet? At quid attinebat his majorem curam imperare, quaſi ille aliquis, quem ſecuriorem eſſe juſſit, non pariter ex iis eſſet, quibus conſuevit reverti dolor? Certe de utriſque dicit: *Si jam conſuetudo ejus facta eſt.* Num igitur *hi quibus id revertitur*, erunt ii, quos jam nunc revertens dolor reapſe invadit? At multo minus id attinebat monere; nam quis, reapſe invadente majorem dolore, neſcit curam eſſe adhibendam? Quid ergo eſt? Una ego literula omiſſa has tantas huic loco offuſas tenebras eſſe, puto. Si enim legamus non *hi*, ſed *his*, aut etiam (nam *ii* lego in vetuſſimo libro ab Nicolao typis deſcripto, quem porro ſecutus eſt Junta) *iis, quibus id revertitur*; perſpicua profecto, & Celſo digna, & cum

ſupe-

ſuperioribus, ac conſequentibus verbis apta, & cohærens exſiſtit ſententia, hæc videlicet: Quibus dolor primus deceſſit, ii ſibi diu, atque omnino temperent, neceſſe eſt, ut ne amplius revertetur. Quibus autem ſæpius dolor reverſus eſt. eorum aliquis minus quidem ſibi temperet, licet his anni temporibus, quibus dolore ſolutus eſſ conſuevit; at contra iis temporibus, quibus ſolet redire, id eſt vere ut plurimum, atque autumno, iis, inquam, temporibus, ſibi podagrici omnes magis temperent, neceſſe eſt: nimirum quia, niſi majori temperantia conſueto morbo occurratur, majus tunc periculum eſt ne redeat *Morg.*

p. 241. l. 5. In MS. hæc adſcribuntur: *Artium Aurelii Cornelii Celſi liber* IX. *idem Medicinæ liber* IV. *explicit feliciter. Morg.*

p. 241. l. 17. *Herophilus, deductique ab eo viri*] Convenit cum Græca loquendi ratione καὶ οἱ ἀπ' ἀυτοῦ. *Caſaub.*

p. 244. l 32. *Sæpius faſcia circuire debet*] Galli dicimus: *faire pluſieurs tours.* p 533. l. 8. *Caſaub.*

p. 246. l. 31. *Sordes ex gymnaſio*] Γλοιὸν intelligit. *Caſaub.*

p. 249. l. 2. *In uncia pondus &c.*] Multi ſunt qui de ponderibus & menſuris medicis ſcripſere, quorum indiculus exſtat apud Merklinum in Lindano Renovato. Omnium tamen, ſi Celſum ſpectamus, optimus eſt Joan. Rhodius, cujus diſſertationem *de ponderibus & menſuris veterum, imprimis Corn. Celſi*, edidit Th. Bartholinus Hafniæ 1672. quam huic noſtræ editioni ſubjungere ipſa vetat craſſities. Ad pleniorem vero ponderum notarum in Celſo occurrentium notitiam J. Manardi epiſtolam, quæ eſt IV. lib. XVIII. adjicere conſultum duximus.

J. MANARDUS, J. PAULO CASTILIONO S. P.

„Alexandrum Capelinum, licet antea magna mihi „familiaritate conjunctum, tuâ etiam cauſa benigniſ„ſime excepi, quantumque pro tempore valui, ſaluti „hominis conſului: vix enim duobus diebus apud nos „fuit. Ex eo poteris de mea valetudine intelligere. De „Celſi vero characteribus quid ſentiam, breviter ſub„ſcribam. p. pondo intelligo. X vel * denarium, ſepti„mam videlicet (ut ipſemet ſeipſum declarat) unciæ „partem. Per notas quæ ſequuntur, denariorum nu„merum accipio. Atque ut hæc exempla reddantur „clariora, ubi in primo malagmate lib. v. legitur, *Æru„ginis raſæ & thuris ſingulorum* p. XII. intelligo accipien„dos ſingulorum, æruginis ſcilicet, & thuris binos de„narios. Ceræ vero & ſquammæ VIII. ſubdit enim „XVIII. ſicubi vero in antiquioribus exemplaribus, „jam diu videlicet excuſis, ſcribuntur duo χ. ut in ma„lagmate ſequente ad jecur dolens, per primum intel„ligo pondus denarii: per ſecundum, denariorum nu„merum, ut accipiamus *lachrymæ balſami denarios duos „& viginti, & coſti cum reliquis, quæ ſequuntur, ſex„decim.* Simili modo in Andreæ malagmate ubi ſcri„bitur p. XXX. intelligendum pondus viginti denario„rum. Idem in ſimilibus intelligendum, ita tamen, „ut ſciamus per p. non ſemper ſimpliciter pondus acci„piendum, ſed interpretandum pondo, hoc eſt, libram: „ut in Moſci malagmate, ubi ſcribitur p. II. ego duas „libras intelligo: niſi forte in exemplari nota deſit de„narii, ut ſcilicet ſit legendum p. XII. tunc enim duos „denarios intelligeremus. Ubi vero p. 12. octavam „partem libræ: vel ſi χ deſit, octavam partem dena„rii: & pro triente, tertiam libræ partem. Legitur & „quandoque apud eundem Celſum p. ſextantem, ubi „ego

„ ego intelligo ſextam libræ partem, binas videlicet un-„ cias: ſicut & per beſſem, octo uncias. Hæc habui, „ alioqui in profitendi munere occupatus: quæ de pon-„ deribus Celſi ſcriberem. Si quid vero adhuc in his „ deſideraveris mihi per literas ſignificato. Vale. Ex „ Ferraria, XII. Kalend. Decemb M. D. XXXIII.

Ad cætera vero quæ in Celſo occurrunt intelligenda faciunt Sorani Epheſii verba quæ ſubjungere idcirco voluimus Cap. XXIII & Præfatio Plinii de Re Medica.

p. 250. l. 7. *Aut cerato*] Leg. *ut cerato*, ſic enim ſæpe emplaſtra ceratis emolliuntur ut 517, 24. nec emplaſtra, ſed & aliud, ut *cervicem liquido cerato molliri* dicit, p. 520, 12. *Caſaub.*

p. 253. l. 29. *Sub auctore Medo*] Forte legendum *Medio*; Plinius enim N. H. cap. IV. lib XX. Medium quendam producit. Galenus adverſus Eraſiſtratæos cap. 2. (pag. 409. Tom. X Ed. Chart.) Medium quoque citat, quo tamen loco legendum Μηδίας putat Menagius ad Diogen. Laertium pag. 129 B. qui, an idem ſint, an diverſi hactenus expoſitum non eſt. nos nihil certi ſtatuere poſſumus, expectantes avide Medicorum hiſtoriam à viris clariſſimis Menagio & Meibomio pollicitam, qui nodum hunc forte ſint ſoluturi.

p. 260. l 22. *Choacon emplaſtrum*] Legendum fortaſſis *chiacum*, ut apud *Georgium Vallam de cura oculi*; niſi malis *Coacon*, quod inter *Hippocratis* opera liber habeatur, qui inſcribitur *de Coacis prænotionibus*, unde nomen deductum videri poteſt. *Cæſar.*

p. 271. l. 15. *Si concidere, &c.*] Si hæc ita juncta; ut in pleriſque editionibus; legantur, tanquam aut unum ad morbum, aut unum ad peſſum ſpectarent, cogitare poteſt quiſpiam, num forte ea verba *Si non comprehendit* hoc ſignificent: ſi mulier, quæ vitio locorum concidit, nihil percipit; vel an ſic etiam ſint accipienda: ſi mel contuſis cochleis adjectum eas non ſatis ut alibi Celſus loquitur, cogit; quo videlicet modo tum Scribonius, (Compoſ. Med. Comp. 70.) *hæc omnia*, inquit,

quit, *ſive contuſa, ſive creta diligenter, melle Attico deſpumato comprehendantur*; & alio in loco (Comp. 106. ſic & 88. & 227.) *deinde cæteris miſcentur, quæ & ipſa recipere debent tantum mellis, quantum ſatis erit ad comprehendenda & continenda ea*; tum Vegetius (Art. Veterin. l. 4. c. 27.) *quæ diutiſſime trita, melle optimo adjecto comprehendantur*: Vel denique erit fortaſſe qui ſic opinetur: feciſſe hic Celſum, quod ubi (L. 7. c. 26. p. 481, 27.) præcepit de extrahendis calculis fœminarum, aperte fecit, ut ad Virgines etiam reſpiceret; his igitur non eos peſſos, quos nimirum *non comprehenderent*, ſed tantummodo e leonina adipe, roſa mollita, inunctiones, vel ſi mavis, quæ nunc vocitant *naſcalia* imperaviſſe. Ego vero, ut duas illas priores explicationes, multis de cauſis, quas enumerare neceſſe non eſt, minime probare me poſſe, fateor: ſic ne hanc quidem tertiam tueri velim, propterea quod ſi id Auctor ſpectaſſet; certe (ut alia ſileam) in ſuperioribus quoque peſſis nonnullis adverſus morbos cunctis fœminis pariter communes proponendis, Virginum rationem habuiſſet: neque vero habendam ipſi fuiſſe in toto hoc capite, is intelliget, qui peſſorum nomine nihil hic, niſi *naſcalia* præcipi, animadvertet. *Eorum*, inquit, *hæc proprietas eſt: medicamenta compoſita molli lana excipiuntur, eaque lana naturalibus conditur.* Quoniam igitur ſic connexorum, ut propoſuimus, Celſi verborum nulla ſatis placet Sententia; an melior poſſit exſiſtere, videndum eſt ex iiſdem in duas, ut ab Lindenio, & Almeloveenio factum eſt, particulas ita ſejunctis, ut ſingulæ ad ſingulos tum morbos, tum peſſos indicandos pertineant. Cumque omnis vel in ſic disjunctis obſcuritas oriatur ex illo verbo *comprehendit*; etſi hoc non ſatis illuſtratur Synonymo, quod in ora libri ſui adſcripſit R. Conſtantinus, συλλαμβάνεται, propterea quia non pauciora ferme ſignificat hoc apud Græcos, quam *comprehendit* apud Latinos: mihi tamen cauſam præbuit

buit ſuſpicandi, an ut apud illos non tantum ſignificat *complectitur*, *capit*, *percipit*, &c verum etiam interdum *concipit*, qua videlicet ratione ab Ariſtotele poſitum invenitur lib. 2. de Generat. Animalium: Sic Celſus, Græcos hic imitatus, eadem ſcribat ſignificatione, *comprehendit*; ut hæc ejus ſententia ſit: Si mulier non concipit, adeps leonina, oleo roſaceo emollita, ac lana molli excepta ſubjicienda eſt: quæ ſane explicatio magis probabitur ab iis, qui cum meminerint, non modo apud recentiores aliquos Auctores pinguedinem leonis ad juvandam Venerem commendari: verum ipſum quoque Aëtium (Tetrabib. 4. Serm. 4. c. 32.) ex eodem oleo in fellis Veſicula leonina ſervato peſſum, ſeu potius *naſcale*, ad conceptionem adjuvandam propoſuiſſe: tum minime ignoraverint, aliqualem ferme Celſo Scriptorem Columellam (De Re Ruſtica l. 4. c. 29.) in re quidem haud ita abſimili ſcripſiſſe: *brumæ temporibus aliquando inſita vitis comprehendit*: & vitis truncus inſitus *cum comprehendit*; hoc eſt cum indito ſurculo coaluit intime, ſic ut ipſum jam alat: quæ omnia eo fuſius expoſui, quod ex iis, quæ adhuc conſului Lexicis, aliiſque ejuſdemmodi libris plane intelligerem, quoſdam hujus verbi ſignificatus ex iis eſſe, quæ doctorum alioqui Hominum, & in his rebus verſatiſſimorum, magnam quantumvis diligentiam fugerunt. *Morg.*

p. 279. l. 10. *Quin etiam ſilveſtris papaveris, &c.*] Exiſtimaſſem forſitan, Celſum ita ſcripſiſſe, ut Scribonius Largus: (Compoſ. Med. Comp. 83) *faſciculus, quantum manu comprehendi poteſt*; niſi continuo primum illud verbum rurſus poſuiſſet: *Ubi*, inquit, *jam bene manipulus is coctus eſt*. Itaque cum papaveris manipulus idem ſit ac quod manu comprehendi poteſt, ideoque & Ovidius (De Medicam. Faciei) & Plinius (Nat. Hiſt. Lib. 25. Cap. 5.) & Palladius (De Re Ruſt. Lib. 11. Tit. 14.) ut manipulum ſignificarent, ille quidem dixerit: *Aren-*

Arentiſque roſæ quantum manus una prehendat; alter vero: Mercurialis herbæ *quantum manus capiat*: poſtremus autem, *buxi folia, quantum manus ceperi*: videtur profecto Celſus poſt illa: *papaveris, cum jam ad excipiendam Lachrymam maturum eſt*; vel ſcripſiſſe: *quantum manu comprehendi poteſt, in vas demittitur* vel potius: *manipulus in vas demittitur*; ſic ut ea verba *qu. manu comprehendi poteſt*, explicationis cauſa in or alicujus veteris Libri adſcripta, imperitia Librariorum inter ipſius Celſi verba recepta ſint: quod quidem & in aliis deſcribendis Auctoribus haud raro accidiſſe notum eſt, & ſæpe in noſtro hoc contigiſſe, cum Lin denius (Epiſt. ad Lect.) animadvertit, tum Rhodium (In Scribon. Compoſ 4. & 104.) nonnullis prolatis exemplis indicavit. *Morg.*

p. 280. l. 19. *Athenionis*] De *Athenione* quodam, sed non Medico (reor) habes in vita Maximini patris & filii apud *Julium Capitolinum*. *Cæſar.*

p. 286. l. 26. *Pars per naturam*] Eleganter non minus quam honeſte genitales partes naturam vocavit. Sic etiam Cicero de Divination. l. II. c. 70. *Parere quædam matrona cupiens, dubitans, eſſetne prægnans, viſa eſt in quiete obſignatam habere naturam.* Sæpius Plinius aliique. Hippocrates vero ea ſignificatione uſus eſt verbo Φύσις. Heſychius Ἐχάραι, πυραὶ ἐπὶ ἐδάφους ἀντεραχιαὶ, καὶ αἱ τῶν γυναικῶν φύσεις ἐξώστραι τετράγωνα. Hieron. epiſt. 61. *Pars corporis noſtri ſecretior Φύσις, a nobis natura dicitur.* Uſurpaturque hæc vox tam de muliebribus quam virilibus partibus uti in commentario ad Carm. XXXVIII. Priap. videre eſt.

p. 290. l. 8. *Curatio adv. profuſionem &c.*] De vulneribus quæ maxime per tela inferuntur. *Caſaub.*

p. 294. l. 33. *Circuire* Gallice *faire pluſieurs tours. Caſaub.* Vid. p. 533. l. 8.

p. 296. l. 22. *Ex aqua frigida*] Videtur ex hoc loco ſibi contradicere auctor, ſiquidem l. III. c. 9. dixit frigida inimica vulneri, uti etiam docet Hippocrates Apha

Aph. v. 20. Quin mox præcipit ipſe ſaniem aqua calida removendam, quoniam calor naturæ prodeſt. Sed ſcitiſſime Celſus aquam frigidam commendat, quia ſanguinis timenda in vulneribus fluxio eſt, tranſtulitque hunc locum ex Hippocr. libr. de humid. uſu T. xi. 27. τὸ δὲ ψυχρὸν πολέμιον καὶ κτεῖνον, πλὴν ὁπόσα αἱμοῤῥαγέειν ἐλπίς. Celſus pag. 293. *Levis plaga juvatur etiam, ſi ex aqua frigida expreſſa ſpongia imponitur.* Confirmat hoc experimentum quod refert Doct. Caſpar. Bartholinus *Exercitatione* vii. *pag.* 129. Panarol. Pentec. v. Obſ. 27.

p. 304. l. 21. *Corporis*] Lege *Corpori*. *Caſaub.*

p. 305. l. 22. *In filice*] Vera lectio: *in filicis haſtula.* De filice impacta corpori & arundine eadem habet *Marcellus de Medicam.* cap. xxxiv. & *Plinius* xxiv, xi. *Caſaub.*

p. 307. l. 6. *Sequitur, ut de his* (vulneribus) *dicam, quæ morſu fiunt, interdum hominis, interdum ſimiæ, ſæpe canis, nonnunquam ferarum, aut aliorum animalium, aut ſerpentium. Omnis autem feræ morſus habent quoddam virus.*] Poſtrema verba cum in libris editis ab Nicolao, itemque à Manutiis & MS. Cod. ad hunc modum ſcripta ſint: *Omnis autem fere morſus habet quoddam virus*, imo a Manutiis ſcriptum ſit *fere*; miror, Almeloveenium hos potius non eſſe ſecutum, præſertim qui hic laudet Panaroli pentec. 2. Obſervationem 32. (legendum eſt 42.) quæ eſt *de Mulieris morſu venenato*, cui addere ex (Cent. 1. Obſ. 84. 85. & Cent. 4. Obſ. 87.) Hildano alias potuiſſet idem oſtendentes, morſum videlicet hominis aut eſſe virulentum, aut certe; ut Plinii (Natur. Hiſt. Lib. 28. Cap. 4.) verbis utar; *inter aſperrimos* non injuria numerari; quæ etiamſi non ita ſe haberent, neque Serenus Samonicus (De Medic. Præc. Cap. de Hominis ac ſimiæ morſu.) qui reſpexiſſe ad hunc Celſi locum videtur, ſcripſiſſet:

Sive homo, ſeu ſimilis turpiſſima beſtia nobis
Vulnera dente dedit, virus ſimul intulit atrum;

Celſus tamen ipſe per ſe iſtam ſibi ſcripturam aſſeret,

ret. Cum enim poſt ea de quibus agimus, verba hæc continuo ſubjecerit: *itaque ſi vehemens vulnus eſt, cucurbitula admovenda eſt*; hæcque, ut tota reliqua prima ſectio, de omnibus univerſe morſibus ſint neceſſario accipienda; neque enim alioqui de hominis ac ſimiæ morſibus, velut eſt pollicitus, in toto hoc capite verba faceret; neceſſe profecto eſt, ut non modo omnis feræ, ſed etiam omnium animalium morſum fere virus quoddam inferre, poſuerit, quod videlicet cucurbitula ſit extrahendum. *Morg.*

p. 309. l. 21. *Pſylli*] Bochart. Hieroz. T. 2. l. 4. c. 19. p. 587.

p. 309. l. 21. *Pſylli*] Miramur vulgo cum legimus eſſe, qui venenatas beſtias, & ſerpentes tuto tractent, & eorum venenum adimant. Deſinet mirari qui *Celſi* hæc legerit. Sed & *Dio* quoque *Pſyllis* aliud nihil tribuit, quam τὸ ἐκμυζᾷν Hodie ſimilis gens vagatur per Italiam, quæ a D. Paulo originem generis ſtulte refert. *Caſaub.* De Pſyllis vide Turneb. Adverſ. XVI. 6. Ettmuller. ad Schroder. p. 184.

p. 309. l. 22. Quod Redius illuſtravit. *Morg.*

p. 11. l 3. *Spumet.*] Spumare hic eſt ζυμοῦσθαι, id eſt fermentari, Galen. de Atra bile. *Conſtant.*

p. 313. l 7. *Cum incubant*] Bochart. Hieroz. Tom. II. l. 3. cap. XI. pag. 415.

p. 317. l 31. *Tolli nihil, &c.*] Sic verba hæc diſtinguenda ſunt: *Tolli nihil, niſi* κακόηθες *poteſt: reliqua curationibus irritantur; & quo major vis adhibita eſt, eo magis. Quidam uſi ſunt medicamentis adurentibus.* Diſtinctionem hanc comprobant quæ continuo ſequuntur: *Quidam ferro aduſſerunt: quidam ſcalpello exciderunt. Neque ulli unquam medicina profuit: ſed aduſta protinus concitata ſunt, & increverunt, donec occiderent*: & reliqua, quæ eo nimirum omnia pertinent, ut oſtendant: Vitia iſta curationibus, ſicuti poſitum eſt, præſertim vehementioribus adhibitis, exaſperari. Res ut perſpicua, ut facilis ſit, vides; tamen ex omnibus, quos

quos ad hunc diem hujus diſtinctionis confirmandæ gratia conſului, libris, vix unum, Roberti videlicet Conſtantini invenire potui, in quo ad eundem fere modum diſtincta ſint verba. *Morg.*

p. 319. l. 16. *Cæno ſimile*] Conſtans hæc fere lectio eſt. Ronſſeus in marg. habet *ovo* vel *cavo*. Ego hactenus, quamvis locum ſanum non putem, nihil muto. Vir quidam doctus margini editionis Cæſarianæ hanc tranſpoſitionem inſcripſit. *Id ulcus inæquale eſt, ineſtque multus humor glutinoſus, cæno ſimilis, odor,* &c.

p. 322. l. 19. *Chironium*] Χειρώνιον ἕλκος, quidam ita dictum putant, quod *Chirone* Medico indigeat. Idem & τηλέφιον dicitur à *Telepho*, qui huic vitio obnoxius fuit. *Cæſar.*

p. 323. l. 5. *Ex frigore hiberno ulcera*] Hoc genus ulceris Græcis χίμετλον dicitur. *Heſychius* χίμετλον, inquit, τὸ ἐν χειμῶνι γινόμενον ἕλκος ὑπὸ ψύχους. Latinis autem *Pernio* dicitur. *Cæſar.*

p. 335. l. 2. *Exigunt*] Editio 1497, Aldina 1528. hanc ſervant lectionem, alii tamen è codicibus malunt *adigunt*, alii *ambiunt*, minus, ut puto, recte, neque enim *radices exigere*, aut *adigere*, aut *ambire*, apud antiquos legitur, quapropter ſubſtituo vel *agunt*, vel *exſerunt*, ita enim Columella l. 11. c. 10. de napis *quia non in ventrem lateſcunt, ſed tenuem radicem deorſum agunt*, & v. 6. *ac ne radices altius agunt*, alibi *exſerere radicem* dixit.

p. 336. l. 21. Φλυζάκιον] Galenus Commentario IV. in Hippocrat. de Vict. Ration. in morb acut. ait φλυζάκιον ſignificare φλυκταίνην, unum idemque eſſe puſtularum genus, Celſus tamen diſtinguere in duo genera videtur.

p. 338. l. 33. *Sicut de pecoribus propoſui*] Nullus dubito quin Auctor indigitat libros ſuos de *Re Ruſtica* quorum paſſim meminit Columella. An ad eos referri poſſit quod dicat lib. IV. c. 7. *Attamen ſine his ruſticos noſtros*

ſtros epota ex aqua trixago ſatis adjuvare dicitur, judi- cent docti.

p. 340. l. 3. *Sub auctore Protarcho*] Ita infra 402, 1 *ſub auctore Dionyſio.* *Caſaub.*

p. 341. l. 4. *Fœda*] Δυχερής. *Caſaub.*

p. 343. l. 30. *Cum eo*] Sic ſæpe loqui amat. *Caſaub.*

p. 344. l. 8. *Ulcus durum*] Bochart. Hieroz. part. 1. l. 6. cap. 6. pag. 827.

p. 348. l. 3. *Votumque eſt*] Eleganter hoc poſitum pr eo, quod Græci dicebant *ἀγαπητὸν ἂν εἴη. Caſaub.*

p. 350. l. 12. *Lana mollis bene carpta*] Cum *lanam ca pere* dicatur de muliere *nente* ξαινέσῃ, non videtur hæ interpretatio huic Celſi loco convenire, qui de *lana* p tius *carminata* eſt intelligendus. Equidem Latine dic mus, *lanam carpere*; ſed an *carptam lanam* itidem dixe rint Veteres accuratiori indagatione indiget. *Caſaub.*

p. 350. l. 13. *Aſſignari poſſunt*; *aſſignari non poſſunt* :: Non (234, 3.) *albæ Violæ*, ſed *albæ olivæ*: non (30 11.) *feræ morſus habent*; ſed *fere morſus habet*: non (3 30.) MS. *Morg. Epiſt.* 11.

p. 369. l. 23. Quod Redius confirmavit atque ill ſtravit. *Morg.*

p. 376. l. 2. Nota Celſum in *gravis auditus* curatio monuiſſe, *aurem ipſam conſiderare oportere*, ſi forte a pareat *ſordium coitus*: haſque, ante, ubi opus ſit, mollitas, auriculari *ſpecillo eximendas* eſſe.

p. 377. l. 7. Jam tum; idque paulo infra; ſcripſiſſ Nota *purgare aurem oportere*, & *ſpiritum continere*, *d nec inde humor aliquis exſpumat.*

p. 378. l. 13. *Hamulo retuſo*] Vulſella. pag. 489. l. *Caſaub.*

p. 386. l. 29. *Rhus quem Syriacum vocant*] Vide ſis hac herba, Plinium lib. XXIV. cap. XI. Manardi Epiſt lam IV. lib. 1. qua contendit voce Græca *rhos* ſcribe dum eſſe. Rhodium in Lexico Scriboniano & B dæum a Stapel in Theophraſti lib. III. cap. XVIII. Hiſt Plantar.

p. 40

p. 403. l. 28. *Πτερύγιον Græci appellant*] *Reduviam* vel *rediviam* vocant Latini. *Caſaub.*

p. 410. l. 5. *Fluens alvus exercuit*;] *Fluens alvus exhaurit*, MS.

p. 411. l. 15. *Fortuna huc illucve diſcernit*] Lege *decernit. Caſaub.*

p. 422. l. 1. *Superinungi collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi ſuperinunguntur*] Ad verbum *Superungo* in Theatro Juncheriano, & Fabri Theſauro affertur locus hic. Revera codices variant; & ſi quidem Scribonius Largus compoſ. 29. ſcripſit *ſuperunctum*, non eſt temere huic verbo auferenda Romana Civitas. Tutius tamen adhibetur *Superinungo*, quod hic habent meliores libri, quod repetitur à Celſo l. 6. c. 6. ſect. 1. quod uſurpat etiam Largus compoſ. 27. Non eſt prætereundum, verba hæc Celſi, quæ duo membra complectuntur, in Theatro Juncheriano partim ad Celſum, partim ad Largum referri, ut verbum *Superungo* bina auctoritate nitatur. Sed vix credibile eſt, quam multa in lexicis excudendis peccentur ab Operis. Editiones omnes meæ *&* *Superungo* & *Superinungo* exhibenr in hoc uno loco. Sic enim proponunt. *Superungi collyrio debet ex iis aliquo, quo lippientes oculi ſuperinunguntur.* Juntina tamen, quam utraque Manutiorum imitata eſt, ſic habet, *ſuper ungi - - ſuper inunguntur.* Codices quos in altero forte loco inſpexi, quem Animadverſio quoque memorat (lib. 6. c. 6. ſect. 1.) in eo quidem congruunt, quod ambas voces in unum jungunt; ſed hoc tamen diſcrepant; quod Forolivienſis habet, *ſuperinungi*; Venetus *ſuperungi*. Pariter apud Largum, ut non modo Compoſ. 27. lego *ſuperinungantur*, ſed etiam Comp. 26. *Superinungere*; ſic Compoſ. 29. in quatuor meis Editionibus, & his quidem Cratandri A. 1529; Manutiorum A. 1547. Stephani A. 1567. Rhodii A. 1655; conſtanter lego, *ſuperunctum. Morg.*

p. 422. l. 29. Χαλάζια] Bochart. Hieroz. Part. II. l. 5. c. 9. p. 721.

p. 424. l. 7. Ῥυάδα *Græci vocant*] *Rhyada* non *Rhypada*, ut hactenus, legendum eſt, idque partim ratione vocabuli ad rei ſignificationem alludentis, reſpondentiſque, partim quod huic lectioni *Symon Genuenſis* adſtipulari videtur, ex ſententia *Demoſthenis* cujuſdam, quem crebro ille citat, cujus & hæc verba citat, quibus *rhyada* ille ita deſcribit: *Rhyas*, inquiens, eſt *continuus lachrymæ fluor.* Quamquam dicat idem auctor, qualis qualis eſt, apud Celſum *rhypada* legi. Quin & huic ſententiæ meæ adſtipulari videtur *Hermolaus Barbarus* in ſuis *Corollariis.* Quid quod & apud ipſum *Galenum l.* 14. θεραπευτικῆς legitur, ubi de oculorum vitiis agit, ῥυάδεςque appellat, de quo hic diſſerit *Celſus*, oculorum vitium. *Cæſar.*

p. 428. l. 1. *Sub ipſis pilorum radicibus angulo immittenda eſt, ut ea tertiam partem palpebræ transvehat.*] Non puto, vocem hanc ultimam retineri poſſe, quamvis etiam in Fabri Theſaurum poſtrema editione recepta fuerit. In Gryphiana, & aliis quibuſdam legitur *tranſuat*, quod conſonum eſt verbis paulo poſt ſequentibus: *Quidam ajunt, acu tranſui juxta pilos exteriorem partem palpebræ oportere.* Acus autem, & quodlibet inſtrumentum acui ſimile tranſuere dicitur, quoties perforat, tametſi filo careat. Si quis pro *tranſvehat* pugnare velit, is oſtendere debebit, verbum hoc neutrorum more uſurpari poſſe. In eodem Fabri Theſauro habetur & *Travebo*, quod firmatur Varronis auctoritate tanquam certa ex lib. 2. R. R. c. 7. *Flumen travehundum eſt.* Verum in Editione Veneta principe, & in Aldina leg. *Trajiciendum.* In Forolivienſi codice legimus, *tranſvehat*; in Veneto, *tranſueat.* Illius ſcripturam habent Editiones Juntæ, Cæſarii, Stephani; hujus ambæ Manutiorum. Pantinus tamen, Conſtantinus, Ronſſeus ediderunt, *tranſuat*; hic etiam in margine adſcripſit, tranſeat. *Morg.*

p. 440. l. 8. *Quod etſi in levi mutilatione &c.*] Per hunc unum Celſi locum vox *mutilatio* inter latinas obrepſit & in Juncheri Fabrique Theſauro ſine ulla controverſia ſedem poſuit. At mihi dubia erit, donec certiore auctoritate firmetur. Hic enim quinque Editiones meæ habent: *Quod in levi mutatione &c.* Idem habent quinque aliæ meæ; quanquam Conſtantinus atque Ronſſeus in libri ora ſcripſerunt, *mutilatione.* Quam ego vocem in neutro codice inveni; ſed in utroque, *mutatione. Morg.*

p. 444. l. 16. *Quod ſi fractum ſtatim non eſt ſed intumeſcit extrinſecus maxilla &c.*] Non ſine iis legi oportuit quæ ipſorum loco ſunt, tum in pervetuſto Nicolai libro, tum in illis quos Junta, & Cæſarius edidere, quorum quidem verborum præcipua pars eſt a Conſtantino, Ronſſeo, aliiſque in margine propoſita: *Quod ſi factum ſtatim non eſt, indureſcit extrinſecus maxilla, ut os hiare non poſſit*; hoc eſt, ſi fracti oſſis particula educta ſtatim non ſit, MS. *quod ſi factum - - - - - - ut is.*

p. 445. l. 11. *Idem dicendum de voce Rhizagra*] *In Fabri Theſauro latinam formam induit. Eſt autem* ῥίζαγρα *forceps ad evellendas dentium radices a* ῥίζα radix, & ἄγρα captura. *Cælius Aurelianus* dentiducum *appellat de tard. paſſ. cap.* 4. *prope finem. Quidam codices pro* ῥίγρα *habent* ῥίζα. *Morg. Ep.* III.

Eadem, opinor, cauſa, quæ Nicolaum in Ed. Florentina, coëgit Juntam in Veneta A. 1524 edere, *antidyades*, idque non ſine manifeſto errore, & *rizan.* Cæſarius tamen, Pantinus, Conſtantinus, Ronſſeus cum primam illam vocem Græcis litteris propoſuiſſent, hanc Latinis ſcripſere *rhizan*, quanquam duo poſtremi in margine Græcis litteris addiderunt; ῥίζαγραν *Morg.*

p. 445. l. 14. Ἀντιάδες autem a Græcis appellantur, *Græci dicunt* Ἀντιάδας (*vel* παρίσθμια, *ut eſt apud Pollucem lib.* 2. *c.* 4. *ſect.* 201.) *faucium tumores poſt hypoglottida utrinque prominentes, ab* ἀντιάζω, adverſus ſum, *quod hic morbus rebus glutiendis adverſetur, vel ut docent*

Grammatici, ἀπὸ τοῦ φαίνεσθαι ἀντίας ἀλλήλαις κατὰ τὴν διάνοιξιν τοῦ στόματος, quod appareant invicem oppoſitæ aperto ore. *Baſilii Fabri Theſaurus recepit hanc vocem inter latinas, fortaſſe quod in Florentina Celſi Editione 1478. latinis litteris ſcripta ſit. Verum Typographus ille Græcis typis carebat, ideoque non hanc ſolum, ſed omnes Græcas voces latinis formis expreſſit. Affertur etiam in eo lexico lex. 14. tit. 1. lib. 21. Digeſt. Sed ibi quoque optimæ Editiones; imo omnes, quas ego vidi, habent* ἀντιάδες *per Græcas litteras. Morg. Ep.* III.

p. 452. l. 15. Jam tum eodem in libro, capite autem 16. Nota Celſum docuiſſe, tum craſſius inteſtinum perforatum *interdum glutinari* tum *ſi anguſtius vulnus* abdominis *eſt*, *quam ut* prolapſa *inteſtina commode refundantur*, *incidendum eſſe*, *donec ſatis pateat*: quod quidem monitum præ cæteris inculcavit hac ætate nimium lentis ac meticuloſis Chirurgis Experientiſſimus Vir Abr. Cyprianus. Epiſt. ad Millington. *Morg.*

p. 455. l. 34. Quæ ἐλυτροειδὴς] Nicolaus Loënſis cum quibuſdam codicibus ἐρυθροειδὴς legendum eſſe putat, Miſcellan. l. 9. c. 7.

p. 457. l. 14. Hic vero ſcribendum: *tactu læve*, ipſe per ſe Auctor indicat, qui paulo ſupra inter ſigna, quibus nos docuit Epiplocelen ab Enterocele diſtinguere, *tactu vero*, inquit, *tumor inæqualis eſt*. *Morg.*

p. 460. l. 30. Omnes ii libri pariter habent: *eum*, vix Conſtantino, ſed in ora, ſcribente: *eam*, aut *id*, quam videlicet poſteriorem voculam, aut aliam nullam in vetuſtiorum librorum aliquo me invenire poſſe, ſperaveram. *Morg.*

p. 473. l. 6. *Infibulare quoque adoleſcentulos*] Fibula hæc ſimile aliquid habet iis, quæ vocamus *Cadenats*. Mira ſunt, quæ ſuper his narrantur de Monachis Turcarum. *Caſaub.*

p. 474. l. 26. In his, verbis ne Conſtantinus quidem id exhibuit, quod quærebamus. Nam quod in margine ad vocem *ea* adnotavit; *urina*, *vel ſubaudi*,

nimis

nimis id longe petitum videtur, cum vox *urina* non ita prope poſita ſit; neque præterea urina extenuat hærentem calculum, ſed auget; vel ſi extenuat, cur igitur extenuatus ſic inhæreſcit? Ego vero pro *qui* ſperabam vel *quia*, (quod in MS. Cod. deinde Morg. ſe deprehendiſſe dicit in Ep. II.) vel *quâ* in libro aliquo poſſe inveniri, ut Celſus hoc diceret: quia; vel qua parte ſubinde urethra extenuatur, propterea; vel ea in parte calculus inhæreſcit. Videndumque eſſe, cenſebam, num forte huc pertineret quod Aretæus (De Sign. Diut Morb. Lib. 2. Cap. 3.) vidiſſe ſe, dicit; poſtquam enim ſcripſit: *Secundæ porro calamitas eſt, cum per colem calculus tranſmittitur. Nam ſi amplior ſit quam urinæ iter (Græci urethram vocant) capere poſſit; in eo multum temporis hæſitat*, &c.; tum hæc ſubjicit: *Ægerrime autem tortuoſi calculi exeunt: quoſdam enim & hamatos vidi, in meatibuſque adnatas quaſdam durities.* Sed & ſecundum naturam ſolere urethram contrahi in ipſo primo, ſive exteriore ſuo orificio, in ipſis etiam, fœminis obſervavimus Adverſ. Anat. IV. Anim. 24. *Morg.*

p. 474 l. 32. Jam tum Lib. 7. Cap. 26. Nota id in Urethræ inciſione præcepiſſe, quod & alibi, velut in Jugularium venarum Sectione, aliquando haud inutile eſſe poſſe, animadverto: ſcilicet primum cutem *quam plurimum attrahendam*, deinde urethra inciſa, & hærente in ea calculo exempto, *tum cutem remittendam; ſic enim fieri, ut inciſum colem integra pars cutis contegat, & urina naturaliter profluat. Morg.*

p. 477. l. 27. *Plaga lunata*] Videſis Th. Bartholinum de Unicornu cap. XXIII. pag. 194.

p. 477. l. 32. *Plaga facienda eſt, qua cervix aperiatur; donec urinæ iter pateat ſic, ut plaga paulo major, quam calculus ſit;* continuo hæc ſubdit: *Nam qui metu fiſtulæ (quam illo loco ῥοϱυάδα Græci vocant) parum patefaciunt &c. Morg.*

p. 478. 12. Non me præterit, Almeloveenium, quam-

quamvis omnibus quos vidi, libris, atque adeo ipſius etiam Lindenii, repugnantibus, qui nempe conſtantiſſime habent: *cum vero patefecta eſt*; ſcribere eo in loco maluiſſe: *cum via perfecta eſt*; tamen & ipſe, idem locutionis genus in eadem re ante paucos verſus in Celſo ſervavit. *Morg.*

p. 480. l. 6. Haud equidem diffiteor, hunc locum in aliis omnibus, quos conſului, libris, manifeſto eſſe vitiatum; ſic enim in cunctis legitur: *Quocunque autem modo Cervix ea parte facta eſt*; Attamen cum proxime ſcriptum fuerit, non qua parte, ſed quo & ferro, & modo Cervix veſicæ ſit aperienda, ſemper ego, potius in *ea parte*, quam in *facta* ſubeſſe vitium exiſtimavi, & hac propterea ratione eſſe tollendum: *Quocunque autem modo cervix patefacta eſt*; præſertim cum ſupra Auctor, de ejuſdem cervicis ſectione, ad hunc ipſum modum locutus ſit: *Cum vero patefacta eſt* (hoc eſt cervix; hæc enim proxime antecedunt: *rupta cervice, quam habuiſſet inciſa*) *in conſpectum calculus venit.* *Morg.*

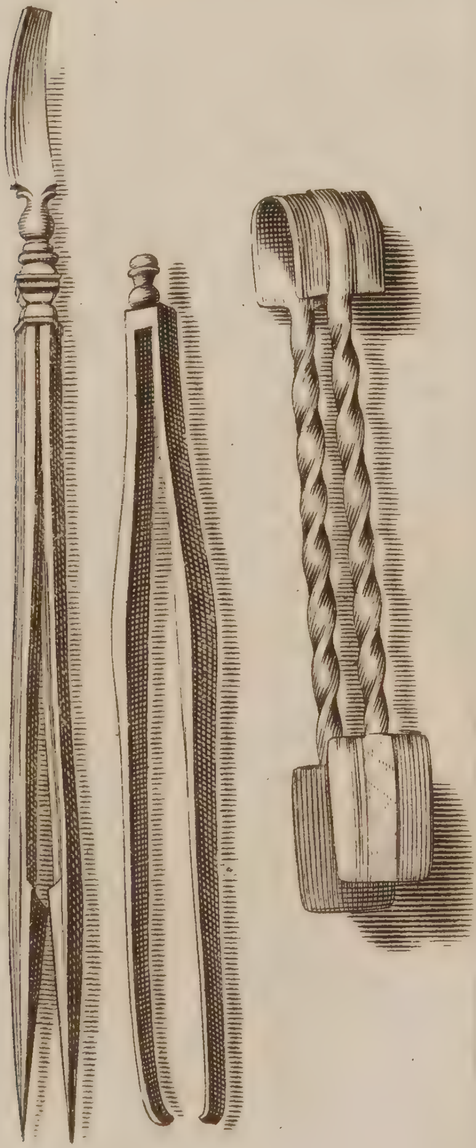
p. 481. l. 23. Almelovenii, ac Lindenii exemplaria, omnino abjecta (quam bene alii viderint) illa voce: *primo*, hæc exhibent: *&, ſi in urinæ itinere, quod eſt anguſtius, inhæret*

p. 483. l. 3. *Hapſus lanæ*] Hapſus lanæ videtur eſſe τῶ ἅπαξ εἰρημένων. *Caſaub.*

p. 483. l. 3. *Hapſus lanæ mollis*] *Hapſus* eſt lanæ particula molliter in globulum formata. *Floccum* dicit *Plin.* 30. 15. reperitur præterea hæc vox etiam apud *Caprum de verbis dubiis*, & in *Gloſſario Iſidori*, ubi tamen *hapſum* ἀντὶ τῶ *hapſus* ſcribendum eſſe docetur, ipſaque vox per *vellus lanæ* explicatur. *Caſaub.*

p. 483. l. 3. *Hapſus lanæ mollis*] Hapſus non eſt πίλημα (lanas coactas Latini dicunt & coactilia) inepte enim dixiſſet hapſum lanæ mollis. quod coactum molle non eſt, ſed durum. Eſt vero hapſus (παρὰ τὸ

ἅπτω-

ἄπτομεν ἅψομεν) quantum lanæ uno runcinarum contactu & factu carminatores diſcriminarunt. Vulgo vocant *paumées* à palma. Ergo lanæ δράκα & quantum vola capere poſſit per hapſum intelligo. uſus eſt etiam ea voce lib. IV. Cap. VI. *Conſt.*

p. 486. l. 6. Idemque humor clyſtere intus adigetur. *Hic & Auctor Theſauri linguæ latinæ, & Petrus Danetius cum legiſſent* adjicietur, *quemadmodum ſane habent quinque Editiones meæ, retulere inter latinas conſtructiones* Adjicere intus: *qui quidem modus indiget certiore auctoritate. Fortaſſe confirmari poteſt ex Columell. de Arbor. c.* 24. Truncum findito, & in fiſſuram cuneum pineæ tedæ adjicito. *Verum eam eandem ſententiam iiſdem pene verbis expreſſam repetat Columella l.* 5. *c.* 10. *moneo, Aldinos & Gryphianos Codices in hoc ſecundo loco habere adigito; quod placuit & Commelino. Attamen in Veneta principe* 1472. *utrobique legitur* adjicito. In Juntæ, Cæſarii, & Pantini Editionibus, eſt, *adjicietur.* Idemque eſt in ea quam procuravit Ronſſeus, qui tamen in margine appoſuit, *injicietur.* Hoc ante ipſum fecerat Conſtantinus, qui edidit, *adjiciatur.* *Epiſt.* III. *Morg.*

p. 488. l. 27. *Quod earum naturalia*, &c.] Ἀτρήτους vocari quos Latini *imperforatos* dicunt, unicuique notum eſt; at ampliſſimus Gisb. Cuperus in Harpocrate pag. 28, 29. noviſſimæ editionis, *Harpocratianos*, ejuſmodi homines vocatos fuiſſe eleganter ex Ptolomæo demonſtrat, quem locum etiam interpretatur Rutgerſius Variar. Lection. lib. III. c. XVIII. quo quid *concreti*, *conſertum virginal*, *obſignata natura*, ſint, exponit. de Atretis & imperforatis conſule Schenkium Obſervation. l. IV. pag. 529. & ſeqq. ubi varia exempla recenſentur; Patinum Epiſtol. Gallicar. n. 60. edit. tertiæ.

p. 489. l. 7. *Vel vulſella*] *Vulſella* quæ & *volſella* dicitur, inſtrumentum fuit veteribus uſitatiſſimum, quo modo partes tenebant aut emplaſtra, & oſſicula ex vulneribus extrahebant, ſed virgines quin & viri molliores

liores illius ope pilos, tam è barba quam ſupercilio evellebant; unde *acum obliquam* apud Juvenal. Sat. II. vs. 94. voſſellam interpretatur Ptolom. Flavius Conjectaneor. c. 67. vide Mercerum ad Tertullian. de Pallio pag. 768. Græcis vocatur in Philoxeni Gloſſario Τριχολαβίδιον, μαστιγνεῖον. harum varias figuras in tyronum gratiam adpingi curavimus.

p. 491. l. 3. *Demitti debet uncus*] Mortui fœtus extractionem, uti & inſtrumenta, quibus veteres medici uſi ſunt, deſcribit Tertullianus; cujus verba libro de anima cap. xxv. hæc ſunt. *At quin & in ipſo adhuc utero infans trucidatur, neceſſaria crudelitate, quum in exitu obliquatus denegat partum, matricida, ni moriturus. Itaque & inter arma medicorum & organum eſt, quo prius pateſcere ſecreta coguntur, tortili temperamento, cum annulo cultrato, quo intus membra cæduntur anxio arbitrio, cum hebete unco, quo totum facinus extrahitur violento puerperio. Eſt etiam æneum ſpiculum, quo jugulatio ipſa dirigatur, cæco latrocinio, ἐμβρυοσφάκτην, appellant, de infanticidii officio utique viventis infantis peremptorium.*

p. 501. l. 7. Etſi in nullo eorum, quæ ad hoc tempus vidi, exemplarium aliam, quam hanc ipſam inveni ſcripturam; non poſſum tamen non credere, Celſum potius ita ſcripſiſſe: *Alter proceſſus latior, vertice ipſo tenuatur.* Si enim res id pateretur, ut ſcribere potuiſſet: *Alter proceſſus intra latior, extra tenuatur*; nihil immutandum eſſe, cenſerem; nunc igitur cum & res ipſa, & quod non obſcure opoſitum eſt: *vertice ipſo tenuatur*, requirant, ut illud ante poſuerit: *infra latior*; non video cur unius litterulæ mutatione ut vitiari hic locus à Librariis, ita à nobis reſtitui non poſſit. *Morg.*

p. 503. l. 24. *Scoptula operta*] Lego: *lata ſcapularum oſſa* 526, 6. 542, 35. 548, 22. Vid. p. 506, 23 & 171, 5. ubi diſerte dicit ὠμοπλάτας Græcorum Latine dici *oſſa ſcapularum*: quare iſta lectio proculdubio mendoſa eſt, cum nunquam alibi hæc vox reperiatur. *Caſaub.*

p. 504.

p. 504. l. 22. *Verticillati ſcapularum oſſi inſeritur, ac majore parte extra id ſitum nervis diligatur.*] Manutii autem in utraque editione ad hunc modum propoſuerant:--- *Verticillatis ſcapularum oſſibus parvo exceſſu inſeritur: ac majore parte ex tranſitu nervis deligatur.* Cum his Conſtantinus fecit; quamquam in margine adnotavit: *parvo exceſſu* deeſſe in antiquo codice; aliosque legere *inceſſu.* Et Joannes quidem Cæſarius, atque ante hunc Lucas Ant. Junta duas illas voces omiſerant, cætera, ut Manutii, edentes; niſi quod pro *verticillatis* poſuerant, *verticulatis.* Qua in re Socios babuerunt Gul. Pantinum, Henr. Stephanum, Bald. Ronſſeum, qui tamen *parvo exceſſu* non omiſerunt; etſi Ronſſeus in libri ora, eſſe qui ommitterent, & qui non *verticulatis*, ſed *verticillatis* ſcriberent, indicavit. *Ronſſei ſcripturam* ſecutus eſt Pawius, qui in commentario ad hunc locum ſuo vocare Celſum, ait, *ſcapularum oſſa verticulata, aut quia cervicibus prædita: aut a verticillis exſtantium coracoidis & ſpinoſi proceſſuum*; verum enim vero, quænam in his proceſſibus partes ſint, quas *verticilla* vocemus, non docuit. Hanc ego tantam in eodem loco deſcribendo varietatem cum attenderem; pro ea, qua ſolet, peritia prudentiaque facere exiſtimavi V. Cl. Jacobum Faccioïatum, cum ſe vehementer dubitare, mihi oſtenderet, eſſetne inter latinas voces facile recipienda *verticillatus*, quam nimirum, qui Lexicis inſeruere, hoc uno Celſi loco incertiſſimæ procudubio ſcripturæ niterentur. Cum vero idem miraretur, cur Almeloveenius *verticillati ſcapularum oſſi* non *verticillato*, aut *verticillatis ſcapularum oſſibus*; edidiſſet, ac præterea ex me quæreret, an potius *vertebratis* (quæ Pliniana vox eſt libro 11. cap. 37.) *ſcapularum oſſibus* hic legendum eſſe, cenſerem; memini me in ea, quæ paulo ſuperius (pag. 503. lin. 23.) de ſcapularum oſſibus ſcripta ſunt à Celſo; hunc enim

enim in manibus habebamus; continuo oculos conjeciſſe, & Viro Doctiſſimo reſpondiſſe, mihi vero omnino videri, *vertici lati ſcapularum oſſis eſſe* legendum. Hæc enim illis de oſſibus tradiderat Celſus: *a cervice duo lata oſſa utrinque ad ſcapulas tendunt: noſtri ſcutula operta; ὠμοπλάτας Græci nominant. Ea in ſummis verticibus ſinuata, ab his triangula, paulatimque lateſcentia ad ſpinam tendunt:* Ex quibus licet intelligi eam horum oſſium partem, quam Anatomici ſolent *ſcapulæ cervicem* vocitare, Corn. Celſum nomine *Verticis* appellaviſſe, ſive quod eam *ſummam* eſſe illo in oſſe, crediderit; ſive quod ut in *triangulo* oſſe oppoſitam baſi, velut locum ſpectaverit, in quo humeri caput vertitur, qua videlicet ratione Polorum uterque (quos alii pariter cardines vocant ab eorum ſimilitudine, circa quos valvæ convertuntur) a Virgilio 1. Georgic. *vertex* eſt dictus. Cum igitur ſcapulæ, ſive ut Celſus loqui mavult & in hoc capite (pag. 504. lin. 3. ac l. 11.) & ad finem tum ſeptimi (p. 526. l. 6. tum octavi (p. 528. l. 6.) & ſub initium tum undecimi (p. 542. l. 33.) tum quintidecimi (p. 548. l. 22.) *lati ſcapularum oſſis* ſinuatam cervicem paulo ante appellaverit *verticem*, quid veri eſſe ſimilius poſſit, quam ut porro traditurus; cui parti ejuſdem oſſis, humeri caput inſeratur, ad hunc modum ſcripſerit: *vertici lati ſcapularum oſſis inſeritur*; præſertim cum in eo Librarii, dictata verba excipientes, perſæpe labi conſueverint, ut ex duabus vocibus unam facerent, & primam conſequentis vocis litteram ad præcedentis etiam poſtremam addentes, duplicarent, unde facillime nova hæc vox *verticillatis* effingi potuit. Nunc quam in codice ſcripturam offenderim, tibi fideliter deſcribam: *parvo exceſſu vertici latis ſcapularum oſſibus inſeritur. Ac majore parte: & tranſitu nervis deligatur.* Illud quidem minime eſt diſſimulandum, in verſuum intercapedine auſum eſſe ali-

aliquem nonnulla addere, videlicet ſuper ultimam *vertici* litteram, litterulam S, & ſuper *&*, particulam alteram *ex*: quo de utroque additamento ſi forte quæris, quid ego ſuſpicer; ſic habeto. Primum mihi tum codicem, ac ſupra deſcriptas & Almeloveenii, & cæterorum lectiones, tum ipſam anatomen reſpicienti veri ſimillimum videri, ita a Celſo ſcriptum fuiſſe: *Vertici lati ſcapularum oſſis parvo exceſſu inſeritur, ac majore parte extra ſitum nervis deligatur*; neque enim ſumma pars humeri ita in ſcapulæ cervicem, ut ſumma pars femoris in oſſis innominati acetabulum conditur; ſed *parvo* tantum *exceſſu*, id eſt ejus capitis, quod ab interiore latere extuberat, portione immiſſa, *majore parte extra ſita eſt*, quam etiam ob rem *nervis*, id eſt ligamentis atque tendinibus, ne facile excidat, *deligatur*. Cum ergo Librarii voces illas *extra ſitum* deſcribendo, ita vitiaſſent, ut alii *& tranſitu*, ut ſcriptor Codicis, alii *ex tranſitu*, ut plerique, quibuſcum facere Codicis Emendator maluit, ſcriptum reliquerint: nonnulli denique, in quibus Lindenius & Almeloveenius, integro ea in parte exemplari uſi, priores voces reſtituerunt, niſi quod perſpicuitatis addendæ cauſa, minus, ut puto, neceſſariam voculam *id* interiecere. Verba autem illa, *parvo exceſſu*, etſi ad rem fideliter tradendam, neceſſaria ſunt, iiſque perbelle reſpondent, quæ ſequuntur, *majore ex parte*; cum tamen aliquo in Codice, ut ſupra diximus, omiſſa eſſent, minus mirandum eſt, quod in hoc invenerim alium in locum tranſpoſita: unde Emendatori occaſio data eſt exiſtimandi, ea cum inſequenti voce *vertici* eſſe conjungenda, quam propterea in *verticis* mutare maluit, haud animadvertens, unde factum eſſet, ut pro *lati* ſcriptum eſſet *latis*, & ne vox hæc minime cohæreret cum voce *oſſis*, hanc in *oſſibus* eſſe mutatam; cum tamen non modo alii Codices,

dices, quibus auctoribus Lindenius, & Almeloveenius ediderunt, *Verticillati Scapularum oſſi:* aliquanto meliorem in parte indicare poſſent ſcripturam; ſed ipſe etiam Celſus, cum videlicet non de utroque ſed de alterutro oſſe humeri hic loquatur, inſitum ſcribere non *latis oſſibus*, ſed *lato oſſi*, vel; quod eodem recidit vertici *lati* ſcapularum *oſſis*, debuerit. *Morg. Ep. II.*

Sic vero hunc inveni ſcriptum: *parvo exceſſu locum vertici latis ſcapularum oſſibus inſeritur: ac majore parte ex tranſitu nervis deligatur.* Non eſt meæ fidei quidquam, diſſimulare: quin etiam Perhumanum ac Eruditum Virum ampliſſimæ eorum Clericorum Bibliothecæ Præfectum, qui mihi hæc omnia inſpicienti deſcribentique officioſiſſime aderat, rogavi, ut id recognoſcere mecum vellet, quod protinus ſubjiciam. Scilicet inter *Vertice* & *Latis* ſubobſcurum quoddam (qualia in eo exemplari alibi quoque deprehenduntur,) veteris lituræ veſtigium eſt, quaſi litterula fuiſſet eraſa; eo tamen illud in loco eſt, ut litera *l* fuiſſe omnino non poſſit, ſed brevior quædam inſtar litteræ *ſ*, ut mihi *verticis* in hoc etiam codice ſcriptum facile fuiſſe; *verticillatis* certe non fuiſſe videatur. *Morg. in Ep. III.*

p. 505. l. 5. *Primo vero duo, radii & brachii, &c.*] Non ſine vitio eſſe iis omnibus apparebit, qui paulo ante, (p. 504. l. 20.) hæc ſcripta eſſe, animadverterint: *quæ res ſedem brachio præſtat: quod conſtat ex oſſibus duobus*, iis nimirum, quæ illico nominat, ut in eo quoque, de quo ſermo eſt, loco, ac deſcribit Celſus, *radio* videlicet, ac *cubito*; ut manifeſtum ſit, cum brachium ipſum conſtet ex radio, non oportuiſſe ſcribere: *Duo radii & brachii, oſſa*; ſed vel ſatis fuiſſe: *Duo brachii oſſa.* Verum enim à Celſo reapſe ſcriptum ſit, haud ſatis liquet ex ſcriptura, in

in aliis omnibus, quæ adhuc vidimus, exemplaribus; in hunc unum modum depravata: *Duobus radiis brachii oſſa. Morg.*

p 515 l. 1. *Hippocrates memoriæ tradidit*] Locus eſt *L V. Epidem.* Sed eum librum non eſſe genuinum Hippocratis fœtum exiſtimant eruditi *Caſaub.*

p. 515. l. 5. *Levia ingenia, quia nihil habent, nihil ſibi detrahunt*] Vid. *Plutarchus* lib. πῶς ἄν τις αἴσθοιτο ἑαυτοῦ προκόπτοντος ἐπ' ἀρετῇ. & *Quintil. Inſt. Orat. L. M. C. III. Caſaub.*

p. 520. l. 3. Collocanduſque is loco intepido. *Si ita legendum eſſet, novam vocem* intepidus *in latinis numerare oporteret, & quidem numeratur in Theſauro Fabri 1717. At Gryphii, & Stephani Editio præpoſitionem* in *ſeparat a* tepido. *Et ſane non video quomodo qui calvariæ fractura laborat, collocandus ſit in loco non tepido, cum tepor fracturis omnibus, maxime vero iis, quæ caput lædunt, ſaluberrimus ſit. Qua de re legendus hic noſter hoc eodem libro cap. 10. ſect. 7. & Hippocrates aphor. 17. & 18 ſect. 5. Non eſt igitur tanta vis inſerenda ſimul Medicinæ, ſimul latinæ linguæ, ſed reponendum cum Gryphio,* collocanduſque is loco in tepido; *vel cum Stephano,* collocanduſque is in loco tepido. *Morg. Ep.* 11.

p. 522. l. 21. Non *exercitatæ*, ſed *excitatæ nares*, ipſe Celſus indicat, (quod & ex MS. in Morg. Ep. 11. confirmatur) eſſe legendum, ut qui non modo alibi, atque adeo etiam paulo infra (523. 20.) eodem verbo eadem ſignificatione eſt uſus, ſed & paulo ſupra de fracta naſi cartilagine in ſuam ſedem reponenda verba faciens, *quicquid*, inquit, *è cartilagine concedit* (libentius legerem: *concidit*, cum cæteri, quos conſului, libri conſtanter habeant: *Quicquid in Cartilaginem incidit*) *excitandum leniter eſt, aut ſubjecto ſpecillo, aut duobus digitis utrinque compreſſis:* Mox (p. 522. l. 1.) quæ in nares injicienda ſint, docet, quæ deſidere cartilaginem, non ſinant; item quæ extrinſecus habena circum-

cundanda ſit, quæ nares ſic excitatas, contineat; poſt quæ videlicet ea continuo ſubjicit, de quibus loquimur, verba. Sed & in cunctis, quos ad hoc tempus inſpeximus, libris, non *exercitatæ*, ſed *excitatæ nares* ſcriptum eſt. *Morg.*

p. 526. l. 2. *Intra quod quæque oſſa conſervent.*] Verbum *conferveo*, quod alioqui latinum eſt, & uſurpatur a Palladio de re ruſt. Lib. 1. tit. 35. apud Celſum tamen non ita bene habitat, ut oppugnatoribus careat. Hic enim quinque Editiones meæ habent *conſeruntur*. Rurſus repetitur eodem libro c. 10. ſect. 1. *Quo os quodque conſervet.* Et ſect. 7. *Inter ſe oſſa conſervere.* Sed hoc ſecundo loco alii legunt *cohærere*, alii *coaleſcere*, ut ipſe quoque Almeloveenius monet; in priore autem reliquæ Editiones meæ habent *conſervet*, non ſine aliqua ceterorum verborum varietate. Ego quidem malo *confervet*, idque omnino retineo. *Morg. Ep.* III.

p. 532. l. 15. Duo fuere non omittenda, alterum, plerorumque libros non habere: *cum mitiſſime agitur*, ſed *ut diutiſſime alatur*, Manutiorum: *ut mitiſſime alatur*, Conſtantini ſcriptum calamo: *agatur*; ut proclive ſit ſuſpicari, ſcripſiſſe Celſum: *ut mitiſſime agatur*; alterum, in iiſdem omnibus, imo ipſius quoque Lindenii Libro non *diſtentionem* nervorum legi, ſed *diſtentio. Morg.*

p. 533. l. 24. *Alienatur*] Ita infra p 539, 7 *quanto facilius & alienari & occupari cancro vulnus poteſt.* Caſaub.

p. 537. l. 29. *Fortunæ*] Galli dicunt *à cette accident.* *τῇ τύχῃ. Caſaub.*

p. 542. l. 11. *Nonnunquam*] F. *non unquam.* Vide cap. 13. *Caſaub.*

p. 545. p. 33 *Scorteo pulvino*] Pulvinum ſcorteum vocat Criticus *προσκεφάλαιον σκύτινον ἢ δερμάτινον, id eſt,* coriaceum. *Conſtant.*

INDEX CAPITUM

CELSI MEDICINÆ.

LIBER I.

PRÆFATIO.

CAP. Pag.

I. *Quemadmodum ſanos agere conveniat.* 20

II. *Quæ imbecillis ſervanda ſint.* 21

III. *Obſervationes quædam, prout res novæ incidunt & corporum genera, & ſexus, & ætates, & tempora anni ſunt.* 24

IV. *De his quibus caput infirmum eſt.* 34

V. *De his, qui lippitudine, gravedine deſtillatione tonſilliſque laborant.* 36

VI. *Ad ſolutam alvum remedia.* ibid.

VII. *Remedia ad coli dolorem.* 37

VIII. *Quæ agenda ſunt ſtomacho laborantibus.* 38

IX. *Quid obſervandum ſit dolore nervorum laborantibus.* 39

X. *Obſervatio in peſtilentia.* 40

LIBER SECUNDUS.

PRÆFATIO. 41

I. *Quæ anni tempora, quæ tempeſtatum genera, quæ partes ætatis, qualia corpora, vel tuta, vel morbis opportuna ſunt, & quod valetudinis genus in quoque timeri poſſet.* 42

II. *De Signis adverſæ valetudinis futuræ.* 47

III.

III. *Quæ bona in ægrotantibus ſigna ſint.* 49
IV. *Mala ſigna ægrotantium.* 50
V *De Signis longæ valetudinis.* 53
VI. *De Indiciis mortis.* ibid.
VII. *De Notis quas aliquis in ſingulis morborum generibus habere poſſit.* 58
VIII. *Quæ notæ in quoque morbi genere vel ſpem vel pericula oſtendant.* 66
IX. *De Morborum curationibus.* 76
X. *De ſanguinis detractione per venas.* 77
XI. - - - *Cucurbitulas.* 82
XII. *De Dejectione.* 84
XIII. *De Vomitu.* 87
XIV. *De frictione.* ibid.
XV. *De geſtatione.* 90
XVI. *De abſtinentia.* 92
XVII. *De ſudore.* 93
XVIII. *Qui cibi potioneſque, aut valentis aut mediæ aut imbecillæ materiæ ſint.* 96
XIX. *Quæ natura ac proprietas cujuſque rei ſit, qua veſcimur.* 100
XX. *De his, quæ boni ſucci ſunt.* 101
XXI. - - - - *mali* - - ibid.
XXII. *Quæ res lenes, quæve acres ſint.* 102
XXIII. *De his, quæ craſſiorem, quæve tenuiorem pituitam faciunt.* 103
XXIV. *De his, quæ ſtomacho idonea ſint.* ibid.
XXV. *Quæ res alienæ ſtomacho ſunt.* 104
XXVI. *De his, quæ inflant* ibid.
XXVII. *De his, quæ calefaciunt, aut refrigerant* 105
XXVIII. *De his, quæ intus facile corrumpuntur.* ibid.
XXIX. *De his, quæ alvum movent.* 106
XXX. *De his quæ alvum adſtringunt.* 107
XXXI. *De his quæ urinam movent.* 108
XXXII. *De his quæ ad ſomnum apta ſunt.* ibid.
XXXIII. *De his quæ materiam evocant.* ibid.

LIBER TERTIUS.

I. *De Morbor. generibus.* 111

II. *Quomodo morbi cognoſcuntur, & an increſcant, an minuantur, & qua ratione ab initio, qui languere incipit, curari debeat.* 113

III. *De Febrium generibus.* 115

IV. *De Curationum diverſis generibus.* 117

V. *De Febrium ſpeciebus, & ſingularum curationibus: & primo, quando cibus febricitantibus dandus ſit.* 123

VI. *Quando potiones febricitantibus dari expediat.* 127

VII. *Quomodo peſtilentes febres curari debeant.* 133

VIII. *Curatio ſemitertianæ febris quæ ἡμιτριταῖος dicitur.* 136

IX. *Curatio lentarum febrium.* ibid.

X. *Remedia in febribus ad capitis dolorem, & præcordiorum inflammationem, & ariditatem, & ſcabritiem linguæ.* 138

XI. *Remedia contra frigus, quod febrem præcedit.* 140

XII. *Curatio horroris in febribus.* 141

XIII. ——— *quotidianæ febris.* 143

XIV. ——— *tertianæ febris.* ibid.

XV. ——— *quartanæ febris.* 144

XVI. ——— *duarum quartanarum.* 146

XVII. ——— *quotidianæ febris, quæ ex quartana facta ſit.* 147

XVIII. *De Tribus inſaniæ generibus: & primo de ejus curatione, quæ à Græcis φρενῖτις dicitur.* 148

XIX. *De Cardiacis.* 156

XX. *De Lethargicis.* 158

XXI. *De Hydropicis.* 160

XXII. *De Tabe, & ejus ſpeciebus.* 167

XXIII. *De Comitiali morbo.* 172

XXIV.

XXIV. *De Regio morbo.* 175
XXV. *De Elephantia.* 176
XXVI. *De Attonitis.* 177
XXVIII. *De Reſolutione nervorum.* 178

LIBER QUARTUS.

I. *De Humani corporis interioribus ſedibus.* 182
II. *De Curationibus morborum, qui naſcuntur à capite.* 186
III. *De Cervicis morbis.* 193
IV. *De Faucium morbis: & primum de Angina.* 196
V. *De Stomachi morbis.* 205
VI. *De Laterum doloribus.* 209
VII. *De Viſcerum morbis: & primo, de Pulmone* 211
VIII. *De Hepaticis.* 213
IX. *De Lienoſis.* 215
X. *De Renum morbis.* 216
XI. *De Inteſtinorum morbis: & primo de Cholera.* 217
XII. *De Cœliaco ventriculi morbo.* 220
XIII. *De Tenuioris inteſtini morbo.* 221
XIV. *De Morbo inteſtini plenioris* 223
XV. *De Torminibus.* 224
XVI. *De Levitate inteſtinorum.* 226
XVII. *De Lumbricis alvum occupantibus.* 227
XVIII. *De Teneſmo.* 228
XIX. *De Ventris fluxu.* 229
XX. *De Vulvæ morbo.* 232
XXI. *De Seminis nimia ex naturalibus profuſione.* 235
XXII *De Coxarum morbis.* *ibid.*
XXIII. *De Genuum dolore* 237
XXIV. *De Manuum & pedum articulorumque vitiis.* *ibid.*
XXV. *De Refectione convaleſcentium à morbo.* 240

LIBER QUINTUS.

PRÆFATIO. 241

I. *De Simplicibus facultatibus quarumcunque rerum, ex quibus medicamenta ſunt: & primo de his, quæ ſanguinem ſuppriмunt.* 242
II. *Quæ vulnus glutinent.* ibid.
III. *Quæ concoquant, & moveant pus.* 243
IV. *Quæ aperiant vulnera.* ibid.
V. *Quæ purgent.* ibid.
VI. *Quæ rodant.* 244
VII. *Quæ exedant corpus.* 245
VIII. *Quæ adurant.* ibid.
IX. *Quæ cruſtas ulceribus inducant.* 246
X. *Quæ cruſtas ulceribus reſolvant.* ibid.
XI. *Quæ diſcutiant ea, quæ in aliqua parte corporis coierunt.* ibid.
XII. *Quæ evocent, & educant.* 247
XIII. *Quæ exaſperata lævent.* ibid.
XIV. *Quæ carnem nutriant, & ulcus impleant.* ibid.
XV. *Quæ molliant.* ibid.
XVI. *Quæ cutem purgent.* 248
XVII. *De Miſturis ſimplicium rerum; & de ratione ponderum.* ibid.
XVIII. *De Malagmatis.* 250
XIX. *De Emplaſtris.* 260
XX. *De Paſtillis.* 268
XXI. *De Peſſis.* 270
XXII. *De Medicamentis, quibus aridis utimur.* 271
XXIII. *De Antidotis & quibus malis opitulentur.* 274
XXIV. *De Acopis.* 276
XXV. *De Catapotiis.* 278
XXVI. *De Quinque generibus noxarum corporis.* 282

XXVII. *De vulneribus, quæ per morſus inferuntur, eorumquæ curationibus.* 307
XXVIII. *De interioribus ulceribus, quæ, aliqua corporum parte corrupta, naſcuntur.* 315

LIBER SEXTUS.

I. *De Vitiis ſingularum corporis partium.* 342
II. *De Porrigine.* 343
III. *De Sycoſi.* 344
IV. *De Areis.* ibid.
V. *De Varis, & Lenticulis & Ephelide.* 345
VI. *De oculorum morbis: & primo de his qui lenibus medicamentis curantur* 346
VII. *De aurium morbis.* 370
VIII. *De Narium morbis.* 378
IX. *De Dentium dolore.* 380
X. *De Tonſillis.* 383
XI. *De oris ulceribus.* 385
XII. *De Linguæ ulceribus.* 387
XIII. *De Parulidibus & ulceribus gingivarum.* ibid.
XIV. *De Uvæ morbo.* 389
XV. *De Cancro oris.* 390
XVI. *De Parotidibus.* 391
XVII. *De Umbilico prominente.* 392
XVIII. *De Obſcœnarum partium vitiis.* ibid.
XIX. *De Digitorum ulceribus.* 403

LIBER SEPTIMUS.

PRÆFATIO. 405
I. *De Chirurgica, & que in ea claruerint, & qualis eſſe Chirurgus debeat, & quid hoc in libro deſcribatur.* 407
II. *De his: quæ per ſe intumeſcunt, quomodo incidenda, & curanda ſint.* ibid.
III. *De bones, maliſve ſignis Suppurationum.* 410
IV. *De Fiſtulis.* 412
V. *De Telis è corpore extrahendis.* 415

VI. *De Gangliis, & Meliceride, & Atheromate, & Steatomate, capitis tuberculis.* 419
VII. *De Oculorum vitiis, quæ ſcalpello & manu curantur.* 121
VIII. *De Aurium morbis, qui manu & ſcalpello curantur.*
IX. *Curta in auribus, labriſque ac naribus, quomodo ſarciri & curari poſſint.* 439
X. *De Polypo.* 441
XI. *De Ozana.* 442
XII. *De Oris vitiis, quæ manu & ferro curantur.* 443
XIII. *De Cervicis vitio.* 447
XIV. *De Umbilici vitiis.* 448
XV. *Quomodo Aqua hydropicis emittatur.* 451
XVI. *De Ventre ictu perforato & Inteſtinis vulneratis.* 452
XVII. *De Interiore membrana abdominis rupta.* 454
XVIII. *De Teſticulorum natura, & morbis.* 455
XIX. *De Teſticulorum curationibus communibus: & primo de inciſione & curatione Inguinis, vel Scroti.* 460
XX. *De Inteſtini in ſcrotum devoluti curatione.* 464
XXI. *De Omenti in ſcrotum prolapſi curatione.* 467
XXII. *De Ramicis curatione.* 468
XXIII. *De Carne, quæ inter tunicas teſticulorum concrevit, & de Nervo indurato.* 470
XXIV. *De Ramice inguinis.* 471
XXV. *Ad tegendum Glandem colis, ſi nuda eſt.* ibid.
XXVI. *De Urinæ reddendæ difficultate & curatione.* 473
XXVII. *De Cancro, qui exciſa viſica naſcitur.* 485
XXVIII. *Si Naturalia fœminarum non admittunt concubitum, quomodo curari conveniat.* 488
XXIX. *Qua ratione Partus emortuus ex utero excutiatur.* 489
XXX. *De Ani vitiis.* 493
XXXI. *De Varicibus.* 495
XXXII. *De Digitis cohærentibus, & curvatis.* 497
XXXIII. *De Gangræna.* ibid.

LI-

LIBER OCTAVUS.

CAP.
I. *De poſitu & figura Oſſium totius humani corporis.* 419
II. *Oſſa vitiata & corrupta quibus ſignis cognoſcantur, & qua ratione curentur.* 507
III. *Quomodo os excidatur; & de Modiolo, & Terebra, ferramentis ad id paratis.* 510
IV. *De Calvaria fracta.* 514
V. *De naſo fracto.* 521
VI. *De Auribus fractis.* 523
VII. *De Maxilla fracta, & quibuſdam ad omnia oſſa pertinentibus.* 524
VIII. *De Jugulo fracto.* 526
IX. *De Coſtis fractis.* 528
X. *De Humerorum, brachiorum, femorum, crurum, digitorum fractorum, vel evulſorum, communibus curationibus.* 531
XI. *De Oſſibus luxatis.* 542
XII. *De maxilla luxata.* 545
XIII. *De Capite luxato.* 546
XIV. *De Spina luxata.* 547
XV. *De Humero luxato.* 548
XVI. *De Cubito luxato.* 550
XVII. *De Manu luxata.* 551
XVIII. *De palma luxata.* 552
XIX. *De digitis luxatis.* ibid.
XX. *De Femore luxato.* 553
XXI. *De Genu luxato.* 555
XXII. *De Talo luxato.* 556
XXIII. *De Planta luxata.* ibid.
XXIV. *De digitis luxatis.* 557
XXV. *De his, quæ cum vulnere loco moventur.* ibid.

Finis Indicis in Celſi Medicinam.

INDEX
RERUM ET VERBORUM.

A.

Abdominis membrana interior rupta, ejuſque Cheirurgia. 454
Abortit mulier, ſi gravidæ fuerit alvus ſine modo fuſa. 61
Abſtinentia optima. 114
Abſtinentiæ duo genera. 92
Abſtinentia tempeſtiva juvat laborantem. ibid.
Abſtinentia nimia inutilis. 23
Abſceſſuum curatio. 326, 327
Abſceſſuum Cheirurgia. 408
Abſceſſus ſub lingua curatio. 446
Acceſſionem graviorem feb. nox levior ſequitur. 124
Acia. 292
Acopa. 276
Ἀκροχορδών. 334, 335
Ἀκροθύμιον. ibid.
Acria quænam. 120
Actio naturalis. 6
Acutus morbus quis III. *qui cognoſcatur.* 113
Adoleſcentia acutis morbis patet. 43
Adoleſcentium morbi. 47
Aſtringentia. 32, 36, 107
Aduſtionis remedia. 314, 315
Αἰγίλωπος *ſanatio.* 426
Æger de quo ſecurus erat medicus ſæpe moritur. 57
Ægri natura noſcenda eſt. 14, 27
Æſculapius quare in deorum numerum receptus eſt. 11
Æſtas juvenibus inimica. 406
Æſtas periculoſa eſt. 42
Æſtas ſicca ſi Aquilones habuit, & autumno imbres auſtrique ſunt, qui morbi ſubeunt. 455
Æſtate quo cibo utendum. 33
Ætas media tutiſſima. 43
Affectus mutant corpora. 111
Alarum abſceſſus raro ſecandi. 401
Alba lenia emplaſtra. 266
Alexandrinum emplaſtrum. 264
Alimentum maximum in pane. 97, 99
Ἀλίπαντα *emplaſtra.* 260
Ἀλωπεκία. 344
Ἄλφος. 341
Alumen Melium. 403
Alvus mala. 52
Alvus Peſtifera quæ. 56
Alvus fuſa mulieri gravidæ abortum cauſat. 61
Alvus nigra periculoſa. 76

Al-

Alvus juvenibus cita plerumque in ſenectute contrahitur. 33
Alvus fuſior in juvene melior. ibid.
Alvum quæ adſtringunt. 32, 36, 37, 107
Alvum moventia. 32, 106
Ambroſia, antidotum. 275
Ambulatio quibus convenit, quibus non. 298
Ammonius Alexandrinus. 406
Ammonius λιθοτόμος. 481
Ἀνασομοῦν. 243
Ἀνασόμωσις. 23
Ἀνασομωτικὰ *malagmata.* 257
Anatome neceſſaria. 20
Ἀγκύλαι. 257
Ἀγκυλοβλεφάρου *curatio.* 425
Andreas. 241, 252, 254, 554
Andron. 269, 395
Andronium medicamentum. 389
Angina. 196. *curatio. ibid.*
Anginâ ſubito finitâ ad pulmones malum tranſit. 64
Ani vitia. 399
Ani vitiorum Cheirurgia. 493
Ani fiſſis paſtillus. 269
Ani fiſtula. 414
Ἀνώδυνα. 278
Ἀνθηραὶ, *compoſitiones.* 385, 388, 389, 390, 395
Ἀντιάδες. 445
Antidotorum apparatus. 274
Ἄφθαι. 386
Apollonius Mus. 241
Apollonii duo. 406
Apollophanes. 252
Apoplexia. 177
Ἄπυρον *ſulphur.* 254
Aquæ conſideratio. 100
Aqua frigida prodeſt capiti. 35
Aqua frigida diſtillatione, gravedine, ſtomacho laborantibus prodeſt. 36, 39
Aqua frigida ſanguini ſupprimendo. 397
Aqua inter cutem ex acuto morbo orta, raro ad ſanitatem perducitur. 72
Aqua inter cutem ſequitur ſuppreſſion. hæmorrhoid. 26
Aqua minime terribilis. 68
Aquilo quos facit morbos. 44
Arabs medicus. 254
Ἀραχνοειδὴς *oculi tunica.* 432
Aranei ictus curatio. 311
Archagathus. 267
Arearum duo genera. 344
Curatio. 345
Aridæ medicamentorum miſturæ. 271
Ariſtogenes. 257
Ariſton. 258
Ars non ſtatim culpanda. 57
Ἀρσενικὸν *auripigmentum.* 243
Arteriæ 281
Arteriæ aſperæ ſitus. 182, 183
Arteria inciſa non coit. 81
Artes excitant artificis ingenium. 13

Arti-

Articulorum dolores. 237
Articulorum vulneratorum curatio. 297
Ad Articulos malagma. 257 258, 259
Aſclepiades. 143, 149, 150 152, 163, 175, 194 200, 204, 230, 241
Aſclepiades invenit frictionem & geſtationem. 87
Aſclepiades nihil præcepit quod ab Hippocrate non eſt comprehenſum. 88
Aſpidum morſus. 310
Ἆσθμα. 198
Athenion. 480
Ἀθερώματα. 420
Ἀτροφία. 167. *Curatio.* 168
Atrophia teſticulorum. 399
Attalum emplaſtrum. 262
Auditorii meatus compreſſionis curatio. 375
Auditus gravis curatio. ibid.
Aurium foramina & ſinus. 500
Auribus fractis medendi modus. 523
Aurium doloris curatio. 370 371
Aurium mali odoris curatio. 372
Aurium ulceris ſordidi curatio. 374
Aurium vermes. 375
Aurium ſonitus curatio. 376 377
Aurium morbi manum … *gentes.*
Auſter quos morbos indu…
Auſtri à prima hieme ad … *mum ver ſi continuarri*… *quos generent.*
Ἀυτόπυρον.
Autoribus antiquis ſua ar… *denda.*
Autumnus periculoſiſſimus …
Autumnus ſiccus Aquiloni… *perflatus quos morbos ind*… *cat.*
Auxilium quid agat.
Auxilium anceps melius quam nullum.
Auxilium vehemens ſuccurr… *vehementi malo.* 18…
Auxilium etiam morbis ad… *creſcentibus neceſſarium eſt* 88

B.

Balneum quando conveniat. 9…
Balneum ingreſſurus imbecillus homo quid vitare debeat. 9…
Balneum vulneri parum purgatæ res infeſtiſſima. 29…
Balneum obeſt gangrænæ. 30…
Barbarum emplaſtrum. 26…
Βασιλικὸν *emplaſtrum.* ibid.
Bacula valida. 554

Boë-

oëthus. 270
rachii oſſa. 504
rachii perfracti medicina. 531, 536
ϱογχοκήλη ejuſque Cheirurgia. 447
ϐωνοκήλη. 459. Curatio. 471

C.

KAχεξία. 167. Curatio. 169
ακόνθες. 317, 318
alceamenta humiliora talo luxato. 556
'alcis os. 507
alculoſi quî dignoſcantur. 61
alculorum diagnoſtica ſigna. 480
'alculi ex veſica ſectio. 475
ex urethra. 474
'alculi majoris in veſica fiſſio. 481
'alculorum in feminis curatio. ibid.
alculo expellendo paſtillus. 269
'alculo evulſo quæ facienda. 482
'alefacientia. 105, 110
alli curatio. 542
d Callum in articulis malagma. 259
'alor adjuvat quæ frigus infeſtat. 39
alor quid efficiat. 40, 44
'alvariæ oſſa & ſuturæ. 498
Calvariæ fractæ medela. 514
Cancer quî oriatur. 300. Ejus ſigna. ibid.
Cancri oris curatio. 390
Cancri in cole curatio. 396
Cancri exſecto è veſica calculo ſupervenientis ſigna & curatio. 485
Canini dentes. 501
Cantharidum aſſumptarum curatio. 313
Capillorum profluvium. 342
Caput luxatum immedicabile. 546
Capitis ſubitus dolor. 72
Capitis dolores ex vento quî finiantur. 70
Capitis doloris curatio. 188
Capitis dolor ex febre levatur. 138
Capitis dolores frictio levat. 89
Capitis tubercula. 420
Capiti fracto emplaſtrum. 261 263
Capiti prodeſt aqua frigida. 35, 36
Capite infirmo laboranti quid agendum. 34, 35
Carbunculi curatio. 315, 316
Carbunculi in cole nati curatio. 398
Καρκινώδη tubera. 255
Carcinoma ubi proveniat. 317 curatio. ibid.
Carcinomatis leniendis malagma. 256

Car-

Cardiacus morbus 156. *ejus curatio.* 157
Cariei oſſium curatio. 508
Caro corrupta in pus vertitur. 325
Carni putri continendæ. 272
Carni coercendæ emplaſtrum. 265
Carnem alentia. 247
Καρόται *nervi.* 502
Carni ſupercreſcenti exedendæ. 271, 273
Cartilagines in oſſium omnium extremis. 505
Cartilaginis narium fractæ curatio. 522. *aurium.* 523
Caſſius quî febrem ſanarit. 18
Caſſius. 223, 281
Cataplaſmata calefacientia, iis, quibus calculi è veſica exſecti. noxia. 483
Catapotiorum recenſio. 278
Cauſa veri quæ dicitur. 16
Cauſæ abditæ quæ. 4
Cauſæ evidentes quæ. 5
Κεφαλαία. 186. *Ejus cauſa & curatio.* 187
Κεφαλικά. 261
Ceraſtis ictus curatio. 311 312
Κερατοειδὴς *oculi tunica.* 432
Κερκίς. 504
Cerebri ejusve membranæ percuſſæ ſigna. 286
Κηρίον *ulcus.* 333. *Ejus duæ ſpecies. ibid. Curatio. ibid.*
Cervix inverſa mortem [illegible] *cat.*
Cervicis morbi.
Ceruſſæ epotæ curatio.
Χαλαζίων *curatio.*
Χάλκανθον.
Χιασμός. 489
Chiragra quibus indicatur
Chiragra quæ ſolvitur.
Chironium ulcus quale.
Cheirurgia vetuſtiſſima me[dicinæ] *cinæ pars.*
Cheirurgiæ præſtantia ac[...] *go.*
Cheirurgi officia.
Cherſydri ictus curatio.
Choacon emplaſtrum.
Χοινίκιον, *mediolus.*
Cholera. 217. *Curatio.*
Χόρδαψος.
Χοροειδὴς *oculi tunica.*
Chryſippus. 3, [...]
Cibi concoctio quî fiat.
Cibi varii non facilius coqu[un]*tur.*
Cibi unde debeat incipere.
Cibus humidus fatigatis [con]*venit.*
Cibus ægro quando dan[dus] 114. *Febricitanti.* [...] *ad.* 27. 131. *Humidus* [...]*tiſſimus.* 130. *Ex tenu*[iſſi]*ma materia.* [...]
Ciborum variæ proprieta[tes] [...]
Cicatrix quomodo indica[t] *vulneri.* 300, 3[...]

Cicutam ſi quis bibit, quomodo curari debeat. 313
Κιρσοκήλη. 458
Clavi oculorum. 431
Clavus in pedibus naſcitur. 335. *Curatio.* *ibid.*
Cleophantus. 143
Clyſteres quando conveniunt & quibus. 85, 86
Κοιλιακὸς *morbus.* 220. *Curatio.* *ibid.*
Cœlum peſſimum quod ægrum fecit. 43
Cogitatio infirmo capite laboranti tuta non eſt. 35
Κωλικὸς *morbus.* 35
Colicus dolor quibus ſedatur. 37
Κολικὸν *Caſſii.* 223, 224, 281
Colis inflammati tumor. 393 *Ulcera.* 394. *Cancer.* 396 *Phagedæna.* 397. *Carbunculus.* 398
Colliſum corpus quî tractetur. 294
Collyrium Achariſtum. 452 *In Ani fiſtulis.* 415. *Andreæ.* 359. *Aſclepias.* 362 Βασιλικόν. 365. *Cæſarianum.* 364. *Cænopite.* 362. *Cleonis.* 351. *Cythium.* 352. Διὰ κέρατος. 360. Διὰ κρόκου. 366 Διὰ λιβάνου. 357. *Euelpidis.* 352, 360, 361, 362 365. *Hermionis.* 362 *Hieracis.* 364. Μεμιγμένον. 360. *Nilei.* 355 *Philetis.* 357. *Philonis.* 351. *Phynon.* 361. *Pyxinum.* 562 *Rhinion* 365 *Smilion* 360. *Sphærion.* 361. *Tephrion* 352. *Theodoti.* *ibid* *Trygodes.* *ibid.*
Colubra tuto eſtur. 399
Comitialis morbus. 172. *Ejus medela.* 173. *ſeqq.*
Comitialis morbus quando ſolvitur. 68
Communia attendi voluit Themiſon eaque tria. 15, 17
Communia & propria obſervanda. 17, 18, 19
Concoctio quî fiat non ſciunt eruditi, ſed conjectura proſequuntur. 13
Concoctio tarda quî adjuvetur. 38
Concoctio omnibus vitiis occurrit. 39
Concubitus rarus corpus excitat, frequens ſolvit. 21 *Quis utilis.* *ibid.* *Quando convenit.* *ibid.*
Condita inutilia. 23
Condylomatis ani curatio. 400 494
Conſuetudini quod contrariatur noxium eſt. 27
Contentio poſt cibum inutilis. 36
Cor muſculoſum eſt. 183
Cordis percuſſi ſigna. 285

Corporis natura noſcenda. 27, 28
Corpus quænam calefaciant. 31
Corpus quænam refrigerent. ibid.
Corpus quænam humident, aut ſiccent. 31, 32
Corpus exedentia. 245. *Adurentia.* ibid.
Corpus quid impleat. 28
Corpus quid extenuet ibid.
Corpus quæ commode exerceant. 23
Corpus integrum quo denotetur. 22
Corpus quadratum optimum. 43
Corpus gracile infirmum. ibid.
Corpus obeſum hebes. ibid.
Corporis ſemper aliqua imbecilla pars eſt. 28
Corpora affectibus mutantur 11
Corvus, ferramentum ſcroto incidendo. 463
Coſtarum enumeratio. 503
Coſtarum fiſtulæ. 412
Coſtis fractis opitulandi ratio. 528
Coxarum os. 506
Coxarum dolor. 235. *Prognoſis.* 75. *Curatio.* 236
Crato. 394
Cratonis compoſitio ad aurium malum odorem. 373
Κρεμαστῆρες, *nervi.* 455
Creta figularis. 32
Crimen profeſſoris non eſt artis 57
Κριθῆς *curatio.* 422
Cruris oſſa. 506
Crurum fractorum ſanatio. 531, 537
Κρυσταλλοειδὴς *oculi humor.* 432
Cruditatem quænam indicent. 58
Cteſiphon. 258
Cubiti oſſa. 505
Cubiti fracti curatio. 537
Cubiti luxati cheirurgia. 550
Cucurbitulæ æneæ & corneæ. 82. *Earum uſus præcipuus.* 83. *In morbis longis & acutis.* ibid.
Curtorum in auribus, labiis, ac naribus cheirurgia. 439
Cutem purgantia. 284
Κυνικὸς σπασμός. 189
Ejus curatio. 190
Κορύζα. 191

D.

Δάρτος. 456
Dejectio quando conveniat. 31
Dejectio quæ bona. 68, 69
Dejectio periculoſa phthiſicis. 71
Dejectio quæ aliis. 73
Dejectio in omnibus morbis molita. 84

De-

Dejectio quibus medicamentis. 84
Dejectio infirmat hominem. ibid.
Dejectio lippienti prodeſt. 69
Dejectio ſupprimitur vomitu. ibid.
Dejectionem ſubitam quid indicet. 59
Delirium cui prodeſt. 69
Denarii pondus. 249
Dentium ordo. 501
Dentium doloris varia remedia. 381
Dentium vitiatorum cheirurgia. 443
Denti exeſo remedium. 382
Deſidia & luxuria adverſæ valetudinis cauſæ. 2
Deſperatus non curandus. 283
Deſtillatio. 190. *ejus curatio.* 191, 192
Deſtillationes qui vitentur. 36
Dexius. 259
Διάρθρωσις. 203
Διὰ δαφνίδων *emplaſtrum.* 263
Diæta hiemalis, verna, æſtiva, & autumnalis. 33, 34
Διάφραγμα. 183
Dies Critici. 21
Dies ſereni ſaluberrimi. 42
Digerentia malagmata. 253
Digitorum oſſa. 505
Digitorum ulcera. 403
Digitorum cohærentium & curvatorum curatio. 497
Digitorum fractorum curatio. 531, 537
Digitorum luxatorum cheirurgia. 552, 557
Diocles Caryſtius. 3, 175, 221, 418, 554
Diogenes. 265
Dionyſius. 402
Dipſadis ictus curatio. 311
Diſcutientia. 246
Diſtentio nervorum quando timenda. 62, 64
Diuretica conveniunt morſis a ſerpentibus. 310
Dolor deorſum tendens ſanabilior. 69
Dolorem qui non ſentiunt iis mens laborat. 62
ad Dolorem omnem malagma. 257, 258
Dolores quinam mortem indicent. 55
Doloribus leniendis catapotia. 278
Durities teſticulorum. 398
Δύσπνοια. 198
Δυσεντερία. 224. *Curatio.* ibid.

E.

Ebrius qui obmutuit, qui intereat & ſervetur. 55
Ἐκτρόπιον *curatio.* 430
Ἐλαιῶδες *pus.* 288, 289, 290
Ἐλαιῶδες *acopum.* 277
Ἐλεφαντίασις. 176

Elephantinum emplaſtrum. 266
Ἐλυτροειδὴς *tunica.* 455
Emollientia. 110
Empeirici quinam. 3
Empeirici quid ſtatuant. 8
Emplaſtrorum differentia. 249
Emplaſtrorum formulæ. 160
Emplaſtra, quæ calvariæ cauſa componuntur. 517
Emplaſtrum Barbarum. 260
Ἐμπροσθότονος. 193. *curatio.* 194
Ἔναιμα *Emplaſtrum.* 260
Ἐγκανθίδος *medicatio.* 425
Ἔγχειστα. 277
Ἐννεαφάρμακον. *emplaſtrum.* 272, 484
Ἐντεροκήλη. 456. *curatio.* 464
Ἔφηλις. 345. *ejus curatio.* 346
Epheſium emplaſtrum. 266
Ἐπινυκτὶς. 336
Epilepſia. 172
Ἐπιπλοκήλη. 456. *curatio.* 467
Epirotes Philippus, 161
Ἐπισπαστικὸν *malagma.* 250
Ἐπισπαστικὰ *emplaſtra.* 263
Eraſiſtratus. 204, 219, 222, 240, 241, 394
Ἕρπης. 319
Eruditi imbecilles. 21
Eryſipelas periculum adfert ſi circa cervicem aut caput conſtitit. 301. *quomodo curandum.* 302
Euelpiſtus Phlegetis F. 406
Evocantia & educentia. 247
Euthycleus. 257
Ἐξανθήματα. 336
Excitare caput, pro attollere. 517
Exercitatio cibum antecedere debet. 23
Exercitatio implet corpus. 28
Exercitationis finis ſudor aut laſſitudo. 23
Experientia plurimum ad medelam confert. 13
Experimenta ſunt neceſſaria. 5. *initia medicinæ.* 9
Experiri quomodo oporteat. 112
ad Extrahendam materiam malagma. 250
Exulceratio ſtomachi. 205
Exuſto in ſole quid agendum. 27

F.

Faber quidam machinamentorum ad extendendum femur luxatum repertor. 554
Faciei contuſæ malagma. 256
Fames. 24
Famen qui ferant facilius, qui difficulter. 19
Faſcia quæ & qualis requiratur. 294 *æſtate, hieme. ibid.*
Faſciæ ſex ad oſſa fracta. 533
Fatigatio animi inutilis poſt cibum. 36

Fati-

Fatigatis quid agendum. 25 26
Fatigatis inutilis frigida potio. 26
Fatigatis ex ambulatione quid agendum. 27
Faucium morbi. 196
Faucium exulceratio. 199
ad Favum malagma. 255
Febris quid ſecundum Eraſiſtratum. 16
Febrium genera. 115
Febrium quartanæ ſimpliciores ſunt. ibid.
---- *Tertianarum duo genera.* 116
Febrium quotidianarum varia genera. ibid.
Febris præſentis ſigna pulſus & calor. 129. *Alia.* 130
Febriculam inſtantem quid indicet. 59
Febris nulla inordinata. 117
Febris à cubito in poſteriora delapſo mota. 550
Febris ardens horrore ſanatur. 70, 71
Febris ſubito finita revertitur. 60
Febris acuta periculoſa. 52
Febres malæ. 51, 52
Febris quæ mala vulneri. 296
Febris peſtilentis curatio. 133 134
Febris ardentis. ibid.
Febris ſæpe prodeſt. 70
Febres longæ abſceſſus, & articulorum dolores indicant. 64
Feminarum naturalia clauſa quî aperiantur. 488, 489
Femoris luxati cheirurgia. 553
Femorum fractorum curatio. 531, 537
Feminum oſſa. 506
Fibulas adoleſcentibus applicandi ratio. 473
Firmus pro ſano. 21
Fiſtularum genera plura. 328. *Quomodo dignoſcuntur.* 329, 330. *Simplicium curatio.* 330. *calloſarum.* 331. *duplicium ſeu multiplicium.* 332
Fiſtularum cheirurgia. 412
Flatus excitantia. 104
Fœminarum calculi. 481
Fœtus imbecillitas quî cognoſcatur. 62
Fœtus ſanitas. ibid.
Fœtus mortui eductio. 489
Fomenta calida quæ ſint. 95
Fortuna non præſtat arte in morbo. 111
Fortunæ in ſanandis morbis potentia. 405
Fricatio convenit partibus longe à vulneribus diſſitis. 298
Fricationis utilitas. 194
Frictionem aliis auxiliis prætulit Aſclepiades. 87
Frictio corpus durat, mollit, minuit, implet. 88. *Lon-*

ga obeſt. 89. *Quando adhibenda.* 89. *ejus numerus præſcribi non poteſt.* 90
Frigus quid in febre. 116
Frigus quibus inimicum. 39 *Quid efficiat.* 39, 40
Frigoris in febribus curatio. 140
Frontis fractura cicatricem difficulter recipiens. 521
Fungi in ano vel vulva curatio. 403
Fungos inutiles ſi quis aſſumſerit. 314
Furunculus. 324. *ejus curatio.* 324, 325
Furoris ſigna. 63, 64

G.

GRæca litera γ ferramenti ad diducendam carnem comparati modulus. 417
Gallinaceus pullus diviſus imponitur morſui ſerpentium. 310
Γάγγλια, *eorumque cheirurgia.* 420
Γάγγραινα. 302. *In quibus partibus fit, & difficile ſanatur.* 301. *Ejus curatio.* 303. *corrupti corporis eſt.* 304
Gangrænæ ſectio. 497
Gargarizationes. 274
Genuini dentes. 501
Genu luxati cheirurgia. 555
Genuum dolor. 237
Genua contracta mortem indicant. 54
Geſtatio in lethargo prodeſt. 159
Geſtationem invenit Aſclepiades. 87. *Ea quibus convenit morbis.* 90, 91. *Genera ejus varia.* 91
Gingivarum marceſcentium curatio. 443
Gingivarum tubercula. 387 *Ulcera.* 388
Glandis nudæ contectio. 471
Glandis contectæ apertio. 472
Glandium plumbearum extractio. 418
Glandulæ in cervicibus. 518
Gorgias. 406, 448
Græcorum in nominandis abſque circuitu partibus obſcœnis impudentia. 392
Γραφίσκον Διοκλέους. 418
Gravedo. 190. *Ejus curatio.* 191, 192, 193
Gravedines quî vitentur. 36

H.

HÆmorrhoidis ictus curatio. 311
Αἱμοῤῥοΐδες *earumque curatio.* 401
Hæmorrhoidum ſuppreſſionem quæ ſequantur. 62
Hæmorrhoidum cheirurgia. 494

Hami

Hami retuſi. 436
Hapſus lanæ mollis. 483
Hapſus lanæ ſulphuratæ. 210
Hecatæus. 264
Hederæ bacca dentem findit. 383
Hepatis morbi. 213
Hepatis vulnerati ſigna. 286
Ἡπατικὸς *morbus.* 313. *Curatio.* 214
Heraclides Tarentinus 145 280, 426, 554
Heras. 273
Hernia. 456. *Curatio.* 460
Heron. 448
Herones duo. 406
Herophilus. 3, 241, 432
Hiems ſicca ſi ſeptentrionales ventos habeat, ver pluvias exhibeat qui morbi ſubeant. 45
Hiems ſalubris eſt. 42
Hiems ſenibus inimica. 46
Hieme quid & quomodo eſſe conveniat. 33
Hippocrates. 227, 327, 405 547, 549, 554, 557
Hippocrates omnia præſagivit. 41
Hippocrates à ſuturis deceptus. 515
Hirundinis pullus anginæ remedium. 197
Ὠμοπλάται. 503
Horror quid. 116
Horror à bilioſis. 141
Horroris in febr. curatio. ibid.
Humeri oſſa. 504
Humerorum dolores qui tollantur. 69
Humeri luxati Cheirurgia. 548
Humeri fracti curatio. 531 535
Ὑαλοειδὲς. 432
Ὑδροκέφαλον. 187, 189
Ὑδροκήλη. 458. *Curatio.* 468
Hydrophobiæ curatio. 308
Hydrops. 160. *Ejus ſpecies & curatio.* 160, 161
Hydropicis quomodo aqua emittatur. 451
Hydrops quartanæ ſupervenit. 161
Hyoſcyami poti curatio. 314
Ὑπόχυσις. 367
Hymen imperforatum. 488

I.

Ἰχὼρ *ſaniei ſpecies.* 288 *Malus.* 289
Icterus. 175
Ictericis jecur durum fieri malum. 74
Jecur. 183
ad Jecur dolens malagma. 251
ad Jecur ſanandum catapotia. 280
Jecinoris vomica. 67
Ignavia corpus hebetat. 20
ad Ignem ſacrum. 274, 277
Εἰλεός. 221

Manus luxatæ Cheirurgia. 551
Materiæ imbecilliſſimæ quænam. 97
Materiæ mediæ. 98
Materiæ valentiſſimæ. 98, 99, 100
Maxillæ partes. 501
Maxillares dentes. ibid.
Maxillæ fractæ Cheirurgia. 525
Maxillæ luxatæ Cheirurg. 545
Medicina ſanitatem promittit. 1
Medicina ubique eſt. ibid.
Medicina apud Græcos magis exculta. ibid.
Medicinæ ſcientia ſapientiæ pars. 2. *Quando in* III. *partes diviſa.* 3
Medicinam mutavit Aſclepiades. ibid.
Medicina ab experimentis deducta. 9
Medicina debet eſſe rationanalis. 20
Medicinæ genera differunt pro natura loci. 8
Medicina perpetua præcepta vix habet. 17
Medicina prior inventa, dein ratio quæſita. 9
Medicina nihil proficit repugnante natura. 112
Medicina eſt ars conjecturalis. 13, 17
Medicinæ quæ fides eſt. ibid.
Medici primi Philoſophi. 2
Medicus expertus optimus. 11
Medicus rationalis. 17
Medicus Empiricus. ibid.
Medici officium juxta Aſclepiadem. 117
Medicus non dies ſed febris acceſſiones numerare debet. 121
Medicus qui pulſum explorabit. 129
Medicus quo loco ſedebit. 130
Medicus amicus utilior extraneo. 19
Medico parum proficienti quando ignoſcendum. 112
Medicamenta à diis petita. 2
Medicamenta non omnibus proſunt. 57, 112
Medicamentorum uſus ab Aſclepiade ſublatus. 241
Medullæ in ſpina diſciſſæ ſigna. 287
Medus. 253
Meges. 406, 408, 426, 448, 479, 555
Μέλας. 341
Μελίκηρα *ſaniei ſpecies.* 288
Mala. 289
Μελικηρίδες. 255. *Curat.* 420
Membrana calvariam cingens ſcalpro non laceranda. 516
Membranæ cerebrum ſuccingentis inflammatio quomodo tractanda. 520
Membrum ictum certa ratione collocari debet. 298

Mem-

Membri reſoluti prognoſis. 75
Menemachus. 382
Μηνιγγοφύλαξ. 512
Menophili compoſitio ad aurium malum odorem. 373
Menſtrua ſuppreſſa capitis dolores acerbos indicant. 59
Mentum, maxillæ ima pars. 501
Methodici. 15
Metrodorus. 161
Micon. 254, 257
Miſcendi ratio. 248
Mithridates. 276
Modioli deſcriptio. 510
Mollientia. 247
Mollientia malagmata. 253
Morbi ad deor. iram relati. 2
Morbi novi incidunt. 5, 13
Morbi remediis curantur. 10, 11
Morborum IV. genera. 111
Morborum cognitio neceſſaria. 4, 5
Morbi increſcentis ſigna. 113
Morbi venales. 43
Morbi æſtivi. ibid.
Morbi autumnales. 44
Morbi hiemales. 45
Morborum initia famem ſitimque deſideraut. 92
Morbus qui acutus, qui longus. 111. *Quomodo dignoſcitur.* 113
Morborum acutorum notæ fallaces ſunt. 57
Morbus Comitialis poſt annum. 25. *ortus difficile finitur.* 73
Morbus inteſtini tenuioris ex urinæ difficultate intra 7. diem occidit. 74
Mortis inſtantis ſigna. 54, 55
Mortis certa ſigna negavit Democritus. 57
Morſus feræ habent virus quoddam. 307
ad Morſus emplaſtra. 265
Morſus canis rabidi curatio. 307
Morſus ſerpentium quomodo curentur. 309
Morſus Aſpidis curatio. 310
Moſchus. 253
Motus in dolore peſtifer. 545
Mulier gravida abortit, ſi mammæ emacuere. 76
Mulier gravida acuto morbo facile conſumitur. 55
Mulier ex partu vehementibus doloribus preſſa in periculo mortis eſt. 74
Muſculus læſus præcidendus. 291
Mutatio ſubitanea noxia. 25
Μυδρίασις. 368. *Ejus curatio.* ibid.
Μυρμήκιον. 335
Μυροβάλανοι. 216, 251

N.

N*Arium oſſa & foramina.* 500
Nares acutæ mortem indicant. 54

bus in gravi morbo nigreſcunt. 66
Pedum cum manibus ſimilitudo. 507
Pedum dolores. 237
Pedum doloribus malagma. 259
Pediculi palpebrarum. 358
Πεπλυμένον ceratum. 259
in Præcipiti periculo multa recte fiunt alias omittenda. 150
Περιπνευμονία 211. Curatio. 212
Περιτόναιος. 186, 417
Πεσσοί. 270
Peſtilentia occupato quid obſervandum. 40, 41
Petron. 137
Φαγέδαινα in cole orta. 397
Phalangii ictus curatio. 312
Φακία. 345
Philocrates. 264
Philotas. 261
Philotimus. 554
Φίμωσις ejuſque Cheirurgia. 472
Philoxenus.. 405
Φλύκταιναι ἐχυώδεις. 336
Φλυζάκιον. ibid.
Phrenitis. 148. Ejus plura genera. 149. Cura. 150 ſeqq.
Phrenitici in tenebris habiti. 149. In luce. ibid.
Φθειρίασις. 358
Φθίσις. 167. Curatio. 169
Phthiſicis alvus cita vitanda. 171. Vomitus frequens pernicioſus. ibid.
Phthiſis adoleſcentibus oritur. 711
Φύγεθλον, panus oriens. 255 325
Φύματα. 70, 254, 325, 396
ad Phymata malagma. 254 255, 256, 258
Pituitam craſſiorem quæ faciunt. 103
Pituitæ oculorum Cheirurgia. 435
Plaga levis aqua frigida curatur. 293
Plantæ luxatæ Cheirurgia. 556
Πλαδαρικὸς morbus. 209 Curatio. ibid.
Podagra quibus indicatur. 59
Podagra quæ ſolvitur. 68
ad Podagras calidas malagma. 250
Podalirius Æſculapii filius. 1 Vulneribus auxilium attulit. 2
Polyarchus. 253, 529
Polyidas. 268
Polypus narium ſtrangulat hominem. 380. Curatio. ibid. 441
ex Pomis medicamenta. 230 231
Ponderum ratio. 249
Porrigo 343. Ejus curatio. ibid.

Poſca

Poſca frigida. 208
Potio frigida ſudanti perniciofiſſima. 26
Potio fatigatis inutilis. ibid.
Potio febricitantibus quando danda. 127. 128
Procidentiæ ani vel vulvæ curatio. 402
Proprium eſt aliquid loci, temporis. 18
Proprietates rerum quare noſcendæ. 96
Πρόπτασις. 355
Protarchus. 255, 554
Prurigo. 75
Pſoricum quid ſit. 366
Pſylli audaces potius quam periti. 309
Πτερύγιον. 467
Πτερυγίω *medicatio.* 423
Ptolomæus Rex. 275
Ptolemæus Cheirurgus. 373
Pueri vere optime valent. 46
Puerorum morbi. ibid.
Pueri non curantur ut viri. 134
Pulmo. 183
Pulmonis morbi. 211
Pulmonis morbi bonum ſignum. 66
Pulmonis icti ſigna. 285
Pulſus venarum res fallaciſſima. 129. *Quibus concitatur.* ibid. *Non ſtatim explorandus.* 129
Purgantia ſtomachum lædunt. 84
Purgationes expulit Aſclepiades. 29, 118
Purgationes quæ perniciosæ. 29, 31
Puris natura. 288
Puris ſigna. 289
Puris ſputum ſuppreſſum malum eſt. 72
Pus concoquentia & moventia. 243
Puri movendo emplaſtrum. 262, 263, 264
Puſtularum varia genera. 336
Πυλωρὸς. 168
Πυρίτης *lapis.* 255

Q.

Quartana æſtiva brevis, autumnalis longa. 76
Quartanæ curatio. 144
Quartana neminem jugulat. 146
Quartana mutatur in quotidianam. ibid.
Quartanæ duplicis curatio. ibid.
Quartana vetus raro niſi vere ſolvitur. 147
Quartana facile revertitur. ibid.
Queſtus ex populo major. 120
Quies optima. 114
Quieſcere poſt cibum oportet. 37
Quotidianæ curatio. 143

R.

Rabioſi canis morſus. 307
Ramicis Cheirurgia. 468. 471
Refectio convaleſcentium à morbo. 240
Refrigerantia. 105
Regius morbus. 175
Remedia explorata adhibenda. 8
Remediis contrariis ſæpe ægri curantur. 137
Renes. 183
Renum vitia quibus indicantur. 60, 61
Renum morbi. 216. *Curatio.* 217
Renum percuſſorum ſigna. 286
Reprimentia. 109
Reſolventia malagmata. 253
Ῥαγάδες *eorumque curatio.* 399
Ῥηγμοχασμός. 203
Rigor quando timendus. 62
Ῥίζαγρα *forceps.* 445
Ῥυάς. 424
Ῥυπῶδες *emplaſtrum.* 264. 399, 424
Rhus Syriacus. 386
Rubrum emplaſtrum. 266
Rufum emplaſtrum. 261

S.

Sacer ignis. 320. *Ejus duæ ſpecies. ibid. Curatio.* 321, 322
Sagittarum eductio. 417
Sanguis bonus & malus qui. 289
Sanguis unde caleſcit & refrigeſcit. 194
Sanguis color attendendus. 82
Sanguis crudo non mittendus. 79
Sanguis quando mittendus. 79, 80. *Quando ſiſtendus.* 82
Sanguinem vomere peſtiferum eſt. 56
Sanguinis ſputum. 202
Sanguis ſpumans excretus pulmonis vitium denotat. 61
Sanguini evocando peſſus. 270
Sanguinis in veſica, evulſo calculo, concreti ſigna & curatio. 483
Sanguis ex vulneribus exiens. 288
Sanguis in ventrem confluxus in pus convertitur. 62
Sanguinis profluvium quodnam malum. 76
Sanguinis profluvium quid indicet. 58
Sanguinem ſupprimentia. 242

Sanguini ſupprimendo malagma. 256
Sanguinis profuſio quî curetur. 290
Sanguis evulſo calculo quomodo ſiſtendus. 482
Sanguinis ex membrana cerebri profluvio coërcendo. 273
Sanguis jugulati gladiatoris epilepſiæ medetur. 174
Sanguiſuga ſi epota ſit quid agendum. 314
Saniei natura. 288
Sanies mala. 289
Sanitas quando ſuſpecta. 48
Sanus homo quid agere debeat. 20
Σαρκοκήλη. 459. *Curatio.* 470
Σαρκόφαγος lapis. 239
Satietas nimia nunquam utilis. 23. *ex nimia fame.* 24
Scabies. 338. *Ejus curatio. ibid.*
Scala gallinaria. 549
Scalper exciſorius. 511
Scapularum oſſa. 503
Σχιστὸν alumen. 242
Σκωρία μολύβδου. 247, 267
Scroti inciſio. 462
Scutula operta. 503
Sectio corporum neceſſaria. 7
Secunda menſa. 24
Secundæ, velamentum infantis. 492
Secundinis expellendis catapotium. 281
Securus eſt aliquis in his quæ ſæpe ſine periculo evaſit. 49
Seminis profuſio. 235
Senes æſtate optime valent. 46
Senectus longis morbis patet. 43
Senum morbi. 47
Senes cancro, theriomate facile corripiuntur. 319. *Sacro igne.* 321
Septi transverſi percuſſi notæ. 288
Septi tranſverſi fiſtulæ. 412
Σηπτικὰ emplaſtra. 265
Σηπτικὰ medicamenta. 467
Serpentium jejunorum ictus jejuno maxime nocent. 313
Serpentium morſus quomodo curantur. 309
Serpentium Italorum ictus curatio. 312, 313
Sextantis pondus. 249
Siccitas quos morbos generat. 45
Signa ægrotantium bona. 49
Signa mala. 50
Signa longæ valetudinis. 53
Singultus ſternutamento finitur. 69, 76
Singultus frequens hepar inflammatum denotat. 62
Smaragdinum emplaſtrum. 261
Somnus qui malus. 51
Somnus utilis phreniticis. 151
Somnifera. 108

Sonitus ventris bonum ſignum. 50
Somno arceſſendo catapotia 278, 279, 280
Soſagoras. 258
Soſtratus. 406, 413, 448
Spatha lignea humero reponendo. 548
Specillum oricularium. 495
Specilli in explorandi calvaria vitiis uſus. 511, 514
Spes interdum fruſtratur. 57
Σφραγὶς *paſtillus.* 268
Spinæ deſcriptio. 501
Spina luxata inſanabilis. 547
Spina fracta. 531
Spirandi difficultas. 198
Curatio. ibid.
Sputum quodnam malum. 70
Sputum quodnam mortem indicat. 56
Sputum ſanguinis. 202. *Curatio.* 203
Statura longa decora. 43
Σταφυλώμα|ῶ *curatio.* 431
Στεατώματα. 420
Sternutamentum bonum. 49
Sternutamentum ſingultum finit. 69. *Difficile parturienti prodeſt.* 69
Sternutamentum bonum lethargicis. 158
ad Sternutamenta excitanda. 274
Stomachus. 182, 184
Stomachi cum veſica conſortium. 486
Stomachum infirmum quæ indicent. 383
Stomachi morbi. 205. *Curatio.* ibid.
Stomacho quæ idonea. 103
Quæ aliena. 104
Stomacho laborantibus quæ agenda. 383
Stomachi percuſſi ſigna. 287
Struma quæ. 323. *Fatigant medicos.* ibid. *plerumque reſurgunt.* ibid. *Naſcuntur in cervice, alis, &c.* 324 *earum curatio.* 324
ad Strumas malagmata. 254, 255, 258
Succi boni quinam. 101
Succi mali quinam. 101, 102
Sudor duobus modis elicitur. 93
Sudatio nervorum vitia curat. ibid. *Quando conducit.* ib. *Febricitanti quî detergendus.* 130
Sudor frigidus quid indicet. 51, 53, 56, 285
Suffuſionis oculorum curatio. 433
Suppurationis ſigna. 410
Suppurationis indicia. 62
Suppuratio variis modis excitatur. 64, 65
Suppurationes tolerabiles. 67
Suppurationes peſſimæ quæ intus tendunt. 71

Suppu-

Suppurationum internarum curatio. 181
Sura, os. 507
Surculus quî tollatur. 305
Surditati bilioſa alvus prodeſt. 70
Suturarum capitis numerus & locus incertus. 499
Suturæ Hippocratem decipientes. 515
Σύκωσις. 344
Συνάγχη. 196. Ὡς συνάγχη. *ibid.*

T.

TAbes. 167. *Curatio.* 169
Tabem quæ ſignificent. 58
Tabes ſequitur ſuppreſſionem hæmorrhoidum. 62. *Nimias deſtillationes.* 64
Tabis ſputum quomodo eſſe debeat, febris, alvus. 67
Talorum oſſa. 507
Tali luxati Cheirurgia. 556
Telorum ejectio. 415
Temeritas homines ſæpe reſtituit. 138
Tempeſtatem optimæ æquales. 42
Temporis in curationibus morborum habenda ratio. 424
Tempus matutinum ægris remiſſius eſt. 125. *Naturæ leviſſimum.* *ibid.*
Tempus meridianum ægris gravius ibid. *ibid.*
Tempus veſpertinum peſſimum. *ibid*
Τεινεσμός. 228. *Curatio.* *ibid.*
Terebrarum deſcriptio. 510
Terra Eretria. 344
Tertianæ curatio. 143
Teſticulorum anatome. 455
Teſticulorum inflammatio, durities, tumor, atrophia. 398, 399
Τέτανος. 193. *Curatio.* 194
Τεθεραπευμένα. 263
Τετραφάρμακον *emplaſtrum.* 228, 262, 396, 399
Tharrias. 159, 165
Themiſon. 4, 225
Theoxenus. 259
Θειρίωμα. 319. *Ejus curatio.* 319, 320
Thoracis doloribus catapot. 280
Tibiæ os. 507
Timæus. 274
Τιθύμαλλος, *lactuca marina.* 245
Τομικοὶ *dentes.* 501
Tonſillarum tumentium curatio 383. *Exulceratarum.* 384
Tonſillarum induratarum Cheirurgia. 445

Tormina minus periculoſa. 69
Tormina inteſtinorum. 224
Tormina proſunt lienoſis. 70
Tormina ab atrabile mortifera. 74
Torpor quando pernicioſus. 75
Tranſitus ex loco ſalubri in gravem tutus non eſt. 24
Τροχίσκοι, paſtilli. 249
Tryphon pater. 406
Tubercula capitis. 420
Tubercula gingivarum. 387
Tubercula ex callo orta difficile ſanantur articuloſis. 73
Tumorum per ſe ortorum medicatio. 407
Tumoris teſticulorum curatio. 399
Tunicæ oculorum. 432
Tunica abſceſſus involvens. 408
Tuſſis. 200. *Curatio.* 201
Tuſſis hydropicis malum ſignum. 72
Tuſſis in coſtarum fractura infeſtantis medicina. 529
ad Tuſſim catapotium. 280
Tympanitidis curatio. 163 164

V.

V*Alentiſſimum quid.* 96
Valetudinem adverſam futuram quæ denotent. 48
Valetudinem longam. 53
Vari quomodo tollantur. 346
Varices ventris. 455
Varicum curatio. 495
Venarum in temporibus adu-ſtio pituitæ oculorum ſanandæ. 407
Vena quî incidenda. 81
Venæſectio quæ, & quibus conveniat. 77
Venæſectio quando, quæ & quibus conveniat. 78, 79. *Ubi.* 80, 81. *Quo die.* 80. *In febre vehementi jugulare eſt. ibid. Imperitis difficilis.* 81. *Febris quando V. S. requirit.* 78
V. S. convenit phreneticis. 150. *Cachecticis.* 169. *Epilepticis.* 172
V. S. Elephantia laborantibus. 177. *Attoniis.* 177, 178
Venenorum maxima pars frigore interimit. 310
Venenum exſugendum. 309
Venti qui optimi. 43
Venter ſani qualia reddit. 50
Ventris fluxus. 229. *Curatio. ibid.*
Ventris varices. 455
Ventris vulnera tractandi ratio. 452

Ven-

Ventris fiſtulæ. 413
Ventriculus. 184
Ventriculi vulnerati notæ. 287
Venus hieme non pernicioſa. 33
Venus vere tutiſſima. ibid.
Venus æſtate & autumno inutilis. 34
Venus nervorum dolore laborantibus inimica. 39
Venus noxia phiſicis. 172
Epilepticis. 173
Ver ſaluberrimum eſt. 42
Vere qui cibus conveniat. 33
Vere qui morbi oriantur. 43
Vertebræ ſpinæ. 501
Veſica. 185
Veſicæ cum ſtomacho conſortium. 486
Veſicæ vitium quibus indicetur. 61
Veſicæ vulneratæ ſigna. 288
Veſicarum in palpebris medicatio. 421
Vexatorum curatio. 407
Vincula iis, quibus calculi evulſi è veſica, non neceſſaria. 483
Vinum quod pueris & ſenibus conveniat. 32
Vinum lene prodeſt capite infirmo laboranti. 35
Vinum alvo citæ quodnam. 37
Vinum vulneri inimiciſſimum. 295, 299
Vinum noxium dentium dolori. 380
Virginum calculi. 481
Viride emplaſtrum. 262, 264
Viſcerum morbi. 211
Viſcera vulnerata propriam exigunt curationem. 295
Vita otioſa inutilis. 25
Vitiliginis ſpecies variæ. 341
Ulceris vetuſtis oræ livent. 300
Ulcus vetus quomodo curandum. 301
Ulcus aridum mortis indicium. 55
Ulcus implentia. 247
Ulceribus cruſtas inducentia. 246. *Eaſdem reſolventia.* ibid.
Ulceribus purgandis & implendis ἔγχεισα. 277
Ulceribus ſordidis paſtillus. 269
ad Ulcera mala, malagma. 255
Ulcera gingivarum. 388
Ulcerum oris medicatio. 385
Ulcus circa fauces quibus indicatur. 60
Ulceribus faucium purgandis catapotium. 280
Ulcera linguæ. 387
Ulcera digitorum. 403
Ulcerum è frigore in pedibus

manibus ortorum curatio. 323
Ulcera hydropicorum non facile ſaneſcunt. 160
Umbilicorum prominentium curatio. 392
Umbilici vitiati Cheirurgia. 448
Umbilici & ſecundarum extractio. 492
Unciæ pondus. 249
Unctio confert corpori. 88
Uncus infanti mortuo educendo. 491
Unguium ortus. 506
Ungues pallidi mortem indicant. 55
Unguium ſcabrorum curatio. 404
Unguis oculorum. 423
Voci adjuvandæ catapotium. 281
Vomica hepatis. 215
Vomitus rejectus ab Aſclepiade. 29
Vomitus quando utilis. ibid.
Vomitus quibus inutilis. ibid.
Vomitum quid exigit. ibid.
Vomitus quibus utilis. 30
Vomitus luxuriæ cauſa fieri non debet. ibid.
Vomitus non ſit quotidianus. ibid.
Vomitûs remedia. ibid.
Vomitus ſupprimit dejectiones. 69
Vomitus prodeſt bilioſis. 87. Epilepticis. ibid. Nocet ſanis. ibid.
Vomitus infirmo capite laboranti alienus eſt. 35
Vomitus bilioſus noxius vulnerato. 296
poſt Vomitum quid agendum. 30
Ureteres. 185
Urina ſani qualis. 50
Urina mala. 52
Urina bona quænam, veſicæ morbo. 66
Urina quæ Valetudinem longam indicet. 53. quæ Mortem. 56
Urina craſſa & alba articulorum & viſcerum dolores indicat. 60
Urina viridis, viſcerum dolores & tumorem indicat. 60
Urina purulenta vel ſanguinolenta ulcus renum vel veſicæ indicat. ibid.
Urina craſſa, carunculas, pilos, bullas, malum odorem, arenam habens renum vitia denotat. 60, 61. liquida ſuppurationem. 63
Urina alba, rufa quid indicet. 22
Urinam moventia. 108
Urinæ difficultati ſanandæ catapotium. 281

Urinæ nimiæ profuſio. 234
Οὐρορυὰς *veſica.* 478
Uvæ inflammatio. 389
Uvæ inflammatæ paſtillus. 269
Uvæ inflammatæ exciſio. 445
Vulnerato quid agendum. 295
Vulnera inſanabilia. 283. *difficilia. ibid. tutiora.* 284
Vulnera, quibus oſſa loco moventur, periculoſa. 557
Vulneris notæ. 295, 296
Vulneris curatio. ibid.
Vulneris deraſi curatio. 305
Vulneris ligatio. 294
Vulneris glutinatio. 291, 292
Vulnus glutinantia 242
Vulneribus glutinandis paſtilli. 268
Vulnus quomodo purgandum. 298. *implendum.* 299
Vulnus aperientia. 243 *purgantia. ibid. rodentia* 244
Vulnerum inflammationis curatio. 291, 297
colliſi Vulneris curatio. 304
Vulpinum jecur ac pulmones aſthmati ſanando. 199
Vulva. 185
Vulvæ natura mirabilis. 489
Vulvæ morbus. 232. *Curatio. ibid.*
Vulvæ dolenti catapotium. 279
Vulvæ concubitum non admittentis curatio. 488
Vulvæ procidentia. 402
Vulvæ molliendæ peſſus. 270
Vulvæ percuſſæ ſigna. 286

X.

Ξηροφθαλμία. 364

Z.

Zeno. 241
Zopyrus. 275
Ζωγῶδες *os.* 501

FINIS.

CATALOGUS LIBRORUM
MEDICORUM.
JOH. ARNOLD. LANGERAK.

Libri in Folio.

Auctores Variorum de Morbo Gallica & Lue Vener.. cum Præfat. H. Boerhave.
Vieuſſens Neurolographia univerſalis, cum Fig.
Veſalii Anatomia, 2. voll. cum Fig.
Schenckii Obſervationes Medicæ
Euſtachii Tabulæ Anatomicæ, Cum Expl. Morgagnii & Lanciſii.
Saggi di Naturali Eſpertenze, con Fig. in Firenza 1692..
Theoph. Boneti Anatomiæ Sepulchretum, 3. voll.
Hippocratis Opera, cum Not. Foeſii.
Riverii Opera Omnia, Edit Noviſſ. 1726.

Libri in Quarto.

Morgagni Adverſaria Anat. Omnia, cum Fig.
Duverny Tract. de Organo Auditus, cum Fig. 1730.
Pitcarnii Opera Omnia, 2. voll.
Malpichii Opera Poſthuma, cum Fig.
Peyeri de Ruminantibus & Ruminatione, cum Fig.
Bellinii Opera Omnia, 3. voll.
Car. Drelincurtii Opuſcula Omnia, cum Præfat. H. Boerhave.
Barchuiſen de Ortu & Progreſſ. Medicinæ &c.
Ant Leeuwenhoekii Opera Omnia, 4. voll. cum Fig.
Ludovici Opera Omnia, Francof. 1712.
Ramazini Opera Omnia, Lond. 1709.
Morton Opera Omnia, Edit. ultima 1726.
Bianchii Hiſtoria Hepatica, 2. voll. cum Fig.
C Piſonis Obſervat. cum Præf. H. Boerhave.
Vaillant. H. Boerhave, de Structura Florum, &c.
Commelini Plantæ Rariores & Exoticæ, cum Fig.
——— Præludia Botanica, cum Fig.

J. Key-

J. Keylii Opuſcula: Med. Phyſica: de Secretione Animali & motu Muſculari &c. 1730.
Pharmacopée Univerſelle par L. Emmery 1727.
Traité des Accouchemens Naturel, Non Naturels & contre Nat. Par la Motte, nouvelle Edit. 1728.
Willis Opera Omnia, cum Fig. Amſt.
Borellus de Vi percuſſionis, cum Fig.
Wepheri Obſervat. de Affect. & Morbis Capitis.
Les Oeuvres Phyſiques de Mr. Perault, 2. voll *cum Fig.*
Traité de la Lumiere & de la Peſenteur, par Hugens.
Bauhini Theatrum Botanicum &c.
Caroli Piſonis Select. Obſervat. de morbis ab ſeroſa colluvie ortis, Lugd Bat. 1716.
Mauriceau Traité des Maladies des Femmes Groſſes, avec Fig. Paris 1715.
——— *Obſervations ſur la Groſſeſſe avec les dernier obſervations, ibid.* 2715.
Valſalva de aure humana, cum Fig.
Lanciſii Opera Omnia, 2. voll. cum Fig. 1717.

Libri in Octavo & Minori.

Blaſii Obſervationes Rariores. cum Fig.
Tulpii Obſervationes Medici. cum Fig.
Peyeri Obſervationes Anatomicæ.
——— Parerga Anatomica, cum Fig.
De Graaf opera Omnia Med. Anat.
Le Chirurgien de l' Hoſpital Par Belloſte.
Gebri Regis Arabum Alchimie. cum Fig.
L' Art de Guerir Les Maladies Veneriennes.
Vercelloni de Pudendorum Morbis & Lue Veneria.
J Hovii de Circulari Humorum Motu in Oculo.
Ridley Anatomia Cerebri, cum Fig.
Bartholini Anatomia, cum Fig. Opt. Edit.
Morton Opera Medica. 3 Voll.
Liſter Exercitat. Medicinales, octo.
Liſter de Morbis Chronicis.
Cole de Secretione Animali.
Larris de Morbis Infantum.
Hommius de Sanitate Tuenda.

Hiſt.

Hiſt. de la Medicine. par Freynt. 3 Voll.
Hippocratis Aphoriſmi Cura Th. Almeloveen &c.
Jacſon Euchirid. Medicum.
Harveis de Generatione Animalium.
Neri de Arte Vitriaria cum Not Merretti.
Anatomia du Corps Humain par Palfy , a Paris avec Fig.
——— *du Corps Humain. par Kyl.* Ibid.
——— *du Corps Humain. par Noger.* Ibid.
Barchuiſe Collectanea Medecina Practa.
Eugalenus de Scorbuta &c.
Myotomie Humaine par Garengeot. a Paris.
Hofmanni Opuſcula : de Aqua Medicat. Germaniæ. 2 Voll.
Hortus Regius Monſpelienſis, cum Fig.
C. Amman de Loquela. Item Wallis ſurdus Loquens.
Sanctorini Opuſc. de Struct. & Motu Fibræ &c.
l' Art de Conſerver la Sante & la Vie Sobre par Cornaro.
Traité des Maladies des Os par Petit, Courtial & l'Emmery.
Tulpii Obſervationes Medicæ, cum Fig. L. Bat. 1714.
Frynt de Febribus ad Hipp. de Morbis popul. Amſt. 1717.
Hecquet de purganda Medicina a curarum ſordibus, Pariſiis 1714.
l'Appareil Commodé en faveur des jeunes Churigiens, par le Clerc, avec fig. a Paris.
l'Art de Guerir les Maladies Veneriennes, par Blegny, 3. voll. avec Fig.
D'Uverny de l'Ouré, avec Fig. 1730.